

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE
SÖZCÜKSEL YAKLAŞIM: “AL-” ÖRNEĞİ İÇİN BİR
UYGULAMA

DOKTORA TEZİ

HÜLYA KATANALP BİROĞUL

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. B. Ümit BOZKURT

BOLU, OCAK - 2024

KABUL VE ONAY SAYFASI

Hülya KATANALP BİROĞUL tarafından hazırlanan “**Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcüksel Yaklaşım: “Al-” Örneği İçin Bir Uygulama**” adlı tez çalışması jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalında doktora tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir. 3/01/2024

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman
Doç. Dr. B. Ümit BOZKURT
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan KÜÇÜKAVŞAR
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Ceren MUTLUER
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Üye
Doç. Dr. Elif ARICA AKKÖK
Ankara Üniversitesi

.....

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Suna CANLI CAN
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin Turnitin adlı programında enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %30'u geçmemektedir.

Bu çalışma için Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 2022/528 sayısı ile etik izin alınmıştır.

.....

HÜLYA KATANALP BİROĞUL

ÖZET

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE SÖZCÜKSEL YAKLAŞIM: “AL-” ÖRNEĞİ İÇİN BİR UYGULAMA

DOKTORA TEZİ

HÜLYA KATANALP BİROĞUL

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

(TEZ DANIŞMANI: DOÇ.DR. B. ÜMİT BOZKURT)

BOLU, OCAK - 2024

XIII + 210 sayfa

Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde hazırlanan bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarını B1-B2 düzeyindeki öğrencilerin sözcük varlığını geliştirmeye etkisinin araştırıldığı bu çalışma, çokanlamlı “al-” eyleminin öğretimi üzerine tasarlanmıştır. Çalışmanın nicel boyutu, yarı deneysel desenlerden *ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desene* göre tasarlanmıştır; B1-B2 düzeyindeki 21 öğrenci deney grubunu, 20 öğrenci kontrol grubunu oluşturmuştur. Nitel boyutta görüşme ve belge inceleme tekniklerinden yararlanılmış; nitel verilerden elde edilen bulgular, nicel bulguları açıklamak üzere kullanılmıştır. Süreçte, ön testten sonra deney grubuyla sözcüksel yaklaşıma uygun olarak bağlam ve derlem temelli hazırlanan öğretim uygulamaları, 6 hafta uygulanmıştır. Kontrol grubuna bu süreç boyunca herhangi bir eğitim verilmemiştir. Uygulama sonrası deney ve kontrol grubuna son test yapılmış, son testten dokuz hafta sonra deney grubuna kalıcılık testi yapılmıştır. Ön test, son test ve kalıcılık testinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde, verilerin normal dağılıp dağılmamasına bakılarak uygun istatistiksel yollara başvurulmuştur. Görüşme verileri, tümevarımsal nitel çözümleme ile, belgeler (etkinlik kitapçıkları) yanlış çözümlemesi ile analiz edilmiştir. Bulgular, çokanlamlı “al-” eyleminin öğretiminde sözcüksel yaklaşım çerçevesinde hazırlanan bağlam ve derlem temelli uygulamaların öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Başarı testi genelinde ve temel, yan, değişmece, deyimse anlam alt boyutlarında deney grubunun son test ortalama puanlarının kontrol grubundan daha yüksek olduğu ve ortaya çıkan farkın anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yanlış çözümlemesinden elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin süreç boyunca “al-” eyleminin geçtiği dilsel birimlerde yaptığı yanlışların azalma eğiliminde olduğunu göstermiştir. Görüşmelerden elde edilen bulgular da uygulamanın olumlu sonuçlarını destekler niteliktedir. Sonuç olarak sözcüksel yaklaşım çerçevesinde hazırlanan bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının sözcük varlığını geliştirmede etkili olduğu varsısına ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELE: Sözcüksel Yaklaşım, Bağlam, Eşdizimlilik, Derlem, Çokanlamlılık

ABSTRACT

LEXICAL APPROACH IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: THE IMPLEMENTATION OF THE VERB "AL-"

PHD THESIS

HÜLYA KATANALP BİROĞUL

BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY

INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

TURKISH AND SOCIAL SCIENCES EDUCATION

(SUPERVISOR: ASSOC.PROF.DR. B. ÜMİT BOZKURT)

BOLU, JANUARY 2024

XIII + 210 pages

This study, conducted within the lexical approach paradigm, examines the influence of context and corpus-based instructional practices on enhancing the lexical proficiency of B1-B2 level students. The research is specifically tailored to the instruction of the polysemous verb "al-" (take/get). The quantitative aspect of the study was designed using a quasi-experimental design with a pretest-posttest matched control group. The experimental group consisted of 21 students at the B1-B2 level, while the control group comprised 20 students. Qualitative data were obtained through interview and document analysis techniques; these qualitative findings were utilized to expound upon the quantitative results. During the process, instructional practices prepared in accordance with the lexical approach, based on context and corpus, were implemented with the experimental group for 6 weeks following the pre-test. Throughout this period, no educational intervention was administered to the control group. Following the implementation, a post-test was administered to both the experimental and control groups, and a retention test was conducted for the experimental group nine weeks after the post-test. In the analysis of data obtained from the pre-test, post-test, and retention test, appropriate statistical methods were employed by examining the normal distribution of the data. Interview data were analyzed through inductive qualitative analysis, while documents (activity booklets) were analyzed through error analysis. The findings have indicated that context and corpus-based practices prepared within the lexical approach for the instruction of the polysemous verb "al-" have been effective in enhancing student achievement. The results of the achievement test revealed that in the literal, connotational, figurative, and idiomatic meaning sub-dimensions, the experimental group's mean scores on the post-test were higher than those of the control group, and this difference was determined to be statistically significant. According to the findings derived from the error analysis, it has been shown that students exhibited a decreasing trend in errors made in linguistic units where the verb "al-" occurred throughout the process. The findings obtained from the interviews also support the positive outcomes of the application. As a result, it has been observed that context and corpus-based instructional practices prepared within the lexical approach are effective in enhancing vocabulary proficiency.

KEYWORDS: Lexical Approach, Context, Collocation, Corpus, Polysemy

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYAN.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
TABLO LİSTESİ	x
KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ	xii
TEŞEKKÜR	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Amaç ve Araştırma Soruları	4
1.2 Önem	5
1.3 Sayıtlılar.....	6
1.4 Sınırlılıklar	6
1.5 Sözlükçe.....	7
2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ	
ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1 Sözcükler.....	8
2.1.1 İkinci/Yabancı Dilde Sözcüklerin Kazandırılması.....	11
2.2 Çokanlamlılık	14
2.3 Sözcüksel Yaklaşım.....	20
2.4 Eşdizimlilik.....	24
2.5 Bağlam Temelli Dil Öğretimi	27
2.6 Derlem Temelli Dil Öğretimi	31
2.7. İlgili Çalışmalar	36
3. YÖNTEM.....	50
3.1 Araştırmanın Tasarımı	50
3.2 Çalışma Grubu	51
3.3 Verilerin Toplanması	53
3.3.1 Öğretim İçeriğinin ve Hedefinin Belirlenmesi	54
3.3.2 Dil Düzeyinin Belirlenmesi	54
3.3.3 Veri Tabanının Oluşturulması	54
3.3.4 Eğitim Durumlarının Hazırlanması	59
3.3.5 Sözcükler Başarı Testinin Geliştirilmesi.....	65
3.3.6 Deneysel İşlem	69
3.3.7 Uygulama Güvenirliği	71
3.3.8 Nitel Verilerin Toplanması	72
3.4 Verilerin Çözümlemesi	73
3.4.1 Nicel Verilerin Çözümlemesi	73

3.4.2 Nitel Verilerin Çözümlemesi.....	74
3.5 Etik ve Kurumsal İzinler.....	75
4. BULGULAR	76
4.1 Deneyisel İşleme İlişkin Nicel Bulgular.....	76
4.1.1. Başarı Testi Toplam Puanından Ulaşılan Bulgular	76
4.1.2. Temel Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular	80
4.1.3. Yan Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular	83
4.1.4. Değişmece Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular	86
4.1.5. Deyimsel Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular	90
4.2. Yanlış Çözümlemesinden Elde Edilen Bulgular	94
4.3. Görüşmelerden Elde Edilen Nitel Bulgular	96
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	103
5.1. Tartışma ve Sonuç	103
5.2. Öneriler.....	109
5. KAYNAKLAR.....	111
6. EKLER.....	119
EK 1. Başarı Testinin Deneme Formu	119
EK 2. Başarı Testinin Son Sürümü	123
EK 3. Uygulama Güvenirliği Formu.....	126
EK 4. Eğitim Durumları	127
EK 5. “Almak” Eyleminin Kullanımları ve Anlam Özelliklerine İlişkin Derlem Temelli İnceleme	185
Ek 6. Normallik Testleri	209

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 Biçim-anlam-kullanım üçlüsü (Larsen-Freeman, 2001, s.252).....	1
Şekil 2.1. Çokanlamlılık (Aksan, 2006, s. 70).....	17
Şekil 3.1. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımın kullanımı.....	50
Şekil 3.2. Örnek derlem verisi işleme.....	55
Şekil 3.3. İlk 1000 dizilimde “al-” eyleminin kavram alanlarına göre görünümü.....	56
Şekil 3.4. Deneysel süreç	70
Şekil 4.1. "al-" eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi ..	94
Şekil 4.2. Yanlış dil kullanımının dilbilgisi temel alanlarına göre dağılımı.....	95
Şekil 4.3. Yanlış dil kullanımlarının sürece göre dağılımı	95
Şekil 4.4. Görüşmelerin kodlanması, Ö36, örnek (1)	97
Şekil 4.5. Görüşmelerin kodlanması, Ö20, örnek (2)	97
Şekil 4.6. Görüşmelerin kodlanması, Ö36, örnek (3)	98
Şekil 4.7. Görüşmelerin kodlanması, Ö47, örnek (4)	98
Şekil 4.8. Görüşmelerin kodlanması, Ö54, örnek (5)	98

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1. Ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desen	50
Tablo 3.2. Araştırma süreci	51
Tablo 3.3. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler	51
Tablo 3.4. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin özellikleri	52
Tablo 3.5. İlk 1000 dizilimde “al-” eyleminin en az 3 kez görülme sıklığı.....	59
Tablo 3.6. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (dinleme)	61
Tablo 3.7. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (okuma)	62
Tablo 3.8. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (sözlü anlatım)	63
Tablo 3.9. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (karşılıklı konuşma)	63
Tablo 3.10. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (yazma)	64
Tablo 3.11. B1-B2 düzeyi için hedeflenen dilbilgisi yapıları.....	64
Tablo 3.12. Taslak testin (deneme sürümü) madde istatistikleri.....	67
Tablo 3.13. Madde ayırt edicilik düzeylerine ilişkin madde sınıflaması.....	68
Tablo 4.1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması.....	76
Tablo 4.2. Deney grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması	77
Tablo 4.3. Kontrol grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması	77
Tablo 4.4. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması.....	78
Tablo 4.5. Deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	79
Tablo 4.6. Deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	79
Tablo 4.7. Temel anlam boyutunda deney-kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması	80
Tablo 4.8. Temel anlam boyutunda deney-kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması	80
Tablo 4.9. Temel anlam boyutunda deney grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması	81
Tablo 4.10. Temel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması	81
Tablo 4.11. Temel anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	82
Tablo 4.12. Temel anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	83
Tablo 4.13. Yan anlam boyutunda deney ve kontrol grubunun ön test puanlarının karşılaştırılması	83
Tablo 4.14. Yan anlam boyutunda deney ve kontrol grubunun son test puanlarının karşılaştırılması	84
Tablo 4.15. Yan anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması	84

Tablo 4.16. Yan anlam boyutunda kontrol grubunun ön test - son test puanlarının karşılaştırılması	85
Tablo 4.17. Yan anlam boyutunda deney grubunun ön test- kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	85
Tablo 4.18. Yan anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	86
Tablo 4.19. Değişmece anlam boyutunda deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması	87
Tablo 4.20. Değişmece anlam boyutunda deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması	87
Tablo 4.21. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması	88
Tablo 4.22. Değişmece anlam boyutunda kontrol grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması	88
Tablo 4.23. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	89
Tablo 4.24. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun son test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	89
Tablo 4.25. Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanlarının karşılaştırılması	90
Tablo 4.26. Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanlarının karşılaştırılması	91
Tablo 4.27. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması	91
Tablo 4.28. Deyimsel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test - son test puanlarının karşılaştırılması	92
Tablo 4.29. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	92
Tablo 4.30. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun son test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması	93
Tablo 4.31. "Al-" eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi	96
Tablo 4.32. Temalar	99
Tablo 4.33. Temalar arası ilişkiler.....	99
Tablo 4.34. Özet görüşme tablosu ve temalar	100
Tablo 4.35. Özet görüşme tablosu ve temalar (devamı).....	102

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

BEC	: İş İngilizcesi Derlemi
CANCODE	: Cambridge ve Nottingham İngilizce Söylem Derlemi
DİLMER	: Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
KR	: Kuder Richardson
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
NRP	: The National Reading Panel
SADEM	: Sakarya Dil Eğitim Merkezi
SBCSAE	: Santa Barbara Amerikan İngilizcesi Derlemi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
TSCorpus	: The Turkish Corpus-Türkçe Derlemi
TUD	: Türkçe Ulusal Derlemi
TYDOÖ	: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi
WEBVOCLE	: Web Tabanlı Sözcük Öğrenme Materyali
YTB	: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

TEŞEKKÜR

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi konusunda hem alanyazına hem de uygulama alanına katkı sunacağına inandığım doktora tezimin hazırlanma sürecinde öncelikle bana güvenen, desteğini esirgemeyen, beni her zaman güdüleyen, her konuşmada bana farklı ufuklar açan ve bilgi birikimi ile kendine hayran bırakan danışmanım Doç. Dr. B. Ümit BOZKURT'a sonsuz teşekkür ederim, minnettarım.

Çalışmam süresinde tez izleme komitesinde yer alan ve yapıcı eleştirileri ile bana yol gösteren Dr. Öğr. Üyesi Ceren MUTLUER ve Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan KÜÇÜKAVŞAR'a çok teşekkür ederim.

Lisansüstü eğitimim boyunca bana her konuda destek olan, bilgisini, deneyimini esirgemeyen, her olumsuz durumu olumluya çeviren, sadece bir eş değil bir yoldaş olan değerli eşim Doç. Dr. Serdar BİROĞUL'a teşekkür ederim.

Doktoraya başladığımda dört aylık olan ve beni sözlü sınavda hiçbir şeyden haberi olmadan masumca bekleyen ve doktora süreci boyunca küçük kalbiyle koskocaman sevgi ve anlayışıyla saran canım oğlum Nefes Toprak BİROĞUL'a tüm sevgimle teşekkür ediyorum.

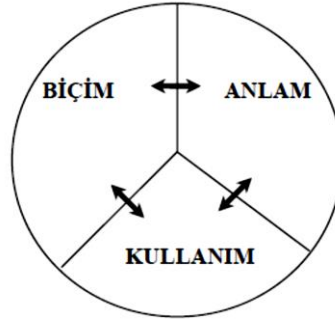
Hayatım boyunca arkamda dağ gibi duran, maddi ve manevi tüm desteklerini esirgemeyen, eğitimim boyunca yanımda olan ve bana güvenen annem Ayten KATANALP, babam Hakkı KATANALP ve kardeşim Gürhan KATANALP'e teşekkür borçluyum.

Son olarak doktora sürecimde manevi desteklerini esirgemeyen, bilgi birikimlerini sunan, tez yazım aşamasında görüşleriyle aydınlatan dostlarıma ve her zaman yanımda olan akrabalarıma teşekkürlerimi sunmak isterim.

1. GİRİŞ

Anadili ve yabancı dil öğretiminde, *sözvarlığı* (vocabulary), iletişimsel yaklaşımla gündeme gelen dört temel dil becerisinin ana bileşenlerinden biridir. Okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri geliştirilirken eşzamanlı olarak sözvarlığı bilgisi de geliştirilir. Bu nedenle konuşucunun sözcükleri ve sözcük öbeklerini, tüm kullanım düzlemleriyle birlikte edinmesi ve yaşam boyu bu yönde gelişimini sürdürebilmesi için beceri kazanması, dil öğretimi ortamlarının temel hedeflerindendir.

Öğretim sürecinde sözcüğün *biçimsel ve anlamsal* özellikleriyle birlikte, *kullanım* özelliklerinin de gözetilmesi iletişimsel yaklaşımla birlikte benimsenen ilkelerdendir. Alanyazında biçim-anlam-kullanım üçlüsü olarak nitelendirilen bu stratejide, sözcüğün tüm boyutlarında *eşdizimliliğin* (collocation /co-occurrence) ve *bağlamın* (context) etkisi açıklanmaktadır.

Şekil 1.1 Biçim-anlam-kullanım üçlüsü (Larsen&Freeman, 2001, s.252)

Dilbilgisel yapılar üç boyutludur. Biçim bölümü nasıl biçimlendiğini, nasıl sesletildiğini, nasıl yazıldığını, dildeki diğer yapılarla nasıl etkileşimde olduğunu; anlam bölümü dilbilgisel yapının ne anlama geldiğini; kullanım bölümü ise dilbilgisel yapının hangi bağlamlarda kimler tarafından nasıl kullanıldığını gösterir (Cem, 2005).

Dil öğretiminde sözvarlığının geliştirilmesi, hedef dili öğrenmek isteyen öğrenciyi çok yönlü etkiler. Sözvarlığının yeterliliği, yazılı ve sözlü metinlerin anlamlandırılması ve yeni metinler oluşturulması sürecinde etkili bir öğedir.

Korkmaz'a (2003, s. 144) göre sözvarlığı bir dilin bütün sözcükleri, bir kişinin veya topluluğun sözcük hazinesinin bütünüdür. Aksan (2004) ise sözvarlığının sadece bir dilde bazı seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar ya da göstergeler olarak görülmemesi gerektiğini o dilin konuşan toplumun

maddi ve manevi kültürünü yansıtan, dünya görüşünün bir bölümü olarak düşünülmesi gerektiğini ifade eder. Baş (2006) sözvarlığının dili ve o dili konuşan, yazan insanların anlatım gücünü geliştirdiğini ifade eder.

Sözcük ve yapı bilgisinin içinde hedef dile ilişkin, dilin anlambilimsel bileşenlerinden olan *sözcükler* (words) ile *birleşik sözcükler* (compound words), *deyimler* (idioms), *kalıp sözler* (stereotyped words), *eşdizimlilikler* (collocations) gibi çeşitli sözcüksel birliktelikler yer almaktadır (Gündoğdu, 2018). Dolayısıyla sözvarlığını, temel sözcüklerin yanında, yabancı kökenli sözcükler, deyim-atasözleri, bilim, sanat ve teknik alanlara ilişkin terimler ve kalıp sözler oluşturmaktadır (Aksan, 2004). Özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin bu sözcüksel birliktelikleri metin içinde görmesi ve anlamlandırması önemlidir. Sözcüğün anlamını bağlam içinde görmesi ve birliktelikleri bağlam içinde anlamlandırması sözvarlığını kullanım düzeyinde geliştirir. Sözvarlığını geliştirme sürecinde sözcük birliktelikleri yani eşdizimlilikler dilin kullanımında oldukça etkilidir. Eşdizim, sözcüklerin sistemli bir biçimde ve sıklıkla beraber kullanılmasıdır (Nesselhauf, 2005). Eşdizim kavramını öne çıkaran *sözcüksel yaklaşım* (lexical approach) sözcük ve sözcük yapılarının dil edinimine ve öğretimine katkısını açıklar (Nesselhauf, 2005).

Sözcüksel yaklaşım, dil öğretiminde dilbilgisi ve sözcük öğretiminin ayrı ayrı düşünülmesine karşı çıkan bir yaklaşımdır. Sadece dilbilgisinin ya da tek tek sözcüklerin öğretiminin sınıfta etkili olmayacağını savunur. Dil öğretiminde sözlüğün konumu, dil kuramındaki gelişmeler, derlem çözümlemesi içeren çalışmalar ile çok bileşenli dil birimlerinin dil öğrenme ve iletişimdeki rolünün önemini artırmıştır (Richard & Rogers, 2001).

Eşdizimlilik gibi, “derlem” ve “bağlam” da sözcüksel yaklaşımın vurguladığı önemli kavramlardır. Ördem (2013), sözcüklerin liste biçiminde anlamlarının verilmesinin etkili olmadığını, derlemlerden sözcüklerin tüm kullanım bağlamlarının görülmesinin sözcüksel yaklaşıma uygun olarak bağlam temelli stratejileri destekleyeceğini belirtmektedir. Bağlam bir cümlede, bir konuşmada veya bir metnin içinde yer alan herhangi bir sözcüğün anlamının daha iyi anlaşılabilmesi ve başka anlamlardan ayırt edilebilmesi için, beraber kullanıldığı diğer öge veya ögelerle bütün olma olarak tanımlanır (Korkmaz, 2007, s. 33). Sözvarlığının bağlam ve derlem temelli geliştirilmesi, öğrencinin dili etkin kullanımına katkı sağlayacaktır.

Aksan (2011), sözlük yazımı ve sözcük anlambilimi için eşdizimliliği önemli bir kavram olarak görür. Konuşurların dil sezgisiyle ulaşmaların olanaksız olacağı eşdizimliliklere anlambilimsel olasılıklara, istatistiksel yöntem kullanarak sadece derlem yoluyla ulaşılabileceğini ifade eder.

Derlemler dillerin kullanımları ile ilgili örneklerin tamamının görülebileceği ürünler olduğu için, derlemler sayesinde yalnızca dillerin kullanım özellikleri değil, yapıları ve işleyişleri de daha iyi görülür. Sözlük ve dilbilgisi kitaplarının hazırlanmasına ve yabancı dil öğretim tekniklerinin geliştirilmesine derlemlerin katkısı büyüktür (Uzun & Lee, 2016).

Sözcük öğretiminde, program ve araç-gereç hazırlanmasında hedef sözvarlığına ilişkin derlemler ve sıklık çalışmaları incelenerek dizgesel bir yaklaşım sergilenebilir. Derlem yoluyla eşdizim ve bağlam bilgisi de öğrenciye sunulacağından, öğretim süreci de gerçek dil kullanım düzenekleriyle kurgulanmış olacaktır.

Bağlam, özellikle çokanlamlılık (*polysemy*) olgusuyla karşılaşıldığında etkili bir gösterge olmaktadır. Bir göstergenin anlam bütünlüğü içinde ele alınması, birlikte düşünülmesi ve anlamlandırılması gerekir (Selvi, 2022). Çokanlamlılık, bağlam ile yakından ilişkilidir. Sözcüklerin farklı anlamları farklı dilbilgisel dağılım, yani bağlam özelliği göstermektedir. Bu yüzden sözcüklerin farklı anlamları, kullanımları, eşdizimlilikleri gibi sözcüklere ait bazı bilgi türleri farklı bağlamlarda karşılaşılarak öğrenilir (Yavaş, 2020). Çokanlamlılık farklı nedenlerle bir göstergenin yansıttığı temel anlamın yanında yeni yeni kavramları da anlatır olma durumudur (Aksan, 2006). Aksan (2006) göstergenin başlangıçta tek bir kavramı gösterdiğini; genellikle kolay ve etkili anlatım eğilimi olduğundan aktarmalarla ve kullanım sıklığının artmasıyla her dilde, göstergelerin ilişkili, yeni kavramları da anlatır duruma geldiğini ve böylece çokanlamlılığın oluştuğunu ifade eder. Örneğin; Türkçede “al-” eyleminin yaklaşık 40, “gel- ve çek-” eyleminin 30’dan fazla, “ver-” eyleminin de 20 değişik anlamı olduğu görülür. Günay (2017) da bazı Türkçe sözcüklerin, pek çok anlamı olduğunu söyler ve adam (11), baş (13), bırakmak (24), olmak (25), yapmak (21) sözcüklerinin sözlükte çok fazla anlamı olduğunu belirtir.

Yukarıda da belirtildiği gibi sözcüksel yaklaşım, iki temel kavramı öne çıkarmaktadır: “bağlam” ve “eşdizimlilik”. Dolayısıyla öğretilmesi hedeflenen sözvarlığının birlikte kullanıldığı diğer sözcüklerle ve yapılarla (eşdizimleriyle)

birlikte, kullanıldığı bağlam bilgisi içinde öğretilmesi ilkesi öne çıkmaktadır. Hedef sözvarlığının eşdizimlerinin ve doğal bağlamlarının belirlenmesinde ise “derlem”lerin kullanılması önerilmektedir. Bu tez çalışması da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef sözvarlığını geliştirmek için sözcüksel yaklaşımı örnek bir uygulamayla somutlaştırma ve yaklaşımın etkililiğini bilimsel yöntemle gösterme gereksiniminden doğmuştur. Türkçede “al-” eylemi, çokanlamlılığıyla öne çıkan sözcükler arasındadır ve sözcüksel yaklaşımın örnek bir uygulaması için önemli bir veri kaynağı sunacak işlevliktedir. Bu nedenle çalışma “al-” eyleminin kazandırılması üzerine kurgulanmıştır.

1.1 Amaç ve Araştırma Soruları

Çalışmada, sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin sözvarlığını geliştirmeye etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda uygulama çerçevesi, “al-” eyleminin anlam düzeyleri üzerine kurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda temel araştırma sorusu şudur:

Bağlam ve derlem temelli hazırlanmış öğretim uygulamaları, “al-” eyleminin “temel, yan, değimece ve deyimse anlam” düzeylerindeki kullanımlarının kazandırılmasında etkili midir?

Bu temel araştırma sorusu aşağıdaki alt sorularla somutlaştırılmış ve ayrıntılandırılmıştır:

i) Sözvarlığı başarı testi toplam puanında;

- deney ile kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- kontrol grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?

ii) Temel anlam alt boyutunda;

- deney ile kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- kontrol grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?

iii) Yan anlam alt boyutunda;

- deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- kontrol grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?

iv) Değişmece anlam alt boyutunda;

- deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- kontrol grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?

v) Deyimsel anlam alt boyutunda;

- deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- kontrol grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?
- deney grubunun son testi ile kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark var mı?

vi) Nitel bulgular, nicel bulguları desteklemekte midir? (Uygulama çerçevesi, “al-” eyleminin farklı anlam düzeylerindeki kullanımlarının kazandırılmasında etkili midir?)

1.2 Önem

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, Türkçenin sesbirimlerinin, biçimbirimlerinin, sözcüklerinin, sözcük öbeklerinin ve sözdizimi düzeyinde yapılarının farklı kullanım bağlamlarında anlamlandırılması ve üretilebilmesi hedeflenir. Dil kullanımının karmaşık düzeni içinde sözcükler ve sözcük öbekleri temel bileşenlerdendir. Yapının işlev olmadan önemsizleştiği günümüz dil öğretimi dünyasında sözvarlığının da kullanım bağlam ve amaçlarına göre geliştirilmesi kaçınılmazdır. Yalnızca işlevin ve iletişimin öne çıkarıldığı bir dil öğretimi yaklaşımı da dilin ve düşünmenin dizgesel doğasına aykırıdır. Sözcüksel yaklaşım, yapıyı anlamla birlikte kazandırmayı önermekte; hedef sözvarlığının gerçek dil

kullanım verisinden yola çıkılarak bağlamlar yoluyla kazandırılmasının altını çizmektedir. Burada gerçek dil verisi ifadesi, derlem temelli dil öğretimini ve sıklık listelerini öne çıkarmaktadır. Bu özellikleri dil öğretimi ortamları için kullanışlı bir seçenek olarak görünmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bu yaklaşımın kullanıldığı ve bilimsel yollarla sınındığı bir çalışma yoktur. Bu yönüyle bu tezin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer yandan tezin somut bir uygulama örneği olmasının; alandaki öğreticilere, araç-gereç ve program hazırlayan uzmanlara, bu yaklaşımı değerlendirme olanağı tanıyacağı öngörülmektedir.

Püsküllüoğlu'nun (2004) sözlüğünde “al-” eyleminin 47, Türk Dil Kurumu ([TDK], 2023) Türkçe Sözlükte 30 anlamı vardır. Eser (2019), “al-” eyleminin anlam özelliğine göre temel anlamda 2, yan anlamda 22, değişmece anlamda 28 ve deyimse anlamda 61 farklı kullanımını belirlemiştir. Çokanlamlılığı farklı düzlemlerde çok iyi temsil ettiği düşünüldüğünden, bu tezdeki uygulama için “al-” eylemi seçilmiştir.

1.3 Sayıtlar

Bu araştırma;

- eşleştirildikten sonra seçkisiz atanmış deney ve kontrol gruplarının denklik göstereceği,
- geliştirilen başarı testinin öğrenci başarısını ölçmek için uygun bir ölçme aracı olduğu,
- başarı testinin kontrol grubunda uygulanmasının kontrol grubu öğrencilerinin başarılarının son teste kadar beklenmedik bir şekilde gelişmesine yol açmayacağı,
- kontrol dışı değişkenlerin başarı testi puanlarını anlamlı derecede etkilemeyeceği,
- hedef sözcüklüğü ögesi olan “al-” eyleminin yanı sıra farklı dil yeterliklerinde gelişim olsa da ortaya çıkan başarının uygulamanın etkisiyle oluşacağı sayıtlarına göre temellendirilmiştir.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırmanın çalışma konusuna ve araştırma yöntemine ilişkin birtakım sınırlılıkları vardır:

- Araştırma, B1-B2 kuru düzeyindeki öğrencilerle sınırlıdır.
- Araştırmanın öğretim boyutu çokanlamlı “al-” eylemiyle sınırlıdır.

- Çalışmanın derlem boyutu TUD ile sınırlıdır.
- Kullanılan başarı testi, okuduğunu anlama becerisiyle sınırlıdır.

1.5 Sözlükçe

Bağlam (Context): 1) Bir dil biriminin bitişiğinde ya da çevresinde onu anlam, işlev, yapı bakımından etkileyen birim ya da birimler; iç bağlam, dil içi bağlam da denir. 2) Dil birimlerini etkileyen dil dışı etmenlerin tümü; durum bağlamı da denir. Örn. zaman, yer, konuşan kişinin konumu, cinsiyeti (İmer vd., 2011). Bu çalışmada bağlam terimi, iki farklı düzlemde kullanılmıştır. İlk olarak Türkçe Ulusal Derlem’de “al-” eyleminin içinde geçtiği bağımlı dizini işaret etmektedir. İkincisi ise öğretim uygulamalarında “al-” eyleminin sunulduğu tümce ve metinlere işaret etmektedir.

Derlem (Corpus): Dil betimlemelerinde ya da dil konusundaki varsayımları doğrulamada kullanılan yazılı/sözlü veriler toplamı (İmer vd., 2011). Belli bir dilin veya dil değişkesini temsil edebilme amacıyla, belli bir zaman aralığında yazılı ve/veya sözlü dil kullanım metinlerini/konuşmalarını, coğrafi bölge, yazar/konuşan özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim vb.) ve iletişim ortamlarının *alan ve türlerine* (domain, genre) göre dengeli ve katmanlı örnekleme yoluyla derleyip, ayrıntılı veribilgisi (metadata) ve temel dilbilimsel çözümlemelerle birlikte elektronik ortamlarda sunan kaynaklara derlem denir (Tanımı derleyen: Ruhi vd., 2014). Bu çalışmada veri tabanı ve uygulama sürecinde derlem den söz edildiğinde, Türkçe Ulusal Derlemi’ne (TUD) gönderim yapılmaktadır.

Eşdizimlilik (Collocation): İki ya da daha fazla sayıda birimin aynı dizimde bulunmasıdır (İmer vd., 2011). Sinclair (1991), sözcükler arasındaki ilişki olarak ele aldığı eşdizimliliği, iki ya da daha çok sözcüğün birlikte görülmesi biçiminde ifade etmekte; birlikte görülme aralığını ise düğüm sözcüğün sağ ve sol yönünden en çok +4/-4 sözcüksel birim olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada eşdizimlilik olgusu, Sinclair’in verdiği aralık içinde ele alınmıştır.

Sözcüksel Yaklaşım (Lexical Approach): Sözcükleri, sözcük ağlarını ve sözcük yapılaşmalarını (dilbilgisel kalıpları) ön plana alan; bağlam, eşdizimlilik ve derlem-bütüncü çalışmalarına dayanan dil öğretimi yaklaşımıdır. Lewis (2008), her sözcüğün ve sözcük öbeğinin içkin dilbilgisel yönleri olduğunu, sözcük ve dilbilgisinin ayrı ayrı ele alınabilecek ulamlar olmadığını, aksine belirli bir düzlemde süreklilik gösterdiğini ifade eder.

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Sözcük Varlığı

Alanyazında bir dilin “sözcük” ve “söz” olarak var olan öğelerinin tümü, “sözcük hazinesi, sözcük serveti, sözcük dağarcığı, sözcük varlığı, sözcük gömüsü, vokabüler, kelime kadrosu, kelime serveti, kelime dağarcığı” gibi kavramlarla karşılanabilmesine rağmen söz konusu kavramların hiçbirinin “sözcük varlığı” kavramı kadar kapsayıcı olmadığı, sözcük varlığının bu kavramların hepsini kapsayan bir üst kavram olduğu görüşü yaygındır (Kurudayıoğlu, 2005; Karadağ, 2005; Baş, 2006). Bu terimi ilk olarak Aksan (2002, s.13), Almanca “wortbestand” sözcüğünden yola çıkarak kullanmıştır.

Sözcük varlığı, “bir dildeki sözlerin bütünü; söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Sözcük varlığı, bir dilin sözlüksel birimlerinin ve sözlükçesinin tümüdür (İmer vd., 2011).

Korkmaz’a (2003) göre sözcük varlığı “bir dilin bütün sözcükleri, bir kişinin veya topluluğun sözcük hazinesinin bütünüdür. Aksan (2004), sözcük varlığının yalnızca bir dilde bazı seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar ya da göstergeler olarak görülmemesi gerektiğini, o dilin konuşan toplumun maddi ve manevi kültürünü yansıtan dünya görüşünün bir bölümü olarak düşünülmesi gerektiğini ifade eder. Baş (2006), sözcük varlığının dili ve o dili konuşan, yazan insanların anlatım gücünü geliştirdiğini ifade eder.

İmer (2011) sözcük varlığını etken ve edilgen sözcük varlığı olarak ikiye ayırır. Etken sözcük varlığı insanın günlük hayatında, her durumda her ortamda kullandığı sözlüksel birimlerin tamamı; edilgen sözcük varlığı ise insanın anladığı ancak günlük hayatında sıklıkla kullanmadığı sözlüksel birimlerin tamamıdır. Etken sözcük varlığı insanın eğitim seviyesine, ilgi alanlarına göre farklılık gösterir. Edilgen sözcük varlığı da etken sözcük varlığından iki-üç kat daha fazladır (İmer, 2011). Kurudayıoğlu (2005) sözcük varlığını alıcı ve üretici olarak ele alır. Alıcı sözcük varlığı olarak edilgen sözcük varlığı, üretici sözcük varlığı olarak da etken sözcük varlığı ifade edilmektedir. Etken sözcük varlığı konuşma ve yazma becerilerini; edilgen sözcük varlığı ise okuma ve dinleme becerisini kapsar. Etken ve edilgen sözcük varlığı birbirinin içinde bir bütünü oluşturur. Onan (2016), alıcı sözcük varlığının, sözcük varlığın en geniş bölümü olduğunu; üretici sözcük varlığının ise konuşma ve yazma becerisindeki önemini vurgular.

Sözvarlığı anlama ve anlatmaya bağlı olarak dildeki sözler ile ilgili her şeyi kapsar. Sözvarlığının bileşenlerini Aksan (2004, s.24-42) şöyle açıklar:

Temel Sözvarlığı: Çekirdek sözcükler olarak da ifade edilen temel sözvarlığı başta insanın organları olmak üzere insanın en doğal ihtiyaçlarını karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek... gibi kavramlar, insana en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramları kapsar.

Yabancı Sözcükler: Toplumlar başka toplumlarla ticaret, siyaset, kültür ve sanat gibi sebeplerle ilişki kurmuştur. Bu sebeple başka dilden öğeler alınmıştır. Yabancı dilden alınan öğeler iki bölümde inceleniyor. Bunlar;

a) Sözcükbilimde alışılmış terimleriyle yerleşmiş yabancı sözcükler: Bu sözcükler bir dilin ses eğilim ve kurallarına uymuş, yabancılığı artık belli olmayan öğelerdir. Örneğin; kösele, çerçeve (Far.), sandık, surat (Ar.)

b) Yerleşmemiş yabancı sözcükler. Bunlar dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığını hemen belli eden öğelerdir.

Örneğin; oksijen, devalüasyon.

Deyimler: Dili konuşan toplumun anlatımdaki gücünü ve başarısını, benzetmeye, nükteye olan eğilimini ortaya koyan öğelerdir. Pire için yorgan yakmak, aküz altında buzağı aramak, saçını süpürge etmek gibi deyimler ince, somuç ve dikkat çeken deyimlerden birkaçıdır.

Atasözleri: Bir toplumun bilgeliğini, deneyimlerini, dünya görüşünü ve anlatım gücünü yansıtan, yüzyıllarca yaşayabilen sözlerdir. Gülme dostuna gelir başına, it ürür kervan yürür gibi birçok atasözleri değişmeden farklı lehçelerde bile kullanılmaya devam etmektedir.

İlişki Sözleri (Kalıp Sözler): bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması alışkanlık haline gelen sözlerdir. Günaydın, güle güle, afiyet olsun, güle güle oturun gibi kalıp sözler toplumun kültürünün önemli bir parçası olan öğelerdir.

Kalıplaşmış Sözler: ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların belli bir durumda, belli bir olay sebebiyle söyledikleri evrenselleşmiş sözlerdir. J. Caesar'ın "Sen de mi Brutus", Sinoplu Diogenes'in "Gölge etme, başka ihsan istemez" sözleri Türkçede kullanılan çeviri yoluyla aktarılmış kalıplaşmış sözlerden birkaçıdır.

Terimler: Fizik, matematik, felsefe ve toplumbilim gibi bilim dallarından sahne sanatlarına, mimariden kuyumculuk, marangozluk gibi zanaatlara kadar uzanan geniş bir çerçeve içinde yer alan, bu dallara ait kavramların oluşturduğu sözvarlığıdır. Kimyada atom, molekül, bakteri; dişçilikte dolgu, köprü; müzikte soprano, alto gibi sözler terimdir.

Çeviri Sözcükler: Diller arasındaki alışverişlerde en geniş yer tutan öğelerdir. Tam çeviri, yarı çeviri, bağımsız çeviri ve anlamı etkilenenler olmak üzere dörde ayrılır. En çok çeviri Arapça, Farsça ve Fransızcadan yapılmıştır. Fransızcadan "baş yapıt", Farsçadan "gam yemek, galip gelmek" gibi birçok sözcük çeviri yoluyla dilimize girmiştir.

Göçen ve Okur (2015), sözcüklerin anlamları tek başına bilmenin sözcüklerini geliştirmek için yeterli olmayacağını sözcüklerin etken sözcükleri içinde kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Sözcüklerini etken kullanmak için içinde yaşanan toplumun içinde olmak ve bağlam içinde görmek etkili olabilir. Bunun için içinde bulunan çevre, gidilen okul, büyüdüğü aile etkilidir. Ayrıca sözcüğü bağlam içinde farklı anlamları ile görebilmenin önemli bir aracı okumadır.

Sözcükleri, okuduğunu anlama süreci için önemli bir bileşendir. Hirsch (2003), okuduğunu anlamamanın önemli bir sorun olduğunu ve öğrencilerin okuduğunu anlamalarını geliştirmek için üç temel yargıdan söz eder:

1. Akıcılık, zihnin kavramaya odaklanmasını sağlar.
2. Sözcüklerinin genişliği anlamayı destekler.
3. Alan bilgisi akıcılığı artırır ve sözcüklerini genişletir, derin anlamayı destekler.

Görüldüğü gibi sözcüklerinin zenginliği, okuduğunu anlamaya ve derin anlamları çözümlemeye katkı sağlayan bir öğedir.

Karadağ (2005), duyduğumuzda veya okuduğumuzda anlamını bildiğimiz birçok sözcüğün konuşurken veya yazarken kullanılmadığını ifade etmiştir. Ayrıca yaşadığımız birbirinden bağımsız birçok olayı aktarırken ortak sözcüklerin kullanılmasının sebebinin sözcüklerin bellekte depolanma şekline göre tercih edildiğini söyler. Birey kendi yaşam tarzına ve yaşadığı topluma göre sözcüklerini kullanır. Sözcükleri toplumun geçmişine ışık tutar. Toplumun yaşam biçimiyle ilgilenir. Birey ne kadar zengin bir kültürel ortama sahip olursa o kadar sözcükleri gelişir. Kendini ifade etme gücü artar.

Suskind (2019) yoksulluk içinde doğmuş küçük çocukların dil ortamlarının, daha varlıklı aileler içinde doğan çocukların dil ortamlarından çok farklı olduğunu, düşük sosyoekonomik evlerdeki çocukların yüksek sosyoekonomik muadillerine kıyasla dili çok daha az duyduklarını ortaya koymuştur. Ayrıca duydukları sözcüklerin nitelik anlamında da farklılıkları olduğu ortaya çıkmış ve nitelikli bir dil kullanımına maruz kalan çocukların eğitim hayatındaki başarılarında da farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Bu durum, bulunan ortam, aile ve duyulan sözcük sayısının sözcükleri gelişimini olumlu veya olumsuz etkilediğini göstermektedir.

Sedita (2005) öğrencilerin sözcük bilgilerinin akademik başarıları ile ilgili güçlü bir bağlantısı olduğunu, yeni fikir ve kavramları sözcükleri sınırlı olan öğrencilere göre daha hızlı anlayabildiklerini ifade etmiştir. Sözcüklerinin

geliştirilmesinin anlamayı olumlu yönde etkilediğini, bu konuda öğretmenin öğrencinin yaşına ve yeteneğine bakması gerektiğini söylemiştir. Bununla birlikte sözlük kullanma gibi geleneksel yöntemlerin yanında öğrencinin çeşitli bağlamlarla sözcüklerle karşılaşmasının sözcük bilgisini geliştirdiğinin altını çizer.

Sözcük bilgisi ile okuma arasında olumlu bir ilişki vardır. Okuma alıcı sözcük bilgisini genişletir. NRP'nin [The National Reading Panel (Ulusal Okuma Paneli)] "A Review of the Current Research on Vocabulary Instruction" adlı raporunda sözcük bilgisinin okumanın en temel beş unsurundan biri olduğu ifade edilir (Esgin, 2016).

2.1.1 İkinci/Yabancı Dilde Sözcük Bilgisinin Kazandırılması

İnsan kavramlarla düşünür. Kavramların dildeki görünüşleri ise sözcük bilgisi bileşenleri ile karşımıza çıkar (Huber, 2008). Bu bağlamda etken ve edilgen sözcük bilgisinin gelişmesi insanın düşünce gelişimini, kendini ifade etmesini ve dünya ile kurduğu ilişkiyi etkiler.

İnsan yabancı bir toplumda iletişim kurmak için o toplumun sözcük bilgisine sahip olmalıdır. O toplumun sözcük bilgisine hâkim olmamak iletişim sorunlarına yol açar. Dil getirilemeyen veya yanlış ifade edilen düşünceler, doğru sözcüklerle ifade edilememiştir. Bu sebeple iletişimin ana noktası olan sözcükler, kişilere eğitim ortamında doğru stratejiler ile verilmelidir (Deniz & Akyol, 2016).

Karadağ (2013) sözcük öğretiminin ve sözcük bilgisinin geliştirilmesinin temel esaslarından birinin de hedef sözcüklerin bağlam aracılığı ile öğretilmesi olduğunu belirtmiştir. Sözcük öğretiminde anlamsal bağlantılar sözcük bilgisini geliştirir. Yeni sözcüklerin öğretilmesi sürecinde sözcükleri anlamsal özellikleri ile vermek kalıcılığı sağlar (Kurudayıoğlu, 2005). Akyol (2015) etkili sözcük öğretimi için sözcüklerin farklı anlamlarını farklı etkinliklerle tanıtmının önemli bir ilke olduğunu belirtmiştir. Kavcar vd.'nde (2004) sözcük bilgisini geliştirip zenginleştirebilmenin belli başlı yollarından birinin öğrenci düzeyine uygun seçme yazılar ve eserler okutma olduğunu ifade etmiştir.

Alqahtani, sözcük bilgisinin iletişimsel yeterliğin ve ikinci/ yabancı dilin edinilmesinin merkezinde yer aldığını ve sözcük bilgisinin yani sözcük bilgisinin eksikliğinin öğrenmenin önünde bir engel olduğunu belirtir. Bu konuda öğretmenin büyük sorumluluğu olduğunu söyler. Öğrencilerin yaşı, eğitim düzeyi ve dil yeterlilikleri öğrenmeyi etkileyebilir ve öğretmenin bunun farkında olması gerekir. Öğretmen sözcük öğretiminde birçok strateji kullanabilir. Sözcükleri tekrar tekrar

ve birden fazla bağlamda öğrencinin karşısına çıkaran öğretmen sözcük varlığını geliştirme sürecinde başarı sağlayabilir (Alqahtani, 2015).

Öğrencilerin sözcük varlığını geliştirmek için üzerinde durulacak en önemli konu öğrenciye “ne” yin öğretileceğidir. Hangi sözcükleri, nasıl ve anlamlarının ne kadarını öğreteceğimiz en önemli konudur. Heden sözcüğün niteliği ve niceliği, öğretim ve değerlendirme süreçlerini etkiler (Tağa, 2016). Barın (2003) bu konuda sıklığı öne çıkarır ve Türkçenin yabancılara öğretiminde, sözcüklerin kullanım sıklığının göz önüne alınarak metinler oluşturulması gerektiğini vurgular.

Sözcük varlığı öğretimi ikinci dilde düşünme becerisinin temelini oluşturduğu için yabancı öğrencilere hangi seviyede neyi, ne kadar öğreteceğimizi belirlememiz gerekir. Bu konuda Avrupa Ortak Diller Çerçeve Programı hedefleri ve temaları belirlemiştir. Buna bağlı olarak öğrencinin anlama ve anlatma etkinlikleriyle en az anlamın ortaya çıkmasını sağlayacak kadar sözcük öğretimi yapılması sözcük varlığının gelişimini sağlar (Tüfekçioğlu, 2023).

Yabancılara Türkçe öğretiminde özellikle A1 seviyesindeki öğrencilerde soyut sözcükleri sınırlı sözcük varlığı ile anlatmak ve öğrencinin de bu sözcükleri anlaması, kavraması öğretmenleri ve öğrencileri zorlamaktadır. Karatay (2020) dil öğretiminde okuma, dinleme/izleme metinlerinde, öğrencilerin anlamını bilmedikleri sözcükler için; sözcüğün bağlamdaki anlamını tahmin etme, sözcükteki anlamına bakma, cümlede kullanma, eş veya zıt anlamlarını bulma, 4-5 defa deftere yazma gibi etkinliklere dayalı stratejiler olduğu ve öğrencilerin söz dağarcığını geliştirmeye faydalı olacağını belirtmiştir.

Schmitt’de (1997, 2000) sözcük öğrenmek için beş stratejiden bahseder. Bunlar; belirleme stratejileri, sosyal stratejiler, bellek stratejileri, bilişsel stratejiler ve üst bilişsel stratejilerdir. Bu stratejiler aşağıda sıralanmıştır (akt. Karatay, 2020).

1. Belirleme stratejilerini kullanan bir öğrenci, sözcüğün anlamını bilmiyorsa, o dilin yapısal bilgisinden, bağlamdan, gönderme araçlarından veya başkasına sorarak öğrenmeyi gerçekleştirebilir.

2. Sosyal stratejileri kullanan bir öğrenci ise, sözcüklerin anlamlarını keşfetmeyi sağlamak için öğrenciyi grup çalışmalarına yönlendirilmelidir. Öğrenci, sözcüklerin anlamlarının keşfedebilmek için birlikte çalışabileceği bir çalışma grubu ile tanıştırılabilir.

3. Bellek stratejileri, bilinçaltındaki bilgilerin değiştirilerek hayal, tasvir ve gruplama yoluyla yeni sözcüklerin daha kolay hazırlanması için bir yoldur.

4. Bilişsel stratejiler, bellek stratejileri ile benzerdir. Akronim, akrostiş, askı, görselleştirme gibi hafıza tekniklerini sözcük öğrenmek için kullanmaktır.

5. Üstbilişsel stratejiler, öğrenme sürecine bilinçli genel bakış ve daha iyi çalışabilmek için planlama, izleme ya da değerlendirmede karar mekanizmasıdır. Bilinçli olarak dil öğrenmek için öğrencinin en uygun çalışma tekniklerini seçme, planlama yapma, öğrendiklerini gözden geçirme ve değerlendirmeyi kendi kendine yapmasıdır.

Karadağ (2013) sözcük öğretimi stratejilerini dörde ayırarak incelemiştir.

Bu stratejiler şu şekildedir:

1. Anlamı bilinmeyen bir sözcük ile karşılaşıldığında, sözcüğün anlamını bulmak için kullanılacak stratejiler:
 - a. Sözcüğün içinde bulunduğu bağlama başvurma.
 - b. Sözcüğü başka bir ifade ve metin bağlamında görme.
 - c. Şekil bilgisi (morfoloji) anlayışını kullanma.
 - d. Tahmin etme.
 - e. Sözlük kullanma.
2. Sözcük anlamını kesinleştirmek ve sözvarlığını derinleştirmek için kullanılacak stratejiler:
 - a. Bağlam üretme.
 - b. Metinler arası okuma.
 - c. Sözcük defteri/listesi oluşturma.
 - d. Kavram haritası oluşturma.
3. Yeni sözcük ve kavram öğrenmek için kullanılacak stratejiler:
 - a. Dil farkındalığı kazandırma.
 - b. İletişe açık olma.
 - c. Dinleme ve okuma alışkanlığı kazanma.

Kurudayıoğlu (2005), sözvarlığının kazandırılmasında sözcüklerin tek tek değil, belli bir bağlam içinde verilmesinin önemini, Graves'in (1989) araştırmasına değinerek açıklar. Bu çalışmada öğrencilerin bağlam içinde verilen sözcüklerin öğrenilmesinde daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Graves vd. (2014), metnin bağlamında öğretilmesi gereken sözcükleri *temel, değerli, ulaşılabilir* ve *ilgili sözcükler* olarak dörde ayırır. Okunulan metinde anlaşılması çok önemli sözcükleri temel sözcükler, öğrencilerin okuma ve yazmalarında etkili olanları değerli sözcükler, bir dilin yaygın ve sıklığı fazla olan sözcükleri ulaşılabilir sözcükler, doğrudan okunan metinle ilgili olmayan ama metnin anlaşılmasını sağlayan sözcüklere ise ilgili sözcükler demiştir (akt. Tağa, 2016).

Uluçay (2016), sözcük öğrenme stratejilerinin sözcük öğrenen öğrencilerin anlamı derinleştirme çalışmalarında başarıya ulaştığını belirtmiştir. Dil

öğreniminde öğrencinin temel amacı anlama ve ifade etme yeterliliğidir. Bu sebeple sözcük öğretiminde sözcüğün anlamını bilmekle beraber sözcüğü uygun anlam ve bağlamda kullanabilme yeterliliği ulaşılmak istenen hedef olmalıdır (Tüfekçioğlu, 2023). Bağlam içinde bir sözcüğün hangi anlamının ne olduğunu tespit etmek ve hangi dilbilgisi ile kullanıldığını görmek öğrenci için daha kalıcı olabilir.

Göçer (2016), öğretmen ve öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, metin işleme sürecinde öğretmenlerin sözlüğe baktırdığını, öğretmen adaylarının ise sözcüğün anlamını bulunduğu bağlamdan çıkarma tekniğini kullandığını gözlemiştir. Bu durumdan, öğretmen eğitiminde sözcük öğretimi stratejilerinin güncellendiği çıkarımlanabilir.

Türkçe dersi öğretim programında, öğrencilerin sözvarlığını geliştirmek için dört temel dil becerisi ile dilbilgisine ilişkin kazanımlar vardır. Bu kazanımların amacı öğrencinin Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için olması gereken sözcük, deyim, atasözü, kalıp söz, tekerleme, ninni, türkü, bilmece, özdeyiş gibi sözvarlığı unsurlarını benimsemesi ve kavramasıdır. Bununla birlikte Türkçe öğretimin amaçlarından biri “Öğrencilerin okuduğu, dinlediği ve izlediğinden yola çıkarak sözvarlığın zenginleşerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri” olmasıdır. Türkçe derslerinde sözvarlığını zenginleştirmeye önem verildiği ortaya konmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006). İkinci ve yabancı dil sürecinde öğrencilerin anlama (okuma, dinleme), anlatma (yazma, konuşma) becerileri, dilbilgisi ve sözvarlığı ile etkileşim kurması için bir araçtır. Bu etkileşim için öğrencinin anadili, bağlam, öğrenci güdülenmesi gibi birçok değişken vardır. Sözcüklerin öğrenme amacına uygun temalarda yapılması ve dilbilgisi özelliklerine dikkat edilmesi önemlidir (Tüfekçioğlu, 2023). Sözcükler, bir dilbilgisi aracı olmanın yanında anlama ve anlatma açısından değerlendirilip Türkçenin yabancı dil olarak öğretim sürecinde önemli unsurdur (Çalışkan, 2022).

Balcı ve Melanlıoğlu (2016), sözvarlığını zenginleştirmek için öğretmenlerin sözcük derinliği ve esnekliği üzerinde durması ve öğrencilerinde sözcüğü esneklik ve derinliğe uygun olarak kullanması gerektiğini belirtmiştir (2016).

2.2 Çokanlamlılık

Çokanlamlılık (polysemy) farklı nedenlerle bir göstergenin yansıttığı temel anlamın yanında yeni yeni kavramları da anlatır olma durumudur (Aksan, 2006). Palmer (2001), aynı sözcüğün farklı farklı anlamlara sahip olmasına *çokanlamlılık*

(polysemy), böyle sözcüklere de *çokanlamlı* (polysemic) sözcük olarak tanımlar. Günay (2007), çokanlamlı sözcüklerin birbirinden farklı, farklı anlambirimcik demeti olduğunu söyler. Dilbilimsel olarak tek bir gösterenin birden çok gösterileni olmasına çokanlamlılık demiştir. Bilgin (2006) sözcüklerin süreç içinde çokanlamlılık özelliği kazandığını belirtir.

Vardar (1998), gösterenin birçok gösterilen belirtme özelliği ve bir birimin birçok anlam içermeye durumuna çokanlamlılık der. Çokanlamlılığın sıklık kavramı ile yakın bir ilişkisi olduğunu; bağlam ve durumun kullanım düzleminde çokanlamlılığı dengeleyici ve anlam belirsizliğini giderici etkenler olduğunu ifade eder. Eser (2019), sözcüklerin temel anlamının yanında çeşitli dil olayları yoluyla birden fazla anlamı karşılayabilmelerinin “anlam bulanıklığı” düzleminde tartışıldığını belirtir.

Aktarmalar, somutlaştırma, benzetmeler ile bir gösterenin birçok gösterilen belirtmesi, sözcüklerin birden çok kavram anlatabilme durumu ortaya çıkar (Baykan, 2017). Bu durum, sözcüğün birden çok anlamı içinde bulundurma özelliğidir. (Kahraman, 2015).

Kıran (2013, s. 296) da çokanlamlılığı bir gösterenin birçok gösterilen belirtme özelliği olarak tanımlar. Çokanlamlılık için sıklığın çok önemli olduğunu ve en sık görülen sözcüklerin çokanlamlılığın en yoğun düzeye ulaştığı dilsel birimler olduğunu söyler.

Uğur (2023), Türkçede her dilde olduğu gibi sözcüklerin çoğunun anlam genişlemesi yoluyla kazandığı birden fazla gerçek anlamı olduğunu belirtmiştir. Bu gerçek anlam üstlenmiş sözcükleri çokanlamlı sözcükler olarak ifade etmiştir.

Löbner (2013) çokanlamlılığı bir sözcükbirimin birbiri ile ilişkili iki veya daha fazla anlama sahip olması olarak ifade eder. Çokanlamlılığın dilin doğal ekonomik eğiliminden kaynaklı olduğunu belirtir. Çünkü di toplulukları, belirtilecek yeni nesneler, etkinlikler, deneyimler vb. için yeni ifadeler, yeni sözcükler bulmak yerine var olan sözcükleri yeni nesnelere uygulamayı tercih eder.

Çokanlamlılık genellikle eşadlılıkla karıştırılır. Çokanlamlılıkta aynı ses dizisinin aktardığı anlamlar birbiri ile ilişkiliyken eşadlılıkta farklı anlamların birbirinden türediği ya da birbiriyle ilişkili olduğu düşünülmez (Şener & Şener, 2019). Aksan (2006), çokanlamlılığın anlam bulanıklığı olarak ifade edilmesinin nedeninin, çokanlamlılığın eşadlılıkla karıştırılması olduğunu söyler. Çokanlamlılıkta bir gösterenin, temel anlamının yanı sıra, onunla kesinlikle ilişkisi olan yeni yeni anlamlar kazanması söz konusu iken eşadlılıkta birbiriyle anlamca

ilgisi olmayan kavramlar söz konusudur. Dilsel yaratıcılığın önemli araçlarından biri olan çokanlamlılık kavramının eşadlılıkla karıştığını belirten Uçar (2009), da bir sözcüğün anlamları arasında bağlantı olmasını çokanlamlılık, bağlantı olmamasını ise eşadlılık olarak ifade eder.

Saeed (2009) eşadlılık ve çokanlamlılık arasında geleneksel bir ayrım olduğunu belirtir. Her ikisi de aynı sesdizilimine sahip sözcüğün birden fazla anlamı ile ilgilenir. Çokanlamlılığı tanımlamak için “ilişkililik” ölçütü önemlidir. Çokanlamlı sözcükler aynı sözlük girişi altında listelenirken eşadlı sözcükler ayrı girişlerde verilir. Bu konuyla ilgili çok fazla tartışma olduğunu belirten Saeed (2009), sözlüklerde aynı giriş ve ayrı giriş (madde başı) hakkında verilen kararların her zaman kesin olmadığını belirtmiştir. Çünkü konuşmacıların sezgileri farklı olabilir ya da sözcüğün tarihsel süreci farklı olabilir. Örneğin İngilizce konuşanların çoğu “ayağın altı” anlamına gelen taban ile “yassı balık” anlamına gelen taban sözcüklerinin ilgisiz olduğunu ve bu durumun eşadlılık olarak kabul edilmesi gerektiğini savunur. Sözlüklerde de ayrı madde başı yapılması gerektiği vurgulanır. Aslında tarihsel süreçte sözcük Fransızca aracılığıyla Latince solea “sandalet” sözcüğünden türetilmiştir. Dolayısıyla çokanlamlılık söz konusudur. Sözcük İngilizceye ve Fransızcaya farklı zamanlarda girdiğinden dolayı konuşmacıların sezgileri ön plana alınır ve sözlükte ayrı listelenir. Bunun gibi birçok örnek verilebilir. Eşadlılık ve çokanlamlılıkla ilgili tam bir uzlaşma sağlanamamıştır.

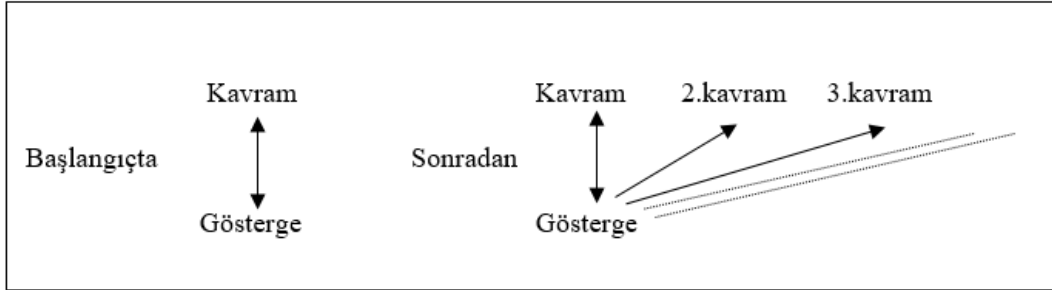
Eser (2019), sözcüklerin çokanlamlı olduğunu ama iletişim kurulurken bu anlamların hepsinin birlikte kullanılmadığını söyler. Anlamanın belirlenmesinde bağlam, çevren, alıcı-verici arasındaki ilişki ve alıcının/vericinin o anki ruhsal durumu çok etkilidir. Çokanlamlı sözcükler tekanlamlı sözcüklere göre daha çok kullanıma sahiptir. Anlam bakımından bu sözcükleri içerdikleri anlama göre farklı bağlamlar içinde vermek gerekir (Günay, 2017).

Doğal dillerde çokanlamlılık oldukça yaygındır. Çok az sözcük tek anlamlı veya temel anlamıyla kullanılır. Çokanlamlılık doğal dillere avantaj sağlar. Çünkü tek bir ses dizisi birden fazla kavramı/ anlamı aktarır ve ses dişilerinin sayısal artışına sınırlılık getirir (Şener & Şener, 2019). Kahraman (2015), her sözcüğün ilk başta tek anlamlı olduğunu süreç içinde çokanlamlılık özeliğinin ortaya çıktığını ifade eder. Bu sözcüklerin nesne ve kavramları anlam olarak karşılayamaz hale gelmeleri sonucunda dilin tabii seyriyle ya yeni sözcükler oluşturulmuş ya da var olan sözcüklere yeni anlamlar yüklenmiştir. Selvi (2020) bir sözcüğün birden fazla

gösterilen ile karşılanmasının yani çokanlamlılığın dilde ekonomi yasası ve anlam zenginliği ile ifade edilebileceğini belirtir.

Her yeni bilgiye yeni bir şekil, gösterge bulunmasının zorluğu nedeniyle eski bilgiyle ilgili görülen yeni bilgi eski bilginin şekline eklenir ve bu durum çokanlamlılığı oluşturur. Yeni bilgilerin eski şekillere eklenmesi çokanlamlılığın en önemli nedenidir (Kerimoğlu, 2014). Anadili konuşucularının zihinsel sözlüklerinden farklı olarak bir dilin genel sözvarlığının envanteri olan sözlükler de aynı ses dizisinin birden fazla anlamının taşıyıcısı olarak görülür (Şener & Şener, 2019).

Aksan (2006) göstergenin başlangıçta tek bir kavramı gösterdiğini ve genellikle kolay ve etkili anlatım eğilimi olduğunu, aktarmalarla ve kullanım sıklığının artması nedeniyle her dilde, ilişkili, yeni kavramları da anlatır duruma geldiğini ifade eder. Örneğin; Türkçede “almak” eyleminin yaklaşık 40, “gelmek ve çekmek” eyleminin 30’dan fazla, “vermek” eyleminin de 20 değişik anlamı vardır. Sözcüklerin yeni anlamlar kazanmaları her dilin sözvarlığını belli sınırlar içinde tutmuş ve bu durum dilde tutumluluk olarak görülmüştür (Aksan, 2006).

Şekil 2.1. Çokanlamlılık (Aksan, 2006, s. 70)

Baykan (2017), Türkçenin diğer dillerden ayrılan yönlerinden birinin çokanlamlılık olduğunu hatta diğer dünya dillerinden çok farklı ve üstün bir durumda olduğunu belirtir. Sözcüklerin bağlamdan hareketle yeni ve özgün anlamlar ortaya koyma imkanı bulduklarını ve bu sayede yeni anlamlar yüklenerek çokanlamlı hale geldiklerini ifade eder. Doğal dillerde yer alan sözcüklerin çoğu çokanlamlıdır ve birden fazla görevde kullanılır.

Her sözcüğün sözlükte birden fazla anlamı vardır ama kullanım esnasında sözcük tüm anlamları ile birlikte değil tek anlamı ile kullanılır. Eğer kullanımda sözcüğün çokanlamlılığı söz konusu olursa bu dilde belirsizlik ve yanlış anlaşılma ortaya çıkarır. “Sözcüğün anlamı yoktur, kullanımı vardır” sözü durumu daha iyi

açıklar (Günay, 2007). Selvi (2020), bir sözcüğün anlamının oluşması için temelde anlamlandırma gerektiğini ve bu anlamlandırmanın da bağlama bağlı olduğunu ifade etmiştir. Anlamın temel ögesinin bağlam olduğunu ve bağlam olmadan anlamın ne olduğunun tespit edilemeyeceğini belirtir. Bağlamın temeli çokanlamlı göstergelerdir. Bir göstergenin anlam bütünlüğü içinde ele alınması, birlikte düşünülmesi ve anlamlandırılması gerekir.

Çokanlamlı sözcüklerde anlam düzeyleri farklı sınıflandırmalarla ele alınabilmektedir. Temel (kavramsal anlam, düz anlam, gerçek anlam), yan anlam, değişmece anlam ayrımı, sık kullanılan sınıflamalardan biridir. Bu çalışmada “al-” eylemin anlam düzeyleri, temelde bu sınıflamaya göre ele alınmıştır. *Temel anlam* (denotation), dilsel bir ifadenin bağlama ve duruma bağlı olmayan, değişmeyen anlamıdır. Sözcüğün ve söz öbeğinin sözlükteki birincil anlamıdır. Sözcüğün dış dünyada gönderimde bulunduğu sözcüğün ilişkisinden doğan, konularla arasında en fazla ortak nokta bulunan anlamdır (İmer, 2011). Belli bir bağlam ve konu içinde olmadan tek tek sözcüklerden yola çıkarak söylendiğinde ya da yazılı olarak karşılaşıldığında zihinde oluşan ilk tasarımıdır (Aksan, 2006). Sözcüğün tek başınayken de düşündürebildiği kavramsal ve sözlüksel anlamlarıdır (Uğur, 2023). Derlemden elde edilen şu örnekler, bu çalışmada “al-” eyleminin temel anlam düzeyinde ele alınışını örneklemektedir:

- (1) ...şey müşterinin belirttiği yerden ürünleri almak, gitmesi gereken yere götürmek...
- (2) Şaşırdı, telaşlandı ve tepsiyi onun elinden almak zorunda hissetti kendini...
- (3) ... çıkan kocaman yuvarlak çikolatalardan almak için tek başıma gitme izni...

Yan anlam (connotation, secondary meaning), sözcüğün temel anlamıyla ilişkili, çağrışım vb. yollarla oluşturulan öznel, duygusal ve toplumsal anlamlarıdır. Bir dil biriminin bütün duygusal çağrışımlarını ifade eden bölümüdür (İmer, 2011). Uğur (2023) yan anlamı temel anlama bağımlı izlenimler olarak ifade etmiştir. Kavrama ya da nesneye sonradan yapışıp kaldığını onlara ad olduğunu ve kavramsal anlam özellikleri kazandığını belirtir. Bilgin (2006) belirli ilişkilerden yola çıkarak bir sözcüğe yüklenen yeni anlama yan anlam der ve bir sözcüğün anlam kapsamının çoğalmasını o sözcüğün yan anlamlar kazanması olarak ifade eder. Bu çalışmada yan anlam sınırlı bir kavramlaştırmayla ele alınmış, sözcüğün temel anlamı dışında kalan, ancak temel anlamıyla ilişkili ikincil anlamı olarak

sınırlandırılmıştır. Derlemden elde edilen şu örnekler, bu çalışmada “al-” eyleminin yan anlam düzeyinde ele alınışını örneklemektedir:

- (4) ... üzüm parasına 2 kilo üzüm almak istiyorum, mümkünse bir de bağcıyı...
- (5) ...önünde davetsiz misafir, içeri almak istemesek de, zamanımız geldiği zaman...
- (6) ...önerilen ilaçları kullanamamaktadırlar. Hipotiroid ilacını almak zorunda olduklarından bebeklerini süttten kesmek...
- (7) ...ödeyecek parası yoktu. Yeniden kredi almak için bankaya gitti. Banka sahibiyle...

Değişmece anlam (figüre, trope), iki nesne/varlık/olgu/olay arasında benzerlik (eğretileme) ve eşdeğerlik (düzdeğişmece) yoluyla bir gösterge yerine başka bir göstergenin kullanılmasıyla oluşan anlam türüdür (Vardar, 1998). Bir sözcüğün ya da dizimin gerçek anlamından farklı olarak kullanılmasıdır. Değişmece; düzdeğişmece, benzetme, dokundurma, kişileştirme ve konuşturma söz sanatlarının ortak adıdır (İmer vd., 2011). Bu çalışmada değişmeceler, *düzdeğişmece* (metonymy) ya da *eğretileme* (metaphor) olarak alt türlerine ayrılmadan üst kavramsal düzeyde ele alınmıştır. Derlemden elde edilen şu örnekler, bu çalışmada “al-” eyleminin değişmece anlam düzeyinde ele alınışını örneklemektedir:

- (8) ...şöyle şirketler genelde yeni eleman almak yerine vardiya ve fazla mesaiye...
- (9) ...çevremizdeki arkadaşlardan, salondaki dostlardan yardım almak serbest. Yalnız, yarışmacıların birbirinin masallarını...
- (10)...çarşafı parıltılı, bütün sağlıklı fikirlerini almak için zavallı Van Gogh’un karşısına...
- (11)...üreticileri, Ulusal Kahve Yarışması’nda ödül almak için başkentte buluştu. Dünyanın en...

Deyimsel anlamı (idiomatic meaning), değişmece anlamdan ayrı bir tür değildir. Değişmece, deyimleri de kapsayan, *imgesel* (figurative) dil kullanımını karşılan bir üst kavramdır. Bu çalışmada değişmece anlamın düzdeğişmece ya da eğretileme gibi alt türleri kullanılmamış, yalnızca kalıplaşmış ifadelerle dikkat çekmek adına deyimleşmiş değişmecelere ayrıca yer verilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada deyimsel anlamdan söz edildiğinde, değişmece anlam kazanmış sözcük öbeklerinin kalıplaşmış formuna gönderim yapılmaktadır. Burada kalıplaşmaya ve

değişimin kısıtlanmasına ilişkin ölçüt, ilgili ifadenin TDK Sözlük'te deyim olarak ele alınıp alınmamasıdır. Buradan yola çıkarak çalışmada veri tabanındaki değişmece örneklerinin TDK sözlükte “deyim” olarak sunulduğu durumlarda, bu örnekler deyimsel anlam örneği olarak görülmüştür. Derlemeden elde edilen şu örnekler, bu çalışmada “al-” eyleminin deyimsel anlam düzeyinde ele alınışını örneklemektedir:

(12)... Ama halkımızın hissiyatını ciddiye almak zorundayız. Sel baskını gibi, bir...

(13)... çatışmalarını istihbar edemediğimizi de dikkate almak gerekir. Üç komisyon Lozan'da sorunlar...

(14)... şu baştankara kuşlarını koruma altına almak amacıyla yaptığımız...

(15)... zümrüt gibi yeşildir. Bunalmışlar, nefes almak için atarlar kendilerini zirvelerin bağına.

(16) Çok şehit verdiler, bunun öcünü almak istiyorlar. İl Jandarma Alay Komutanı'nın...

Kendine özgü yapısıyla deyimlerin dilbilgisel değişim olanakları büyük ölçüde kısıtlanmaktadır (Uluoğlu, 2009).

2.3 Sözcüksel Yaklaşım

Sözcüksel yaklaşım, dil öğretiminde dilbilgisi ve sözcük öğretiminin ayrı düşünülmesine karşı çıkan bir yaklaşımdır. Buna göre sözcüksel yaklaşımında sadece dilbilgisinin ya da tek tek sözcüklerin öğretimi etkili olmayacaktır (Richard & Rogers, 2001). Geleneksel yaklaşımların tam tersi sözcük ve söz öbeklerini öğretmenin ve yöntemin ana teması olarak işleyen yaklaşım son yıllarda sözcüksel yaklaşımdır. Sözcüksel yaklaşımın geleneksel anlamdaki dilbilgisi- sözcük ikilemini sorguladığı ve dilin yapıtaşlarının sözcük birleşimleri olduğunu vurguladığını savunur (Aksoy, 2008).

Lewis (1993) bu yaklaşımda, dil öğreticilerinin düşüncelerini değiştirmek ister ve mevcut yöntemlerin çok fazla dilbilgisine odaklandığını belirtir. Dilin temelinin sözcük olduğunu, dilbilgisi sistemine hakim olmanın etkili bir iletişim için ön koşul olmadığını ifade eder. Lewis (2008) sözcüklerin ve sözcük öbeklerinin içkin dilbilgisel özellikleri olduğunu, sözcük ve dilbilgisinin ayrı ayrı ele alınabilecek ulamlar olmadığını, aksine bunların belirli bir düzlemde süreklilik gösterdiğini söyler. Bu yaklaşım, söz öbeklerini, sıklıkla yan yana kullanılan sözcükleri (eşdizimlilik) ve bu sözcükler ve sözcük öbekleriyle birlikte kullanılan dilbilgisi kalıplarını temel alır (Harwood, 2002). Ördem (2013), bu yaklaşımın

ortaya çıkış amacının sözcük ve sözcüksel yapıların dil ediniminde akıcılığı ve doğruluğu sağlaması olduğunu belirtmiştir. Dilbilgisinin öğretiminin sözcük öğretiminden bağımsız yapılması öğrenci için zaman alan zorlu bir süreç olabilir. Öğrenci bu durumda ezberciliği seçebilir ve öğrencinin sözcüğü farklı dilbilgisel yapılarla birlikte görmesi buna çözüm olabilir.

Lewis (2002) sözcüksel yaklaşımın temel ilkelerinden, yöntemsel duruşundan ve sınıf içi uygulamalardaki duruşundan çeşitli başlıklarda söz eder. Bunları özetlemek gerekirse, birtakım tümceler altı özellikle çizilebilir. Lewis'e göre dil, sözlükselleşmiş dilbilgisinden değil; dilbilgiselleşmiş sözcüklerden oluşur. İletişim bağlamları oluşturulurken metinlerin kullanımı önemlidir. Sözcüksel kalıplar, yapısal kalıplardan daha güçlü araçlardır. Yapısal kalıplarla birlikte sözcüksel ve değişmece kalıplara da yer verilmelidir. Dilbilgisi/sözcük bilgisi ikilemi gereksizdir; dilin büyük bölümü çok sözcüksel parçalardan oluşur. Eşdizimlilik, eğitim programlarına dahil edilmelidir.

Lewis, dil öğretiminin temel unsurlarından birinin öğrencilerin farkındalığını artırmak ve onların dili başarılı bir şekilde çözümleme yeteneklerini geliştirmek olduğunu da belirtir. Ona göre dil, soyut bir idalleştirme olarak değil, kişisel bir kaynak olarak kabul edilmelidir. Başarılı bir dil, doğru bir dilden daha geniş bir kavramdır. Dil yapı olarak bütüncüldür, bir organizmadır. Bir atom gibi farklı bileşenlere ayrılmaz. Makine değildir. Konuşma dili yazılı dile göre öncelikli kabul edilmektedir. Yazı dili konuşulan dilin dilbilgisinden tamamen farklı bir dilbilgisine sahip olan ikincil bir kodlama olarak kabul edilmektedir. Dil öğretimi için birincil öneme sahip olanlar bağlamın durumsal unsurlarındansa bağlama yardım eden ortak metinsel öğelerdir. Toplumdilbilimsel ve iletişimsel yeti, dilbilgisi yeterliliğin ürünü değil temelidir ve üründen önce gelir.

Ayrıca Lewis'e (2002) göre dilbilgisel yanlışlar öğrenme sürecinin doğasında olan hatalar/yanlışlar olarak kabul edilir. Ürün, yerine görev ve süreç ön plana çıkarılır. Alıcı becerilere, özellikle de dinlemeye daha erken dönemde daha çok önem verilmelidir. Dilbilgisine benzerlik ve farklılık algısını içeren alıcı bir beceri olarak yer verilebilir. İçerik oluştururken tümcede eylem öbeğine yoğunlaşılmalıdır.

Lewis'e (1993) göre hedef dili öğrenirken öğrencilerin hata yapması kaçınılmazdır. Hata öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Lewis, öğrencilerin sözcük dağarcığının genişlemesi ve eşdizim kalıplarını algılamada yeterli hale gelebilmesi için davranışçı öğrenme yaklaşımını reddeder ve sözcüksel yaklaşımın

gözlem-varsayım-deneyim dizinini kabul eder. Ayrıca sözcüklere odaklanmayı iletişimsel yaklaşımla bütünleştirmenin, öğrencinin başarılı olarak dili çok daha erken üretmesine, özgüvenini geliştirmesine olanak sağlayacağını ifade eder.

Lewis (2002, s. 193) sözcüksel yaklaşımın yöntembilimsel ilkelerini ise şu şekilde listeler:

- Öğrenciler dili en iyi, dil açısından zengin sınıflarda dil açısından zengin araçlarla öğrenir. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerini her aşamada hedef dile maruz bırakmalıdır.
- Dinleme becerisine ağırlık verilmelidir. Yurt dışındaki çoğu sınıfta öğretmen öğrenciler için en iyi dinleme kaynağıdır. Öğretmenin sınıfta konuşma süresi kontrollü bir şekilde arttırılabilir.
- Dil dersleri girdi, farkındalık artırma, öğrenci eğitimi ve dil uygulamasının birleşimidir. Bu unsurların her biri önemlidir.
- Alıcı beceriler çok önemlidir. Bu yüzden öğrencilerin hatalarıyla ilgili onları yeniden biçimlendirerek dönüt verme becerisi geliştirilmelidir.
- Alıcı dilbilgisi uygulaması, farkındalık yaratmaya ve keşfetmeye öğretmenin açıklamasından daha fazla değer verir.
- İletişimsel yeterlilik doğruluktan çok daha geniş bir kavramdır. Doğruluk dışında akıcılığa, güvene ve hayal gücüne de değer vermeyi öğrenmek önemlidir. Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın dilde doğruluk, her zaman kazanılacak son yeterlilik unsuru kabul edilmelidir.
- Dil öğretiminde sözcük listelerinden kaçınılmalı, hedef dilin en sık ortaya çıktığı metinle birlikte depolandığı, doğrusal olmayan biçimler teşvik edilmelidir.
- Çoğu dilbilgisi hatası, sözcük eksikliğinden kaynaklanmaktadır. *Sözvarlığı* (lexis) ciddiye alınmalıdır. Bu kavram, sözcük dağarcığı, kelime hazinesi gibi kavramlardan daha geniş bir kavrama gönderim yapmaktadır.
- Metni bölümleme ve metnin içindeki farklı sözcük öğelerini tanımlama konusunda öğretici hem kendini hem de öğrenciyi geliştirmelidir. Farklı türden sözcük öğeleri dilin temelini oluşturmaktadır ve dil öğreniminin önemli bir bileşenidir.

Lewis (2002, s. 194-195) sözcüksel yaklaşımda temel düşüncenin iletişim gücü sağlanması ve öğrenci merkezli olduğunu belirtir ve sözcüksel yaklaşımın uygulanmasıyla ilgili şu önerileri bir özet olarak sunar:

- Alıcı becerilere, özellikle de dinleme becerisine erken dönemde önem verilmelidir.
- Anlam odaklı herhangi bir yaklaşım, öğrencinin mümkün olduğu kadar erken iletişim kurma becerisini geliştirecektir. Bu nedenle katı dilbilgisi doğruluğundan kaçınılmalıdır.
- Dilbilgisinin rolü alıcı beceri olarak kabul edilmelidir.
- Dil farkındalığında zıtlıkların önemi kabul edilmelidir.
- Öğretmen alıcı amaçlarla, kapsamlı ve yol gösterici bir dil kullanmalıdır.
- Ayrıntılı yazma çalışmaları mümkün olduğunca ertelenmelidir.
- Doğrusal olmayan yöntemler, sözcüksel yaklaşıma özgüdür.
- Öğrenci yanlışlarını yeniden biçimlendirme, doğal tepki olmalıdır.
- Öğretmen öncelikle öğrencilerin kullandığı dilin içeriğine dikkat etmelidir.
- *Bölümleme* (chunking), -bütünün içindeki parçaları tanıma yaklaşımı- sık sık yapılan bir sınıf etkinliği olmalıdır.

Hoey (2005), yabancı dil öğrenen bireyin tüm cümlelerinin dilbilgisel ve sözcüksel olarak doğru olabileceğini ancak hedef dili kullanan bireyler gibi herkesçe kabul görmüş şekilde kullanamadıklarını belirtmiştir. Bu yüzden sözcüksel yaklaşımda eşdizimliliğin en önemli sorun olduğunu ifade etmiştir. Sözcüklerin eşdizimliliği yabancı dil öğretiminde akıcılığı ve doğru kullanımı sağlamaktadır.

Sözcüksel yaklaşım, eşdizimliliği ve sözcüksel yapılaşmaları öne çıkarır. Çünkü her sözcük farklı dilbilgisel alanlarda görülebilir (Ördem, 2015). Yabancı öğrenciler dili öğrenirken bir sözcüğün tüm dilbilgisel yapılarını öğrenmek zorunda kalır ve bu durum öğrenci için zorluk oluşturabilir. Anadillerindeki yapılar hedef dilde farklı kullanıldığında öğrenci yanlış aktarım yapabilir. Bu durum, sözcüksel yaklaşımın, eşdizimliliğin ve bununla birlikte bağlam temelli öğretimin gerekliliğinin önemini ortaya çıkarmıştır.

Ördem (2015), iyi bir yabancı dil öğrencisi sözcükleri öğrenirken sahip olması gereken özellikleri şöyle sıralar:

- Bir amaca sahiptir.
- Sözcükleri ayrıntılı inceler.
- Eşdizimlilik çalışması yapar.
- Kendi sözlüğünü oluşturur.

- Sözcüğün dilbilgisel olduğunu bilir.
- Sözcükleri liste halinde ezberlemez.
- Derlem çalışmalarından yararlanır.

Lewis'e göre, hedef dili öğrenen öğrenci, bir metni okurken sözcüğün anlamını bildiği için sözcükleri birleşimleri ile birlikte yazmama düşüncesindedir. Çünkü bilinen sözcüğü yeniden yazmak okuyucu için anlamsız gelebilmektedir. Oysa asıl sorun bilinen sözcüklerin eşdizimliliklerini yazabilmektir. Çünkü bu hem hatırlamayı hem de hedef dile yakın bir şekilde doğruluğu arttırmaktadır (Lewis, 2008). Örneğin, yabancı bir öğrenci “göz” sözcüğünün anlamını bilebilir, ama *göz atmak*, *göze girmek*, *göze almak* sözcük öbeklerinin ne anlama geldiğini bilmeyebilir. Aslında öğrenci *atmak*, *girmek*, *almak* sözcüklerini de ayrı ayrı anlam olarak bilebilir. Sadece bu sözcüklerin birbiri ile kullanımlarını bilemeyebilir. Böyle bir durumda yabancı öğrenci eşdizimlilikleri bağlam içinde gördüğünden anlamını anlaması daha kolay olur. Dil öğretimi çalışmalarında en önemli sorunlarından biri, bireylerin belli bir sözcüğü veya sözcük grubunu öğrenirken hiçbir süreçten geçirmeden kalıp halinde ezberlemeyi tercih etmeleridir (Nesselhauf, 2005). Sözcüksel yaklaşım ise ezberden farklı olarak farklı etkinlikler ile tekrarı önerir.

Sözcüksel yaklaşımın tüm olumlu yönlerine rağmen en fazla eleştirildiği noktalardan birinin öğrencinin devamlı bir sözcük yığına maruz kalması olduğundan eşdizimlilikte bilinmeyen sözcüklerin anlamlarından çok bilinen sözcüklerin kullanımına dikkat edilmesi önerilmektedir (Ördem, 2013).

Sözcüksel yaklaşımın sınıf içi uygulamalarında özgün materyaller hazırlamak ve öğrencilere sürekli tekrar yaptırabilmek için derlem programlarının önemini vurgulayan Aksoy (2008), bu sayede eğitim materyallerinin çeşitlendiğini ve sınıf içi uygulamaların zenginleştiğini belirtir (s. 24). Son olarak Bozkurt (2018) sözcüklerin biçim, anlam ve kullanıma dayalı özellikleriyle diğer dilsel birimlerle yan yana gelme koşullarına ilişkin bilginin o dili anlama ve kullanma yetkinliğinin temel yapı taşlarından olduğunu belirtmiş; bireylerin anlama ve anlatma becerileri geliştirilirken, bağlama (dil içi ve dil dışı bağam) dayalı bir yol seçilmesiyle iletişimsel edinç ve sözcüksel yaklaşım temelli dil öğretimi ortamlarına uygun içerikler geliştirilmesinin mümkün olabileceğini ifade etmiştir.

2.4 Eşdizimlilik

Eşdizimlilik, iki ya da daha fazla sayıda birimin aynı dizimde bulunmasıdır (İmer vd., 2011). Hirik (2017), eşdizimliliğin deyimler gibi kalıplaşma göstermeyen

ancak bir araya gelmeleri veya bir arada bulunmaları bakımından alışkanlık gösteren biçimbirim birlikteliği olduğunu söylemiştir (Hirik, 2017). Fernandez (2009) ise eşdizimi bir şeyleri söylemenin uzlaşımsal yollarına denk gelen iki veya daha fazla sözcükten oluşan ifade olarak tanımlamıştır. Palmer (1931) tarafından “yalın sözcüklerden daha fazlası olan sözcük birliktelikleri” olarak ifade edilen eşdizim, 1950’lerde Firth tarafından “alışılmış sözcük birleşimleri” şeklinde alanyazında en çok tercih edilen biçimiyle tanımlanmıştır (akt. Eken, 2016). Firth’e (1957,1958) göre bir birimin anlamı, öteki birimlerle kurduğu ilişkilerle belirlenmekte, birlikte kullanıldığı, öğelerle oluşturduğu örgüyle biçimlenmektedir.

Eşdizimlilik *çok sözcüklü birimler* (multi-word units), *sabit öbekler* (fixed phrases) gibi farklı adlarla ifade edilmiş ve hem kuramsal dilbilim hem de dil öğretimi alanında farklı şekillerde tanımlanmıştır (Aksu-Kurtoğlu, 2016). Eşdizim kavramının geleneksel olarak iki farklı açıdan değerlendirildiğini belirten Aksu-Kurtoğlu (2016), bu yaklaşımlardan birinin Herbst’in (1996) *sayısal yönelimli yaklaşımı* (statistically oriented approach) ya da Nesselhauf’ın (2005) *sıklığa dayalı yaklaşımı* olduğu ifade etmiştir.

Nesselhauf (2005), eşdizimliliği, dilde belirli bir kullanım sıklığına sahip olmak koşuluyla sözcüklerin belirli bir aralık içindeki birliktelikleri şeklinde aktarmakta ve çoğunlukla kalıplaşmış yapıda sözcük birleşimleri olduğu üzerinde durmuştur.

Firth (1951), eşdizimliliği yazım düzeyi, sesbirim düzeyi ve dilbilgisi düzeyi sonrasında dördüncü düzey olarak ele almıştır. Eşdizimlilik, sözcüksel yaklaşımın temel aldığı kavramlardan biridir. Bu bağlamda Nesselhauf (2005), - Firth’in eşdizimliliğe olan yaklaşımına benzer şekilde- eşdizimi, bir sözcük öbeğinin belirli bir dizide sıklıkla birlikte kullanılması olarak anlatmıştır.

Leech (1985), bir anlam türü olarak eşdizimsel anlam kavramıyla, bir sözcüğün birlikte bulunduğu diğer sözcüklerle kurduğu ilişkilerinden kazandığı anlamsal çağrışımlara gönderim yapar. Cowie, Makin ve McCaig’e (1993) göre eşdizimli sözcükler arasında parça-bütün ilişkisi yoktur. Eşdizimin anlamına sözcüğün önceki anlamından ulaşamadığını savunmuşlardır. Bu sebeple hedef dilde sıklıkla kullanılan eşdizimlerin listelenmesi ve dilin sözlüğünde yer alması gerektiği söylemişlerdir (akt. Ayabakan, 2015).

Eşdizimlilikle ilgili yapılan çalışmalarda, eşdizimliliğin genel olarak kullanım birlikteliği gösteren en az iki sözcükten meydana gelmiş ifadeler, başta deyimler olmak üzere, atasözleri ve kalıplaşmış sözlerle karıştırılabileceği tespit

edilmiştir (Hirik, 2017). Ördem (2013) eşdizimliliğin tamamen serbest bir şekilde iki sözcüğün (kitap okumak gibi) bir araya gelmesinden oluşabileceği gibi hiçbir şekilde serbestliğe izin vermeyecek kalıplaşmış bir eşdizimlilik (uğurlu gelmek gibi) şeklinde de meydana gelebileceğini savunmuştur.

Eşdizimlilik ile ilgili farklı sınıflandırmalar vardır. Bunlardan biri Mel'çuk'un sınıflamasıdır. Mel'çuk eşdizimleri dört alt türe ayırır:

- a) Katkısız bir eylem içeren eşdizimler (*fotokopi çekmek* gibi).
- b) Sadece bir ya da birkaç sözlükbirimle ortaya çıkan bağımlı bir sözlükbirimsel anlam içeren *satın almak* gibi eşdizimler.
- c) Başka sözlükbirimlerle de aynı anlamda kullanılabilen, ancak eşanlamlısı ile yer değiştiremeyecek bağımlı bir sözcükbirim içeren *başı dönmek* örneğindeki gibi eşdizimler.
- d) Sözcükbirimlerden birinin, diğer sözcükbirimin anlamının açıkça özgül olması nedeniyle diğerine bağımlı olduğu köpek havlamak gibi eşdizimler (Mel'çuk, 1998; akt. Aksu-Kurtoğlu, 2016).

Lewis (2008), güçlü eşdizimleri, neredeyse tek bir sözcük gibi davranacak kadar sıkı bir şekilde bağlantılı olan ortaklıklar olarak ifade eder. Güçlü eşdizimliler, sık ya da görece seyrek olabilir. En sık birlikte görülen sözcüklerin en güçlü eşdizimler olduğu doğru olmaktan uzaktır. Zayıf eşdizimlileri oluşturan sözcükler ise birçok başka sözcükle birlikte bulunabilir.

Seretan (2011, s. 15-17), eşdizimliliğin sözcüksel yaklaşım çerçevesinde, genel özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

Eşdizimliler önceden hazırlanmış ifadelerdir: Dil edinimi üzerine yapılan çalışmalar, çocukların sözcükleri tek başına değil, aynı zamanda büyük ölçüde sözcük öbekleriyle birlikte öğrendiklerini göstermektedir. Bu parçalar dilin yapı taşları olarak görülür. Konuşucular, set halinde halihazırda var olan birimleri kullanırlar.

Eşdizimliler nedensizdir: Eşdizimliler dilin düzenli üretimleri değildir ve eşdizimde belirli bir sözcük seçiminin açık bir nedeni olmayabilir.

Eşdizimlilik öngörülemez: Şu ana kadar bahsedilen iki özellik yakından ilişkili olan öngörülemezlik, eşdizim tanımlarında sıklıkla karşımıza çıkar. Eşdizimler nedensiz olmalarından dolayı bir dilin dilbilgisi kuralları ile açıklanamaz.

Eşdizimliler tekrarlanan yapılardır: Eşdizimlerin çeşitli tanımlarda en sık dile getirilen özelliği sıkça tekrarlanır olmalarıdır. Eşdizimlerin

tekrarlanmaları, metinlerde sıklıkla karşılaşılmaması onların tanınmasını ve deneyime dayalı öğrenilmelerini sağlar.

Eşdizimler iki ya da daha fazla sözcükten oluşur: Eşdizimler çoğunlukla iki sözcüksel öğeden oluşur. Ancak eşdizimler için herhangi bir uzunluk sınırlaması yoktur.

Firth (1951) eşdizimliliği sözcüksel yaklaşım çerçevesinde iki sözcüksel birimin ilişkiselliği üzerine kurar. Bunlar *dizisel eksen* (seçme eksen) ve *dizimsel eksen* (birleştirme eksen) terimleridir. Dizisel eksen, bir dizgedeki dikey konumda, olası bütün sözcükleri kapsarken dizimsel eksen bir dizgedeki yatay konumda, kabul edilebilir düzeyde bütün birliktelik kullanımlarını kapsar. Eşdizimlilik çerçevesinde ele alınan iki birimin eşdizim ilişkisinde görevleri farklıdır (akt. Gündoğdu, 2018).

Sinclair (1966) dizisel eksende yer alan eşdizimli öğelerdeki sorgu sözcüğü ve aralık terimleri için önce *node/span* terimlerini kullanırken daha sonra *upward/downward* terim çiftini kullanmıştır. Eşdizimlilik görünümünde çoğu durumda bir öğe daha baskındır ve çalışmada “taban” olarak ele alınan bu öğe çeşitli dizgelerde değişebilir. Öte yandan ikiden fazla eşdizimsel örüntünün olduğu bazı durumlarda tek baskın birim olamayabilir (Tutin, 2008; akt. Gündoğdu, 2018).

Sinclair (1991), sözcükler arasındaki ilişki olarak ele aldığı eşdizimliliği, iki ya da daha çok sözcüğün birlikte görülmesi biçiminde ifade etmekte; birlikte görülme aralığını ise düğüm sözcüğün sağ ve sol yönünden en çok +4/-4 sözcüksel birim olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada Sinclair’in verdiği aralık, kullanılarak düğüm sözcüğün eşdizimleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin sözcük varlığını geliştirmek için gözetilecek temel dilsel olgulardan biri eşdizimlilik. Dolaylı olarak sıklık kavramı da öne çıkmaktadır. Bir sözcük birleşiminin uzlaşım kabul edilmesi için onun dilsel bağlamlarda tekrar tekrar kullanıcının karşısına çıkıyor olması gerekir. Çünkü dil öğretiminde ve özellikle yabancı dil öğretiminde temel amaç öğrencileri dilin yaygın ve güncel kullanımlarla buluşturmak ve dilsel yetkinliğe ulaştırmaktır (Aksu-Kurtoğlu, 2016).

2.5 Bağlam Temelli Dil Öğretimi

Bağlam (context), “bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünüdür. (TDK, 2023). Dilsel bir öğenin kendisinden daha büyük bir anlam bütünlüğü içinde olması burada temel koşuldur. Günay (2007)

bağlamı, bütünü içindeki farklı yer ve konumdaki bilgilerin birbirleriyle ilişkilendirilmesiyle elde edilen çıkarımlar olarak kavramlaştırır (Günay, 2007).

Bağlam, dil öğretiminde hedef içeriğin sunumunda çerçeve sunar. İçeriğin anlamlı iletiler verecek bütünler içinde ilişkilendirilmiş sunumu, dilin işlevsel ve edimsel yönünün dil öğretimi ortamına aktarımına yardımcı olur. Kalıcılığın ve anlamlı öğrenmenin sağlanması açısından bu yaklaşımın önemli olduğu kabul edilmektedir (Judd, 1978; McCarthy, 1990). Bir sözcük/öbeğe bağlam dışında karşılaşan bir öğrencinin o sözcüğün kullanım alanları hakkında bilgi sahibi olamayacağını ve sözcüğün kullanımında kendi anadilindeki kullanımın etkili olacağını belirten Webb (2007), bir sözcüğün nasıl kullanılacağını öğrencinin sadece farklı bağlamlarda sözcükle karşılaşarsa öğrenebileceğini ifade eder. Nagy (1995) sözcükle bir sefer karşılaşmanın hiçbir zaman bilginin zenginleşmesinde etkili olamayacağını, sözcüğün bağlam içinde sürekli karşılaşılması ile etkili bir şekilde öğrenilebileceğini vurgular. McCarthy (1990) de sözcüğün anlamlı bir bağlam içinde öğrenilmesinin en iyi özümseme ve hatırlama yolu olduğunu söyler.

Finkelstein'a (2001) göre bağlam öğrencilerin konuyu anlamalarına yardımcı olur ve öğrenmenin temel basamağıdır. Süreç içinde öğrenme ve öğretmenin tamamlayıcı bir etkidir. Öğrenciler, öğretim ortamında konuları bağlamdan öğrenir ve bağlamlara yeni bir anlam yüklerler. Böylece öğrencilerin sözcükleri sadece sözlükteki anlamları ile değil, farklı anlamlarını ile de öğrenmiş olacağını ve öğrencilerin anadili ve hedef dil gelişimine olumlu katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır.

Glynn ve Koballa (2006), bağlam temelli öğrenmeyi, ders içeriklerinin aktarılmasında öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları çeşitli durumlardan yararlanmak olarak ifade eder. Bağlam temelli öğrenme yaklaşımı, günlük hayattaki bir olay, olgu, kavram veya sorundan yola çıkarak, öğrenilen bilgileri yaşamsal kılmaktır. Böylece öğrencinin hayatının içine kattığı bu kavram ve ilişkileri söz konusu olay ve sorunların çözümünde araç olarak kullanmayı hedeflemektedir.

Bağlam temelli öğrenme süreci, öğrencilere bir senaryo sunulmasını ve sonucunda öğrencilerin kendi öğrenme ihtiyaçlarını geliştirmelerine yönelik öğrenci tarafından şekillendirilen bir varsayın oluşturma sürecidir (Trimmer, Laracy & Love-Gray, 2009). Gür (2014), bu yöntemin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için önceden hazırlanmış hedef sözcük listesi ve bağlamların

tasarlanmış olması gerektiğini, bağlamla ilişkilendirilerek öğretimin yapıldığını ifade eder.

Anadili öğreniminde de hedef dil öğreniminde de anlamı bilinmeyen sözcüklerin öğretiminde genellikle başvuru yöntemlerinden biri sözlük kullanımı olmasına karşın Türkçe Dersi Öğretim Programında öğrenme- öğretme sürecinde anlamı bilinmeyen sözcüklerle çalışma alt başlığında şu ifadeler yer verilmiştir: “Dinleme ve okuma sırasında öğrencilerden, anlamını bilmedikleri sözcükleri belirlemeleri istenmelidir. Sözcüklerin anlamlarını kendinden önce veya sonra gelen sözcüğe, sözcüğün içinde geçtiği cümleye, metne ve görsellere bakarak tahmin etmeleri istenmelidir. Tahminler kontrol edilmeli, yanlış tahminlerde öğrenciler arkadaşlarına sormaya ya da sözlüğe bakmaya yönlendirilmelidir” (MEB, 2009). Aynı şekilde Göçer (2009) de öğrencilerin metin okuma sırasında anlamlarını bilmedikleri sözcük ile karşılaştığında öğretmenin öğrencilere o sözcüğün anlamını açıklamayacağını ve öğrencilerin sözlükten yararlanmalarına izin vermeyeceğini, öğretmenin sadece bazı sorularla bilinmeyen sözcüğü cümlenin bağlamından tahmin etmelerine rehberlik edeceğini ifade eder. Eğer sonuç alınamazsa öğretmenin sözlüğe izin vermesi gerektiğini ekler.

Sözcük ve sözcük öğretim çalışmaları bağlam temelli yöntemle yapılacaksa metin içindeki bağlam ipuçlarının doğru tespit edilmesi gerekir. Meibauer (2012), soruların yeni bir bağlam aşaması oluşturan araçlar olduğunu, belirli bir konuşma sırası çerçevesini tetikleyen ve dinleyici için cevaplama yükümlülüğünü belirleyen bağlamsallaştırma ipuçları olduğunu belirtmiştir.

Öztürk ve Otluoğlu (2001) sözcük dağarcığı geliştirme süreçlerinde faydalanılacak bağlam ipuçlarını dokuz tür altında toplamıştır (akt. Şenyiğit ve İnce, 2015):

- a) *Betimsel İpuçları*: Zihinde oluşturduğu görüntü ile sözcüğün anlaşılmasına yardım eden betimlemelerdir.
- b) *Sözlü İpuçları*: Önceki ya da sonraki sözcüklerin sözcüğün anlaşılmasına yardım etmesidir.
- c) *Yaşantı İpuçları*: Okuyucunun geçmişteki yaşantı ve gözlemleri, bilmediği sözcüğün anlamını bulmasına yarar.
- d) *Karşılaştırma ve Çelişki İpuçları*: İki sözcük birbiri ile karşılaştırıldığında veya zıt anlamlar taşıdığına ortaya çıkar. Birisi yaygın, diğeri ise bilinmeyen sözcükler olabilir.

- e) *Eş Anlamlı Sözcük İpuçları*: Bir cümlede aynı anlama gelen iki sözcük vardır; bunlardan bilinen, bilinmeyen anlamının bulunmasını sağlar.
- f) *Özetleyici Sözcük İpuçları*: Bilinmeyen sözcük, bulunduğu cümlede veya kendinden önceki birçok cümlede dile getirilen fikirlerin özetidir.
- g) *Tanım İpuçları*: Cümlede bilinmeyen sözcüğün doğru tanımı bulunmaktadır.
- h) *Kip İpuçları/Metnin Havası*: Cümlelerin ya da paragrafın genel havasının bilinmeyen sözcüğün anlamını çağrıştırdığı ipuçlarıdır.

Çalışmalara bakıldığında bağlam türlerinin farklı başlıklar altında ele alındığı görülür. Örneğin Beck vd. (1983) bağlamı ikiye ayırmıştır:

Doğal (natural) bağlam, basılı ürünler evreninde belirli bilinmeyen sözcükleri çevreleyen çok sayıda bağlamdır. Doğal bağlamda yazarın sözcüklerin anlamını iletmeye çalışmak gibi bir amacı yoktur.

Öğretimsel (pedagogical) bağlam ise bilinmediği önvarsayılan sözcüğünü öğretmek için özel olarak tasarlanır. Sözcük öğretiminde kullanılabilecek bağlam türlerinin en işlevsel olanı pedagojik bağlamdır. Pedagojik bağlam kullanılarak Türkçe öğretiminde daha etkin ve kalıcı sözcük öğretimini sağlamak mümkündür (akt. Gürdal, 2020)

Yaman ve Akkaya (2012, s. 2605), doğal bağlamların bir süreklilik boyunca devam ettiğini ve dört ulamda ele alındığını aktarır:

- o Yanıltıcı bağlam
- o Yönlendirmeyen bağlam
- o Genel bağlam
- o Yönlendirici bağlam

Greenwood ve Flanigan (2007) okunan veya dinlenen/izlenen bir metin içinde, öğrencilerin anlamını bilmediği sözcükler veya sözcük grupları olabileceğini, başlangıç aşamasında öğrencilerin her bir sözcüğün anlamını derinlemesine bilmelerinin şart olmadığını söyler. Bağlantıları kurabilecek birkaç temel sözcüğün anlamının bilinmesi, metnin devamı boyunca diğer sözcüklerin öğrenilmesi için öğrencilere yardımcı olmaktadır

Dil öğretimi sürecinde öğrencinin hedef dile ilişkin olumsuz bir bakış açısına sahip olmaması için öğretim sürecinde farklı yöntem ve teknik kullanması önerilir. Öğrenci hedef dildeki sözcükleri ilk aşamada öğrenebilmek için sözlük kullanımına yönelecektir ve sözcüklerin anlamlarını ezberleme yöntemini seçecektir. Böyle bir süreç öğrenci için zorlu ve zaman alıcı olmaktadır. Bağlam

temelli öğrenme, öğrencinin bu zorlu ve zaman alıcı sürecinde öğrenciye ve öğretmene yardımcı olabilir.

2.6 Derlem Temelli Dil Öğretimi

Derlem, dil betimlemelerinde ya da dil konusundaki varsayımları doğrulamada kullanılan yazılı/sözlü veriler toplamıdır (İmer vd., 2011). Belli bir dilin veya dil değişkesini temsil edebilme amacıyla, belli bir zaman aralığında yazılı ve/veya sözlü dil kullanım metinlerini/konuşmalarını, coğrafi bölge, yazar/konuşan özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim vb.) ve iletişim ortamlarının alan ve türlerine (domain, genre) göre dengeli ve katmanlı örnekleme yoluyla derleyip, ayrıntılı veribilgisi (metadata) ve temel dilbilimsel çözümlemelerle birlikte elektronik ortamlarda sunan kaynaklardır (Ruhi vd., 2014). Derlemler, bir dili belirgin dilbilimsel ölçütlere göre örnekleme amacıyla o dile ait yazılı ve sözlü metinlerden seçilip belli kurallara göre düzenlenmiş metin parçalarının tümüdür (McEnery vd., 2006) ve doğal dil kullanımlarını örnekleyen metinleri belirli ilkeler doğrultusunda bir araya getirir (Çalışkan, 2018).

Aksan (2011, s. 339) derlemin, sayısal ortamda saklanması, düzenli bir biçimde toplanması, niceliksel ve niteliksel çözümlemeye uygun hale getirilmiş metinlerden oluşması gibi özelliklerine dikkat çeker.

Derlemler son zamanlarda dil öğretimi, dil edinimi, sözlükbilim gibi birçok alanda araştırma konusu olan dile veya dillere ilişkin geçerli ve güvenilir sonuçlar vermesiyle büyük öneme sahiptir (McEnery & Hardie, 2012). Bu sebeple derlemlerin oluşturulduğu dili örnekleyebilmesi ve o dili temsil gücü olması en önemli ölçütlerdir. Ayrıca bilgisayarlarca okunabilir bir yapıda, hedef dili betimlemede ölçünlü bir başvuru kaynağı niteliği taşıması da önemli ölçütlerdendir (McEnery, 2004).

McCarten (2007), derlemin belirli konularda yeterli olması ve hangi unsurları sağlayıp neler öğreteceğini belirlemiş olması gerektiğini belirtir. Derlemin özellikleri şöyle sıralanabilir (akt. Esgin, 2016):

1. Sıklık (Frekans)
2. Sözlü ve yazılı dildeki farklılıklar
3. Kullanım bağlamları
4. Eşdizimlilik
5. Dilbilgisi kalıpları
6. Sözvarlığının kullanım stratejileri

Derlemlerin tasarlanmasında, içerikte yer alan metinlerin türü, metin sayısı, belirli metin parçalarının seçimi, metin parçaları arasından örneklem seçimi, örneklem genişliği önemli ölçülerdir. (Sampson vd. 2005). Doğal dili temsil yeterliliği ve boyutu ve tasarımı derlemin niteliklerini belirlemede önemli niteliklerdir (Aksan, 2011). Derlemlerde yer alan metinlerin seçiminde bazı ölçütler vardır. Bunlardan en çok bilinenleri, birbiri arasında çeşitli avantaj ve dezavantajları da barındıran, *uzman görüşlerine dayanma* (literary/academic merit), *tesadüfî seçim* (random selection), *okunurluk* (currency), *ulaşılabilirlik* (availability), *demografik örnekleme* (demographic sampling), *deneysellik* (empirical) ve *geniş bir kaynaktan seçim* (a broad range of sources)'dir (Summers 1993; akt. Özkan, 2013,).

Derlemler sadece belli konu ve sözcük örneklerinden oluşmadıkları için indeks ya da sözcük listeleri değildir. Ayrıca metinleri ve konuşmaları veribilgileriyle birlikte verdiği ve dilbilimsel çözümleme yaptığı için ham veri tabanları değildir (Ruhi vd., 2014).

Derlem dilbilimi, Türkçe veri ve kaynaklarının, veri setlerinin, Türkçe dil derlemlerinin, son kullanıcı için ürünlerin yetersizliğinin ortaya çıkmasıyla bir ihtiyaç haline gelmiştir (Doğan vd., 2011). Dil değişkenleri ile dil kullanımının deneysel süreçlerini kolaylaştıran ve diğer yöntemlere kıyasla genellenebilirlik ve geçerlilik daha yüksek olan bulguları ortaya koyan araştırma yöntemlerinden biri derlem dilbilimidir (Golynskaia & Bölükbaş-Kaya, 2021, s. 296).

1990 sonrasında dil eğitimi alanında derlem çalışmalarının etkisi artmıştır. Derlem dilbiliminin dil eğitimi açısından bir “devrim” oluşturacağı söylenmiştir. Leech (1997) derlemlerin dil öğretimine en büyük katkılarından birinin önemli yardımcı materyallerden biri olan sözlüklerin içerik oluşturma sürecinde araştırmacılara dilsel veri sağlamaları olduğunu belirtmiştir (Leech, 1997). Ayrıca Leech (1997; akt. Aksan, 2011) derlem ve dil eğitiminde kullanımını üç temel başlık altında toplar:

- Derlemin öğretimde doğrudan kullanımı
- Derlemin öğretimde dolaylı kullanımı
- Öğretim yönelimli derlem geliştirme

Derlemin doğrudan kullanımı da kendi içinde üç başlıkta incelenir. Bunlardan birincisi derlemin “bilgisini” öğretmeyi içerir. İkincisi, derlemin öğrencilerin kendi amaçları doğrultusunda, uygulamalı olarak öğretim amaçlı kullanılmasını, derlemin “öğretmek” için kullanımını içerir. Üçüncüsü ise gerek dil

öğretiminde gerekse dilbilim öğretiminde derlem dilbilimi ve derlemi kullanmayı, “kullanmak” için öğretmeyi içerir (McEnery vd., 2006; akt. Aksan, 2011, s. 341).

Aksan (2011, s.346), sözlük yazımı ve sözcük anlambilimi için eşdizimliliği önemli bir kavram olarak görür. Konuşurların dil sezgisiyle ulaşmalarının imkânsız olacağı eşdizimliliklere anlambilimsel olasılıklara, istatistiksel yöntem kullanarak sadece derlem yoluyla ulaşılabileceğini ifade eder.

Derlemler dillerin kullanımları ile ilgili örneklerin tamamın görülebileceği ürünler olduğu için, derlemler sayesinde yalnızca dillerin kullanım özelliklerini değil, yapıları ve işleyişleri de daha iyi görülür. Sözlük ve dilbilgisi kitaplarının hazırlanmasına ve yabancı dil öğretim tekniklerinin geliştirilmesine derlemlerin katkısı büyüktür (Uzun & Lee, 2016, s. 658).

Derlemlerin doğrudan uygulanmasında öğretmenlerin ve öğrencilerin derste faydalandıkları “eğitbilimsel derlemler” örnek verilebilir. Bu derlemler, öğretmenlerin ve öğrencinin öğrenme sürecinde çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmıştır. Dolaylı uygulamalarda ise derlemler, çoğunlukla öğretim programının tasarımı, ders materyallerinin tasarımı ve ders materyalinin değerlendirilmesi olmak üzere üç temel alanda kullanılır (Gündoğdu, 2018, s. 76-77). Derlemin dolaylı kullanımı, artık etkisini çok net bir biçimde öğretim alanlarında göstermektedir. Bu tür kullanım alanlarında derlem bir araç olarak kullanılır. Örneğin, izlence deseni oluşturmada derlem verisinin sunduğu dağılım ve sıklık örüntüleri, yine aynı biçimde malzeme geliştirmede ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde güvenilir kaynakları ortaya çıkaracaktır (Aksan, 2011, s. 341).

Derlemlerdeki sözcük ve sözcük öbekleri gazeteler, dergiler, araştırmalar, televizyon programları vb. çok çeşitli kaynaklardan taranmaktadır. Bu sayede ihtiyaç duyan herkese kolaylık sağlar. Bu çeşitlilik öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve seviyelerine göre incelenip uygun bulunanlar sınıf ortamında etkinliklerle öğrencilere sunulabilir ve pekiştireç olarak kullanılabilir (Aksoy, 2008, s. 25).

Derlemin amacı, sadece sözvarlığının sıklık düzenini tespit etmek değildir. Bununla birlikte okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin gelişimi için gerekli olan malzemeyi de sağlar, derlem bir veri kaynağıdır. Derlemden hareketle hangi sözcükleri öğretmek gerektiği belirlenebilir (Esgin, 2016, s. 68).

Golynskaia ve Bölükbaş-Kaya (2021, s. 297-298) derlemlerin oluşturulma amaçlarına ve oluşturulma yöntemlerine göre türleri olduğunu belirtmiş ve mevcut olan derlem türlerini aşağıdaki şekilde aktarmıştır:

1. *Örnekleme Derlemi*: Örnekleme derlemi, belirli bir dilin belli bir zaman dilimindeki “anlık görünümü”dür (Örn. Brown Derlemi).

2. *Kıyaslanabilir Derlemler*: İki veya daha fazla derlem, aynı tasarım ölçütleri üzerine kurulduğunda veya benzer boyutta olduğunda, kıyaslanabilir nitelikte olur. Bunlara kıyaslanabilir derlemler denir.

3. *Genel ve Özel Derlemler*: Genel derlemler tek bir metin türü, konu alanı veya kesite ait olmayan metinlerden oluşur (Örn. British National Corpus).

4. *Yazılı ve Sözlü Derlemler*: Yazılı derlemler belirli bir dilin yazılı metinlerinin bir araya getirilmesiyle oluşur (Örn. BEC – İş İngilizcesi Derlemi). Sözlü derlemler, bir dilin türlü kullanım alanlarında ses kayıtlarıyla elde edilmiş konuşmaların yazıya aktarılması ile oluşturulur (Örn. CANCODE – Cambridge ve Nottingham İngilizce Söylem Derlemi) (Akın, 2015, s.6).

5. *Artzamanlı / Tarihi ve Monitör Derlemler*: Artzamanlı derlem, farklı dönemlere ait metinler içeren bir derlem olup dildeki gelişimi veya değişimi incelemek için kullanılır (Örn. Helsinki Derlemi) (Lee, 2010: 113).

6. *İki Dilli ve Çok Dilli Derlemler*: İki dilli ve çok dilli derlemler başlangıçta bilgisayar dilbiliminin asıl hedefi olan makine çevirisinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiştir. Biri diğerinin çevirisi olan iki tek dilli derlemden oluşan derleme paralel derlem denir.

7. *Ayrıştırılmış / Ağaç Yapılı Derlemler*: Ayrıştırılmış, biçimbirimsel ve sözdizimsel etiketlerle işaretlenen derlemlerdir.

8. *Çoklu Ortam Derlemleri*: Çoklu ortam derlemleri, orijinal ses veya video kayıtları ile senkronize edilmiş transkripsiyonlara sahip olan derlemlerdir (Örn. SBCSAE – Santa Barbara Amerikan İngilizcesi Derlemi).

9. *Pedagojik Derlemler*: Pedagojik derlemler, öğrencilerin çeşitli kanallar aracılığıyla maruz kaldığı veya maruz kalması muhtemel olduğu sözlü ile yazılı dilin büyük ve temsil gücü yüksek olan örneğidir (Örn. ELISA, SACODEYL ve BACKBONE derlemleri).

10. *Gelişimsel Dil Derlemleri*: Gelişimsel dil derlemleri, çeşitli gelişim aşamalarında bulunan ve bir dilin anadili konuşucusu olan çocukların ürettiği metinlerden oluşan derlemlere verilen isimdir.

11. *Öğrenen Derlemleri*: Öğrenen derlemleri, dil öğrenenlerin ürettiği yazılı ve sözlü metinlerin elektronik koleksiyonları olarak tanımlanır.

Golynskaia ve Bölükbaş-Kaya’ya (2021, s. 308) göre ikinci dil ediniminde ve yabancı dil öğrenimi açısından öğrenen derlemleri çok önemlidir. Farklı

yazılımlar kullanılarak çözümlenen öğrenen derlemleri, dil öğrenenlerin sözcüksel ve sözdizimsel düzeyde hedef dili nasıl edindikleri hususunda araştırmacılara bilgi verir, yol gösterir.

Derlem dilbilim genel olarak dil öğretiminini kapsarken, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde (TYDOÖ) sözvarlığı açısından “Hangi sözcükleri, hangi sıklıkta, nerelerde ve nasıl öğretmeli?” gibi soruların cevabının arandığı bir alan olarak karşımıza çıkar (Bulundu, 2022, s. 23).

Dil öğretiminde sözcük öğretimi temeli oluşturur. Bu konuda hem dil öğretiminde hem yabancı dil öğretiminde derlemlerin önemi büyüktür ve Özkan (2019) derlemlerin gerekliliğini ortaya koyan önemli sorular sormuştur:

- Hangi sözcükleri öncelikli olarak öğreteceğiz?
- Hangi sözcükleri hangi öğrenci düzeyinde öğreteceğiz?
- Çokanlamlı sözcükleri öğretirken anlam önceliklerini nasıl yapılandıracağız?
- Eklemeli bir dil olan Türkçeyi yabancılara öğretirken sözcüklere eşlik eden öncelikli biçimbilimsel yapılar hangileridir?
- Hangi sözcüğü hangi sözcükle birlikte öğreteceğiz?
- Hangi deyim ve/veya kalıp ifadeyi öncelikli olarak öğreteceğiz?

Özkan, göre bu soruların doğrudan ve bilimsel temelde cevaplandırılacağı tek alanın derlem ve derlem dilbilim uygulamaları ile elde edilen deneysel sonuçlar olduğunu belirtir. Ayrıca derlemlerin yukarıdaki sorulara cevap verme potansiyellerini, onların otantik metinler içermesi ve eğer bir eğitim öğretim materyali oluşturulacaksa veya düzenlenecekse otantik metin temelli olarak dilin doğal görünümünü yansıtmaya gücüne sahip olmasıyla ilişkilendirir. Çünkü dil öğrenen bir öğrenci her zaman otantik metinlerle karşı karşıyadır (Özkan, 2019, s. 348).

Derlem dilbilim ile ilgili yapılan çalışmaların genelinde sözvarlığı öğelerinin kullanım sıklığı listelerinde en üst sıralarda olan sözcüklere odaklanılmaktadır. Sözcük toplamına göre ilk 100, 200, 300, 1000, 2000, 3000 sıklıktaki sözcüklerin oransal olarak anlamlı kabul edilmesi yaygın bir anlayış olmuştur (Bulundu, 2022, s. 25).

Türkçede temel sözvarlığının tespitinde sözcüklerin sıklığı ve kullanım durumları hem anadili Türkçe olan öğrenciler için hem de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler için oldukça önemlidir. Sıklık çalışmaları dildeki en sık

kullanılan sözcükleri ve söz öbeklerini belirlemede en önemli çalışmalardır (Baş ve Karadağ, 2012).

Türkiye’de sözcük sıklığı ile ilgili yayımlanmış ilk eser Ömer Asım Aksoy’un (1936) *Bir Dili Öğrenmek İçin En Lüzumlu ve Bu Kelimeler Belletme Usulü* adlı çalışmasıdır. Bu çalışmada 15000 sözcük sayılmış ve sıklıkları belirlenmiştir (Demir, 2016).

Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) ise Türkçe için hazırlanan en kapsamlı derlemidir ve British National Corpus örnek alınarak geliştirilen geniş kapsamlı bir referans derlemidir. 50 milyon sözcükten oluşan bu derlem 20 yıllık bir dönemi kapsar. Türkçenin çok sayıda farklı konu alanı ve metin türünden yazılı ve sözlü örnekleri içerir (Aksan vd., 2014). Bu tezde eğitim durumları, TUD’dan yararlanılarak hazırlanmıştır.

2.7. İlgili Çalışmalar

Bu bölümde alanyazında; sözcüksel yaklaşım, bağlam temelli öğrenme, sözvarlığı, eşdizimlilik ve derlem temelli öğrenme ile ilgili yapılan tez ve makalelerle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Aksoy (2008), sözcüksel yaklaşım anlayışı ile oluşturulan sözcük öğretiminin deyimisel eylemler bağlamında öğrencilerin konuşma becerileri üzerindeki etkisini araştırmış; Çankaya Üniversitesi Hazırlık Okulundaki İngilizce orta düzeydeki iki sınıf ile çalışmıştır. Sonuçta öğrencilerin deyimisel eylemleri daha çok sayıda ve doğru şekilde kullanarak konuştuklarını, bu sürecin olumlu bir etki yarattığını bulmuştur.

Ördem (2005), sözcük birleşimleriyle sözcük öğretiminin yabancı dilin kullanımına ve hatırlanmasına katkısı olup olmadığını araştırmıştır. Deneysel desenle yürüttüğü çalışmada, deney grubunun kontrol grubuna göre daha başarılı olduğunu bulmuştur. Sözcük birleşimlerini uzun sürede öğretme ve öğrenciyi bu birleşimlerle karşı karşıya bırakma deney grubunda daha az sapma ve daha doğru hatırlamayı sağlamıştır. Bu çalışma sözcüksel yaklaşımın öğrencilerin dilsel gelişimine yardımcı olacağını göstermiştir.

Kafes (1998), okurken karşılaşılan anlamı bilinmeyen İngilizce sözcüklerin anlamlarını tahmin etmenin okuduğunu anlamaya etkisini belirlemek için lise 2. sınıf öğrencileriyle deneysel bir çalışma yapmıştır. Sonuçta deney grubunun kontrol grubuna göre her soru grubunda daha başarılı olduğu görülmüştür. Ayrıca anlamı bilinmeyen sözcükleri tahmin etmenin okuduğunu anlamada olumlu yönde etkisinin olduğu ortaya çıkmış ve yabancı dil derslerinde öğrencilere metinlerde

anlamı bilinmeyen sözcüklerin anlamını tahmin etme yöntemlerinin öğretilmesini önerilmiştir.

Söylemez (2001), bağlam içinde sözcük öğretimi adlı çalışmasında sözcük öğretimindeki iki yaklaşımı incelemiş, bağlama dayalı ve bağlam dışı sözcük öğretimini karşılaştırmıştır. Araştırmaya Abant İzzet Baysal Üniversitesi hazırlık sınıflarında okuyan 53 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu ve iki grup arasında anlamlı bir farkın bulunduğu gözlenmiştir. Öğrencinin okuduğunu anlamasında bağlama dayalı sözcük öğretiminin etkili bir yöntem olduğu ortaya çıkmıştır.

Kıvanç (2003), bağlamlı (anlam alanları şeması) ve bağlamsız (sözcük listeleri) olarak ifade edilen ve birbirine zıt olan iki sözcük öğretme tekniği ile sözcük öğrenimi ve bilişsel yordamlar arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada deney grubu Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Temel İngilizce Bölümünde ileri-orta düzeyde İngilizce öğrenen 40 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma sonuçları sözcük listeleri tekniği ile sözcük öğreniminin, anlam alanları şeması tekniği ile sözcük öğreniminden daha başarılı olduğunu göstermiştir. Bu sonuç bu alanda yapılmış birçok araştırmadan farklıdır.

Ünal (2003), bağlam ve bağlam ipuçlarının sözcük öğrenimine katkısını araştırmıştır. Çalışmada öğrencilere, anlamı bilinmeyen sözcüklerin anlamlarını bağlamdan anlam çıkarma stratejilerinin sözcük bilme düzeylerini arttırıp arttırmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemi Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 1. sınıftaki 61 öğrenciden oluşmuştur. Sonuçta bağlamın sözcük öğretiminde etkin ve belirgin bir katkısının olduğu ve bağlam ile verilen ipuçlarının, anlamı bilinmeyen sözcüklerin anlamlarını tahmin etmede çok önemli olduğu tespit edilmiştir.

Aksoy (2006), Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda yabancı dilde hangi sözcük öğretim tekniğinin daha verimli olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Hazırlık sınıflarında öğrenim gören on sekizer öğrenciden oluşan iki sınıf oluşturmuştur. Deney grubuna önceden belirlenen 35 sözcük, bağlam içinde öğretilmiş, kontrol grubuna ise listeleme tekniğiyle bağlamdan izole şekilde öğretilmiştir. Deney ve kontrol gruplarına ön test ve son test uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda bağlam içinde sözcük öğretiminin bağlamdan bağımsız öğretimden daha verimli olduğu tespit edilmiştir.

Baturay (2007), “Bağlam Modelinde Web-Tabanlı Çoklu Ortam ile Sunulan Kelime Öğrenmenin Orta Düzeyde Dil Öğrenenlerin Yabancı Dil

Kelime Hatırlama Düzeylerine Etkisi” adlı çalışmasında, destekli bağlam modelinde ve aralıklı tekrar ile sözcük öğrenmenin orta düzeyde İngilizce öğrenen öğrencilerde sözcüklerin akılda kalıcılığına etkisini ölçmeyi amaçlamıştır. Web tabanlı sözcük öğrenme materyalinde (WEBVOCLE) bağlam içindeki verilen sözcüklerin tanımını, sunumu sesli çevrimiçi sözlük, resim ve animasyonlar ile zenginleştirilmiş; öğretilmesi hedeflenen sözcükler boşluk doldurma, çoktan seçmeli etkinlikler, oyunlar, bulmacalar gibi alıştırmalarla aralıklı tekrarlarla öğrencilere tekrarlatılmıştır. Çalışmada tutum anketi, denetim listesi, görüşmeler, sözcük hatırlama testleri ile veri toplamıştır. Çalışmada nitel ve nicel veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerde öğrencilerin sözcük öğrenmeye olumlu yönde bir davranış geliştirdikleri gözlenmiştir. Ayrıca aralıklı tekrarlarla öğretilmesi hedeflenen sözcüklerin akılda kalıcılığı açısından ilerleme görülmüştür.

Ortaşırıcı (2007), sözcük öğretiminde bağlam içinden anlam çıkarım yöntemi ile anlamı doğrudan verme yöntemlerinin akılda tutmaya etkisini incelemiştir. Aynı bilinmeyen sözcükler, deney grubuna bağlamdan çıkarım yöntemiyle, kontrol grubuna tanımı ve eş anlamlısı verilerek öğretilmiştir. Öğrencilere İngilizceden İngilizceye sözlük kullanımı serbesttir. Araştırmanın sonucunda sözcüğü bir bağlam içinde öğrenen öğrencilerin diğer öğrencilere göre sözcük edinimlerinin daha kalıcı ve daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Güneş ve Öner (2017), bağlam temelli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarına etkisi olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma Samsun ilindeki bir ortaokulda öğrenim gören 20 deney grubu ve 19 kontrol grubu olmak üzere toplam 39 öğrenci ile yapılmıştır. Deney ve kontrol grubuna çalışma öncesi ve sonrasında 25 sorudan oluşan 5’li likert tipi çevre tutum ölçeği uygulanmış, ayrıca 9 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış nitel veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda bağlam temelli öğrenme yaklaşımının kullanıldığı deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Buna ek olarak açık uçlu sorulardan elde edilen veriler değerlendirildiğinde hem kontrol grubunda hem deney grubunda öğrenme öncesi, sonrası arasında farklılıklar olduğu ve her iki grupta öğrenme öncesi mevcut kişisel ve duygusal değerlendirmelerin yerine bilimsel değerlendirmeler yapıldığı görülmüştür.

Kulaç (2011), bağlamsal sözcük çıkarım stratejilerinin İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarına etkisini incelemiştir. Ayrıca okuma parçalarındaki anlamı bilinmeyen sözcüklere yönelik tutumlarının

İngilizce okumaya yönelik tutumlara etkisi de incelenmiştir. Çalışma Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Okulunda, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen orta seviyedeki 82 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmaya iki öğretmen da katılmıştır. Veriler anket ve görüşme aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada yer alan dört sınıftan ikisi deney, ikisi de kontrol grubunu oluşturmuştur. Sonuçta öğrencilerin stratejiyi öğrenmeden önce İngilizce okumaya yönelik tutumlarının nötr olduğu, okuma sırasında bilmedikleri sözcüklere karşı negatif bir tutum sergilemelerinin okumaya yönelik de olumsuz etki yaptığı ortaya çıkmıştır. Uygulama öncesi ve sonrasında elde edilen veriler karşılaştırıldığında, öğrencilerin bağlamsal sözcük tahmin stratejisini öğrendikten sonra okumaya karşı tutumlarının olumlu yönde değiştiği ortaya çıkmıştır.

Arıca-Akkök (2011), deyim öğretiminde bağlamın rolünü ele aldığı çalışmada, anadili Türkçe olan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin deyim bilgilerini tespit etmek, öğrencilerin anlamını bilmedikleri deyimlerin anlamlarını, deyimlerin bilişsel özelliklerinin ön plana alınmış olduğu bir bağlam içinde gördüklerinde çıkarım yapıp yapamayacaklarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Deney ve kontrol grubu olarak toplam 68 öğrenci ile yapılan bu çalışmanın sonucunda, deyimleri güdüleyen bilişsel düzeneklerin kavramsal özellikleri dikkate alınarak hazırlan bağlamın deyim anlamını yorumlamaya olumlu etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Yaman ve Akkaya (2012), anlamı bilinmeyen sözcüklerin öğretiminde kullanılacak bağlam türlerine yönelik sınıflamalar yapmayı amaçlamıştır. Farklı araştırmacıların sınıflamaları incelenmiş ve sonucunda çalışmalarda bağlam türlerinin ayrı bir başlık olarak açılmadığı ve sistemli bir şekilde incelenmediğini belirlemişlerdir. Bağlam türlerine yönelik kuramsal bilgilerin uygulama sürecine aktarılmasıyla sözcük öğretiminin daha sistemli ve bilinçli bir düzeye ulaşacağı beklenmektedir. Bu sebeple anadili ve yabancı dil öğretimi süreçlerinde sözcük/sözcük öbeği bağlamlarının bilinçli bir şekilde önceden güçlendirildiği bağlama dayalı etkinliklerin yapılması önerilmiştir. Ayrıca Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi çalışmalarında cümle düzeyinde çalışılıyorsa pedagojik bağlamlardan, paragraf düzeyinde çalışılıyorsa da yönlendirici bağlamlardan yararlanılması önerilmiştir.

Okyar (2012), hedef sözcüklerle farklı bağlam içinde karşılaşmanın ve sözcükleri sadece tek bağlamda görüp daha sonra onları bağlam dışında sözcük listeleri halinde tekrar etmenin etkisini araştırmıştır. Çalışma Selçuk Üniversitesi Ahmet Cengiz Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümünden 55 öğrenci

yapılmıştır. 58 hedef sözcük seçilmiştir. Deney grubuna sözcükler farklı bağlamlarda verilirken kontrol grubuna tek bağlamda verilmiştir. Sonuçta, farklı bağlamlarda sözcüklerle karşılaşan deney grubunun tek bağlam ile karşılaşan kontrol grubuna göre sözcük kazanımı, kullanımı ve kalıcılığı puanları daha yüksek çıkmıştır.

Bora (2013), üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin bağlam içinde sözcük öğrenmelerinin etkin sözcük dağarcığını geliştirme üzerine etkisinin araştırmış, tahmin veya metin içinden anlam çıkarma gibi bağlamsal stratejileri geliştirmeyi amaçlamıştır. 40 öğrenci ile yapılmış çalışmada öğrencilerin ders kitaplarından dört okuma metni seçilmiş ve deney grubuna bağlamsal stratejilerle, kontrol grubuna ise ezberleme gibi geleneksel yöntemlerle öğretim yapılmıştır. Sonuçta bağlamsal sözcük öğretim stratejilerini kullanan deney grubunun sözcükleri etken kullanmada ve hatırlamada deney grubu daha başarılı olmuştur.

Gür (2014), bağlam temelli öğretimin sözcük öğretiminde kullanılmasının başarı üzerine etkisini tespit etmeyi amaçlamış, 98 ilkokul öğrencisi ile çalışmıştır. Ön test-son test kontrol gruplu desenle yürütülen çalışmada bağlam temelli sözcük öğretiminin geleneksel yöntemlere göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

Güney ve Aytan (2014), sözvarlığını geliştirmeye yönelik etkinlikler hazırlamıştır. Ordu ilinde bir ortaokulda öğrenim gören 102 öğrenciyle gerçekleştirilen çalışmada sözcük öğretimiyle ilgili etkinliklerin oluşturulmasında ilk olarak yazma ve konuşma becerilerinin etken olması gerektiği ve etken sözvarlığının geliştirilmesinin amaçlanması olduğu üzerinde durulmuştur.

Şenyiğit ve İnce (2015), yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında sözcük öğretiminin hangi tekniklerle yapıldığını tespit etmek için Ankara Üniversitesi Yeni Hitit Ders Kitabı B1-B2 kitaplarını incelemiş ve kullanılan teknikleri belirlemeye çalışmıştır. Sonuçta ders kitabında sözcük öğretimi çalışmalarında tam bağlam, yarı bağlam ve bağlamdan bağımsız tekniklerin neredeyse eşit ölçüde yer aldığını tespit etmişlerdir.

İlter (2017), sosyal bilgiler dersinde bağlam temelli sözcük öğretim yönteminin 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama performansları üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışmada 16 maddeden oluşan “Cümle Doğrulama Tekniği Testi” kullanılmış ve katılımcıların okuduğunu anlama becerilerinin düzeyi tespit edilmiştir. Çalışma 8 hafta sürmüştür ve ayrıca yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonunda sözcüğün anlamını bağlamdan nasıl çıkarması gerektiğini öğrenen öğrencilerin okuduğunu anlama performanslarının önemli

ölçüde arttığı ve okuması zayıf okuyucularda da bu yöntemin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Duran ve Bitir (2017), bağlam temelli sözcük öğretim yönteminin sözcük kazanımına katkısını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada iki farklı çalışma grubu vardır. Birinci grup, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Aydın ili Germencik/Ortaklar Mehmet Hüseyin Öncel İlkokulu'nda dördüncü sınıfta öğrenim gören 50 öğrenciden oluşmaktadır. Deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. İkinci grup ise bağlam temelli sözcük öğretimi yöntemi ile ilgili görüşme yapılan 25 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, öntest, sontest ve kalıcılık testi verilerini toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen üçlü likert form ve ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin bağlam temelli sözcük öğretimi yöntemi hakkındaki düşüncelerini tespit etmeyi amaçlayan ve açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, bağlam temelli sözcük öğretimi yönteminin, öğrenilmesi hedeflenen sözcüklerin kalıcılığı üzerinde etkisinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Deney grubu öğrencileri kullanılan yöntemi eğlenceli, zevkli bulduklarını ve bu yöntemle sözcük öğrenmeye devam etmek istediklerini söylemişlerdir.

Obay ve Çelik (2019), ilköğretim matematik öğretmen adaylarının bağlam temelli öğrenme hakkında ne düşündüğünü tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada örnekleme bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi, matematik ve fen bilimleri eğitimi bölümünde okuyan 12 öğretmen adayı oluşturur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) modeli kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve görüşme formundan elde edilen verilerin analizi için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının bağlam temelli öğrenmeyle ilgili hem bilişsel hem duyuşsal olarak olumlu bir yaklaşım sergiledikleri tespit etmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik tecrübelerinin çok yeterli olmaması nedeniyle bağlam temelli öğrenme için eksikliklerin belirlenmesinde yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır.

Açıkgöz (2008), ilköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının içinde geçen sözcüklerin sözvarlığına katkısı olup olmadığını araştırmış, Özgün Yayınlarının Türkçe ders kitabını örneklem olarak seçmiştir. Bu kitapta 18 metin incelenmiş ve toplam 12276 sözcük tespit edilmiştir. 11094 kavram seçilmiştir. Araştırmanın sonucu, kavram sayısı fazla olan metinlerde kullanılan çeşit kavram oranının düşük olduğu; metinlerin uzun ve öğrencinin düzeyine göre yüksek olduğudur.

Torun (2008), özgün canlandırma hikâyelerle yabancı dil olarak İngilizcenin ve çocukların dil öğrenimine karşı tutumlarını araştırmıştır. Ortalama 11-12 yaşlarında altıncı sınıf 31 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Tutum ölçeği, açık uçlu anket ve kişisel görüşmeler ve ders değerlendirme formları ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin bağlam içinde verilen özgün canlandırma hikayeleri ile dil öğrenimine karşı olumlu tutum oluşturdıkları ve bu sayede öğrencilerin dil öğrenimine karşı kaygılarında azalma olduğu ortaya çıkmıştır.

Soral (2009), anadilinden yabancı dile sözcüksel aktarımın nasıl olduğunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca öğrencilerin İngilizce ve Türkçenin farklı kavramlaştırma özellikleri nedeniyle problem yaşadıkları sözcüklerin belirlenmesi, yapılan yanlış aktarımların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma grubu Ankara-Demokrasi İlköğretim Okulunda 7. ve 8. sınıfta okuyan yabancı dil olarak İngilizce öğrenen 100 öğrenciden oluşmuştur. Nicel bir çalışmadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin bazı kuralları aşırı genellemesi ya da sözcüğün anlamının yanlış şekilde genişletmesi gibi hatalar tespit edilmiştir. Öğrencilerin karne notları ile hedef dilbilgisi ile ilgili bilgileri arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğretim sürecinde dil içi olumsuz aktarımların tespit edilmesi ve sürece dahil edilmesi ile başarının olumlu şekilde etkileneceğini belirtilmiştir.

Ekmen (2009), MEB Yayınlarının 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programına göre hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabında bulunan metinleri sözvarlığı açısından incelemiştir. Kitapta geçen sözcüklerin sözvarlığına ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Ders kitabında 19 metin incelenmiş ve 10009 sözcük 9073 kavram bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda kavram sayısı fazla olan metinlerin çeşit kavram oranının düştüğü tespit edilmiş. Kitaplaradaki metinlerin öğrencilerin seviyelerine uygun ve çeşit kavram sunabilen metinler (öykü, gezi yazısı, anı vb.) olması gerektiği belirtilmiştir. Öğrencinin sözvarlığını geliştirmek için mutlaka sözcüklerin cümle içinde bağlamla verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Bircan (2010) çocuklara sözcük öğretiminde sözcüksel yaklaşımı kullanmış, sözcük kalıplarıyla çocukların tanımlayıcı ve yaratıcı sözcük bilgileri üzerindeki etkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma Ordu'da bir ilköğretim okulunda iki beşinci sınıf şubesi ile yapılmıştır. Öğrencilerin sözcük sevelerinin ve hedef sözcüklerin belirlenmesi için kontrol listeleri uygulanmış, 14 hedef sözcük seçilmiştir. Çalışmanın sonucunda deney ve kontrol grupları arasında önemli bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Tanıma ve üretici sözcük öğrenimi için bu

uygulamanın önemli etkilerinin olduğu görölmüştür. İngilizce öğretiminde sözcük kalıplarının kullanımının uygulama grubundaki çocukların sözcük bilgilerini geliştirdiğı ortaya çıkmıştır.

Çelik ve Keser (2010), veri yönlendirmeli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin sözcük edinimleri üzerindeki etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 2008–2009 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 68 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma yarı deneyseldir. Veriler “sözcük bilgisi ölçeğı” ile toplanmıştır. Veri yönlendirmeli öğrenme yaklaşımıyla öğrenim gören öğrencilerin akademik sözcükleri edinimleri bağlamında çevrimiçi sözlük kullanan öğrenci grubuna göre daha başarılı olduğı ortaya çıkmıştır.

Gür vd. (2013) ilkokul birinci, üçüncü ve dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarının sözvarlığını geliştirip geliştirmediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma nitel bir araştırma olup durum çalışması şeklinde desenlenmiştir. Araştırmada ilkokullarda kullanılan özel yayın evlerinde basılan kitaplara, Text Master programı ile ön ve son analiz yapılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf sınıf incelenen kitaplardaki sözcük sayılarının yetersiz olduğı, yapım ekleri ile farklı anlam oluştururken yetersiz oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin farkı teknikler kullanmaları, sözcük öğretiminde bir tek sözlük kullanmayı seçmemeleri ve yeni sözcüklerin farklı türetme teknikleriyle, anlamsal ilişkilerle ve bir bağlam içinde verilmesi gerektiğı ifade edilmiştir. Araştırmanın sonucunda bağlam içinde verilen sözcüklerin daha kalıcı olduğı belirtilmiştir.

Kara-Özkan (2020), Türkçe öğretiminde sözvarlığının geliştirilmesinde bağlam kullanımının etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 7. sınıfta eğitim gören 60 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin bağlam içinde anlamını bilmediğı sözcük ve sözcük gruplarının anlamlarıyla ilgili tahminlerini değerlendirmek için 7. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan iki farklı metinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin bağlam ipuçlarını kullanarak anlamı tahmin etmeleri amacıyla sözvarlığını geliştirme etkinliğı yapılmıştır. Araştırmada öğrenciler, *gönlü razı olmamak, hakkını yemek, hakkını gözetmek, zoruna gitmek, hormon, doz ve doğuştan* sözcüklerinin anlamlarına bağlam yoluyla ulaşmaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin *hormon* sözcüğünün anlamını bulmada zorluk yaşadıkları, diğeri sözcüklerin anlamlarına bu sözcüğe göre daha kolay ulaştıkları görölmüştür.

Uçar (2009), Türkçede çokanlamlılığı tanımlamak ve çokanlamlılık gösteren yalın eylemlerin kavram yapılarını göstererek hangi anlamın hangi durumda kullanıldığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın veri tabanını 90 çokanlamli kök eylem oluşturmuştur. Eylemler Türk Dil Kurumu'na yayına hazırlanan Türkçe Sözlük'ün 10. baskısı ile Dil Derneği'nce yayına hazırlanan Türkçe Sözlük'ün 2. baskısı taranarak oluşturulmuştur. Anlam Üretimi Anketiyle anadili konuşucularının eylemlerin hangi anlamlarını daha yüksek oranda ürettikleri saptanmış, onların üretimlerine dayanılarak çokanlamli eylemlerin öntip ya da temel anlamları belirlenmiştir. Çalışmada Anlambilimsel Bağlantılık Anketi de kullanılmış ve anlamların bağlantılı olma olmama durumu anadili konuşucuları tarafından değerlendirilmiştir. Sonucunda anlamlar arasındaki bağlantıların anadili konuşucuları tarafından ya hep ya hiç olarak değil de dereceli olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Sınıflandırma Anketi ile anadili konuşucularının çokanlamli eylemlerin anlamlarını ayrıştırmak ve tanımlamak için kendi içinde tutarlı ve eylemlerin anlamlarının kavram yapısını yansıtan ölçütler kullandıkları bulgulanmıştır. Bu bulgu anadili konuşucularının çokanlamli eylemlerin anlamlarını nasıl olup da zorlanmadan anladıklarını ve kullandıklarını açıklamaktadır.

Yavaş (2020), yabancı dil olarak Türkçede eylemlerin farklı anlamlarının bağlam temelli öğretimi için eylemlerin farklı anlamlarında sahip oldukları istem özelliklerinden yola çıkarak örnek bağlamların ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır. Çalışmada Türkçede yüksek sıklıktaki en çok anlama sahip 9 eylem seçilmiştir. Bu eylemler; *al-*, *gel-*, *çık-*, *çalış-*, *geç-*, *kal-*, *aç-*, *dur-*, *bırak-*. Çalışma iki aşamadan oluşur. Birinci aşamada farklı anlamlarında sahip oldukları istem özellikleri açısından çözümleme yapılmış ve anlamlar arasında farklılaşmalar belirlenmiştir. İstem özellikleri eylemin gerektirdiği zorunlu üyelerinin sayısı, anlambilimsel rolleri, dilbilgisel işlevleri, anlamsal özellikleri ve seçimlik olarak alabildiği üyelerin dilbilgisel işlevleri, anlambilimsel rolleri ve anlamsal özellikleri bakımından çözümlenmiştir. İkinci aşamada ise bu anlamların bağlam temelli öğretiminde kullanılmak üzere örnek bağlamlar oluşturulmuştur. Her bir anlamın zorunlu üyeleri ve zorunlu üyelerine ek olarak bir seçimlik üyeden oluşacak şekilde oluşturulmuş ve her bir durum için 3'er bağlam örneği verilmiştir.

Güngör (2003), Türkçenin yapısı ve kullanımı ile ilgili farklı temalardan oluşan yaklaşık 2,200,000 sözcüklük bir derlem üzerinde çalışmıştır. Araştırmada dilin yapısının tüm bölümleriyle birlikte günlük kullanımları ile de ilgilenmiştir.

Araştırmanın sonuçlarında insanların sözlükteki sözcüklerin yaklaşık üçte birini kullandığı ve yarısının da bu sözcükleri kök halinde kullandığı, sözcüklere en fazla sekiz ek eklendiği ortaya çıkmıştır.

Aşık (2007), yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler için temel sözvarlığı oluşturmayı amaçlamıştır. Türkçede sık kullanılan sözcükler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada uygulamalı araştırma yöntemi kullanılmıştır. En sık kullanılan 500 sözcüğü temel düzeyde öğrenilmesi gereken sözcükler, 500 ile 1.000 arasındaki sözcüğü ileri düzeyde Türkçe öğrenen kişilerin öğrenmesi gereken sözcükler olarak ifade etmiştir. Araştırmanın karşılaştırmalı inceleme bölümünde bu araştırmanın verileri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda temel düzeyde Türkçe öğrenen öğrencilerin 500 sözcük, orta düzeyde Türkçe öğrenen öğrencilerin 500-1000 sözcük, ileri düzeyde Türkçe öğrenen öğrencilerin ise 1000-1500 arasında sözcüğe ağırlık vermesi gerektiği ve bu konuda öğretmenin yardımına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Yıldız (2010), Türkçede bağımlı adların sözlü dildeki sıklıklarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Bütünce temelli çözümleme yöntemi ve sıklık incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Kullanım sıklığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Bununla birlikte bağımlı adlar ile öğretim malzemesi hazırlanmak istenmiştir. Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için bağımlı adların önemli olduğu vurgulanmıştır. Sıklık belirlenirken temel dört kaynaktan yararlanılmıştır.

Alimu (2015), kaynak metinlerin Türkçe öğretiminde söz dağarcığına etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Uygur Türkçesi ile Türkiye Türkçesi karşılaştırılmıştır. Uygur Türkçesi için önemli olan Hazırkı Zaman Uygur Tilinin İzahlık Lugiti adlı sözlüğü kullanmıştır. Çalışmada Türkiye Türkçesinin sözvarlığının zenginleştirilmesi ve yabancılara Türkçe öğretme konusunda bir kaynak olabilmesi, ayrıca unutulmuş Türkçe sözcüklerin tekrar kazandırılması amaçlanmıştır.

Aydın (2015), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki sözcük sıklıklarını incelemiştir. A1, A2, B1, B2, “C1 seviyelerinde hangi sözcüklerin kullanılması gerektiği belirlenmiştir ve sözcük listesi hazırlanmıştır.

Çal (2015)’te 1975-1980 yılları arasında yayımlanan siyasi gazetelerde Türkçenin nasıl kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu şekilde Türkçenin sözvarlığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışma için 250 gazete incelenmiştir. Farklı

siyasi görüşlere sahip 10 yazar seçilmiş ve 10.000 sözcüklük bölüm incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda yazarların en çok kullandığı 100 sözcük belirlenmiştir.

Göçen (2016), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazılı anlatımlarda sözvarlığının nasıl olduğunu ve kullanım sıklıklarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerini A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerindeki toplam 15 ders kitabı örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmanın sonucunda sözvarlığının öğelerinin hangi seviyede ne kadar öğretileceği ile ilgili ortak bir kararın olmadığı, incelenen kitaplarda sadece bir yayının sözvarlığı öğelerini sistemli bir şekilde ilerlettiği diğer kitaplarda ise sözvarlığı öğelerinin yaygınlık oranının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmada oluşturulan sözcük listeleri Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde fayda sağlayabilir.

Arslan (2016) yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki kalıp sözleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmanın amacı kalıp sözleri bağlarına ve söylem türlerine göre incelemek ve hangi sıklıkta ders ve alıştırma kitaplarında yer verildiğini incelemektir. Çalışmada örneklem olarak beş Türkçe öğretim seti işlevsel, anlamsal, yapısal ve bağlamsal olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda insanın hayatında sık sık kullandığı kabul edilen bazı kalıp ifadelerin YTÖ ders kitaplarında olmasına rağmen alıştırma kitaplarında olmaması veya yeterince pekiştirici olmaması olumsuz olarak görülmüştür.

Şimşek (2021) tarafından yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin akademik sözvarlığı bakımından derlem tabanlı incelemesi yapılan araştırmada, İstanbul ve Yedi İklim'in C1 düzeyi ders ve çalışma kitapları ile Sosyal bilimler için Akademik Türkçe ders kitabının sözvarlığı derlem tabanlı incelenmiş ve en sık kullanılan 1000 sözcük ile bu sözcükler arasındaki terimler tespit edilmiştir. Her iki kitapta 1000 sözcüğün ortak olduğu sadece terim olarak İstanbul kitabında fazlalık olduğunu tespit etmiştir. Bunun dışında sosyal bilimler alanına yönelik terimlerin fen ve sağlık bilimlerine yönelik terimlerden çok daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Bulundu (2022), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak için öncelikli sözvarlığı öğelerinin derlem temelli olarak dil seviyelerine göre (A1, A2, B1, B2, C1) sözcüksel sıklıklarını, bağlamsal görünümelerini ve diğer sözcüksel görünümelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Türkçenin yabancılar öğretiminde uzmanlarca hazırlanmış olan dört seviyelik Altay Set (A1, A2, B1, B2) ve 5 seviyeden (A1, A2, B1, B2, C1) oluşan sekiz diğer set ile beraber 9 sette bulunan

44 kitap incelenmiştir. Alan uzmanlarının görüşleriyle özel alan derlemi olan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Derlemi “TYDOÖD” ortaya çıkarılmıştır. 1.127.145 sözcüklük “TYDOÖD”, yapılan düzeltmeler ve silmeler ile son olarak 1.043.992 sözcük ile son halini almıştır.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Nagy vd. (1985), sözcükleri bağlamdan öğrenmenin etkili olup olmadığını ortaya çıkarmak istemiş, öğrencilerin doğal okurken yabancı sözcükler hakkında ölçülebilir bilgi edinip edinmediklerini belirlemeye çalışmıştır. Ortalama ve ortalamadan üzerinde okuma becerisine sahip 57 sekizinci sınıf öğrencisi, yaklaşık 1000 sözcük uzunluğunda açıklayıcı veya öyküleyici bir metin okumuştur. Her bir parçadan 15 hedef sözcük belirlenmiş, bireysel görüşme ve çoktan seçmeli bir test yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar sözcük bilgisinde mevcut kestirimlerden elde edilen geçici çıkarımların ve bağlamdan tesadüfen öğrenmenin, okuma sırasındaki sözcük gelişiminin önemli bir kısmını oluşturduğunu göstermiştir.

Shefelbine (1990), “Bağlamdan Sözcük Anlamlarını Öğrenmede Değişkenlikle İlgili Öğrenci Faktörleri” adlı çalışmasında sözcük bilgisinin, kavramların aşinalığının ve analitik akıl yürütmenin, altıncı sınıf öğrencilerinin temel okuma ders kitabındaki doğal metinlerin bağlamından sözcük anlamlarını öğrenme becerilerini incelemiştir. Sonuçlar, daha yüksek düzeyde genel sözcük bilgisi olan öğrencilerin, gelişmeye daha az ihtiyaçları olmasına rağmen oranla daha fazla öğrendiklerini göstermiş, düşük seviyedeki öğrencilerin ise yalnızca başlangıçta daha az sözcük bildikleri için değil, aynı zamanda sözcükleri daha az iyi anladıkları için de dezavantajlı durumda oldukları görülmüştür. Ayrıca sözcük bilgisi az olan öğrenciler arasında tanıdık kavramları temsil eden sözcüklerin öğrenilme olasılığı, tanıdık olmayan kavramları temsil edenlere göre daha yüksektir. Çalışma, genel ve metne özgü sözcük bilgisinin bağlamdan öğrenmeyi etkileyen önemli değişkenler olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Nagy (1995), birinci ve ikinci dilde sözcük öğretiminde bağlamın rolünü araştırmıştır. Bir sözcüğün ne anlama geldiği genellikle kullanıldığı bağlama bağlıdır ve insanlar sözcük bilgisinin çoğunu bağlamdan alırlar. Sözcüklerin bağlamdan öğrenilmesine ilişkin araştırmalar, sözcükleri öğrenmenin bir yolu olarak "bağlamdan anlam tahmin etmenin" önemli sınırlamalarını ortaya koymaktadır. Bağlamda yabancı bir sözcükle tek bir karşılaşma, nadiren sözcüğün anlamının küçük bir kısmından fazlasını açığa çıkarır. Bununla birlikte, bağlamdan

arındırılmış sözcük öğrenimi biçimlerinin sınırlamalarını gösteren kanıtlar da bulunabilir. Her ne kadar geniş okuma etkili gibi görünse de geniş bir okuma sözcük dağarcığının geliştirilmesi için gerekli bir koşulun dikkate alınmasının bir nedenidir. Her ne kadar bağlamsal tahminin sınırları kabul edilse de bağlam önemli bir bilgi kaynağı olmaya devam etmektedir. Bağlamdan öğrenmenin ikinci bir dilde açıkça daha zor olmasına rağmen, ikinci dil okuyucuları yalnızca okuyarak önemli sözcük bilgisi kazanırlar ve okuma yeterliliklerini artırmak sözcük bilgisi ve dilsel yeterlilik gibi diğer yönlerde önemli kazanımlar sağlar. Sözcükleri belirsizleştirmek veya alışılmadık sözcüklerin anlamlarını çıkarmak için bağlamın etkili kullanımı, çeşitli bilgi türlerine - dünya bilgisi, dilbilgisi ve stratejik bilgiye- bağlıdır. Bir dereceye kadar, dünya bilgisi ve stratejik bilgi, ikinci dil öğrenenlerin dilbilgisindeki sınırlamaların telafi edilmesine yardımcı olabilir.

Finkelstein (2001), fizik öğretiminde bağlamsal öğrenmenin etkili olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada yaratılan öğrenme ortamlarını desteklemek amacıyla bağlamsal yapılandırıcı model savunulur. Öğrencilerin anlamlandırmalarını şekillendirmek için öğrenme ortamlarının hangi unsurları gerektirdiği ve nasıl verimli bir şekilde düzenlendiğini anlamak için bu ortamların tanımını ve bağlamların öğrencinin öğrenmesini nasıl etkilediğini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda bağlamın, yeterli fırsat ve doğru etkinliklerle desteklendiği zaman öğrenmeyi desteklediği ortaya çıkmıştır.

Flanigan ve Greenwood (2007), öğrencilerin sözvarlığını güçlendirmek ve sözcük öğrenimini desteklemek amacıyla öğretim tekniği geliştirmişlerdir. Öğrencinin sözvarlığı ile okuduğunu anlama arasındaki kopukluğu gidermek için bağlamları tasarlama ve güçlendirme yöntemleri üzerinde durmuşlardır. Bağlam ipuçları ve anlamı bilinmeyen bir sözcük ile karşılaşan öğrencilerin anlamı öğrenip öğrenmedikleri tespit edilmiştir. Sonuçta sözcüğün anlamını belirlerken bağlamın önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Cümle içinde aynı sözcüğün farklı anlamları olduğunu öğrenci fark etmiş ve bu durum okuma yeterliliğini de olumlu etkilemiştir.

Besken ve Mulligan (2010), sözcüklerin bağlam içinde verilmesi ile tek başına öğretilmesinin anlam oluşturma açısından karşılaştırılmasını amaçlamış, sözcük öğretiminde bağlam stratejisinin verimli olduğunu ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte sözcüğün bağlam içinde anlamlı bir bütün olarak verilmesinin gerekliliğini vurgulamışlardır. Araştırmanın sonucunda bağlamsal stratejilerle

hedef sözcüklerin öğretiminde öğrencinin daha az çaba gösterdiğini sözcüğü tek başına öğretmeye çalıştıklarında daha fazla çaba harcandığı ortaya çıkmıştır.

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Tasarımı

Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin “al-” eylemi üzerinden sözvarlığını geliştirmeye etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, nicel ve nitel yaklaşım birlikte kullanılmıştır. Süreçte nicel araştırma yaklaşımı odağa alınmış, nicel veriler nitel verilerle desteklenmiştir. Bu tasarımda nicel yaklaşıma ağırlık verilmiştir.

Şekil 3.1. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımın kullanımı

Çalışmanın nicel boyutu, yarı deneysel desenlerden *ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desene* göre tasarlanmıştır. Yarı deneysel desenlerde deney ve kontrol gruplarının seçimi, seçkisizlik yerine kimi ön ölçümlere ve ölçütlere göre belirlenir. Eşleştirilmiş gruplar deseni de benzer özelliklere sahip deneklerin eşleştirilerek farklı gruplara atanması, böylece grupların denkleştirilmesi için kullanılan bir tasarımdır. Bu yaklaşım, gruplar arasındaki olası farklılıkları azaltmaya yardımcı olur. Örneğin deneklerin demografik özelliklerinin (yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum vb.) deneyin sonucunu etkilemesi engellenebilir veya olası ayrımların deneye etkisi sınırlandırılabilir (Büyüköztürk vd., 2020; İlğan & Çağatay, 2023).

Tablo 3.1. Ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu desen

Grup		Ön test	İşlem	Son test
Deney	M	O ₁	X	O ₃
Kontrol	M	O ₂		O ₄

Ön test-son test eşleştirilmiş kontrol gruplu deneysel desenin “ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen”den temel farkı, çalışma grubunun evrenden rastgele seçilmemiş olmasıdır. Bu desende eşleştirilen gruplar daha sonra seçkisiz

atanır. Bu eşleştirme, grupların denk olduğunu kesin olarak gösterme de seçkisiz atamanın yapamadığı durumlarda önemli ve kayda değer bir seçenektir (Büyüköztürk vd., 2020). Bu çalışmada, ön teste göre denek çiftleri oluşturulmuş, daha sonra denekler seçkisiz atamayla deney ve kontrol gruplarına atanmıştır.

Nitel boyutta ise görüşme ve belge inceleme tekniklerinden yararlanılmıştır. Son testten sonra öğrencilerle yüz yüze görüşmeler yapılmış; görüşmeler kaydedilmiştir. Ardından deneysel süreç boyunca öğrencilerin kullandığı etkinlik kitapçıkları yanlış çözümlemesi yaklaşımıyla incelenmiş, süreç içinde öğrenci gelişimine ilişkin veri toplanmıştır. Bu çalışmada nitel verilerden elde edilen bulgular, nicel verilerden elde edilen bulguları açıklamak üzere kullanılmıştır.

Tablo 3.2. Araştırma süreci

	<i>Uygulama öncesi</i>	<i>İşlem</i>	<i>Uygulama sonrası</i>	<i>Son test sonrası</i>
<i>Nicel Boyut</i>	Ön test 01.03.2023	Eğitim (6 hafta)	Son test 17.04.2023	Kalıcılık testi 20.06.2023
<i>Nitel Boyut</i>		Etkinlik kitapçıklarının ilgili haftalarda doldurulması	Görüşme Yanlış Çözümlemesi	

3.2 Çalışma Grubu

Çalışma grupları, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (DİLMER) Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen, çalışmanın ilk aşamasında B1 düzeyindeyken, çalışma tamamlandığında B2 düzeyine geçmiş olan öğrencilerden oluşturulmuştur. Öğrenciler Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından burslu eğitim alan öğrencilerdir. Çalışmaya, anadili Türkmençe ve Özbekçe olan öğrenciler dahil edilmemiştir. Burada amaç, öğrencilerin Türkçeye ilişkin bilgilerinin çalışmayı etkilemesinin önüne geçmektir.

Tablo 3.3. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler

	<i>Cinsiyet</i>		<i>Toplam Öğrenci Sayısı</i>
	K	E	
Deney Grubu	10	11	21
Kontrol Grubu	7	13	20

Geçerliğe ve güvenirliğe ilişkin koşulları sağlanmış ve madde istatistiklerine göre son biçimine ulaştırılmış “sözvarlığı başarı testi” (teste ilişkin

açıklamalara, “Verilerin Toplanması” başlığında yer verilmiştir), deney ve kontrol grupları oluşturulmadan önce 63 öğrenciye uygulanmıştır. Test 30 sorudan oluşmaktadır. Testten %70 (21 doğru yanıt) ile %100 (30 doğru yanıt) oranlarında başarı elde eden 21 öğrenci elenmiştir. Geriye kalan 42 öğrenci, testten aldıkları puanlara göre eşleştirilerek deney ve kontrol gruplarına yansız olarak atanmıştır. Atama sonrası deney grubunun doğru yanıt ortalaması 14,10; kontrol grubunun doğru yanıt ortalaması ise 14,86 olmuştur. Çalışma gruplarına ilişkin diğer ayrıntılar Tablo 3.4’te yer almaktadır.

Tablo 3.4. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin özellikleri

<i>Öğrenci</i>	<i>Grup</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Yaş</i>	<i>Geldiği Ülke</i>	<i>Anadili</i>	<i>Bildiği Diğer Diller</i>	<i>Türkiye’de Bulunma Süresi</i>
Ö3	Deney	K	19	Pakistan	Pencapça	Urduca, İngilizce	6 ay
Ö10	Deney	K	31	Irak	Arapça	İngilizce	5 ay
Ö18	Deney	E	26	Pakistan	Peştuca	Urduca, İngilizce, Pencapça	5 ay
Ö19	Deney	E	19	Nepal	Maithili	İngilizce, Hintçe, Nepalce	5 ay
Ö20	Deney	E	32	Kenya	Swahili	İngilizce	5 ay
Ö23	Deney	K	30	Endonezya	Endonezce	İngilizce, Malezyaca	5 ay
Ö29	Deney	E	20	Libya	Arapça	İngilizce	6 ay
Ö31	Deney	E	21	Tanzanya	Swahili	İngilizce	5 ay
Ö32	Deney	E	19	Kongo	Lingalaca	Fransızca	5 ay
Ö33	Deney	E	19	Nijerya	İboca	İngilizce	5 ay
Ö34	Deney	E	19	Nijerya	Hausaca	Fransızca	5 ay
Ö35	Deney	K	24	Mısır	Arapça	İngilizce, Korece, Fransızca	5 ay
Ö36	Deney	E	18	Lesotho	Sothoca	İngilizce	5 ay
Ö37	Deney	K	19	Güney Afrika	Zuluca	İngilizce	5 ay
Ö38	Deney	K	34	Irak	Kürtçe	İngilizce, Arapça	5 ay
Ö39	Deney	K	22	Gana	İngilizce	Hausaca	5 ay
Ö45	Deney	K	18	Afganistan	Özbekçe	Farsça, İngilizce	10 ay
Ö46	Deney	K	25	Cezayir	Arapça	İngilizce, Fransızca, Korece	8 ay

Tablo 3.4. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin özellikleri (devamı)

<i>Öğrenci</i>	<i>Grup</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Yaş</i>	<i>Geldiği Ülke</i>	<i>Anadili</i>	<i>Bildiği Diğer Diller</i>	<i>Türkiye’de Bulunma Süresi</i>
Ö47	Deney	K	18	Tacikistan	Tacikçe	Rusça, İngilizce, Almanca	5 ay
Ö48	Deney	E	19	Mali	Bambara	Fransızca	5 ay
Ö54	Deney	E	24	Suriye	Arapça	İngilizce	2 yıl
Ö1	Kontrol	E	18	Gine	Pulaar	Fransızca	5 ay
Ö4	Kontrol	E	20	Gine	Malinke	Fransızca	5 ay
Ö5	Kontrol	K	20	Endonezya	Endonezce	İngilizce	5 ay
Ö6	Kontrol	K	26	Çin	Çince	yok	1,5 yıl
Ö7	Kontrol	E	30	Afganistan	Peştuca	yok	5 ay
Ö8	Kontrol	E	19	Yemen	Arapça	yok	1 yıl
Ö9	Kontrol	E	23	Togo	Fransızca	Fransızca, İngilizce	5 ay
Ö21	Kontrol	E	25	Mısır	Arapça	İngilizce	5 ay
Ö22	Kontrol	E	32	Kamerun	Pulaar	Fransızca, İngilizce	5 ay
Ö24	Kontrol	K	29	Endonezya	Endonezce	İngilizce, Malezyaca	5 ay
Ö26	Kontrol	K	25	Endonezya	Endonezce	İngilizce, Arapça, Korece, Sunda, Malezyaca	5 ay
Ö27	Kontrol	K	24	Mali	Bambaraca	Fransızca, İngilizce	5 ay
Ö28	Kontrol	E	31	Afganistan	Farsça	İngilizce, Peştuca	5 ay
Ö40	Kontrol	E	20	Yemen	Arapça	İngilizce	6 ay
Ö41	Kontrol	K	17	Rusya	Tatarca	Rusça, İngilizce, Almanca, Ukraynaca	8 ay
Ö42	Kontrol	E	18	Endonezya	Endonezce	İngilizce, Java	5 ay
Ö43	Kontrol	E	19	Somali	Somalice	İngilizce	5 ay
Ö44	Kontrol	E	22	Maritanya	Arapça	İngilizce	6 ay
Ö55	Kontrol	K	18	Endonezya	Endonezce	İngilizce	5 ay
Ö58	Kontrol	E	25	Rusya	Rusça	İngilizce	1 yıl

Araştırmacının aynı zamanda uygulayıcı olmasından dolayı, araştırmacı, örgün öğretim sürecinde çalışma grubundaki öğrencilerin diğer derslerine girmemiştir. Çıkar çatışması vb. durumların oluşmaması için bu yolla bir önlem alınmıştır.

3.3 Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması, aşama ve katmanlarıyla aşağıda açıklanmıştır.

3.3.1 Öğretim İçeriğinin ve Hedefinin Belirlenmesi

Bu çalışma, sözcüksel yaklaşımın örnek bir uygulaması olacağından, uygulamanın sağlıklı yürütülebilmesi ve zamansal kısıtlılıktan etkilenmemek amacıyla, kapsam açısından sınırlı bir içeriğin öğretilmesinin olanaklara en uygun yaklaşım olacağına karar verilmiştir. Bu doğrultuda “al-” eyleminin anlamsal düzeyleri, sık kullanımları ve dolayısıyla eşdizimsel görünümüleri hedef içerik olarak belirlenmiştir. Çokanlamlılık sergileyen “al-” eyleminin bu tür eylemlerin öğretilmesine örnek oluşturabileceği, sık kullanılan bu eylemin kazandırılmasının beraberinde Türkçe sözvarlığının gelişimine de etkisinin olabileceği öngörülmüştür.

3.3.2 Dil Düzeyinin Belirlenmesi

Çalışma gruplarının dil düzeyi bakımından orta düzeyde olmasının çalışmanın etkililiğinin gözlenmesine olanak tanıyacağından B1-B2 düzeyi öğrencilerle çalışılması tasarlanmıştır. Temel düzey öğrencilere değişmece ve deyimisel anlamın kazandırılmasının kimi zorlukları olabileceği; ileri düzeyde ise öğrencilerde oluşması beklenen değişimin öğretim uygulamalarından kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesinde sorunlar olabileceği düşünülerek orta düzeyde karar kılınmıştır.

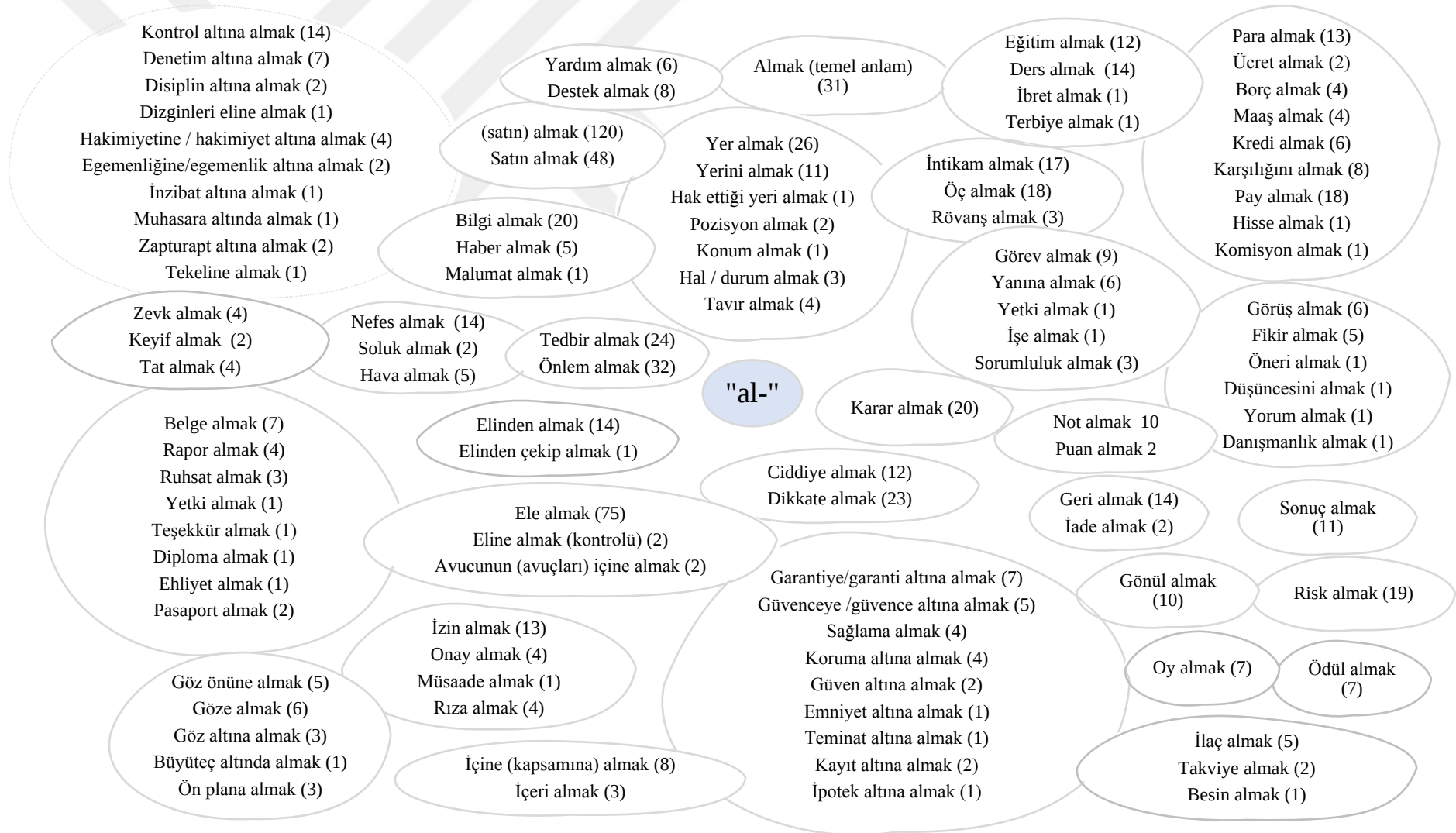
3.3.3 Veri Tabanının Oluşturulması

Sözcüksel yaklaşıma uygun olarak derlem temelli bir veri tabanı oluşturabilmek için ilk olarak Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) taranmıştır. TUD, 24 yıllık bir dönemi (1990- 2013) kapsayan, günümüz Türkçesinin çok sayıda farklı alan ve türlerden yazılı ve sözlü örneklerini içeren, geniş kapsamlı, dengeli ve temsil yeterliliğine sahip, genel amaçlı bir referans derlemidir (TUD, 2021).

İlk aşamada “al-” eyleminin kullanıldığı 2500 bağımlı dizin (önceki 5 sözcük ve sonraki 5 sözcük) incelenmiştir. Daha sonra ilk 1000 bağımlı dizin üzerinde çokanlamlı “al-” eyleminin Türkçedeki görünümüleri, bu çalışmada belirlenen anlam düzeylerine (temel anlam, yan anlam, değişmece anlam, değişmece örneklerinden deyimisel anlam) göre sınıflandırılmıştır. Konuyla ilgili kavramsal çerçeveye 2. Bölüm’de yer verilmiştir. Sınıflandırma bir alan uzmanına sunulmuş, anlam düzeyleri ikinci bir araştırmacı tarafından gözden geçirilmiştir. Son olarak anlabilim alanında uzman bir akademisyen de sınıflandırmayı denetlemiştir. Bu aşamada “al-” eyleminin derlemdeki eşdizimleri de gözlenerek uygulamada kullanılmak üzere işlenmiştir.

Sol	-5;5	Sağ	+ Almak	Anlam Düzeyi
tutuyordum. Bir keresinde ise, bilet	almak	için gişelere yönelmiş, sonra ürkü	(satın) almak - bilet almak	Yan anlam
taraf, karaborsadan fahiş fiyatlarla bilet	almak	zorunda kaldı. Bedavacılar numaralıda G.Saray	(satın) almak - bilet almak	Yan anlam
sonra?.. Yeniden para verip bilet	almak	vardı. O da bize göre	(satın) almak - bilet almak	Yan anlam
onun saz takımı oluyoruz. Bilet	almak	üzere kuyruğa gireceğim, Teksaslı hasba	(satın) almak - bilet almak	Yan anlam
yaşar. Arif Bey'e, bir şey	almak	için hiç kuyruğa girip girmediğini	(satın) almak - bir şey almak	Yan anlam
sadece halılara bakın, hiçbir şey	almak	zorunda değilsiniz, ölümü gör, şeklinde	(satın) almak - bir şey almak	Yan anlam
Rafo, "inmişken yiyecek bir şeyler	almak	ister misin?" "Sepetim yiyecek dolu."	(satın) almak - bir şey almak	Yan anlam
yılı Yüksek Kaldırım'dan bir şeyler	almak	için önünden geçtiğimiz genelevlere girmek	(satın) almak - bir şeyler almak	Yan anlam
verilmişti... Tuğrul yiyecek bir şeyler	almak	için trenden indi... Meşrubat, simit	(satın) almak - bir şeyler almak	Yan anlam
seminerde anlattı. Örneğin, Japonlar bisiklet	almak	isteyen müşteriye dükkânda yarım saat	(satın) almak - bisiklet almak	Yan anlam
seksen dolardı. "Oğlum bu bisikleti	almak	için on sekiz hafta, yani	(satın) almak - bisiklet almak	Yan anlam
üç yıl para biriktirip ev	almak.	(Öyle sanıyordum) Şarkıcı olarak bir	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
çıkıyorlardı bize. Bu adamlar evlerinizi	almak	istiyor diyoruz, anlatamıyorduk. Şimdi şimdi	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
yılında Türkiye ortalamasına göre ev	almak	mümkün olduğuna dikkat çekilen araştırmada,	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
olmak için yetseydi, bir ev	almak	olasıydı. O gün ayırımında olduğu	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
mitos. Çocuk yapmak; evlenmek, ev	almak	gibi... Yalnız tabii, onların aksine	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
matrahından düşülemeyecek!.. Böyle olunca, ev	almak	da satmak da iyice zorlaşacak...	(satın) almak - ev almak	Yan anlam
Talan şebekesinin, parsellenen Hazine arazilerini	almak	isleyen zenginleri, sahte belgelerle yıllardır	(satın) almak (arazi almak)	Yan anlam
çekip yatağından kalktı. Sonra abdest	almak	için dışarı çıktı. Gömleğinin kollarını	abdest almak	değişmece anl.
Sonra namaz abdesti gibi abdest	almak,	Su birikintisi varsa ayakların yıkanmasını	abdest almak	değişmece anl.
oluyor? Her flörtten sonra aptes	almak	gerekir mi? Evlilerde flört olur	abdest almak	değişmece anl.
olur. Ancak bundan sonra abdest	almak,	namaz kılmak öğrencinin kendi sorumluluğundadır.	abdest almak	değişmece anl.
odasına geldiklerinde kelepçeleri açıldı. Abdest	almak	ve dini vazifelerini yerine getirmek	abdest almak	değişmece anl.
Molla Ali, yatağından doğruldu. Abdest	almak	için avluya inecekti ki, arkasından	abdest almak	değişmece anl.

Şekil 3.2. Örnek derlem verisi işleme

Şekil 3.3. İlk 1000 dizilimde “al-” eyleminin kavram alanlarına göre görünüşleri

Derlem verisinin işlenmesinden sonra hedef sözcük ve sözcük öbekleri, kavram alanları açısından da gözden geçirilmiştir. Buna ilişkin örnek alan gösterimi Şekil 3.3'te görülebilir. Ayrıca Tablo 3.5'teki kullanım sıklıklarına göre yapılan liste de öğretimde öncelenecek ifadelerle ilişkin veri sağlamaktadır. Bu listede sık görülen kullanımlar, TUD'dan çıkarılan bağımlı dizinlerle aşağıda örneklenmiştir. Daha çok örnek için Ek 5'e bakılabilir.

W-VC29D1B-2801-2316- ... kıyafet böyledir. Meselâ giyindiğimiz elbiseyi almak için saatlerce çarşı-pazar geziyorsak, o ... [(satın) almak] (yan anlam)

W-ME37E1B-3041-1962- ... şikâyetçidir. Bir bütün olarak ele almak suretiyle, savunma sanayii stratejisinin yeniden ... (ele almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-VI45F1D-4061-1358- ... meğer tünel sokağına bir çanta satın almak için gelmiş tünel kazasından hemen ... (satın almak) (yan anlam)

W-NE30D1B-2094-2050- ... çıkmasından endişe ederek, gerekli önlemleri almak için koğuşun önüne geldiğimizde, koğuşun... (önlem almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-QE39C3A-1759-1436- ... koyuldum. Bir taş görmüş ve almak için eğilmiştim ki, köpeğin bana ... (almak) (temel anlam)

W-LI09C3A-1303-1181- ... Sonuç günümüz global ortamında yer almak ve global çözümlerden yararlanmak için ... (yer almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-QA16B1A-0731-1412- ... savaş ögesini iki biçimde dikkate almak gereği ortaya çıkar. Birinci olarak ... (dikkate almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-SI42E1B-2941-656- ...uykusu hakkında daha ayrıntılı bilgi almak gerektiğinde, bu amaçla hazırlanan daha... (bilgi almak) (değişmece anlam)

W-JI37C3A-0091-1249- ... ve kör bir adamın karar almak için nasıl hareket edeceği konusunda ... (karar almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-TD03A3A-0523-2298- ...kendimizi gösterme ve risk almak için bizlere girişimcilik ruhu aşılacak... (risk almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-OG37F1B-2931-941- ...nedeniyle, pazardan daha fazla pay almak isteyen oyuncular arasında da çetin... (pay/payını almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-OE39C4A-0055-219- ...kavga edecekler, sizin onlardan öç almak için aynı miktarda ter üretmenize... (öç/öcünü almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-RD37C2A-0811-584- ...kolay değildi o malları geri almak. Köylü dayı bunları düşünürken teşhis... (geri almak) (değişmece-deyimsel anlam)

W-OA16B3A-0033-1579- ...uzatır yukarıdaki hava deliğinden nefes almak istemektedir, sanki boğulmaktadır. Duvarları yumruklar. (nefes almak) (değişmece anlam)

W-XI45F1D-4821-2196- ...teslim edip rahat bir nefes almak istiyorum. Çok bunaldım. İnsanlarla uğraşmaktan... (nefes almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-UI09C3A-1244-501- ...etrafını sararak ondan ders almak için birbirleriyle yarıştılar... (ders almak) (değişmece anlam)

W-TF25D1B-2169-235- ...konuşarak çözmek ve yaşananlardan ders almak kadar güzel bir şey var. (ders almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-EI41C4A-1465-1746- Şaşırdı, telaşlandı, tepsiyi onun elinden almak zorunda hissetti kendini... (elinden almak) (temel anlam)

W-RH42C1A-0818-763- ...yüzünden bu hakkı insanın elinden almak bir insanlık suçudur. Bu suçu... (elinden almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-KD05A3A-1273-380- ...uyku, gündelik stresi kontrol altına almak, düzgün bir beslenme ve bol... (kontrol altına almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-JG03A1B-3225-2138 - ...sonra eve geldi, annemden izin almak için... Annemin karşı çıktığını, bağırdığını... (izin almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-TB04A2A-1896-591- Nedense içimden bu mevzuyu ciddiye almak gelmiyordu, işaretlere rağmen... (ciddiye almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-QC29D1B-2441-1734- ...olabilmek için hangi alanlarda eğitim almak gerektiği belirlenmelidir. (eğitim almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-SA16B2A-0738-2153- ...toplumlarında giderek mavi yakalıların yerini almak suretiyle bir artış kaydetmektedir. (yerini almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-SA14B3A-1588-960- Değişimi başlatıp sonuç almak enerji gerektiriyor. Çoğu yönetici bu... (sonuç almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-GD03C3A-0667-433- Erkekler, bugün karınızın gönlünü almak için hiç olmazsa eve bir... (gönül/gönlünü almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-KF25D1B-2150-2199- ...var bu tip şeyleri not almak, buzlukta dondurduğu her şeyin üzerine ... (not almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-KA16B4A-0712-2154- ...sınavdan da en yüksek notu almak niyetindeyim. Ben odamı derleyip toplarken... (not almak)(değişmece-deyimisel anlam)

W-MI09C3A-0619-1265- ...merkezi teşkilâtında, sosyal alanlarda görev almak üzere yetiştirilen ve bu hizmetlerin... (görev almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-HI22C2A-0785-806- ...koymak için, aslında halkın desteğini almak amacıyla giriştikleri, ancak sonu hesaplanamayan... (destek almak) (değişmece-deyimisel anlam)

W-MD18E1C-3375-1296- ...sistem ve inanç bütünlüğü içine almak zorunda olduğumuzu özellikle vurgulamak istiyorum. (içine almak) (değişmece-deyimisel anlam)

Tablo 3.5. İlk 1000 dizilimde “al-” eyleminin en az 3 kez görülme sıklığı

<i>Sözcük-Sözcük Öbeği</i>	<i>Sıklık</i>	<i>Sözcük-Sözcük Öbeği</i>	<i>Sıklık</i>
(Satın) almak	120	Yanına almak	6
Ele almak	75	Görüş almak	6
Satın almak	48	İlaç almak	5
Önlem almak	32	Göz önüne almak	5
Almak (temel anlam)	31	Kız almak	5
Yer almak	26	Hava almak	5
Tedbir almak	24	Fikir almak	5
Dikkate almak	23	Haber almak	5
Bilgi almak	20	Güvenceye/güvence altına almak	5
Karar almak	20	Almak (fethetmek)	5
Risk almak	19	Hizmet almak	5
Pay almak	18	Maaş almak	4
Öç (öcünü) almak	18	Borç almak	4
İntikam almak	17	Karşılığını almak	4
Geri almak	14	Onay almak	4
Nefes almak	14	Rıza almak	4
Ders almak	14	Zevk almak	4
Elinden almak	14	Tat almak	4
Kontrol altına almak	14	Rapor almak	4
İzin almak	13	Görevden almak	4
Ciddiye almak	12	Tavır almak	4
Eğitim almak	12	Hakimiyetine/hakimiyet altına almak	4
Yerini almak	11	Koruma altına almak	4
Sonuç almak	11	Sağlama almak	4
Gönlünü almak / gönül almak	10	Rüşvet almak	3
Not almak	10	İçeri almak	3
Görev almak	9	Rövanş almak	3
Destek almak	8	Ön plana almak	3
İçine (kapsamına) almak	8	Göz altına almak	3
Abdest almak	7	Yol almak	3
Oy almak	7	Örnek almak	3
Ödül almak	7	Esas almak	3
Belge almak	7	Ruhsat almak	3
Denetim altına almak	7	Sorumluluk almak	3
Garantiye/garanti altına almak	7	Hal / durum almak	3
Kredi almak	6	Egemenliğine/egemenlik altına almak	3
Yardım almak	6	Alttan almak	3
Göze almak	6	Ayaklar altına almak	3

3.3.4 Eğitim Durumlarının Hazırlanması

Sözcüksel yaklaşıma uygun olarak bağlam ve derlem temelli hazırlanan öğretim uygulamaları, 6 haftalık bir süreç tasarlanarak oluşturulmuştur (Ek 4). Eğitim durumlarının hazırlanmasında TUD verileri temel alınmış, *temel*, *yan*, *değişmece* ve *deyimse* anlam düzeyleri göz önünde bulundurulmuş ve eşdizimsel

birliktelikler kullanılmıştır. Somuttan soyuta öğretim adına, temel anlamdan deyimisel anlama doğru bir yol izlemiştir.

Eğitim durumlarının sözcüksel yaklaşıma ve öğretim ortamına uygunluğunu denetlemek üzere Lewis'ten (1993, 2002) ve temel öğretim ilke ve yöntemlerinden yararlanılarak bir kontrol listesi hazırlanmış (Ek 3) ve bu alanda uzman iki akademisyen ile üç öğreticiden görüş alınmıştır. Kontrol listesiyle şu ilkelerin sorgulanması istenmiştir:

- ✓ Derlemiden yararlanma
- ✓ Metin odaklı yaklaşım
- ✓ Sözcüklerin ve sözcük öbeklerinin bağlam içinde verilmesi
- ✓ Eşdizimliliğin ve sözcüksel yapılaşmaların öne çıkarılması
- ✓ Sözcüklerin dilbilgisel yapılarla birlikte verilmesi
- ✓ Tümcenin odak noktasının eylem öbeği olması
- ✓ Sözcüksel yapıların kazandırılmasında dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) temel alınması
- ✓ İşlevsel bir yaklaşımın benimsenmesi
- ✓ Sezdirme yaklaşımının kullanılması
- ✓ Girdinin (uyaranların) zengin olması
- ✓ Sözcük listelerinden kaçınma
- ✓ Sözcüğün yaygın kullanım alanlarına yer verme
- ✓ Öğrenci düzeyini dikkate alma
- ✓ Kazanımlara uygunluk
- ✓ Somuttan soyuta öğretim
- ✓ Günlük hayatla ilişki kurma

Eğitim durumları, uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde düzeltilip ve geliştirilmiştir. Ayrıca uzman görüşleri arasındaki uyum için Krippendorff alfa katsayısı hesaplanmıştır ($\alpha = 1 - (D_{\text{gözlenen}} / D_{\text{beklenen}})$) (Krippendorff, 2004). Krippendorff alfa katsayısının yorumlanmasında kullanılan değer aralıkları şöyledir (Bıkmaz-Bilgen & Doğan, 2017):

... < 0,67 (Zayıf)
0,67 - 0,80 (Orta)
0,80 ≤ ... (Yüksek)

Yukarıdaki eşitliğe göre hesaplanan alfa katsayısı 0,93'tür ve uzmanların görüşleri arasındaki uyumun güçlü olduğu söylenebilir.

Eğitim durumlarıyla geliştirilmek istenen içeriğin B1-B2 düzeyi kazanımlarla ilişkisi kurulmuş ve hedeflenen dilbilgisel içerik gözetilmiştir. Eğitim durumlarında yer verilen etkinlikler, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (TMV, 2020) ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programında (AÜ. TÖMER, 2015) yer alan aşağıdaki kazanımlarla eşleştirilerek hazırlanmıştır.

Tablo 3.6 Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (dinleme anlama / dinleme izleme alanı)

AÜ TÖMER (2015)		TMV (2020)	
Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik	Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik
DA. B1.05 Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.	1. hafta, 1. Etkinlik- 4. Etkinlik – 5. Etkinlik-6.Etkinlik-8. Etkinlik	B1.D.3. Sözcüklerin unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	1. hafta, 1. Etkinlik- 4. Etkinlik – 5. Etkinlik- 6. Etkinlik-8. Etkinlik
	2. hafta, 1. Etkinlik (A-B)- 5. Etkinlik-7. Etkinlik		2. hafta, 1. Etkinlik (B)-2. Etkinlik (A-B)-3. Etkinlik-5. Etkinlik- 7. Etkinlik
	3. hafta, 1. Etkinlik-2. Etkinlik(B)- 3. Etkinlik-4. Etkinlik (A)-5. Etkinlik-7.Etkinlik- 8. Etkinlik-9. Etkinlik		3. hafta, 2. Etkinlik (B)-5. Etkinlik- 7. Etkinlik-8. Etkinlik-9. Etkinlik
	4. hafta, 2. Etkinlik- 4. Etkinlik-7. Etkinlik-9. Etkinlik		4. hafta, 2. Etkinlik-3. Etkinlik- 4. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-9. Etkinlik
	5. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik		5. hafta, 1. Etkinlik(B)-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik
	6. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik-7. Etkinlik (A-B)-8. Etkinlik		6. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-3. Etkinlik-4. Etkinlik- 5. Etkinlik 7.Etkinlik(A-B)- 8. Etkinlik
		B1.D.2. Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.	3. hafta, 2. Etkinlik(B)-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik
			4. hafta, 2. Etkinlik-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-9. Etkinlik
			5. hafta, 1. Etkinlik (B)-5. Etkinlik-6. Etkinlik-8. Etkinlik
		B1.D.4. Mecazlı ifadeleri belirler.	6. hafta, 2. Etkinlik-4. Etkinlik-7. Etkinlik(A-B)-8.Etkinlik
			4. hafta, 7. Etkinlik-9. Etkinlik
			5. hafta, 1. Etkinlik (B)-3. Etkinlik-6. Etkinlik-8. Etkinlik
			6. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-4.Etkinlik-5. Etkinlik-7. Etkinlik(A-B)-8. Etkinlik

Tablo 3.7. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi
(okuma alanı)

AÜ TÖMER (2015)		TMV (2020)	
Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik	Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik
OA. B1.02 İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.	1. hafta, 5. Etkinlik 2. hafta, 8. Etkinlik 3. hafta, 3. Etkinlik- 5. Etkinlik-6. Etkinlik 4. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik	B1.O.2. Sözcükleri unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	1. hafta, 2. Etkinlik 2. hafta, 1. Etkinlik (A) 3. hafta, 2. Etkinlik 4. hafta, 9. Etkinlik 5. hafta, 8. Etkinlik 6. hafta, 7. Etkinlik (B)-8. Etkinlik
OA. B1.06 Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.	2. hafta, 5. Etkinlik 3. hafta, 2. Etkinlik (A, 3. Soru) 5. hafta, 1. Etkinlik (A) 6. hafta, 1. Etkinlik (A)	B1.O.1. Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.	3. hafta, 8. Etkinlik 6. hafta, 7. Etkinlik(A-B)
OA. B1.07 Kişisel iletilerdeki (mektup, e-posta, kısa ileti vb.) olay, duygu ve dileklerin anlamını çıkarır.	3. hafta, 3. Etkinlik	B1.O.3. Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar.	6. hafta, 5. Etkinlik
OA. B1. 08 İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.	3. hafta, 2. Etkinlik-5. Etkinlik-8. Etkinlik 4. hafta, 2. Etkinlik-4. Etkinlik-7. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik (A)-6. Etkinlik	B1.O.5. Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.	1. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik(A) 6. hafta, 4. Etkinlik
OA. B1.10 Metnin bağlamından hareketle bilinmeyen sözcük veya sıklıkla kullanılan (ağızına bir şey koymamak, çoğu gitti azı kaldı, dört gözle beklemek vb.) deyimlerin anlamını tahmin eder.	3. hafta, 2. Etkinlik (B)-5. Etkinlik-7. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik(A-B)- 3. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik 6. hafta, 1. Etkinlik (A)-2. Etkinlik-3. Etkinlik-5. Etkinlik-7. Etkinlik(A-B)	B1.O.4. Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.	1. hafta, 2. Etkinlik- 3. Etkinlik 2. hafta, 5. Etkinlik-7. Etkinlik 3. hafta, 2. Etkinlik (B)-5. Etkinlik- 7. Etkinlik-8. Etkinlik-9. Etkinlik 4. hafta, 2. Etkinlik-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-9. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik(B)-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik 6. hafta, 2. Etkinlik-3. Etkinlik-7. Etkinlik(A-B)- 8. Etkinlik
OA. B1. 12 Deneyim, olay, düş, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin anlamını yakalar.	1. hafta, 5. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik (C)		

Tablo 3.8. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi
(sözlü anlatım/üretim alanı)

AÜ TÖMER (2015)		TMV (2020)	
Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik	Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik
SA. B1. 01 Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.	1. hafta, 2. Etkinlik-3. Etkinlik-3. hafta, 4.Etkinlik	B1.SÜ.2. Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.	1. hafta, 2. Etkinlik- 3. Etkinlik
SA. B1. 04 Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.	1. hafta, 1. Etkinlik 3. hafta, 2. Etkinlik(B)-8. Etkinlik 6. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-5. Etkinlik		
SA. B1. 08 Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.	3. hafta, 2. Etkinlik- 8. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik (C)		
SA. B1. 10 Bir sözcüğü hatırlayamadığında benzer anlam taşıyan bir sözcük/ söz öbeği kullanır.	3. hafta, 7. Etkinlik		

Tablo 3.9. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi (karşılıklı konuşma/sözlü etkileşim alanı)

AÜ TÖMER (2015)		TMV (2020)	
Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik	Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik
KK. B1.11 Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.	1. hafta, 1. Etkinlik- 4. Etkinlik – 5. Etkinlik – 6. Etkinlik-8. Etkinlik 2. hafta, 1. Etkinlik (A)- 5. Etkinlik-7. Etkinlik 3. hafta, 1. Etkinlik- 2. Etkinlik (B)-4. Etkinlik (A)-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik - 9. Etkinlik 4. hafta, 2. Etkinlik -3. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-9.Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-3. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik-8. Etkinlik 6. hafta, 1. Etkinlik(A)-2. Etkinlik-3. Etkinlik- 4. Etkinlik-5. Etkinlik-7. Etkinlik (A-B)-8.Etkinlik	B1.SE.5. Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.	2. hafta, 1. Etkinlik (B)-6. Etkinlik 3. hafta, 5. Etkinlik (B) 5. hafta, 2. Etkinlik-4. Etkinlik 6. hafta, 4. Etkinlik-7.Etkinlik(B)
		B1.SE.6. Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.	1. hafta, 1. Etkinlik (B)-6. Etkinlik 5. hafta, 2. Etkinlik-4. Etkinlik 6. hafta, 4. Etkinlik-7.Etkinlik (B)

Tablo 3.10. Eğitim durumlarındaki etkinliklerin kazanımlarla etkileşimi
(yazılı anlatım/yazma alanı)

AÜ TÖMER (2015)		TMV (2020)	
Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik	Kazanım	Kullanıldığı Etkinlik
YA. B1.01 Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.	1. hafta, 3. Etkinlik-5.Etkinlik(B) 6. hafta, 7. Etkinlik(B)	B1.Y.2. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.	1. hafta, 5. Etkinlik-6. Etkinlik-7. Etkinlik 2. hafta, 2. Etkinlik (C)-6.Etkinlik 3. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik(B)- 7. Etkinlik 4. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik-6. Etkinlik 5. hafta, 1. Etkinlik (C)-2. Etkinlik-4. Etkinlik 6. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik-7. Etkinlik (B)
YA. B1.02 Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.	3. hafta, 3. Etkinlik-4. Etkinlik-5. Etkinlik(B) 5. hafta, 2. Etkinlik 6. hafta, 4. Etkinlik-7. Etkinlik(B)		

B1-B2 düzeyinde hedeflenen dilbilgisi yapıları aşağıda sunulmuştur. Eğitim durumlarının hazırlanmasında kapsam bu yapılarla sınırlandırılmıştır.

Tablo 3.11. B1-B2 düzeyi için hedeflenen dilbilgisi yapıları

B1	B2
Hikâye birleşik zaman çekimleri Koşul birleşik zaman çekimleri	Rivayet birleşik zaman çekimleri -Ar, -mAz, -AsI
Yeterlik + zaman çekimi	-AlI, -dIkçA, -mAksIzIn, -cAsInA, -DIğIndA
-dI, -mIş, -sA)	oysaki, halbuki, meğerse, mademki, ne var ki, sanki, veyahut, ile, lakin,
-mA, -mAk, -Iş) +...-mAYI ... -mAYA tercih ederim, -mAktAnsa... -mAYI	dahi, ki, öyleyse, oysa, yeter ki, hatta, bilakis, bari, bundan böyle, şayet, takdirde
-mAsInA rağmen	Sözcükte yapı
(-dIk), -DIk + iyelik, -AcAk + iyelik, -mIş	Birleşik eylemler
-Ip, -ArAk, -IncA, [-(y)ken], -mAdAn, -A...-A, -r... -mAz	İşteşlik, ettirgenlik
Doğrudan ve dolaylı aktarım Keşke, eğer, -sA bile, gibi, göre, sanki, kadar, için, üzere, -A doğru, -A karşın/rağmen, -A karşı, -A değin, -A dek, -dAn dolayı, -dAn başka, ile, yalnız, ancak, sadece, fakat, ne var ki, ise, yanı sıra, ayrıca, aksine, hariç, öncelikle, artık, itibaren, dolayısıyla	
Etkenlik ve edilgenlik	

3.3.5 Sözcük Başı Başarı Testinin Geliştirilmesi

Ön test, son test ve kalıcılık testinde kullanılmak üzere tasarlanan sözcük başarı testi, *çoktan seçmeli* olarak hazırlanmıştır. Taslak testte TUD'dan elde edilen veri tabanına göre çokanlamlı “al-” eyleminin temel, yan, değişmece ve deneysel anlamları göz önüne alınarak ilk aşamada 42 soruluk madde havuzu oluşturulmuştur (Ek 1). Taslak testte her anlam düzeyi için 10'ar soru yer almıştır. Başka bir ifadeyle, sorular, bilişsel konu bağlamında belirtke tablosuna göre yazılmıştır. Ön uygulamadan önce taslak test için alanda çalışan üç öğreticiden görüş alınmış, dikkat çekilen noktalar, daha sonra görüşülmek üzere işaretlenmiş ve not alınmıştır.

3.3.5.1 Ön Uygulama

Çalışma grubunda yer almayacağı belirlenen B1 düzeyindeki 4 öğrenciye deneme uygulaması öncesinde “ön uygulama” yapılmıştır. Bu işlemin yapılmasında amaç, testin tamamlanma süresinin ve testin yapılması sırasında beklenmeyen durumların oluşup oluşmadığının gözlemlenmesidir. 4 öğrencinin yanıtlama süreleri not edilmiştir. Buna göre öğrencilerin tamamlama sürelerinin yaklaşık 45 dakika (+15 dakika) olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin sözlü görüşleri alınmış, onların gözünden soru köklerindeki anlam bulanıklıkları ve diğer dikkat çekilen dil kullanımları işaretlenmiştir. Bu gözlem sürecine ilişkin notlar şöyledir:

1. Öğrenci: B1 kurunun son haftasında. Suriyeli. Anadili Arapça. İngilizce biliyor. Türkiye'ye 2 yıl önce gelmiş. 12.50'de başladı, 14.30'da bitirdi. 24 doğru, 18 yanlış yanıt verdi.

2. Öğrenci: B1 kurunun son haftasında. Cezayirli. Anadili Arapça. Fransızca ve İngilizce biliyor. Türkiye'ye 5 ay önce gelmiş. 12.50'de başladı, 14.05'te bitirdi. 31 doğru, 11 yanlış yanıt verdi.

1. ve 2. öğrenci, 11, 18, 37, 38. maddelerde soru biçimine alışık olmadıkları için nasıl yapacaklarını anlamadıklarını sordular. Kısa bir açıklamadan sonra yaptılar. 14. soruda anlamların çok yakın olduğunu söylediler. 18. sorunun iki yanıt olduğunu düşündüklerini belirttiler. 2. öğrenci, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyacağından “al-” eyleminin kullanımlarını bir arada görmeyen çok öğretici olduğunu ilettiler.

3. Öğrenci: B1 kurunun ilk haftasında. Türkmenistanlı. Anadili Türkmençe. Rusça ve İngilizce biliyor. Türkiye'ye 3 ay önce gelmiş. 12.55'te başladı, 14.30'da bitirdi. 34 doğru, 2 boş, 11 yanlış yanıt verdi. Boş bırakılan maddeler, 23. ve 25. sorular. “Buyur etmek” ne demek diye sordu. 30, 31,

33. sorularda zorlandı. 18. soruda iki noktadan sonra ne yapılacağını anlamadığını söyledi.

4. Öğrenci: B1 kurunun ilk haftasında. Türkmenistanlı. Anadili Türkmençe. Rusça ve İngilizce biliyor. Türkiye'ye 5 ay önce gelmiş. 12.55'te başladı, 13.45'te bitirdi. 37 doğru, 5 yanlış yanıt verdi. "Vasıta" sözcüğünün ne demek olduğunu sordu.

3. ve 4. öğrenci, "el koymak" sözcük öbeğinin anlamını çıkarmada zorlandı. Tüm öğrenciler deyimsel anlam düzeyini hedefleyen sorularda çok zaman geçirdiler.

Öğreticilerden ve öğrencilerden gelen dönütler, danışmanla birlikte gözden geçirilmiş ve uygun görülen düzeltmeler yapılarak taslak testin deneme uygulamasında kullanılacak biçimine ulaşılmıştır.

3.3.5.2 Deneme Uygulaması

Başarı testinin deneme uygulaması Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde (SADEM) yapılmıştır. B2 kurunun ilk haftasında olan düzeyindeki 160 öğrenciyle yapılan deneme uygulamasından sonra aşamalı madde analizleri ile başarı testinin "son sürümü"ne ulaşılmıştır.

Öncelikle veriler, tüm maddeleri işaretleyen kişileri belirlemek için incelenmiş, toplamda B2 kuruna yeni başlamış 124 kişinin yanıt anahtarını eksiksiz doldurduğu görülmüştür. Dolayısıyla madde analizleri deneme uygulamasına katılan bu 124 öğrencinin verdiği bilişsel yanıtlar yoluyla yapılmıştır.

İkinci aşamada, 124 öğrencinin deneme uygulamasında yer alan 42 maddeye verdikleri yanıtlar incelenerek doğru yanıtın 1, yanlış ve boş yanıtın ise 0 olarak belirtildiği 1-0 matrisi oluşturulmuştur. Her bir öğrencinin 42 madde üzerinden aldıkları toplam doğru sayıları incelenip veriler, en düşük sayıda doğrusu olandan en yüksek sayıda doğrusu olan kişilere doğru sıralanmıştır. Daha sonra madde analizinde en önemli istatistik olarak madde ayırt ediciliğinin (madde geçerliğinin) hesaplanması için %27'lik alt ve üst grupların sayısı (n=34) hesaplanmıştır. Buna göre en yüksek puan alan 34 kişi üst grubu temsil ederken en düşük doğru sayısına sahip olan 34 kişi ise alt grubu temsil etmektedir. Madde ayırt ediciliğini (geçerliliğini) (r_{jx}) hesaplamak için aşağıdaki formül kullanılmıştır.

$$r_{jx} = \frac{n_{üst\ grup} - n_{alt\ grup}}{n_{Tek\ grup}}$$

Sonuçlar, Tablo 3.12’de görülebilir

Tablo 3.12. Taslak testin (deneme sürümü) madde istatistikleri

Madde	r_{jx}	p	p yorum	q	Madde Varyansı	Madde Standart sapması	Madde güvenirliliği
m1	0,382	0,637	Kolay	0,363	0,231	0,481	0,184
m2	0,618	0,532	Orta	0,468	0,249	0,499	0,308
m3	0,500	0,556	Orta	0,444	0,247	0,497	0,248
m4	0,176	0,387	Orta	0,613	0,237	0,487	0,086
m5	0,176	0,395	Orta	0,605	0,239	0,489	0,086
m6	0,676	0,556	Orta	0,444	0,247	0,497	0,336
m7	0,618	0,613	kolay	0,387	0,237	0,487	0,301
m8	0,618	0,661	kolay	0,339	0,224	0,473	0,292
m9	0,529	0,565	Orta	0,435	0,246	0,496	0,262
m10	0,382	0,306	zor (+)	0,694	0,213	0,461	0,176
m11	0,294	0,282	Zor	0,718	0,203	0,450	0,132
m12	0,529	0,556	orta	0,444	0,247	0,497	0,263
m13	0,265	0,258	zor	0,742	0,191	0,438	0,116
m14	0,441	0,702	kolay	0,298	0,209	0,458	0,202
m15	0,265	0,218	zor	0,782	0,170	0,413	0,109
m16	0,412	0,435	orta	0,565	0,246	0,496	0,204
m17	0,676	0,589	orta	0,411	0,242	0,492	0,333
m18	0,382	0,355	zor (+)	0,645	0,229	0,478	0,183
m19	0,735	0,597	orta	0,403	0,241	0,491	0,361
m20	0,588	0,371	zor (+)	0,629	0,233	0,483	0,284
m21	0,529	0,395	orta	0,605	0,239	0,489	0,259
m22	0,441	0,258	zor	0,742	0,191	0,438	0,193
m23	0,441	0,452	orta	0,548	0,248	0,498	0,220
m24	0,088	0,274	zor	0,726	0,199	0,446	0,039
m25	0,294	0,427	orta	0,573	0,245	0,495	0,146
m26	0,588	0,734	kolay	0,266	0,195	0,442	0,260
m27	0,500	0,637	kolay	0,363	0,231	0,481	0,240
m28	0,529	0,460	orta	0,540	0,248	0,498	0,264
m29	0,529	0,419	orta	0,581	0,243	0,493	0,261
m30	0,559	0,411	orta	0,589	0,242	0,492	0,275
m31	0,353	0,202	zor	0,798	0,161	0,401	0,142
m32	0,500	0,476	orta	0,524	0,249	0,499	0,250
m33	0,235	0,242	zor	0,758	0,183	0,428	0,101
m34	0,235	0,234	zor	0,766	0,179	0,423	0,100
m35	0,471	0,581	orta	0,419	0,243	0,493	0,232
m36	0,353	0,331	zor	0,669	0,221	0,470	0,166
m37	0,147	0,226	zor	0,774	0,175	0,418	0,061
m38	0,059	0,137	zor	0,863	0,118	0,344	0,020
m39	0,471	0,395	orta	0,605	0,239	0,489	0,230
m40	-0,059	0,169	zor	0,831	0,141	0,375	-0,022
m41	0,147	0,169	zor	0,831	0,141	0,375	0,055
m42	0,412	0,347	zor (+)	0,653	0,227	0,476	0,196

Hangi maddenin amaca en iyi hizmet ettiğinin göstergesi olarak öncelikle madde ayırt edicilik (r_{jx}) indeksi incelenmelidir. Aşağıdaki tabloda maddelerin r_{jx} değerlerine göre dağılımı görülebilir.

Tablo 3.13. Madde ayırt edicilik düzeylerine ilişkin madde sınıflaması

r _{jx} -Yorum	r _{jx} kriter aralığı	Maddeler
mükemmel	0,40-1	m2-m3-m6-m7-m8-m9-m12-m14-m16-m17-m19-m20-m21-m22-m23-m26-m27-m28-m29-m30-m32-m35-m39-m42
min düzeltme	0,30-0,39	m1-m10-m18-m31-m36
orta düzeltme	0,21-0,29	m11-m13-m15-m25-m33-m34
AE kötü	0,20- (-1)	m4-m5-m24-m37-m38-m40-m41

Madde ayırt edicilik indeks değeri -1 ile +1 arasında değer almaktadır. -1 ile 0 arasında olması, ayırt ediciliğin olmadığına, maddenin başarısız gruplar lehine çalıştığına ve olası kopya durumuna işaret etmektedir. 0-0,20 arasındaki değer, ayırt ediciliğin çok düşük olduğunu, bilen ve bilmeyenin çok ayırtamadığını ve testten bu maddenin atılması gerektiğini gösterir. 0,21-0,29 arasında bulunan ayırt edicilik değeri ise düzeltme (madde kökü, seçeneklerin çeldiriciliği vb.) yapılması gerektiğini gösterir. 0,30-0,39 arası olması, ayırt ediciliğin yüksek olduğunu ama küçük ölçekli bir düzeltmeyle (olumsuz ifadelerin altını çizmek vb.) maddenin geçerliğinin artacağını ifade eder. Madde ayırt ediciliği için istenen ölçüt değer, 0,30 ve üstüdür. 0,40 ve 1 arasında bulunan değer ise bilen ve bilmeyenin çok iyi ayırttığı, maddenin istenen yönde çalıştığını işaret eder.

Tablo 3.12 ile ayırt edicilik açıklamaları karşılaştırıldığında, m2, m3, m6, m7, m8, m9, m12, m14, m16, m17, m19, m20, m21, m22, m23, m26, m27, m28, m29, m30, m32, m35, m39 ve m42 olmak üzere toplam 24 maddenin doğrudan testin son sürümüne alınması gerektiği görülmektedir. 0,30 değerini geçen ve küçük ölçekli düzeltme gerekten beş madde vardır (m1, m10, m18, m31 ve m36). m25 ve m11'in ayırt edicilikleri ise 0,29'dur. m11'de, birden fazla özellik ölçülmeye çalışıldığı için bu madde atılmış, bunun yerine tek soruyla tek özellik ölçmeyi hedefleyen m25 son sürüm için düzeltilmiştir. Sonuç olarak testin son sürümü için deneme uygulaması sürümünden toplam 30 madde seçilmiştir.

Teste giren bireylerin hepsinin başarısız olması durumunda kolay; hepsinin çok başarılı olması durumunda ise zor maddelerin seçilmesi gerekir. Sözvarlığı başarı testinin son sürümünde, maddelerin güçlüğünün dengeli olması, buna karşın maddelerin ayırt ediciliğinin yüksek olması hedeflenmiştir. Asıl çalışma grubu üzerinde uygulama yapılmadan testin son biçiminin güvenilirliği için farklı madde güçlüğüne sahip olunması durumu dikkate alınarak Kuder Richardson (KR) - 20 denklemi kullanılmıştır.

$$KR - 20 = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum p \cdot q}{s^2} \right]$$

K=Madde sayısı

$\sum p.q$ = Madde varyans toplamı

s^2 = Testin varyansı

$$KR - 20 = \frac{30}{30 - 1} \left[1 - \frac{\sum 37,59}{6,095} \right]$$

$$KR - 20 = \mathbf{0,845}$$

Güvenirliğin 0,70 üstünde olması istenen bir durumdur. Bu değer +1'e yakın ve ölçüt değeri geçtiği için, testin son sürümünün yüksek güvenilirliğe sahip olduğu, ölçme sonuçlarına karışan hata miktarının ise az olduğu söylenebilir.

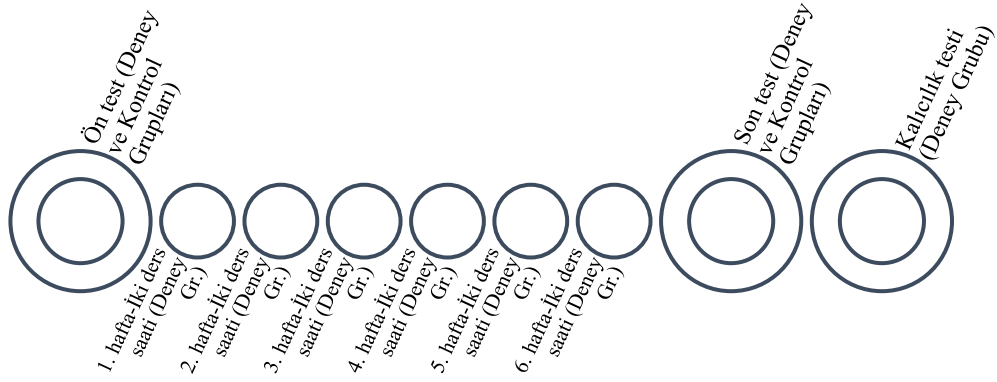
Sonuç olarak madde analizlerine göre testin son sürümünde yer alan maddeler şunlardır: m1, m2, m3, m6, m7, m8, m9, m10, m12, m14, m16, m17, m18, m19, m20, m21, m22, m23, m25, m26, m27, m28, m29, m30, m31, m32, m35, m36, m39, m42

Başarı testinin son sürümü dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, “al-” eyleminin anlam düzeyleridir: temel, yan, değişmece ve deyimsel anlam alt boyutları. *Sözvarlığı başarı testinin* son sürümü eklerde (Ek 2) sunulmuştur.

3.3.6 Deneysel İşlem

Uygulayıcı öğretmen, araştırmacının kendisidir. Süreç dokuz hafta olarak tasarlanmıştır. İlk hafta hem deney hem de kontrol grubuna ön test olarak *sözvarlığı başarı testi* yapılmıştır. Daha sonra deney grubuna 6 haftalık eğitim verilmiştir. Sekizinci hafta, *sözvarlığı başarı testi*, deney ve kontrol gruplarına yeniden yapılmış ve son olarak dokuzuncu hafta deney grubuna kalıcılık testi yapılmıştır.

Deneysel süreç için hazırlanan eğitim durumlarında yer alan etkinliklerin olduğu “etkinlik kitapçıkları” öğrencilere her dersin başında verilmiş, ders sonunda yeniden toplanmıştır (Ek 4 – Eğitim Durumları). Her bir ders en az iki ders saati sürmüştür. Kontrol grubundaki öğrenciler, DİLMER'deki örgün öğretimlerine devam etmişler, ancak deneysel çalışmayla ilgili özel bir eğitim almamışlardır. Deney grubundaki öğrenciler de kontrol grubu gibi örgün öğretimlerini sürdürmüş, buna ek olarak haftada bir gün okul dışı bir saatte deneysel süreç için hazırlanan eğitime katılmışlardır.

Şekil 3.4. DeneySEL süreç

Sürece ilişkin ayrıntılar aşağıda açıklanmıştır:

Eğitimin 1. Haftası: Deney grubundaki öğrencilere bu çalışmanın hangi amaçla yapıldığı anlatıldı. Tahtaya “al-” eylemi yazılarak öğrenciler ile beyin fırtınası yapıldı. “al-” eyleminin anlamı üzerine konuşuldu. Öğrencilere hazırlanan etkinlik kitapçığı dağıtıldı. Öğrencilere 2. etkinlik için önceden hazırlanmış farklı ülkelerin bayraklarının olduğu kartlar seçtirildi ve öğrencilerin dikkati çekildi. Her etkinlik için öğrencilere süre verildi. Çalışmayı, ilk önce öğrenciler yaptı. Öğrencilerin yanıtları tek tek kontrol edildi. Sonra doğru yanıtlar açıklandı ve üzerine konuşuldu. Öğrencinin etkinlik kitapçıklarına yazdığı yanıtlar değiştirilmedi. 9 etkinlik tamamlandı.

Bu haftadaki etkinlikler okuma, yazma ve konuşma becerilerini kapsamaktadır. Etkinliklerde görsellerden yararlanıldı ve boşluk doldurma, eşleştirme, açık uçlu sorularla “al-” eyleminin temel anlamı sözcüksel yaklaşım anlayışı ile bağlam içinde verildi. Eğitim, iki buçuk saat sürdü.

Eğitimin 2. Haftası: Öğrencilerle geçtiğimiz haftayla ilgili izlenimler konuşuldu ve derse geçildi. Birinci hafta toplanan etkinlik kitapçıkları isimlere göre öğrencilere yeniden dağıtıldı. “al-” eyleminin yan anlamlarını içeren etkinlikler sırayla yapıldı. Etkinlikler görseller ve metinlerle desteklendi; dilbilgisel yapılar, bağlam içinde “al-” eylemiyle birlikte verildi. Bu haftadaki etkinlikler, okuma, dinleme ve yazma becerileri üzerinden gerçekleştirildi. Diyalog yazma, boşluk doldurma, açık uçlu sorular ve çoktan seçmeli sorular kullanıldı. Eğitim, 2,5 saat sürdü.

Eğitimin 3. Haftası: Kısa bir sohbetten sonra öğrencilere etkinlik kitapçıkları tekrar dağıtıldı. Bu hafta yan anlam ve değişmece anlamı içeren dokuz etkinlik yapıldı. Her etkinlik için öğrencilere süre verildi ve diğer haftalarda olduğu

gibi etkinliklerle ilgili dönüt verildi. Öğrencilerin ilk verdiği yanıtlar, kitapçık üzerinde değiştirilmedi. Okuma, yazma ve konuşma becerileri temelinde hazırlanan etkinliklerde açık uçlu sorular, boşluk doldurma, metin tamamlama, diyalog yazma, doğru-yanlış soru türleri kullanıldı. Eğitim, 2,5 saat sürdü.

Eğitimin 4. Haftası: Öğrencilerle önceki haftalarda yapılan etkinlikler üzerine kısa bir konuşmadan sonra sürecin devamı hakkında bilgi verildi. Değişmece anlam düzeyini ele alan dokuz etkinlikte okuma, yazma ve dinleme becerilerine yer verildi. Boşluk doldurma, doğru-yanlış ve açık uçlu soru türleri kullanıldı. Bu hafta yapılan çalışmalarda öğrenciler, sözcük ve sözcük öbeklerinin anlamını bağlamdan yararlanarak çıkarmaya çalışma konusunda daha çok çaba gösterdi. Eğitim, 2,5 saat sürdü.

Eğitimin 5. Haftası: Öğrencilerle ısınma ve anımsama çalışması yapıldı ve yine etkinlik kitapçıkları dağıtıldı. Sekiz etkinlik ile deyimsel anlam düzeyi çalışıldı. Açık uçlu, boşluk doldurma, eşleştirme, doğru-yanlış soru türleri kullanıldı. Bu çalışmalar okuma ve yazma becerileri aracılığıyla yapıldı. Eğitim, 2,5 saat sürdü.

Eğitimin 6. Haftası: Eğitim son haftasında ısındırma ve dikkat çekme etkinliği olarak önce şiir okundu. Daha sonraki sekiz etkinlikte “al-” eyleminin deyimsel anlam düzeyi çalışıldı. Çalışmalar, okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri temelinde yürütüldü. Sorular, açık uçlu, doğru-yanlış, diyalog oluşturma biçiminde verildi. Eğitim, 2,5 saat sürdü.

3.3.7 Uygulama Güvenirliği

Araştırmada uygulayıcı araştırmacının kendisidir. Burada oluşabilecek yanlılığı önleyebilmek ve uygulamanın güvenilirliğini sağlayabilmek için uygulama güvenilirliği tekniğine başvurulmuştur.

Deneysel bir araştırmada uygulayıcı, yöntemin etkililiği için katılımcılara yöntemi tanıtır. Süreç boyunca katılımcılardan dönütler alarak bağımlı değişken üzerinde bağımsız değişkenler yoluyla bir değişim olup olmadığını gözlemler. Bu değişimin oluşumunda uygulamanın güvenilirliğinin denetlenmesi gerekir. Böylece, deneysel işlemin planlandığı gibi uygulanıp uygulanmadığına ilişkin bilgi elde edilir (Mutluer, 2016). Bunun için gerçekleşmesi beklenen davranışlar belirlenir ve uygulama güvenilirliği formu hazırlanır. Gözlemciye deneysel desen için tekniğin aşamalarını içeren maddeler verilip nesnel bir biçimde değerlendirmesi istenir. Gözlemciler, uygulayıcının bu davranışları yerine getirip getirmediğini forma işler (Mutluer, 2022).

Bu tezde araştırmanın dışında olan bir öğretici, uygulamanın %50'sini gözlemlemiştir. İlk olarak gözlemciye, araştırmanın konusu, yöntemi ve kuramsal arka planıyla ilgili bilgi verilmiştir. Altı hafta süren eğitimde gözlemci, 2., 4., ve 6. haftalarda uygulamaya dahil olmuş ve her gözlemde önceden hazırlanmış uygulama güvenilirliği gözlem formunu doldurmuştur. Katılımsız gözlemle süreci izleyen öğretici, aldığı notları ve doldurduğu formu, süreç boyunca paylaşmamış, deneysel süreç tamamlanınca araştırmacıya teslim etmiştir (Ek 3). Bu gözlemcinin notlarına göre uygulama %90 oranında planlandığı gibi yürütülmüştür.

3.3.8 Nitel Verilerin Toplanması

Nitel veri toplama boyutunda, öğrencilerle yapılandırılmış görüşmeler yapılması tasarlanmış, buna ek olarak belge inceleme tekniğine başvurulmuştur. Böylece veri çeşitlemesi yapılmış, verilerin güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Yapılandırılmış görüşme, önceden hazırlanmış bir dizi sorunun sistematik bir biçimde görüşme yapılacak bireylere sunulmasını sağlayan bir tekniktir. Bu görüşme türünde derinlemesine ve kapsamlı bir veri elde etmek olanaklı değildir ancak görüşmelerden elde edilen içerik ile araştırmanın diğer boyutlarında toplanan veriler arasında karşılaştırma yapmak, uyumu ve tutarlılığı saptamak için kullanışlı bir tekniktir. Ayrıca, diğer veri setlerinden elde edilen bulguları, açıklamak için de kullanılabilir. Bu çalışmada, nitel veri, nicel veriyi açıklamak üzere toplandığı için bu görüşme tekniğinin kullanılması planlanmıştır. Görüşmeler, deneysel işlem (eğitim) sonrasında, deney grubu öğrencileriyle tek tek ve yüz yüze yapılmış, öğrencilerin izniyle ses kayıtları alınmıştır. Sonrasında sözlü görüşmeler, hiçbir değişiklik yapılmadan yazıya geçirilmiştir. Görüşmelerde kişisel bilgi sorularından (*adı-soyadı, yaşı, hangi ülkeden geldiği, hangi dilleri konuştuğu, Türkiye’de bulunma süresi*) sonra şu sorular yöneltilmiştir.

- “Geçen hafta tamamladığımız altı haftalık eğitim programı hakkında ne düşünüyorsun?”

- “Kendini eğitim aldığın bu sürecin öncesine göre nasıl buluyorsun? Senin için yararlı olduğunu düşünüyor musun?”

Yanıtı “evet” ise; “Nasıl? Hangi açılardan yararlı oldu? Açıklar mısın?”

Yanıtı “hayır” ise; “Sence neden yararlı olmadı? Görüşlerini bizimle paylaşır mısın?”

Belge inceleme tekniği, araştırılan olgu, olay ya da duruma ilişkin bilgileri kapsayan araçların incelenmesidir. Belgeler, araştırmalarda tek başına bir veri kaynağı olabileceği gibi, yardımcı veri kaynağı olarak da kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada belge olarak öğrencilerin süreç boyunca kullandıkları

etkinlik kitapçıkları incelenmiştir. Öğrencilere, eğitim boyunca kitapçığa yazdıklarını ve yanıtlarını silmemesi söylenmiş, eğitim tamamlanınca kitapçıklar incelenmiştir. İnceleme yöntemi olarak “yanlış çözümlemesi” seçilmiştir. Yanlış çözümlemesine ilişkin açıklamalara “Verilerin Çözümlemesi” başlığında yer verilmiştir.

3.4 Verilerin Çözümlemesi

3.4.1 Nicel Verilerin Çözümlemesi

Nicel verilerin çözümlemesinde verilerin normal dağılıp dağılmadığına bağlı olarak parametrik ya da parametrik olmayan istatistiksel çözümleme yollarına başvurulmuştur.

Öncelikle deneysel desen kapsamında toplanan verilerde madde ve kişi temelinde kayıp veri olup olmadığı belirlenmiş, deney grubuna ilişkin kalıcılık testinde ise bir kişinin eksik olduğu görülmüştür. Kalıcılık testi ile yapılan karşılaştırmalarda bu durum gözetilmiştir.

Deneysel desene uygun oluşturulan araştırma alt sorularına ilişkin bulgular için hipotez testleri kullanılmıştır. Hipotez testlerine karar vermek için öncelikle normallik varsayımı test edilmiştir. Normallik için değerin Kolmogorov-shapiro Wilk's testinde 0,05'ten yüksek olması, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık ve çarpıklık değerlerinin kendi hata değerine oranlanarak 1,96 değerinin altında olması dikkate alınmıştır. Başarı testinden alınan toplam puanlar kullanılarak deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarında anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak için, normallik sağlandığından, ilişkisiz örneklem t testi; son testler için karşılaştırılan gruptaki puanlar normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Grup içi karşılaştırmada ise deney grubu ön test ve son test puanları normal dağıldığı için ilişkili örneklem t testi, kontrol grubu ön test ve son test puanları normal dağılmadığı için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Deneysel desenlerde, kullanılan yöntemin etkililiğini ölçmek için son testten sonra kalıcılık testi kullanılmalıdır. Deney grubunun kalıcılık testindeki puanları normal dağılmadığı için ikili karşılaştırmalarda (ön test-kalıcılık testi; son test-kalıcılık testi) Wilcoxon işaretli sıralar t testi kullanılmıştır.

Temel ve yan anlam alt boyutlarında grup içi ve gruplar arası karşılaştırma için yine normallik varsayımı kontrol edilmiştir. Gruplar arası karşılaştırmada deney ve kontrol gruplarının ön test puanları normal dağıldığı için ilişkili örneklem t testi, son test için bu iki gruptaki puanlar normal dağılmadığı için Mann Whitney

U testi kullanılmıştır. Grup içi karşılaştırmada deney grubunun ön test-son test puanları normal dağılım sağladığı için ilişkili örneklem t testi, kontrol grubunun ön test-son test puanları normal dağılmadığı için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Temel ve yan anlam alt boyutlarında, deney grubunun ön, son ve kalıcılık testlerindeki puanları, normal dağılım göstermediği için ikili grup içi karşılaştırmada (ön test-kalıcılık testi; son test-kalıcılık testi) Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır.

Değişmece ve deyimisel anlam alt boyutlarında gruplar arası karşılaştırmada deney ve kontrol gruplarının hem ön test hem de son test puanları normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Grup içi karşılaştırmada ise deney grubunun ön test ve son test puanları normal dağılım sağladığı için ilişkili örneklem t testi, kontrol grubunda ön test-son test puanları normal dağılmadığı için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Değişmece ve deyimisel anlam alt boyutlarında deney grubunun ön, son ve kalıcılık testlerindeki puanları normal dağılım göstermediği için ikili grup içi karşılaştırmada (ön test-kalıcılık testi; son test-kalıcılık testi) Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır.

3.4.2 Nitel Verilerin Çözümlemesi

3.4.2.1 Görüşmelerin Çözümlemesi

Deneyisel süreç tamamlandıktan sonra öğrencilere süreç hakkındaki düşünceleri yüz yüze birebir görüşmeler sırasında sorulmuş ve ses kaydı alınmıştır. Ses kayıtları yazıya geçirildikten sonra, görüşmeler tümevarımsal nitel çözümlemeyle incelenmiştir. Bunun için ilk aşamada görüşme kayıtları MAXQDA nitel veri çözümleme programına aktarılmıştır. Yazılı görüşme metinleri, program üzerinden birkaç kez okunup sürece ilişkin görüşlerin olduğu bölümler işaretlenerek kodlamaya hazır hale getirilmiştir. Daha sonra öğrenci görüşleri tekrar eden temalara göre kodlanmıştır. Kodlamalar ve tekrar eden temalar, ikinci bir araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş, uzlaşma olmayan kodlar veri havuzundan çıkarılmıştır. Ayrıca görüşmelerden çekilen kodlanmış kısımlar, açık bir biçimde paylaşılarak, inandırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır. Kodlamaya ilişkin örnekler bulgular bölümünde görülebilir.

Çözümleme sonucunda deneyisel sürece katılan öğrencilerle yapılan görüşmelerde öne çıkan temalar şöyledir: *dil kullanımında iyileşme-gelişme, “almak” çokanlamlı eylemini anlama-kullanma, sözvarlığının gelişmesi, dilbilgisel gelişme, anlamın bağlamdan çıkarılması.*

3.4.2.2 Yanlış Çözümlemesi

Öğrencilere eğitim boyunca kullandığı etkinlik kitapçıkları toplanmış ve öğrencilerin yazılı yanıtları üzerinden yanlış çözümlemesi yapılmıştır. Bu çözümlemede hedef, “al-” eylemi ve birlikte kullanıldığı sözcükler ve sözcük öbekleri olduğu için “al-” eyleminin geçtiği dilsel birimler çıkarılmış, yanlış kullanımlar belirlenmiş ve sınıflandırılmıştır. Diğer yanlışlar, çalışmanın konusu dışında kaldığından dahil edilmemiştir.

Yanlış çözümlemesi, öğrencilerden elde edilen verilere dayanarak güçlükle çekilen alanların belirlenmesine yardımcı olan bir yöntemdir. Bu çalışmada öğrencilerin süreç boyunca gösterdikleri eğilimi/değişimi izleyebilmek adına bu yöntem kullanılmış; yanlış kullanım olan dil birimleri, beş başlık altında (Keshavarz, 1997; Bargezar, 2013; akt. Çetinkaya, 2015) incelenmiştir:

- *Yazım yanlışları* (orthographic errors)
- *Sesbilim yanlışları* (phonological errors)
- *Biçimbilim yanlışları* (morphological errors)
- *Sözlüksel-anlamsal yanlışlar* (lexico-semantic errors)
- *Sözdizim yanlışları* (syntactic errors)

Çözümlemenin güvenilirliğini (inandırıcılığını) sağlamak için incelenen birimler ve sınıflandırma, ikinci bir araştırmacı tarafından yeniden çözümlenmiş, uyumsuzluklar, birlikte çözüme ulaştırılmış ve çözümlenmiş veriye son biçimi kazandırılmıştır.

3.5 Etik ve Kurumsal İzinler

Araştırma insanlarla gerçekleştirildiği için olumlu etik kurul raporu gerekmektedir. Bunun için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna başvurulmuştur. 2022-528 protokol numaralı başvuru, Kurul tarafından 26.12.2022 tarihli ve 2022/12 sayılı toplantıda değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur.

Etik kurul onayından sonra uygulama yapılacak kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. İlk olarak *sözvarlığı başarı testinin* deneme uygulaması için Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER) ile Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Dil Eğitim ve Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezinden (SADEM) izin alınmıştır. Deneme uygulamasından sonra asıl uygulama için, Kocaeli Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezine (DİLMER) başvuru yapılmış, başvuru olumlu sonuçlanmış ve araştırma burada yürütülmüştür.

4. BULGULAR

4.1 Deneysel İşleme İlişkin Nicel Bulgular

4.1.1. Başarı Testi Toplam Puanından Ulaşılan Bulgular

Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli hazırlanmış öğretim uygulamalarının deney grubundaki öğrencilerin “almak” eyleminin anlamını ve kullanımlarını kazanmasında etkili olup olmadığını araştırmak üzere deney ve kontrol gruplarının ön test-son test toplam puanları incelenmiştir. Bunun için ilk olarak deney ve kontrol gruplarının başlangıç düzeyine ilişkin çözümleme yapılmış ve ön test puanları karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda şu soruya yanıt aranmıştır:

- *Başarı testi toplam puanında deney ile kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Normallik varsayımları (Kolmogorov Shapiro Wilk's testi, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık- çarpık değerlerinin kendi hata değerleri ile oranının 1,96 ile karşılaştırılması) incelendiğinde normal dağılım sağlandığı gözlenmiştir. Normallik sağlandığı için deney ve kontrol gruplarının ön test puanları için ilişkisiz örneklem t testi çözümlemesi yapılmıştır (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması

	N	X	Sx	sd	t	p
Deney Grubu	21	14,10	4,300	39	-0,335	0,74
Kontrol Grubu	20	14,60	5,325			

p<0,05*

İlişkisiz örneklem t testi sonucu incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($t_{(39)}=-0,335$; $p>0,05$). Deney grubunun ön test ortalama puanı ($\bar{x}=14,10$) ile kontrol grubunun ön test ortalama puanı ($\bar{x}=14,60$) ile benzerdir. Deney ve kontrol gruplarının başlangıç başarı düzeyleri çok yakındır.

- *Başarı testi toplam puanında deney grubunun ön testi ile son testi arasında anlamlı fark var mı?*

Deney grubunun ön test ve son test puanlarının Kolmogorov-Shapiro Wilk's testi, basıklık çarpıklık ve bu değerlerin kendi hatalarına oranlanarak 1,96 kritik değerle karşılaştırılmasıyla normallik varsayımının sağlandığı belirlenmiştir. Buna

dayalı olarak deney grubunun ön test ve son test puanlarının karşılaştırılması için ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Deney grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması

	N	X	Sx	sd	T	p	η^2
Ön Test	21	14,10	4,300	20	-8,551	0,00	0,649
Son Test	21	22,33	3,954				

p<0,05*

İlişkili örneklem t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun ön test puanları ve son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir ($t_{(20)} = -8,551$; $p > 0,05$). Puanlar incelendiğinde deney grubunun son test puan ortalamasının ($\bar{X} = 22,33$) ön test ortalamasından ($\bar{X} = 14,10$) daha yüksek olduğu görülebilir, dolayısıyla son test sonuçlarında başarı puanlarının anlamlı düzeyde arttığı söylenebilir.

Bu sonuç için etki büyüklüğü 0,649 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, büyük etki düzeyini göstermektedir. Buna göre deney grubunun ön test ve son test sonuçlarındaki farklılık kullanılan yaklaşım tarafından açıklanabilir. Başka bir ifade ile sözcüksel yaklaşım çerçevesinde, bağlam ve derlem temelli hazırlanan öğretim uygulamaları sonucunda, başarının %64,9’unun uygulamanın etkililiği ile açıklanabildiğini gösterir.

➤ *Başarı testi toplam puanında kontrol grubunun ön testi ile son testi arasında anlamlı fark var mı?*

Kontrol grubunun ön test-son test puanları için normallik varsayımları (Kolmogorov Shapiro Wilk’s testi, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık- çarpık değerlerinin kendi hata değerleri ile oranının 1,96 ile karşılaştırılması) incelendiğinde, normal dağılım sağlamadığı gözlenmiştir. Normallik sağlanamadığı için kontrol grubunun puanları için Wilcoxon testi çözümlemesi yapılmıştır.

Tablo 4.3. Kontrol grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	14	10,50	147,00	-1,574	0,116
Pozitif Sıra	6	10,50	63,00		
Toplam	20				

p<0,05*

Kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında manidar farklılık olmadığı belirlenmiştir ($Z=-1,574$, $p>0,05$). Kontrol grubu, deneysel süreçte yer almadığı için, bu, beklenen bir sonuçtur.

➤ *Başarı testi toplam puanında deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deneysel çalışmalarda gruplardaki başlangıç düzeylerinin benzer olduğu belirlendikten sonra grupların son test puanları karşılaştırılır. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında normal dağılım sağlanmadığı görüldüğünden karşılaştırma için Mann Whitney U testi sonucu raporlaştırılmıştır.

Tablo 4.4. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması

	N	X	U	p	η^2
Deney	21	30,81	4	0	0,842
Kontrol	20	10,70			

$p<0,05^*$

Mann Whitney U testi sonucuna bakıldığında deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($U=4$, $p<0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubunun son test ortalama puanının ($\bar{x}=30,81$), kontrol grubundan ($\bar{x}=10,70$) daha yüksek olduğu görülebilir. Bu sonuca göre etki büyüklüğü 0,842 olarak hesaplanmıştır. Bu değer büyük etki düzeyini gösterdiği söylenebilir. Buna göre başarının %84,2'si, uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

➤ *Başarı testi toplam puanında deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi arasında anlamlı fark var mı?*

Deneysel desenlerde deneysel sürecin etkililiğini belirlemek için son uygulamadan belli bir süre sonra aynı ölçme aracının yeniden uygulanması beklenir. Bilgilerin unutulma, becerilerin gerileme olasılığı vardır. Bu nedenle kalıcılık testi yapılır ve erişimin belirlenen düzeyde kalıp kalmadığı belirlenir. Deney grubunun ön test ve kalıcılık testi puanları normal dağıldığı için ilişkili örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 4.5. Deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

	N	X	Sx	sd	T	p	η^2
Ön test	20	14,05	4,407	19	-12,241	,000	0,798
Kalıcılık testi	20	24,50	3,635				

p<0,05*

İlişkili örneklem t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun ön test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülebilir ($t_{(19)}=-12,241$; $p<0,05$). Deney grubunun ön test ortalama puanı ($\bar{x} = 14,05$), kalıcılık testi ortalama puanından ($\bar{x} = 24,50$) daha düşüktür. Etki büyüklüğü 0,798 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, büyük etki düzeyi olduğunu gösterir. Buna göre başarının %79,8'i, uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

➤ *Başarı testi toplam puanında deney grubunun son testi ile kalıcılık testi arasında anlamlı fark var mı?*

Normallik varsayımların sağlandığı için deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılmasında ilişkili örneklem t testi sonucu raporlaştırılmıştır.

Tablo 4.6. Deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

	N	X	Sx	sd	t	p	η^2
Son test	20	22,20	4,008	19	-3,049	,007	0,197
Kalıcılık testi	20	24,50	3,635				

p<0,05*

İlişkili örneklem t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun son test puanları ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir ($t_{(19)}=-3,049$; $p<0,05$). Deney grubunun son test puan ortalaması ($\bar{x} = 22,20$), kalıcılık testi puan ortalamasından ($\bar{x} = 24,50$) daha düşüktür. Bu sonucun etki büyüklüğü 0,197'dir.

Süreçte deneysel işlem sonlanmış olsa da kalıcılık testinin yapıldığı dönemde öğrencilerin Türkçe hazırlık kursundaki eğitimi sürdüğü için kalıcılık testinden elde edilen ortalama puanın son testten yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Diğer yandan bu durum deneysel süreçteki yaklaşımın kalıcılığına da işaret edebilir.

4.1.2. Temel Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular

Kullanılan ölçme aracında bilişsel olarak toplam başarı puanına ilişkin çözümleme yapılsa da alt boyutlarla ilgili inceleme, deney grubunun erişti düzeyindeki değişimin anlaşılmasını kolaylaştırabilir. Bu kapsamda ilk olarak ölçme aracının temel anlam alt boyutuna değinilmiştir.

- *Temel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Temel anlam alt boyutunda ön test puanlarının karşılaştırılması için ilişkisiz örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 4.7. Temel anlam boyutunda deney-kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması

Temel Anlam	N	X	Sx	sd	T	p
Deney	21	2,67	1,713	39	0,032	0,974
Kontrol	20	2,65	1,599			

p<0,05*

Tablo 4.7 incelendiğinde deney grubunun ortalama puanları ile kontrol grubunun puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır ($t_{(39)}=0,032$; $p>0,05$). Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının başlangıç düzeylerinin temel anlam alt boyutu açısından denk olduğunu gösterir.

- *Temel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Temel anlam alt boyutu için deney ve kontrol gruplarının son test puanları için normallik varsayımları (Kolmogorov Shapiro Wilk's testi, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık-çarpık değerlerinin kendi hata değerleri ile oranının 1,96 ile karşılaştırılması) incelendiğinde, puanların normal dağılım sağlamadığı görülmüş, bunun için Mann Whitney U testinin sonucu raporlaştırılmıştır.

Tablo 4.8. Temel anlam boyutunda deney-kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması

Temel Anlam	N	X	U	p	η^2
Deney	21	29,52	31	0	0,751
Kontrol	20	12,05			

p<0,05*

Tablo 4.8'e bakıldığında temel anlam alt boyutunda deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülebilir ($U=31$, $p<0,05$). Deney grubunun temel anlamda son test ortalama puanı ($\bar{x} = 29,52$), kontrol grubundan ($\bar{x} = 12,05$) daha yüksektir. Etki büyüklüğü 0,751'dir. Bu değer için kayda değer bir etki düzeyini gösterir. Dolayısıyla temel anlam düzeyinde ortaya çıkan farkın %75,1'i, uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

➤ *Temel anlam boyutunda deney grubunun ön test ile son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Temel anlam boyutunda grup içi karşılaştırma için puanlar normal dağılım sağladığı gözlenmiştir. Bunun için ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır.

Tablo 4.9. Temel anlam boyutunda deney grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırması

Temel Anlam	N	X	Sx	Sd	T	p	η^2
Ön Test	21	2,67	1,713	20	-5,116	0	0,396
Son Test	21	4,43	0,676				

$p<0,05^*$

Deney grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında manidar farklılık olduğu belirlenmiştir ($t_{(20)}=-5,116$; $p<0,05$). Son test ortalama puanları ($\bar{x} = 4,43$) ön test puanlarından ($\bar{x} = 2,67$) anlamlı düzeyde yüksektir. Etki büyüklüğü 0,396'dır.

➤ *Temel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test ile son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Normal dağılmadığı için kontrol grubunun ön test - son test puanlarının karşılaştırılmasında Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır.

Tablo 4.10. Temel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılması

Temel Anlam	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	10	7,6	76	-0,421	0,674
Pozitif Sıra	6	10	60		
Diğer	4				
Toplam	20				

$p<0,05^*$

Sonuca bakıldığında kontrol grubunun temel anlam alt boyutu için ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($Z=-0,421$, $p>0,05$).

- *Temel anlam boyutunda deney grubunun ön test ile kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Puanların normal dağılım varsayımları sağlanmadığı için temel anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi karşılaştırması, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmıştır. Sonuç, Tablo 4.11’de yer almaktadır.

Tablo 4.11. Temel anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Temel Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-3,322	,001	0,743
Pozitif Sıra	14	7,50	105,00			
Diğer	6					
Toplam	20					

$p<0,05^*$

Sonuç, deney grubunun ön test puanları ile kalıcılık test puanları arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir ($Z=-3,322$; $p<0,05$). Kalıcılık testi ve ön test puanları incelendiğinde deney grubunun kalıcılık puanlarının ön test puanlarından daha yüksek olduğu görülebilir. Etki büyüklüğü ise 0,743’tür. Bu değer, büyük etki düzeyine işaret etmektedir. Dolayısıyla erişimin %74,3’ü uygulamanın etkililiği ile açıklanabilmektedir.

- *Temel anlam boyutunda deney grubunun son test ile kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Puanların normal dağılım varsayımları sağlanmadığı için karşılaştırma Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmıştır. Tablo 4.12’de temel anlam boyutunda deney grubunun son test ve kalıcılık testi puanlarının karşılaştırmasına ilişkin sonuç görülebilir:

Tablo 4.12. Temel anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Temel Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	5	7,40	37,00	-0,638	,523
Pozitif Sıra	8	6,75	54,00		
Diğer	7				
Toplam	20				

p<0,05*

Temel anlam için Wilcoxon işaretli sıralar t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir ($Z=-0,638$; $p>0,05$).

4.1.3. Yan Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular

Tezin bu bölümünde yan anlam alt boyutunda deney ve kontrol gruplarının durumu ve gösterdiği değişim incelenmiştir.

- *Yan anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deney ve kontrol gruplarının yan anlam boyutu için ön test puanlarının normal dağılım sağladığı belirlenmiş, bunun için ilişkisiz örneklem t testi çözümlenmesi yapılmıştır.

Tablo 4.13. Yan anlam boyutunda deney ve kontrol grubunun ön test puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	X	Sx	sd	t	p
Deney	21	5,52	2,316	39	-0,951	0,347
Kontrol	20	6,25	2,573			

p<0,05*

Sonuç incelendiğinde deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir ($t_{(39)}=-0,951$; $p>0,05$). Bu, ön test için istenen bir durumdur. Yan anlam boyutunda deney ve kontrol grubunun başlangıç düzeyi açısından denk olduğu görülmektedir.

- *Yan anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deney ve kontrol gruplarının son test puanları için normallik varsayımları (Kolmogorov Shapiro Wilk's testi, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık- çarpık değerlerinin kendi hata değerleri ile oranının 1,96 ile karşılaştırılması) incelendiğinde, puanların normal dağılım göstermediği saptanmış, bunun için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 4.14. Yan anlam boyutunda deney ve kontrol grubunun son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	X	U	p	η^2
Deney	21	29,45	32,5	0,00	0,729
Kontrol	20	12,13			

p<0,05*

Tablo 4.14'ten de anlaşılabileceği gibi yan anlam düzeyinde deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (U=32,5, p<0,05). Sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubunun son test ortalama puanının ($\bar{x}$ =29,45), kontrol grubundan ($\bar{x}$ =12,13) daha yüksek olduğu görülebilir. Yan anlam düzeyi için etki büyüklüğü 0,729 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, büyük etki düzeyini göstermektedir. Bu durumda erişinin %72,9'u uygulamanın etkililiği ile açıklanabilmektedir.

- *Yan anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Puanlar normal dağılım gösterdiği için grup içi karşılaştırmada (deney grubunun ön-son testi) ilişkili örneklem t testi kullanılmıştır.

Tablo 4.15. Yan anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	X	Sx	sd	T	p	η^2
Ön Test	21	5,52	2,316	20	-6,97	0	0,548
Son Test	21	9,43	2,111				

p<0,05*

Tablo 4.15 incelendiğinde yan anlam düzeyinde deney grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülebilir ($t_{(20)}=-$

6,97; $p<0,05$). Deney grubunun son test ortalama puanları ($\bar{x}=9,43$) ön test puanlarından ($\bar{x}=5,52$) anlamlı düzeyde yüksektir. Bu bulgu için etki büyüklüğü 0,548 olarak hesaplanmıştır. Dikkate değer bir etki büyüklüğüne işaret eden bu değer, başarının %54,8'inin uygulamanın etkililiğiyle açıklanabileceğini gösterir.

- *Yan anlam boyutunda kontrol grubunun ön testi ile son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Puanlar normal dağılmadığı için grup içi karşılaştırmada (kontrol grubunun ön-son testi) Wilcoxon işaretli sıralar testi yapılmıştır.

Tablo 4.16. Yan anlam boyutunda kontrol grubunun ön test - son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	11	9,95	109,5	-1,051	0,293
Pozitif Sıra	7	8,79	61,5		
Diğer	2				
Toplam	20				

$p<0,05^*$

Yan anlam düzeyinde Wilcoxon işaretli sıralar t testi yapılmış, kontrol grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($Z=-1,051$; $p<0,05$).

- *Yan anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Yan anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları normal dağılmadığı için karşılaştırma, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmış ve aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.17. Yan anlam boyutunda deney grubunun ön test- kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	1	1,00	1,00	-3,797	0	0,849
Pozitif Sıra	18	10,50	189,00			
Diğer	1					
Toplam	20					

$p<0,05^*$

Deney grubunun ön test puanları ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark vardır ($Z=-3,797$; $p<0,05$). Sıra ortalamaları karşılaştırıldığında kalıcılık testinin ön test puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülebilir. Etki büyüklüğü 0,849'dur. Bu değer, önemli düzeyde bir etkiyi göstermektedir. Dolayısıyla erişinin %84,9'u uygulamanın etkililiğiyle açıklanabilir.

- *Yan anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Yan anlam düzeyinde deney grubunun son testi ve kalıcılık testi puanlarının normal dağılmadığı belirlendiği için karşılaştırma Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmıştır.

Tablo 4.18. Yan anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Yan Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	4	7,75	31,00	-1,954	,051
Pozitif Sıra	12	8,75	105,00		
Diğer	4				
Toplam	20				

$p<0,05^*$

Yan anlam düzeyinde deney grubunun son test puanları ile kalıcılık test puanları arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir ($Z=-31,954$; $p>0,05$). Yan anlam için sıra ortalamaları karşılaştırıldığında, kalıcılık testi ile son test puanlarının anlamlı düzeyde benzer olduğu söylenebilir.

4.1.4. Değişmece Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular

Değişmece anlam alt boyutunda deney ve kontrol gruplarının durumu ve gösterdiği değişim incelenmiştir.

- *Değişmece anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Değişmece anlam boyutunda başlangıç düzeyini belirlemek için deney ve kontrol gruplarının ön test puanları karşılaştırılmıştır. Bunun için önce normallik sınanmış, normal dağılım sağlanamadığı için karşılaştırma, Mann Whitney U testi ile yapılmıştır.

Tablo 4.19. Değişmece anlam boyutunda deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	X	U	p
Deney	21	22	189	0,572
Kontrol	20	19,95		
Toplam	41			

p<0,05*

Değişmece anlam düzeyinde deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarında anlamlı bir farklılık oluşmadığı bulunmuştur (U=189, p>0,05). Sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubunun ortalama ön test puanının ($\bar{\chi} = 22$) kontrol grubundaki ($\bar{\chi} = 19,95$) puanlara yakın olduğu görülmektedir. Başlangıç düzeyinde grupların denkliği istenen bir durum olduğundan bu sonuç, son test puanlarını karşılaştırmaya olanak sağlamaktadır.

- *Değişmece anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarını karşılaştırılmak için normallik varsayımları (Kolmogorov Shapiro Wilk's testi, basıklık-çarpıklık değerleri, basıklık- çarpık değerlerinin kendi hata değerleri ile oranının 1,96 ile karşılaştırılması) sinanmış, normal dağılım sağlanmadığı için karşılaştırma, Mann Whitney U testi ile incelenmiştir.

Tablo 4.20. Değişmece anlam boyutunda deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	X	U	p	η^2
Deney	21	27,86	66	0	0,599
Kontrol	20	13,80			

p<0,05*

Değişmece anlam düzeyinde deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=66, p<0,05). Sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubunun son test puanının ($\bar{\chi} = 27,86$), kontrol grubunununkinden ($\bar{\chi} = 13,80$) daha yüksektir. Bu sonuç bağlamında değişmece anlam alt boyutunda son test sonuçları için deney grubunun başarılarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Etki büyüklüğü 0,599'dur. Bu

değer, erişinin %59,9'unun uygulamanın etkililiğiyle açıklanabileceğine işaret etmektedir.

- *Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Grup içi karşılaştırmadan önce normallik sınanmış, puanların normal dağılım sağladığı gözlenmiştir. Bunun için değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön test – son test puanları, ilişkili örneklem t testi ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.21. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	X	Sx	sd	T	p	η^2
Ön Test	21	2,86	1,195	20	-4,418	0	0,327
Son Test	21	3,95	1,024				

p<0,05*

Değişmece anlam düzeyinde deney grubunun ön test - son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu, Tablo 4.21'den anlaşılabilir ($t_{(20)}=-4,418$; $p<0,05$). Deney grubunun son test puan ortalaması ($\bar{x} = 3,95$), ön test ortalamasından ($\bar{x} = 2,86$) anlamlı düzeyde yüksektir. Etki büyüklüğü 0,327'dir. Değişmece anlam düzeyinde erişinin %32,7'si, uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

- *Değişmece anlam boyutunda kontrol grubunun ön test – son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Normal dağılım sağlanmadığı için değişmece anlam boyutunda kontrol grubunun ön test-son test puanları, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.22. Değişmece anlam boyutunda kontrol grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	10	8,7	87	-1,017	0,309
Pozitif Sıra	6	8,17	49		
Diğer	4				
Toplam	20				

p<0,05*

Tablo 4.22’den anlaşılabileceği gibi kontrol grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($Z=-1,017$; $p<0,05$).

➤ *Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Normal dağılım sağlanmadığından deney grubunun ön test ve kalıcılık testi puanlarının grup içi karşılaştırması, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmıştır.

Tablo 4.23. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	2	12	24	-2,725	0,006	0,609
Pozitif Sıra	16	9,19	147			
Diğer	2					
Toplam	20					

$p<0,05^*$

Değişmece anlam için Wilcoxon işaretli sıralar t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun ön test puanları ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu anlaşılmıştır ($Z=-2,725$; $p<0,05$). Kalıcılık testi puanları, ön test puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Etki büyüklüğü ise 0,609’dur. Buna göre erişinin %60,9’u, uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

➤ *Değişmece anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deney grubunun son test ve kalıcılık testi puanlarında da normal dağılım sağlanmadığı belirlenmiş, grup içi karşılaştırma, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile yapılmıştır.

Tablo 4.24. Değişmece anlam boyutunda deney grubunun son test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Değişmece Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	5	4,5	22,5	-0,54	0,589
Pozitif Sıra	5	6,5	32,5		
Diğer	10				
Toplam	20				

$p<0,05^*$

Tablo 4.24 incelendiğinde, deney grubunun son test puanları ve kalıcılık test puanları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı gözlemlenmiştir ($Z=-0,54$; $p>0,05$). Buna göre değişmece anlam düzeyinde deneysel işlem bittikten bir süre sonra erişi düzeyi görece artmıştır, ancak bu artış anlamlı düzeyde değildir. Ortalama puanlar düşmemiş, kalıcılık sağlanmıştır.

4.1.5. Deyimsel Anlam Boyutuna İlişkin Bulgular

Deyimsel anlam alt boyutunda da deney ve kontrol gruplarının durumu ve gösterdiği değişim incelenmiştir.

- *Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Başlangıçtaki denkliği sınamak için grupların karşılaştırılması amaçlanmış, deney ve kontrol gruplarının ön test puanları normal dağılım sağlanmadığı için deyimsel anlam boyutunda grupların ön test puanları için Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 4.25. Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	X	U	p
Deney	21	20,71	204	0,873
Kontrol	20	21,30		

$p<0,05^*$

Deney ve kontrol gruplarının deyimsel anlam boyutunda ön test puanları açısından anlamlı bir farkla ayrılmadığı görülmüştür ($U=204$, $p>0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde deney grubu ($\bar{X}=20,71$) ile kontrol grubunun ortalama puanı ($\bar{X}=21,30$), birbirlerine benzerdir. Başlangıç için bu sonuç, istenen düzeydir.

- *Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deyimsel anlam alt boyutunda son test puanlarının karşılaştırılması için yapılan çözümlemenin sonuçları Tablo 4.26’da görülebilir:

Tablo 4.26. Deyimsel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	X	U	p	η^2
Deney	21	29,5	31,5	0	0,737
Kontrol	20	12,08			
Total	41				

p<0,05*

Normallik sağlanamadığı için kullanılan Mann Whitney U testi sonucuna bakıldığında, deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülebilir (U=31,5, p<0,05). Sıra ortalamaları, deney grubunun son test puanının ($\bar{x}$ =29,5), kontrol grubundan ($\bar{x}$ =12,08) daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç için etki büyüklüğü 0,737’dir. Büyük etki düzeyine işaret eden bu değer, erişinin %73,7’sinin uygulamanın etkililiği ile açıklanabileceği yönünde değerlendirilebilir.

- *Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Grup içi karşılaştırma işleminden önce normallik sınanmış, puanların normal dağılım sağladığı gözlenmiştir. Bunun için deyimisel anlam boyutunda deney grubunun ön test – son test puanları, ilişkili örneklem t testi ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.27. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test- son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	X	Sx	sd	T	p	η^2
Ön Test	21	3,05	1,161	20	-3,866	0,001	0,272
Son Test	21	4,57	1,326				

p<0,05*

Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. ($t_{(20)} = -3,866$; p<0,05). Deney grubunun son test puanları ($\bar{x}$ =4,57) ön test puanlarından ($\bar{x}$ =3,05) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu sonuç için etki büyüklüğü 0,272 olarak hesaplanmıştır. Buna göre erişinin %27’si uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

- *Deyimsel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Kontrol grubunun ön test ile son test puanları, normal dağılmadığı belirlendiği için Wilcoxon işaretli sıralar testi ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.28. Deyimsel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test - son test puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	12	8,17	98	-2,891	0,004	0,646
Pozitif Sıra	2	3,5	7			
Diğer	6					
Toplam	20					

p<0,05*

Deyimsel anlam boyutunda kontrol grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($Z=-1,051$; $p<0,05$). Kontrol grubunun son test sonucu ($\bar{X}=8,17$), ön test sonucundan ($\bar{X}=3,50$) daha yüksektir. Bu sonuç için etki büyüklüğü 0,646'dır.

➤ *Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test-kalıcılık testi puanlarının Wilcoxon işaretli sıralar t testi kullanılarak karşılaştırılmasıyla elde edilen sonuçlar Tablo 4.29'da sunulmuştur:

Tablo 4.29. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	1	1,5	1,5	-3,79	0,00	0,847
Pozitif Sıra	18	10,47	188,5			
Diğer	1					
Toplam	20					

p<0,05*

Deyimsel anlam düzeyinde deney grubunun ön test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($Z=-3,79$; $p<0,05$). Deyimsel anlam için sıra ortalamaları karşılaştırıldığında kalıcılık testi sonuçları ön test puanlarına kıyasla daha yüksektir. Anlamlı fark bulunan bu sonuç bağlamında deyimsel anlam için etki büyüklüğü 0,847 olarak hesaplanmıştır. Bu değer için

büyük etki düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Erişinin %84,7'si uygulamanın etkililiği ile açıklanmaktadır.

- *Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı fark var mı?*

Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun son test-kalıcılık testi puanları da Wilcoxon işaretli sıralar t testi kullanılarak karşılaştırılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 4.30'da sunulmuştur:

Tablo 4.30. Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun son test-kalıcılık testi puanlarının karşılaştırılması

<i>Deyimsel Anlam</i>	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p	η^2
Negatif Sıra	4	6,25	25	-2,466	0,014	0,551
Pozitif Sıra	13	9,85	128			
Diğer	3					
Toplam	20					

p<0,05*

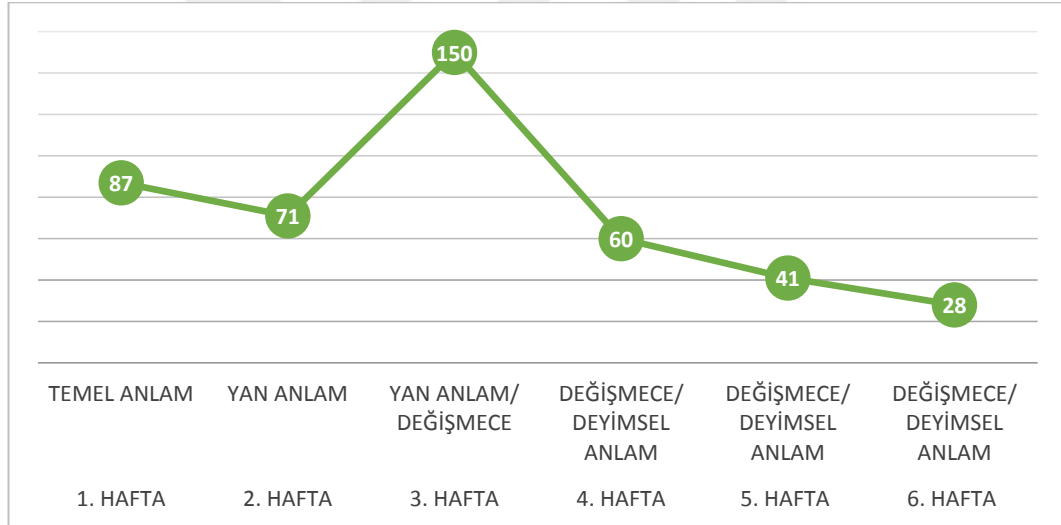
Deyimsel anlam için Wilcoxon işaretli sıralar t testi sonucu incelendiğinde deney grubunun son test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($Z=-2,466$; $p<0,05$). Deyimsel anlam için sıra ortalamaları karşılaştırıldığında da kalıcılık testi sonuçlarının son test puanlarından daha yüksek olduğu görülebilir. Anlamlı fark bulunan bu sonuç için etki büyüklüğü 0,551'dir. Buna göre erişinin %55,1'i uygulamanın etkililiği ile açıklanabilir.

4.2. Yanlış Çözümlemesinden Elde Edilen Bulgular

Nitel bulguların, nicel bulguları destekleyip desteklemediği; bir başka ifadeyle uygulamanın “al-” eyleminin farklı anlam düzeylerindeki kullanımlarını kazanmasında etkili olup olmadığı sorusuna yanıt aramak üzere yanlış çözümlemesi yapılmıştır.

DeneySEL süreç boyunca öğrencilerin kullandığı etkinlik kitapçıkları bu yöntemle incelenmiştir. Bu incelemede hedef, “al-” eylemi ve birlikte kullanıldığı sözcükler ve sözcük öbekleri olduğu için “al-” eyleminin geçtiği dilsel birimler çıkarılmış, yanlış kullanımlar belirlenmiş ve sınıflandırılmıştır. Güvenirlik için ilgili birimler ve sınıflandırma, ikinci bir araştırmacı tarafından yeniden çözümlenmiş, uyuşmazlıklar, birlikte çözüme ulaştırılmış ve çözümlenmiş veriye son biçimi verilmiştir.

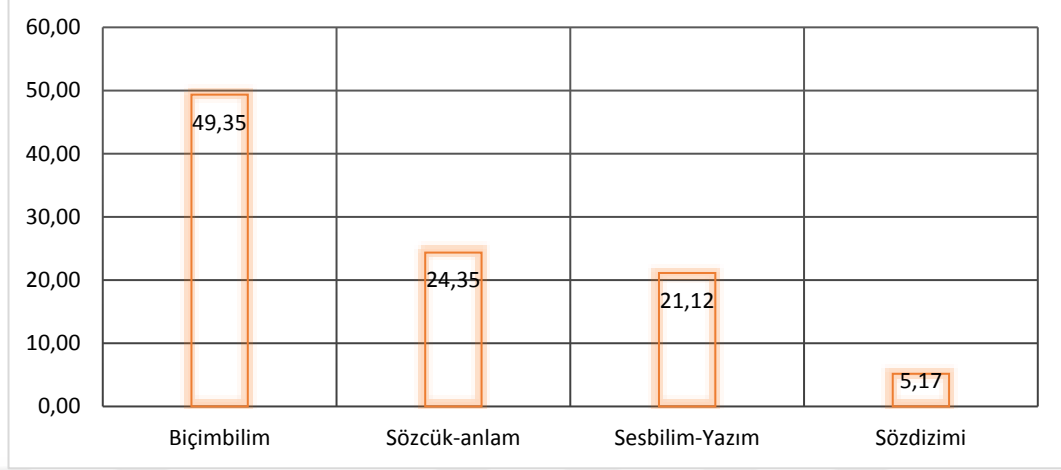
Bulgular, süreç ilerledikçe yanlış kullanımlarının 3. aşamada arttığını daha sonra önemli düzeyde azaldığını göstermektedir. “Al-” eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi, Şekil 4.1’den izlenebilir.

Şekil 4.1. “al-” eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi

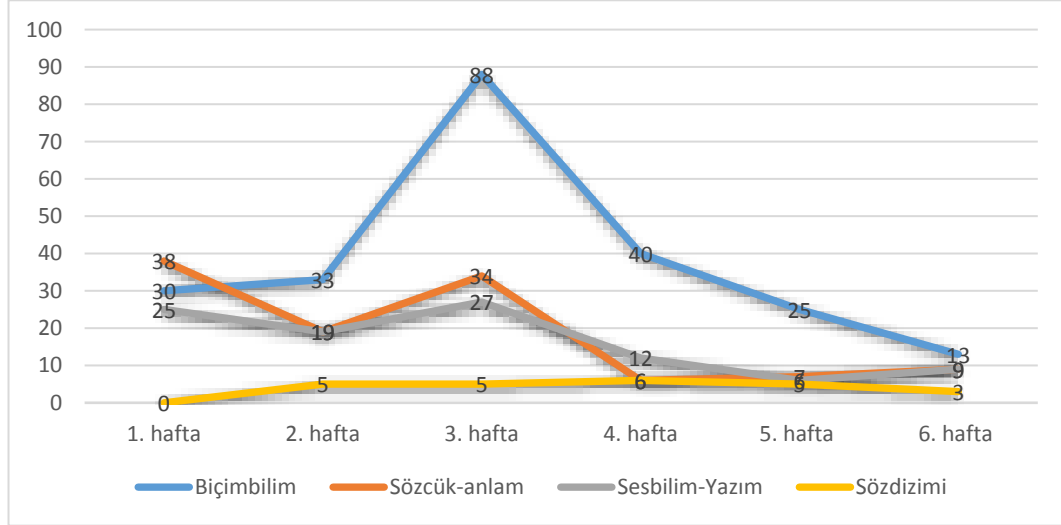
Süreç boyunca “al-” eyleminin geçtiği dilsel birimlerde yapılan toplam yanlış sayısı 464’tür. 3. hafta, yanlış yapma düzeyi artmakta, süreç sonuna doğru azalmaktadır. 3. haftada yapılan uygulamada, “al-” eyleminin değişmece anlam düzeyindeki kullanımına geçilmiş olması, bu aşamadaki artışın olası nedeni olabilir. Diğer yandan bu hafta yapılan etkinlikler, öğrenciler için daha zor yapıları içeriyor olabilir. Sonraki uygulamalarda öğrencilerin bu zorluğu aştığı görülmektedir.

Öğrencilerin uygulama sırasında yaptığı dil yanlışlarının dilbilgisi temel alanlarına göre dağılımı Şekil 4.2’de sunulmuştur. En çok yanlış yapılan alanın biçimbilim olduğu görülebilir.

Şekil 4.2. Yanlış dil kullanımının dilbilgisi temel alanlarına göre dağılımı

Yanlış dil kullanımlarının uygulama sürecinde, dilbilgisel temel alanlara göre eğilimi Şekil 4.3’te görülebilir. 3. hafta yapılan uygulamada, kritik düzeyde artışın olduğu yanlış ulamının biçimbilim olduğu açıkça görülmektedir. Bu bulgu, o aşamada öğrenciye sunulan yan anlam ve değişmece anlam düzeyindeki etkinliklerin yapısal işlemlerinde güçlük yaşadıklarına işaret etmektedir.

Şekil 4.3. Yanlış dil kullanımlarının sürece göre dağılımı

Öğrencilerin yanlış kullanımlarının haftalara göre dağılımı ise Tablo 4.31’de sunulmuştur.

Tablo 4.31. "Al-" eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi

Deney Gr.	Yanlış Dil Kullanım Sayıları					
	1. hafta	2. hafta	3. hafta	4. hafta	5. hafta	6. hafta
Ö3	6	5	4	4	2	6
Ö10	6	2	5	4	3	6
Ö18	6	8	17	3	4	5
Ö19	4	4	14	1	1	1
Ö20	4	0	3	3	8	3
Ö23	5	3	9	2	2	3
Ö29	5	6	7	4	2	0
Ö31	6	12	10	3	6	0
Ö32	4	2	4	7	1	1
Ö33	3	3	12	4	1	1
Ö34	6	2	9	3	0	0
Ö35	8	6	4	4	1	0
Ö36	0	1	6	6	1	0
Ö37	4	5	9	2	2	2
Ö38	2	3	10	6	2	0
Ö39	5	3	5	2	1	1
Ö45	1	0	0	0	1	0
Ö46	6	3	9	2	1	0
Ö47	1	3	3	1	1	1
Ö48	6	1	6	2	1	3
Ö54	5	4	8	1	2	1
Top.	87	71	150	60	41	28
Ort.	4,4	3,6	7,5	3,0	2,1	1,4

4.3. Görüşmelerden Elde Edilen Nitel Bulgular

Nitel bulguların, nicel bulguları destekleyip desteklemediği; bir başka ifadeyle uygulamanın “al-” eyleminin farklı anlam düzeylerindeki kullanımlarını kazanmasında etkili olup olmadığı sorusuna yanıt aramak üzere görüşme verileri çözümlenmiştir.

Deneyisel süreç tamamlandıktan sonra öğrencilere süreç hakkındaki düşünceleri yüz yüze birebir görüşmeler sırasında sorulmuş ve ses kaydı alınmıştır. Ses kayıtları yazıya geçirildikten sonra, görüşmeler tümevarımsal nitel çözümlemeyle incelenmiştir. Bunun için ilk aşamada görüşme kayıtları MAXQDA nitel veri çözümleme programına aktarılmıştır. Yazılı görüşme metinleri, program üzerinden birkaç kez okunup sürece ilişkin görüşlerin olduğu bölümler işaretlenerek kodlamaya hazır hale getirilmiştir. Daha sonra öğrenci görüşleri tekrar eden temalara göre kodlanmıştır. Kodlamalar ve tekrar eden temalar, ikinci bir araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş, uzlaşma olmayan kodlar veri havuzundan çıkarılmıştır. Kodlamaya ilişkin örnekler aşağıda görülebilir.

Ö46 ile yapılan görüşmeden bir bölüm:

Ö46: Adım, Raghed Kerroum. Cezayirliyim ben. Anadilim Arapça. Ama Fransızca ve İngilizce konuşabiliyorum.

H: Çok güzel. Iragı seninle başarı testi yaptık. Ön test. Sonra beraber bir deney grubuna katıldık. Sen gönüllü oldun. Ve 6 hafta bizimle bir vakit geçirdin. Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?

Ö46: Hum. Ben ilk defa sınavı aldıktan sonra çok şeyler anlamadım. Ama dersler aldıktan sonra aaa bir fark gördüm. Çok şeyler anladım.

Ö46: Yazmam daha iyi oldu. Kelimeler çok yeni.

Ö46: Tabii gramer olarak da

H: Peki bir kelimeyi bilmiyorsun, o kelimeyi anlamak için ne yapıyorsun?

Ö46: Artık cümleden anlıyorum.

Dil kullanımında iyileş	284 Ö:	Adım, Raghed Kerroum. Cezayirliyim ben. Anadilim Arapça. Ama Fransızca ve İngilizce konuşabiliyorum.
Dil kullanımında iyil	285 H:	Çok güzel. Iragı seninle başarı testi yaptık. Öntest. Sonra beraber bir deney grubuna katıldık. Sen gönüllü oldun. Ve 6 hafta bizimle bir vakit geçirdin. Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?
Sözcüğünün gelişme	286 Ö:	Hım. Ben ilk defa sınavı aldıktan sonra çok şeyler anlamadım. Ama dersler aldıktan sonra aaa bir fark gördüm. Çok şeyler anladım.
Dilbilgisel gelişim	287 Ö:	Yazmam daha iyi oldu. Kelimeler çok yeni.
Anlamın bağlamdan	288 Ö:	Tabii gramer olarak da
	289 H:	Peki bir kelimeyi bilmiyorsun, o kelimeyi anlamak için ne yapıyorsun?
	290 Ö:	Artık cümleden anlıyorum.

Şekil 4.4. Görüşmelerin kodlanması, Ö36, örnek (1)

Ö20 ile yapılan görüşmeden bir bölüm:

H: Sence bu 6 hafta nasıl geçti? Genel olarak nasıl değerlendirirsin?

Ö20: Hui, bence iyi geçti. Çünkü önce ben yani çok kelimeler, fiiller ezberliyorum. Ama bu dersten beri, yani öğrendim. Yani bazı kelimeler bazı fiiller cümleye göre anlamı var. Yani önce ezberlemek her şey yani. Ama sonra 6 hafta sonra yaa çok anlamı var. Türkçe daha iyi anlayabiliyorum. Evet çok kelimeler anlıyorum.

Dil kullanımında iyil	307 H:	Sence bu 6 hafta nasıl geçti? Genel olarak nasıl değerlendirirsin?
Sözcüğünün gelişme	308 Ö:	Hıı bence iyi geçti. Çünkü önce ben yani çok kelimeler, fiiller ezberliyorum. Ama bu dersten be ne yani öğrendim. Yani bazı kelimeler bazı fiiller cümleye göre anlamı var. Yani önce ezberlemek her şey yani. Ama sonra 6 hafta sonra yaa çok anlamı var Türkçe daha iyi anlayabiliyorum. Evet çok kelimeler anlıyorum.
Anlamın bağlamdan		
Dil kullanımında iyil		
Sözcüğünün gelişme		

Şekil 4.5. Görüşmelerin kodlanması, Ö20, örnek (2)

Ö36 ile yapılan görüşmeden bir bölüm:

H: Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?

Ö36: Aaa bu süre benim için çok faydalı oldu. Çünkü yani önceden sadece temel almak kelimesinin anlamı biliyordum. Ama bundan sonra yani çok farklı manaları var gördüm. Ama sadece almak için değil. Farklı farklı fiiller, kelimeler mana olabilir yani.

Dil kullanımında iyil	131 H: Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?
Almak çokanlamlı	132 Ö: Aaa bu süre benim için çok faydalı oldu. Çünkü yani önceden sadece temel almak kelimesinin anlamı biliyordum.
Sözcüğünün geli	Ama bundan sonra yani çok farklı manaları var gördüm. Ama sadece almak için değil. Farklı farklı fiiller, kelimeler mana
Dil kullanımında iyil	olabilir yani.

Şekil 4.6. Görüşmelerin kodlanması, Ö36, örnek (3)

Ö47 ile yapılan görüşmeden bir bölüm:

H: Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?
Ö47: Çok eğlenceli, sevinçli süreci hakkında düşünüyorum.
H: Kendini 6 hafta öncesine göre nasıl değerlendiriyorsun? Nasıl değiştin?
Ö47: Hımm çok kelimeler öğrendim. Aaaa mesela el almak, pay almak, önlem almak. Almak hakkında çok kelimeler öğrendim.

Sözcüğünün geli	233 H: Genel olarak bu süreç hakkında ne düşünüyorsun?
Sözcüğünün geli	234 Ö: Çok eğlenceli, sevinçli süreci hakkında düşünüyorum.
Almak çokanlamlı	235 H: Kendini 6 hafta öncesine göre nasıl değerlendiriyorsun? Nasıl değiştin?
	236 Ö: Hımm çok kelimeler öğrendim. Aaaa mesela el almak, pay almak, önlem almak. Almak hakkında çok kelimeler öğrendim.

Şekil 4.7. Görüşmelerin kodlanması, Ö47, örnek (4)

Ö54 ile yapılan görüşmeden bir bölüm:

Ö54: Eeee çok çok farkı var şimdi ve önceden. Arkadaşlarımla sohbet ediyorum burda. Bu yüzden ben kelimeler aldım. Ve kurallar aaa yani önceden hiçbir şey bilmiyorum şimdi çok iyi biliyorum.
H: Evet. Bu 6 hafta beraber ders yaptık 6 hafta. Kendinde bir gelişme, bir fayda oldu mu?
Ö54: Evet tabi. Fayda aldım.
H: Derslerden nasıl bir fayda aldın? Nasıl geçti 6 hafta?
Ö54: Aaaa çok geliştım. Kelime yani çok yeni kelimeler aldım. Kurallar yeni biliyorum şimdi ve benim şimdi dinleme daha iyi. Çünkü önceden mesela başka insanlar benimle konuşuyorlar ama ben onu hiç anlamıyorum.

Sözcüğünün geli	149 Ö: Eeee çok çok farkı var şimdi ve önceden. Arkadaşlarımla sohbet ediyorum burda. Bu yüzden ben kelimeler aldım. Ve kurallar aaa yani önceden hiçbir şey bilmiyorum şimdi çok iyi biliyorum.
Dilbilgisel gelişim	150 H: Evet. Sence bu 6 hafta beraber ders yaptık 6 hafta. Kendinden bir gelişme, bir fayda oldu mu?
Dil kullanımında i	151 Ö: Evet tabi. Fayda aldım.
	152 H: Derslerden nasıl bir fayda aldın? Nasıl geçti 6 hafta?
	153 Ö: Aaaa çok geliştım. Kelime yani çok yeni kelimeler aldım. Kurallar yeni biliyorum şimdi ve benim şimdi dinleme daha iyi. Çünkü önceden mesela başka insanlar benimle konuşuyorlar ama ben onu hiç anlamıyorum.

Şekil 4.8. Görüşmelerin kodlanması, Ö54, örnek (5)

Çözümleme sonucunda deneysel sürece katılan öğrencilerin görüşmelerinde öne çıkan temalar şöyledir: dil kullanımında iyileşme-gelişme, “almak” çokanlamlı

eylemini anlama-kullanma, sözvarlığının gelişmesi, dilbilgisel gelişme, anlamın bağlamdan çıkarılması. Temaların görülme sıklığı Tablo 4.32’de yer almaktadır.

Tablo 4.32. Temalar

Öne Çıkan Temalar	Görülme Sıklığı
Dil kullanımında iyileşme-gelişme	35
“Almak” çokanlamlı eylemini anlama-kullanma	20
Sözvarlığının gelişmesi	19
Dilbilgisel gelişme	12
Anlamın bağlamdan çıkarılması	11

Temaların birbiriyle görülmesi, başka bir deyişle temalar arası ilişkiler ise Tablo 4.33’te gösterilmiştir.

Tablo 4.33. Temalar arası ilişkiler

	Anlamın bağlamdan çıkarılması	Almak eylemini anlama-kullanma	Sözvarlığının gelişmesi	Dilbilgisel gelişim	Dil kullanımında iyileşme-gelişme
Anlamın bağlamdan çıkarılması					
Almak çokanlamlı eylemini anlama-kullanma					
Sözvarlığının gelişmesi					
Dilbilgisel gelişim					
Dil kullanımında iyileşme-gelişme					

Tablo 4.33’ten de anlaşılabileceği gibi, <<“*almak*” çokanlamlı eylemini *anlama-kullanma*>> teması en sık, <<*dil kullanımında gelişme-iyileşme*>> temasıyla birlikte görülmüştür. Ayrıca <<*sözvarlığının gelişmesi*>> teması da <<*dil kullanımında gelişme-iyileşme*>> temasıyla yan yana sıkça geçmiştir. Görüşmelerden kodlama yapılan özet bölümler, Tablo 4.34’te sunulmuştur. Tüm özet kodlara burada yer verilerek saydamlık, inandırıcılık ve aktarılabilirlik koşulları sağlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 4.34. Özet görüşme tablosu ve temalar

Tema	İlgili Bölüm
 <i>Almak çokanlamlı eylemini anlama-kullanma</i>	Aaa, her şey farklı almak anlamı anladım. Cümlede şeyy, farklı bir cümle başka şey Aaaa bu teknik... Bir fiil kullanmak örneği, aaa almak. Biz farklı farklı almak kullanıyoruz. Yani bunu bence çok yardımcı. Yani mesela almak fiil hiçbir şey, hııı sadece almak. Bir şey almak yani. Hııı şimdi almak fiil, hıı daha anlama var yani. Önceden sadece temel almak kelimesinin anlamı biliyordum. Ama bundan sonra yani çok farklı manaları var gördüm. Almak eylemini önceden sadece bir mana biliyorum ve anlıyorum. Şimdi çok mana biliyorum. Eee, çok almak için fiil çok manalar var. Ben eee anlamıyordum şimdi daha iyi anlıyorum. Daha iyi anlıyorum almak fiilini. Hem almak fiili hakkında nasıl kullanacağım hem de almak fiili hem de ne anlıyor cümlede. Aaaa, mesela el almak, pay almak, önlem almak. Almak hakkında çok kelimeler öğrendim. Almak hakkında. Mesela satın almak, uni alma, iyi almak. Eee, eskiden ben sadece A1'de almak öğrendim. Sonra biz sadece bu almak. Ama araştırma sınıfı yani ders almak var, göz altına almak. Ben, eee şimdi şu an ben bildim. Yani başka bir anlam var. Yani almak sadece almak değil yani. Başka başka bir anlam var Çok faydalı var. Yani başka anlam var. Ve bir kelimenin farklı anlama anladım. Düşündüm ki bir kelime için sadece bir anlamı var. Ama altı hafta sonra çok anlamlar öğrendim. Almak fiili öğrendim. Bu almak fiili kullanıldığı çok farklı şekilde öğrendim. Almak fiili öğrendik biz. Çünkü her insanda almak fiili kullanıyor. Çünkü bu fiil benim için çok ilginç. Bu derste almak için neler nasıl düşünüyorsun? Bu anladım.
 <i>Anlamanın bağlamdan çıkarılması</i>	Hım, cümleye göre seçiyorum. Aa, cümleden çıkarılıyor. Cümleden düşünüyorum. Bu nasıl iyi anlıyorum, sonra düşünüyorum. Eee, bir kelime ben bilmiyorum. İlk önce bir cümle okuyorum. Eeee, cümlelerin mana alıyorum. Ezber iyi değil. Anlam Cümleden anlıyorum.

Tablo 4.34. Özet görüşme tablosu ve temalar (devamı)

Tema	İlgili Bölüm
 <i>Anlamanın bağlamdan çıkarılması</i>	Yani bazı kelimeler bazı fiiller cümleye göre anlamı var Bir kelime bilmiyorsam bilmezsem yani şey ezberlemem. Öncelikle bu kelime anlamı bu onun cümle anlamam lazım. Cümleden.
 <i>Dil kullanımında iyileşme-gelişme</i>	Bu deneme grubunda ben çok şeyler öğrendim aslında. Mesela kelimeler var, fıkralar vardı, hikayeler vardı. Sonra dinlemeler vardı. Bunlar bizim gelişmemiz için çok da faydalı oldu. Ve benim düşüncem bu hakkında çok iyi. Bu iyi bir fikirdi bizim gelişmemiz için. Çünkü bu dersleri almadan önce her şey çok zor oldu. Şimdi yaptığım zaman daha kolay oldu. Almak anlamı anladım. Çok faydalı Ama sadece almak için değil. Farklı farklı fiiller, kelimeler mana olabilir yani. Aaa bu süre benim için çok faydalı oldu. Ve her şey daha iyi. Benim şimdi dinleme daha iyi. Çünkü önceden mesela başka insanlar benimle konuşuyorlar ama ben onu hiç anlamıyorum. Eee, benim için çok faydalı. Şimdi iyi anlıyorum Sadece almak fiili değil başka fiiller de öğrendim. Hissediyorum. Benim dinleme ve yazmam iyileşti Ben dersler aldıktan sonra, aaa bir fark gördüm. Çok şeyler anladım. Yazmam daha iyi oldu. Bence iyi geçti. Türkçe daha iyi anlayabiliyorum Eee, genel olarak bence bu araştırma çok faydalı var. Aaa, bu proje çok iyi oldu. Benim için çok iyi oldu. Benim için okuma değiştirdi ve biraz dinleme. Konuştuğum şekilde geliştirdim. 6 hafta önce ben Türkçe hiçbir şey anlamadım. Anlamıyorum. Ama şimdi 6 hafta sonra çok iyi. Yazma, dilbilgisi, dinleme çok çok şeyler... Mesela, ben iyi konu konuşabilirim dersten sonra herkesle. Bu zamanda çok şeyler öğrendim. Ve Türkçede fazla iyi oldum. Bu 6 hafta çok iyi geçti. Benim arkadaşlarımla bu dersi öğrendik. Ve benim düşüncem bu hakkında çok iyi. Bu iyi bir fikirdi bizim gelişmemiz için.

Tablo 4.35. Özet görüşme tablosu ve temalar (devamı)

Tema	İlgili Bölüm
 <i>Dilbilgisel gelişim</i>	Şimdi daha gramerler anladım. Gramer iyi oldu. Kurallar yeni biliyorum şimdi. Gramer pratik yaptım. Eee, gramer öğrendim çok fazla. Tabii ki gramer olarak. Ama birinci şey gramer yani. Yeni bir dilbilgisi var. Yani benim için çok faydalı yeni bir dilbilgisi var yani. Geçen hafta bu ders yaparken mesela, bu ders hıım sınav döneminde çok şey çok dilbilgisi öğrendim. Çok dilbilgisi de öğrendim Dilbilgisi en iyi alanım benim için. Gramer daha iyi.
 <i>Sözvarlığının gelişmesi</i>	Şimdi daha kelimeler anladım. Mesela kelimeler var, fıkralar vardı, hikayeler vardı. Sonra dinlemeler vardı. Bunlar bizim gelişmemiz için çok da faydalı oldu. Kelime, yani çok yeni kelimeler aldım. Daha kelimeler, ıhh öğrendim. Farklı kelimeler anlıyorum. Çok kelimeler öğrendim. Aaaa, mesela el almak, pay almak, önlem almak. Almak hakkında çok kelimeler öğrendim. Yeni kelimeler öğrendim. Almak hakkında. Mesela satın almak, uni alma, iyi almak. Kelimeler çok yeni. Çünkü önce ben yani çok kelimeler, fiiller ezberliyorum Çok kelimeler anlıyorum. Çok farklı kelimeler öğrendim. Ve bir kelimenin farklı anlama anladım. Farklı kelimeler öğrendim. Almak fiili ayrıca başka kelimeler öğrendim. Başka kelimeler öğrendim. Yeni kelimeler öğrendim. Kelimeler daha iyi. Farklı farklı fiiller, kelimeler...

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin sözcüklerini geliştirmeye etkisi araştırılmış, bu kapsamda uygulama çerçevesi “al-” eyleminin kullanım düzeyleri üzerine kurulmuştur.

Çalışmanın temel araştırma sorusu olan “Bağlam ve derlem temelli hazırlanmış öğretim uygulamaları, deney grubundaki öğrencilerin “al-” eyleminin “temel, yan, değimece ve deyimse anlam” düzeylerindeki kullanımlarını kazanmasında etkili midir?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde olumlu yanıt alındığı görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesinde sözcükleri başarı testi temelinde birbirine denk olduğu ortaya konmuştur. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına bakıldığında ise sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin sözcüklerini geliştirmede etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Başarının %84,2’si, uygulamanın etkililiği ile açıklanmaktadır.

Alanyazında benzer sonuçlar elde eden çalışmalar bulunmaktadır. Aksoy (2008) sözcüksel yaklaşım anlayışını kullanarak sözcük öğretimi uygulaması yapmış ve sürecin konuşma becerisine etkisini araştırmıştır. Sonuçta sözcüksel yaklaşımın olumlu etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ördem (2005) sözcüksel yaklaşımla sözcük birleşimlerini öğretmiş ve sözcüksel yaklaşımın öğrencinin gelişimine yardımcı olduğunu tespit etmiştir. Sözcüklerini geliştirmeye yönelik olarak Güney ve Aytan (2014) ile Göçer (2015) de bağlam temelli sözcük öğretiminin özellikle etken sözcüklerini geliştirmeye etkisi üzerinde durmuştur.

Araştırmada başarı testinin toplam puanlarını deney ve kontrol grubu için değerlendirdiğimizde ilk olarak başarı testi toplam puanında deney ile kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı fark olup olmadığına bakılmış ve anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Başka bir ifade ile deney ve kontrol grubunun ön test puanları benzerdir. Bu sonuç istenen bir durumdur. Çünkü deney ve kontrol gruplarının başlangıç başarı düzeylerinin çok yakın olması araştırmanın sonunda uygulanan yaklaşımın etkililiğini daha açık ortaya koyacaktır.

Deney grubunun ön test puanları ve son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Kontrol grubunun ise ön test ve son test puanları

arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu istenen ve beklenen bir sonuçtur. Çünkü kontrol grubu, deneysel süreçte yer almamıştır. Deney grubunun son test sonuçlarında başarı puanlarının anlamlı düzeyde arttığı ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan farklılığı, kullanılan yaklaşımın yarattığı; sözcüksel yaklaşım çerçevesinde, bağlam ve derlem temelli hazırlanan öğretim uygulamalarının başarılı ve etkili olduğu söylenebilir. Yaman ve Akkaya (2012) anadili ve yabancı dil öğretimi süreçlerinde bilinçli bir şekilde önceden güçlendirilen bağlama dayalı etkinliklerin yapılmasını önermiştir. Bu çalışmada, bununla uyumlu sonuçlar elde edilmiştir. Kafes (1998) ve Söylemez (2001) de bağlam temelli sözcük öğretimi yapmış ve bu tezi destekleyici şekilde bağlama dayalı sözcük öğretiminin etkili bir yöntem olduğunu bulmuşlardır. Kıvanç (2003) ise sözcük listelerinin bağlam temelli sözcük öğretiminden daha başarılı olduğu sonucunu elde ettiği çalışmayla, alanyazındaki birçok çalışmaya göre farklılık göstermiştir.

Başarı testi toplam puanlarını deney ve kontrol grupları arasında değerlendirdiğimizde ön test ile son test arasında anlamlı bir fark olduğu, deney grubunun son test ortalama puanının kontrol grubundan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum uygulamanın etkili olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Uygulamanın kalıcılığını tespit etmek için 6 haftalık uygulama sona erdikten ve son test uygulandıktan 8 hafta sonra deney grubuna kalıcılık testi yapılmıştır. İlk önce deney grubunun ön testi ile kalıcılık testi arasında anlamlı fark olup olmadığına bakılmış ve deney grubunun ön test puanlarının kalıcılık testi ortalamasından daha düşük olduğu görülmüştür. Bu durum uygulamanın etkisinin yüksek olduğunu gösterir. Deney grubunun son testi ile kalıcılık testi arasındaki fark incelendiğinde ise yine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Süreçte deneysel işlem sonlanmış olsa da kalıcılık testinin yapıldığı dönemde öğrencilerin Türkçe hazırlık kursundaki eğitimi sürdüğü için kalıcılık testinden elde edilen ortalama puanın son testten yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Diğer yandan bu durum deneysel süreçteki yaklaşımın etkililiğine de işaret edebilir. Çünkü, bağlamın ve eşdizimli birimlerin anlamaya etkisi, dil gelişiminin sonraki aşamalarına olumlu yansıyabilir. Ortapişirici (2007) bağlam ile sözcük öğretiminin diğer tekniklere göre daha kalıcı ve başarılı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bora (2013) da yaptığı çalışmada bağlamsal sözcük öğretim stratejilerinin ezberleme gibi geleneksel yöntemlerden daha başarılı olduğunu ve hatırlamada da daha etkili olduğunu göstermiştir. Gür vd. (2013) bağlam içinde verilen sözcüklerin daha kalıcı olduğunu ifade etmiştir. Gür (2014) yine bağlam temelli sözcük öğretiminin geleneksel yöntemlere göre daha başarılı

olduğunu bulmuştur. Bir başka araştırmacı Duran ve Bitir (2017) bağlam temelli sözcük öğretiminin kalıcılık üzerindeki etkisini göstermiştir.

Alanyazında farklı yönlerden bu tezin bulgularının desteklendiği birçok çalışma bulunmaktadır. Obay ve Çelik (2019) öğretmen adaylarının bağlam temelli öğrenme hakkında ne düşündüğünü araştırmış ve öğretmen adaylarının hem bilişsel hem duyuşsal olarak bağlam temelli öğrenmeye olumlu baktığını ancak öğretmenlerin bağlam temelli öğrenme için deneyimlerinin yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Dil öğretiminde bağlamın etkili kullanımı için öğretmen adaylarının geliştirilmesi, bu yöntemi işlevsel kılabilir. Ekmen (2009) öğrencinin sözcük gelişimini geliştirmek için mutlaka sözcüklerin cümle içinde bağlamla verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bircan (2010) sözcüksel yaklaşımla ilgili çalışmasında tek tek sözcük öğretimi yerine sözcük kalıplarının bağlam içinde sunulduğu öğretimin daha etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca çalışma sürecinde kullanılan sözcük öbeklerinin alıcı ve üretken sözcük gelişimini geliştirdiğini de göstermiştir. Kara-Özkan (2020) sözcüğünün geliştirilmesinde bağlam kullanımının etkisini tespit etmeye çalışmıştır. Sonuçta öğrencilerin seçilen sözcüklerin anlamını bağlam içinde tahmin edebildikleri, sadece “hormon” sözcüğünün anlamını bulmada zorluk yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Yurt dışında yapılan benzer çalışmalar bulunmaktadır. Nagy, Herman ve Anderson (1985) sözcük öğretiminde bağlamın etkili olup olmadığını incelemiş ve sözcük bilgisinde mevcut tahminlerden elde edilen geçici çıkarımların ve bağlamdan tesadüfen öğrenmenin, okuma sırasında meydana gelen sözcük gelişiminin önemli bir kısmını oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Nagy (1995) de birinci ve ikinci dilde sözcük öğretiminde bağlamın rolünü araştırmış ve bir sözcüğün ne anlama geldiğinin bağlama bağlı olduğunu belirtmiştir. Ancak bununla birlikte bağlamın etkili kullanımının çeşitli bilgi türlerine -dünya bilgisi ve stratejik bilgi- sahip olunmasının yarar sağlayacağını ortaya çıkarmıştır. Finkelstein (2011) bağlamın yeterli fırsat ve doğru etkinliklerle desteklendiği zaman öğrenmeyi desteklediği sonucuna varmıştır. Besken ve Mulligan (2010) da bağlam içinde sözcüklerin verilmesinin verimli olduğu sonucuna varmış ve sözcüğün tek başına öğretilmesinin daha fazla çaba harcanması gereken bir durum olduğunu belirtmiştir.

Çalışmanın diğer alt problemleri ise başarı testindeki “al-” eyleminin anlam düzeylerinin (temel anlam, yan anlam, değişmece anlam, deyimseme anlam) deney ve kontrol grupların ön test ve son test puanlarına göre incelenmesini gerektirmiştir.

➤ Temel anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön testleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Son test puanları arasında ise anlamlı bir fark vardır. Deney grubunun son test ortama puanı kontrol grubundan daha yüksektir. Bu durum uygulamanın temel anlam düzeyinde de etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca gruplar kendi içinde incelendiğinde deney grubunun son test puanları, ön test puanlarından oldukça yüksektir; kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Temel anlam düzeyinde deney grubunun kalıcılık testi puanlarının ön test puanlarından daha yüksek olduğu açıkça görülebilir. Ancak deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Temel anlam düzeyindeki gelişim artmamıştır.

➤ Yan anlam boyutunda deney grubu ile kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir. Deney grubunun son test ortalama puanı ise kontrol grubundan daha yüksektir. Ayrıca gruplar kendi içinde incelendiğinde deney grubunun son test ortalama puanları, ön test puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Bulgular incelendiğinde dikkate değer bir etki büyüklüğünün olduğu ortaya çıkmıştır.

Kontrol ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Deneysel sürece dahil edilmeyen kontrol grubu öğrencileri, Türkçe hazırlık kursunda örgün eğitimlerine devam ettiği halde 6 haftalık süreçte anlamlı düzeyde bir gelişim gösterememişlerdir.

Deney grubunun ön test puanları ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı fark olduğu; son test puanları ile kalıcılık test puanları arasında ise anlamlı farklılık olmadığı gözlenmiştir. Kalıcılık testi ile son test puanlarının anlamlı düzeyde benzer olduğu söylenebilir. Hedeflenen sözcüklerin öğretimi kalıcı bir biçimde gerçekleşmiş, geriye gidiş olmamıştır. Ancak gelişim devam etmemiştir.

➤ Değişmece anlam boyutunda deney grubunun son test puanının kontrol grubunkinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Gruplar kendi içinde incelendiğinde değişmece anlam boyutunda deney grubunun ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu; kontrol grubunun ise ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Deney grubunun kalıcılık testi puanları, ön test puanlarından anlamlı düzeyde yüksekken; son testi ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Buna göre değişmece anlam düzeyinde deneysel işlem

bittikten bir süre sonra erişilme düzeyi görece artmıştır, ancak bu artış anlamlı düzeyde değildir. Ortalama puanlar düşmemiş, kalıcılık sağlanmıştır.

➤ Deyimsel anlam boyutu incelendiğinde; deney ve kontrol gruplarının deyim anlam boyutunda ön test puanları açısından anlamlı bir farkla ayrışmadığı görülmüştür. Başlangıç için bu sonuç, istenen düzeydir. Son test puanları arasında ise anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bulgular incelendiğinde büyük bir etki düzeyi olduğu tespit edilmiştir. Bu durum uygulamanın etkililiğini göstermektedir.

Gruplar kendi içinde incelendiğinde deney grubunun deyim anlam boyutunda ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olduğu, belirlenmiştir. Kontrol grubunun da beklenmedik bir biçimde ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Kontrol grubunun yalnızca deyim anlam boyutunda anlamlı düzeyde gelişim göstermesi, çalışmanın bulguları ile açıklanabilir görülmemiştir. Bu durumun yeni bir araştırma sorusu ile daha sonra araştırılabileceği öngörülmektedir.

Deyimsel anlam boyutunda deney grubunun ön test puanları ile kalıcılık testi puanları arasında anlamlı farklılık olduğu; buna ek olarak son testi ile kalıcılık testi puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kalıcılık testi sonuçlarının son test puanlarından daha yüksektir. Diğer alt boyutlardan farklı olarak deney grubunun son testi ile kalıcılık testi puanları arasında istatistiksel olarak kayda değer bir fark olması, deyim anlam boyutunda uygulama sonrasında beklenenin üzerinde bir gelişim olduğuna işaret etmektedir. Kontrol grubunun da özel bir eğitim almaksızın deyim anlam boyutunda gelişim göstermesi, her iki gruptaki öğrencilerin Türkçe hazırlık kurslarındaki programlarının etkisinin incelenmesini salık vermektedir.

Arıca-Akkök (2011), bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte, bağlamın deyimlerin anlamının yorumlanmasında etkili olduğunu göstermiştir. Öğrenciler kavramsal metaforların ve kavramsal metonimilerin tanıtıldığı bir bağlam içinde sunulan deyimlerin anlamına ulaşmada kolaylık yaşamışlardır. Bağlam içinde verilen deyimlerin yorumlanması kolaylaştığı ortaya çıkmıştır. Aksoy'un (2008) çalışması ise sözcüksel yaklaşım ile gerçekleştirilen sözcük öğretimi sürecinin öğrencilerin deyimsel eylemleri konuşmalarında daha fazla sayıda ve doğru şekilde kullanmalarında ve akıcılık boyutunda olumlu yönde etkili olduğunu göstermiştir. Eser (2019), “al-” eylemi üzerine çalışmış ve Türkçe ile Almancayı karşılaştırmıştır. Çokanlamlılığın dilin zenginliği olarak kabul edilmesine rağmen söz konusu dili öğrenen yabancılar için zorlayıcı olduğunu belirtmiştir. “Almak”

eyleminin çok fazla anlamı olduğu için anlamının yalnızca kullanım bağlamında ortaya çıkacağını, eylemin anlamının cümle, söz öbeği ya da metnin bağlamından çıkacağını altını çizmiştir. Baykan (2017) da sözcüklerin içinde bulundukları bağlamdan hareketle yeni ve özgün anlam halkaları oluşturacağını, var olan anlamlarına yeni anlamlar yükleyerek çokanlamlı hale geldiklerini göstermiştir. Araştırmacıya göre hiçbir sözcük tek ya da sınırlı anlam veya anlamlara sahip değildir; sözcüğün anlam alanı ancak metin düzeninde bağlam içinde belirlenebilir ve her sözcük çokanlamlılığa açıktır.

Bu tezde, bir sözcüğün farklı anlamsal görünümünün, başka bir ifadeyle temel anlamdan deyimsel anlama kadar farklı anlam düzeylerinin kazandırılabilmesi görülmüştür. Flanigan ve Greewood (2007) sözvarlığını güçlendirmek için sözcüğün anlamının belirlenmesinde bağlamın önemine ilişkin bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre cümle içinde aynı sözcüğün farklı anlamları olduğunu öğrencinin fark ettiğini ve bu durumun öğrencinin okuma yeterliliğini olumlu etkilediğini ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmadan elde edilen nicel bulgular, sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin sözvarlığını geliştirmede olumlu etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Hazırlanan eğitim durumlarının katılımcıların ilgilerini çektiklerini ve öğrenilen sözcüklerin akılda kalıcılığına katkı sağladığını, bağlam ve derlem temelli sözcük öğretiminin etkin olduğunu söylemek mümkündür. Diğer yandan daha kapsamlı bilgi elde etmek amacıyla katılımcılarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin süreç boyunca kullandığı etkinlik kitapçıları üzerinden yanlış çözümlemesi yapılmıştır. Elde edilen nitel bulguların (görüşme ve yanlış çözümlemesi) nicel bulguları desteklediği görülmüştür.

Nitel bulgulardan elde edilen sonuçlar şöyledir:

"al-" eyleminin yer aldığı dil birimlerinde yanlış kullanım eğilimi:

Süreç boyunca "al-" eyleminin geçtiği dilsel birimlerde yapılan toplam yanlış sayısı 464'tür. Üçüncü hafta, yanlış yapma düzeyi artmakta, süreç sonuna doğru azalmaktadır. Üçüncü hafta yapılan uygulamada, "al-" eyleminin değişmece anlam düzeyindeki kullanımına geçilmiş olması, bu aşamadaki artışın olası nedeni olabilir. Diğer yandan bu hafta yapılan etkinlikler, öğrenciler için daha zor yapıları içeriyor olabilir. Sonraki uygulamalarda öğrencilerin bu zorluğu aştığı

görülmektedir. Özetle yanlış kullanım eğilimi, süreç sonuna doğru önemli düzeyde azalmıştır.

Yanlış dil kullanımının dilbilgisi temel alanlarına göre dağılımı

En çok yanlış yapılan alanın biçimbilim olduğu görülmektedir. Bu sonuç, alanyazındaki yanlış çözümlemesi çalışmaları ile koşutluk göstermektedir. Günaydın ve Bozkurt (2023), Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yanlışlarını çözümleyen 39 araştırmanın bulgularını birleştirmiş ve en çok yanlışın biçimbilim dizgesinde olduğunu belirlemiştir.

Görüşmeler

Deneyssel sürece katılan öğrencilerle yapılan görüşmelerde öne çıkan temalar şöyledir: *dil kullanımında iyileşme-gelişme*, *“al-” çokanlamlı eylemini anlama-kullanma*, *sözvarlığının gelişmesi*, *dilbilgisel gelişme*, *anlamın bağlamdan çıkarılması*. Temalar arası ilişkilere bakıldığında *“al-” çokanlamlı eylemini anlama-kullanma* teması en sık, *dil kullanımında gelişme-iyileşme* temasıyla birlikte görülmüştür. Ayrıca *sözvarlığının gelişmesi* teması da *dil kullanımında gelişme-iyileşme* temasıyla yan yana sıkça geçmiştir.

Görüşmelerden elde edilen bulgular, yanlış çözümlemesi sonuçları gibi nicel bulguları destekler niteliktedir. Nicel bulgulara göre deney grubu süreç içinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde gelişim göstermiştir. Bu gelişim başarı testi alt boyutlarında da kendini göstermiştir. Yanlış çözümlemesi sonuçları da öğrencilerin süreç içinde gelişim gösterdiğini işaret etmektedir. Öğrenciler, görüşmelerde bu gelişimi, kendilerinin de fark ettiğini açıkça ifade etmişlerdir.

Bu tezde nicel ve nitel bulgulardan yola çıkarak şu genel sonuca ulaşılmıştır:

Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde hazırlanan bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamaları Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyi öğrencilerin sözvarlığını geliştirmede etkilidir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bulgu ve sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamaları B1-B2 kur düzeyi dışında uygulanabilir.
2. Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamaları “al-” eylemi dışında çokanlamlı başka eylemler için de hazırlanabilir.

3. Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamaları daha uzun bir sürece yayılabilir.

4. Yabancılar Türkçe öğretiminde hazırlanacak kitap veya etkinliklerde bağlam ve derlem temelli öğretim teknikleri öne çıkarılabilir.

5. Sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamaları farklı ülkelerden gelen geniş katılımlı gruplarla çalışılabilir ve ülkeler arası farklılıklara bakılabilir.

5. KAYNAKLAR

(Bu tez çalışmasında APA 7th Edition atıf sistemi kullanılmıştır.)

- Açıkgöz, B. (2008). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının kelime serveti bakımından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin sözvarlığı* (3. Baskı). Engin Yayınevi.
- Aksan, M. (2011). Derlem dilbilimi ve dil eğitimi. İçinde Uzun, G. L. & Bozkurt, Ü. (Eds.), *Theoretical and applied researches on Turkish language teaching*. Essen: Die Blaue Eule.
- Aksan, D. (2006). *Anlambilim konuları ve Türkçenin anlambilimi* (4. Basım). Engin Yayınevi.
- Aksan, Y. (2011). Derlem temelli sözcük anabilimi çalışmalarının Türkçenin eğitime katkısı. İçinde Uzun, G. L. ve Bozkurt, Ü. (Eds.), *Theoretical and applied researches on Turkish language teaching*. Essen: Die Blaue Eule.
- Aksan, Y., Aksan, M., Özel, S. A., & Yılmaz, H. (2016). Web tabanlı Türkçe ulusal derlemi (TUD). In *Proceedings of the 16th academic computing conference* (pp. 723-730). Mersin Üniversitesi.
- Aksoy, B. (2006). *A comparative study of teaching vocabulary in and out of context at school of foreign languages at Selçuk University* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Aksoy, E. (2008). *İngilizce öğretiminde leksikal yaklaşım'ın (lexical approach) Öğrencilerin konuşma becerileri üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Aksu-Kurtoğlu, Ö. (2016). Öğretim düzleminde bütüncü bir yaklaşım savunusuyla eşdizimliliğe kuramsal bir bakış. *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*, 13(1), 39-70.
- Akyol, H. (2015). *Türkçe İlk okuma yazma öğretimi*. (15. Baskı). Pegem Akademi.
- Alimu, M. (2015). *Türkçe öğretiminde kaynak metinlerin söz dağarcığına katkısı: İzahlı sözlük incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Alqahtani, M. (2015). Then importance of vocabulary in language learning and how to be taught. *International Journal of Teaching and Education*, 3(3), 21-34.
- Ankara Üniversitesi TÖMER. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Apaydın, N. (2010). *6. Sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Arıca-Akkök, E. (2011). Deyim öğretiminde bağlamın rolü. İçinde Uzun, G. L. ve Bozkurt, Ü. (Eds.), *Theoretical and applied researches on Turkish language teaching*. Essen: Die Blaue Eule.
- Arslan, N. (2016). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki kalıp sözlerin karşılaştırmalı incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel türkçe sözcük varlığının oluşturulması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Ayabakan, M. (2015). *Türkçe Sözlük'te eşdizimli öğelerin sunumu ve görünüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi

- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Gazi Üniversitesi.
- Balcı, M. & Melanlıoğlu, D. (2016). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin kelime servetinin oluşumunda okur kimliğinin etkisi. *Milli Eğitim*, 45(210), 489-506.
- Barın, E. (2003). Yabancılar türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 311-317.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişimde çocuk edebiyatının rolü. *Türklük Bilimi araştırmaları*, (27), 137-159.
- Baş, B. ve Karadağ, Ö. (2012). Söz varlığı üzerinde yurt dışında ve türkiye’de yapılan temel araştırmalar. *Milli Eğitim*, 42(193), 81-105.
- Baturay, M. H. (2007). *Bağlam modelinde web-tabanlı çoklu ortam ile sunulan kelime öğrenmenin orta düzeyde dil öğrenenlerin yabancı dil kelime hatırlama düzeylerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Baykan, A. (2017). *Türkiye Türkçesinde isimler üzerine bir çok anlamlılık incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Beck I. L., McKeown, M. G., & McCaslin, E.S. (1983). Vocabulary development: All contexts are not created equal. *The Elementary School Journal*, 83(3), 177-181.
- Besken, M. & Mulligan, N.W. (2010). Context effects in auditory implicit memory. *The Quarterly Journal Of Experimental Psychology*, 63(10), 2012-2030.
- Bıkmaz-Bilgen, Ö., & Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar arası güvenirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 8(1), 63-78.
- Bircan, P. (2010). *Çocuklara kelime öğretiminde leksikal yaklaşım* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Bilgin, M. (2006). *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz* (2. baskı). Anı Yayıncılık
- Bitir, T. (2017). *Bağlam temelli kelime öğretimi yönteminin kelime kazanımına katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Bora, F. D. (2013). *The effect of using contextual vocabulary learning strategies on developing productive vocabulary knowledge of university preparatory class students* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bozkurt, B. Ü. (2018). Kavram, kavramsallaştırma yaklaşımları ve kavram öğretimi modelleri: kuramsal bir derleme ve sözcük öğretimi açısından bir değerlendirme. *Dil Dergisi*, 169(2), 5-24.
- Bulundu, A. C. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre öncelikli söz varlığı- derlem temelli bir uygulama* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Büyükikiz, K.K. & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Cem, A. (2005). Dilbilgisi öğretiminde biçim-anlam-kullanım üçlüsü: Ders malzemesi hazırlama ve uygulama önerisi. *Dil Dergisi*, 128, 7-27.

- Çal, A. (2015). *1975-1980 yıllarındaki siyasi gazetelerde Türkçenin kullanımı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Çalışkan, N. (2018). Veri yönetimli öğrenme: Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazılım ve derlem kullanımı. *Uluslararası Eğitim ve Dil Dergisi*, 1(1), 18-27.
- Çalışkan, E. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital sözlük uygulamalarının okuduğunu anlama becerisine, sözcük varlığına ve kalıcılığa etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi.
- Çelik, S. & Keser H. (2010). Veri yönlendirmeli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin sözcük edinimleri üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 184-198.
- Çetinkaya, B. (2009). Eşdizimli sözlükler. *Turkish Studies*, 4(4), 196-206.
- Çetinkaya, G. (2015). Yanlış çözümlemesi: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı metinlerine ilişkin görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 164-178.
- Çınar, İ. & İnce, B. (2015). Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarındaki söz varlığına derlem temelli bir bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 198- 209
- Demir, C. (2016). Türkçe eğitim-öğretim programları ve kişisel söz varlığı. *Milli Eğitim*, 45(210), 141-161.
- Deniz, K. & Akyol, N. (2016). Mesleki dilin sözcük varlığı ve terim. *Milli Eğitim*, 45(210), 201-214.
- Doğan, M. (ed.) (2011). *Multisaund: Ulusal Konuşma ve Dil Teknolojileri Platformu Kuruluşu: Türkçede Mevcut Durum Çalıştayı'nda sunulan görüş bildirisi*, 6-7 Ekim 2011, Gebze.
- Duran, E. & Bitir, T. (2017). Bağlam temelli kelime öğretim yönteminin kelime kazanımına etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 70-94.
- Ergin, M. (2002). *Türk Dilbilgisi*. Bayrak Yayınları.
- Eken, T. (2016). Eşdizimlerin saptanmasına ve betimlenmesine yönelik kuram ve yaklaşımlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 28-47.
- Ekmen, H. (2009). *2005 programına göre hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Eser, H. (2019). *Füllerde çokanlamlılık: "almak" fiilinin Almanca karşılıkları örneğinde bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Esgin, A. (2016). Yurt dışında yapılmış sözcük varlığı çalışmalarının yöntemleri üzerine bir değerlendirme. *Milli Eğitim*, 45(210), 55-83
- Fernández, R. F., Prahlad, S.R.R., Rubtsova, E., & Sabitov, O. (2009). Collocations in the vocabulary English teaching as a foreign language. *Acimed*, 19(6), 1-6.
- Finkelstein, N. D. (2001). Context in the context of physics and learning. *Physics education research conference proceedings*. PERC publishing,
- Firth, J.R. (1951). Modes of meaning. J. R. Firth (Eds.) *Papers in linguistics 1934-1951*. OUP.
- Firth, J. R. (1957). A synopsis of linguistic theory. 1930-55. In F. R. Palmer (Ed.), *Selected papers of J.R. Firth* (ss.168-205). OUP.
- Flanigan, K. & Greenwood, S. C. (2007). Overlapping vocabulary and comprehension: Context clues complement semantic gradients. *The Reading Teacher*, 61(3), 249-254.
- Glynn, S.M. & Koballa, T.R. (2006). Motivation to learn in college science. In J.J.Mintzes & W.H. Leonard (Eds.), *Handbook of college science teaching* (pp.25-32). NSTA Press.

- Golynskaia, A. & Bölükbaş-Kaya, F. (2021). Öğrenen derlemelerinin dil öğretiminde kullanımı üzerine kuramsal tartışmalar. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 295-313.
- Göçen, G. & Okur, A. (2015). Ortaokula yönelik söz varlığı araştırmalarının incelenmesi: Tezler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 64-79.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Göçer, A. (2009). Türkçe eğitiminde öğrencilerin söz varlığını geliştirme etkinlikleri ve sözlük kullanımı. *Turkish Studies*, 4(4), 1025-1055.
- Göçer, A. (2015). Türkçe dersi metin işleme sürecinde bağlam temelli sözcük öğretimi ve etkin sözcük dağarcığı oluşturmadaki işlevi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 48-63.
- Göçer, A. (2016). Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adaylarının 'sözlük bilgisi ve sözcük öğretimi'ne yönelik yeterlikleri. *Milli Eğitim*, 45(210), 373-390.
- Graves, M. F., Baumann, J. F., Blachowicz, C. L. Z., Manyak, P., Bates, A., Cıepley, C., Davis, J. R. & Von Gunten, H (2014). Words, words everywhere, but which ones do we teach? *The Reading Teacher*, 67(5), 333-346.
- Greenwood, S. & Flanigan, K. (2007). Overlapping vocabulary and comprehension: Context clues complement semantic gradients. *The Reading Teacher*, 61(3), 249-254.
- Günay, V. D. (2007). *Metin bilgisi* (3. Baskı). Multilingual Yayınları.
- Günay, V. D. (2007). *Sözcükbilime giriş*. Multilingual Yayınları
- Günaydın, H. R. & Bozkurt, B. Ü. (2023). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yanlışları: büyük resim. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 1090-1118.
- Gündoğdu, A. E. (2018). *Sözcük anlambilimi açısından Türkçede sıfatlar: Anlam tercihi ve söylem ezgisi görünüşleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Güneş, T. & Öner, Z. (2017). Bağlam temelli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarına etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 345-355.
- Güney, N. & Aytan, T. (2014). Aktif kelime hazinesini geliştirmeye yönelik bir etkinlik önerisi: Tabu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5), 617-628.
- Güngör, T. (2003). *Lexical and morphological statistics for Turkish*. International XII. Turkish Symposium on Artificial Intelligence and Neural Networks - TAINN.
- Gür, T. (2014). Bağlam temelli öğretimin ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerine kelime öğretiminde kullanılması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 242-253.
- Gür, T., Sağlam, F. & Coşkun, İ. (2013). İlkokul 2, 3 ve 4. sınıf Türkçe ders kitapları bütüncesinin kelime hazinesini geliştirme eğitimi açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1561-1570.
- Harwood, N. (2002). Taking a lexical approach to teaching: principles and problems. *International Journal of Applied Linguistics*, 12(2), 139-155.
- Hirik, S. (2017). İstemsel eşdizimlilik ve kiplik ilişkisi: Tahmin kiplikleri örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 719-733.
- Hirsch, E. D. (2003). Reading comprehension requires knowledge of words and the world. *American Educator*, 27(1), 10-13.
- Hoey, M. (2005). *Lexical priming: A new theory of words and language*. Routledge.
- Huber, E. (2008). *Dilbilime giriş*. Multilingual

- İlgan, A. & Çağatay, Ü. (2023). Deneysel desenler. İçinde A. İlgan ve A. Ekin (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* (ss.277-319). Nobel Yayınları.
- İlter, İ. (2017). Farklı okuma yeteneklerindeki öğrencilere kelime anlamlarının öğretimi: Bağlam temelli öğretimin okuduğunu anlama üzerinde kontrollü bir değerlendirmesi. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 437-463.
- İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- İnce, H. G. (2006). *Türkçede kelime öğretimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Judd, E. L. (1978). Vocabulary Teaching and TESOL: A Need for Reevaluation of Existing Assumptions. *TESOL Quarterly*, 71-76.
- Kafes, H. (1998). *Kelime anlamlarını tahmin etme yöntemleri konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesiyle okuduklarını anlamalarını arttırma: Afyon Kocatepe Anadolu lisesi 2.sınıf öğrencileriyle bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Kahraman, S. (2015). *Dilde çok anlamlılık ve belirsizlik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Karadağ, Ö. (2013). *Kelime Öğretimi*. Pegem Akademi
- Karatay, H. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Söz Varlığı ve Geliştirilmesi. İçinde H. Karatay (Ed), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı*. Pegem Akademi.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., & Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi* (7. Baskı). Engin Yayınları.
- Kerimoğlu, C. (2014). *Genel dilbilime giriş* (2. Baskı). Pegem Yayınları.
- Kıran, Z. & Kıran, A. (2013). *Dilbilime giriş* (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Kıvanç, A.Z. (2003). *Bilişsel yordamların, bağlamlı ve bağlamsız sözcük öğretim tekniklerinin ve öğrenme stratejilerinin yabancı dil olarak İngilizce sözcük öğrenimine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi grameri (Şekil bilgisi)*. TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2007). *Gramer terimleri sözlüğü*. TDK Yayınları.
- Krippendorff, K. (2004). Measuring the reliability of qualitative text analysis data. *Humanities, Social Sciences and Law*, 38(6), 787-800.
- Kulaç, D. (2011). *Bağlamsal çıkarım stratejilerinin İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin İngilizce okumaya yönelik tutumları üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bilkent Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2005). Kelime hazinesi çalışmaları açısından kelime kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 293-307.
- Kurudayıoğlu, M. & Dölek O. (2019). Söz varlığı ve sözcük öğretiminin önemi. İçinde A. Okur ve G. Göçen (Ed), *Türkçenin sözcük öğretimi* (ss.19-34). Nobel Yayınları.
- Larsen-Freeman, D. (2001). Teaching grammar. In M. Celce-Murcia (Ed.) *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 249-251). Heinle & Heinle.
- Leech, G. (1985). *Semantics: The study of meaning*. Penguin Books.

- Leech, G. (1997). Teaching and language corpora: A convergence. In A. Wichmann, S. Fligelstone, In A. McEnery & G. Nowles (Eds.), *Teaching and language corpora*. Longman.
- Lewis, M. (1993, 2002). *The lexical approach: The state of ELT and a way forward*. Language Teaching Publications.
- Lewis, M. (2008). *Implementing the lexical approach: Putting theory into practice*. Heinle, Cengage Learning.
- Löbner, S. (2013). *Understanding semantics*. Routledge.
- McEnery, T. & Hardie, A. (2012). *Corpus linguistics: method, theory and practice*. Cambridge University Press.
- McEnery, T. W. (2004). *Corpus linguistics - An introduction*. Edinburg University Press.
- McEnery, T., Xiao, R., & Tono, Y. (2006). *Corpus-based language studies an advanced resource book*. Routledge.
- McCarthy, M. (1990). *Vocabulary*. Oxford University Press.
- MEB (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Mel'čuk, I. (1998). Collocations and lexical functions. In A.P. Cowie (Ed.), *Phraseology: Theory, analysis and applications* (pp.23-53). Clarendon Press.
- Mutluer, C. (2016). Procedural reliability. *International Journal of Contemporary Applied Sciences* 3 (12), 52-58.
- Mutluer, C. (2022). Araştırmada geçerlik ve güvenirlik. İçinde M. Akıllı (Ed.) *Eğitimde araştırma yöntemleri ve proje hazırlama*. Vizetek Yayınları.
- Nagy, W.E. P.A. Herman, R.C. Anderson. (1985). Learning Words From Context. *Reading Research Quarterly*, 20, 233-253.
- Nagy, W.E. (1995). *On the role of context in first-and second-language vocabulary learning*. University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Nesselhauf, N. (2005). *Collocations in a learner corpus: studies in corpus linguistics*. John Benjamins.
- Obay, M. ve Çelik, H.C. (2019). İlköğretim matematik öğretmen adayları bağlam temelli öğrenme hakkında ne düşünüyor? Nitel bir araştırma. *Journal of Computer and Education Research*, 7(14), 284-313.
- Okyar, H. (2012). *Farklı okuma bağlamlarının kelime kazanımına, kullanımına ve kalıcılığına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Ortaşırıcı, Z. (2007). *A comparative study of the meaning-given method and meaning-enferred method on retention in teaching vocabulary at school of foreign languages at Selcuk University* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Onan, B. (2016). Sözcükler terminolojisi üzerine bir analiz çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(210), 11-29.
- Ördem, E. (2005). *Retention and use of lexical collocations (verb + noun and adjective + noun) by applying lexical approach in a reading course* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Üniversitesi.
- Ördem, E. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde leksikal yaklaşım: Bir eşdizimlilik çalışması modeli. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 905 – 931.
- Ördem, E. (2015). Sözcüksel yaklaşım. N. Bekleyen (Ed.), *Dil öğretimi* (ss. 245 -261). Pegem.

- Özkan, B. (2019). Yabancı dil öğretiminde derlem kullanımı ve sözcük öğretimi. İçinde Okur, A. ve Göçen, G. (Eds). *Türkçenin sözcük öğretimi*, (ss.347-372) Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öztürk, C. & Otluoğlu, R. (2001). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebî ürünler ve yazılı materyaller.*: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Palmer, H. (1931). *First interim report on vocabulary selection*. Kaitakusha.
- Palmer, F. R. (2001). *Semantik: Yeni bir anlambilim projesi*. Kitabiyat-Avrasya Yayınları.
- Püsküllüoğlu, A. (2004). *Türkçe sözlük*. Arkadaş Yayınevi.
- Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Express.
- Ruhi, Ş., Aksan, M. & Aksan, Y. (2014). *Derlem dilbilim yöntemlerinin etkin olarak araştırmalarda kullanımı: Uygulamalar*. 23. UDK Yuvarlak Masa Konuşması.
- Saeed, J., I. (2009). *Semantics*. Wiley-Blackwell.
- Sampson, G. & McCarthy, D. (2005). *Corpus linguistics: Reading in a widening discipline*. Continuum.
- Sedita, J. (2005). Effective vocabulary instruction. *Insights on Learning Disabilities*, 2(1), 33-45.
- Selvi, C. (2020). Çokanlamlılık ve çokanlamlılık Bağlamında aç- eylemi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 39-49.
- Seretan, V. (2011). *Syntax-based collocation extraction, text, speech and language technology*. Springer.
- Shelfbine, J. L. (1990). Students factors related to variability in learning word meanings from context. *Journal of Reading Behavior*, 22(1), 71-97.
- Sinclair, J. (1991). *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- Soral, G. (2009). *Anadilden yabancı dile sözcüksel aktarım* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Söylemez, A. S. (2001). *Teaching vocabulary in context* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Stotsky, S. (1983). Types of lexical cohesion in expository writing. *College Composition and Communication*, 34(4), 430-446.
- Summers, D. (1993). Longman/Lancaster English language corpus-Criteria and design. *International Journal of Lexicography*, 6(3), 181-208.
- Suskind, D. (2019). *Otuz milyon kelime* (5. Baskı). Buzdağı Yayınevi.
- Şener, N. ve Şener S. (2019). Sözcük anlambilimi. İçinde A. S. Özsoy ve Ü. D. Turan (Ed.), *Genel Dilbilim II* (ss. 60-85). Anadolu Üniversitesi.
- Şenyiğit, Y. & İnce, B. (2015). YTÖ “Yeni Hitit” kitabındaki sözcük öğretimine bağlam temelli bir bakış. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 965-979.
- Şimşek, R. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde kullanılan materyallerin akademik söz varlığı bakımından derlem tabanlı incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 345-364.
- Tağa, T. (2016). Kelime öğretiminde hedef kelimelerin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(210), 163-177.
- Templin, S. A. (1995, April). *Reliably & valid testing of productive vocabulary: speaking vocabulary test*. Annual Meeting of the Teachers of English to Speakers of Other Languages,

Long Beach CA.

Torun, F. P. (2008). *Bağlam içinde dil öğretimi: özgün canlandırma hikâyelerle dil öğretiminin çocukların İngilizce öğrenmeye karşı tutumları üzerine etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.

Trimmer, W., Laracy, K., & Love-Gray, M. (2009). *Seeing the bigger picture through contextbased learning*. 15.09.2022 tarihinde şu adresten erişilmiştir: https://www.researchgate.net/publication/264240030_Seeing_the_bigger_picture_through_context_based_learning

Türkçe Ulusal Derlemi (TUD). <https://www.tnc.org.tr/tr>

Tutin, A. (2008). For an extended definition of lexical collocations. Link: <http://www.u-grenoble3.fr>. (E.T.: 23.08.2014).

Tüfekçioğlu, B. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi- temel kavramlar ve uygulamalar. içinde Yılmaz, Y., Çangal, Ö. (Ed) *Yurt Dışında Türkoloji ve Türkçe Öğretimi 2: Yabancılar Türkçe Öğretimi* (ss.18-33). Rumeli Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu (TDK) (2023). *Güncel Türkçe sözlük* (12. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayını.

Türkiye Maarif Vakfı (TMV). (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı* (2.baskı). TMV Yayınları. 01.09.2021 tarihinde https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi_2_Baski.pdf adresinden erişilmiştir.

Uçar, A. (2009). *Türkçe eylemlerde çokanlamlılık: Uygunluk kuramı çerçevesinde bir çözümleme* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Uğur, N. (2023). *Anlambilim* (3. baskı). Doruk Yayınları

Uludağ, Ç. (2010). *7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Uluoğlu, M. (2009). *Rusçada fiilli deyimlerin yapısal, anlamsal ve dilbilgisel özellikleri* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Uzun, N. E. & Lee, Y. (2016). Korece üzerine yapılmış derlem çalışmaları ve yöntemleri. *Milli Eğitim*, 45(210), 657-669.

Ünal, M. (2003). *The contribution of context to vocabulary learning* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Webb, S. (2007). Learning word pairs and glossed sentences: The effects of a single context on vocabulary knowledge. *Language Teaching Research*, 11(1), 63-81.

Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü* (2.baskı). ABC Kitapevi.

Yaman, H. & Akkaya, F. (2012). Dil biliminin kelime öğretimine açılan kapısı: Bağlam türleri. *Turkish Studies*, 7(3), 2599-2610.

Yavaş, D.E. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçede çokanlamlı eylemlerin bağlam temelli öğretimi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yıldız, İ. (2010). *Sözlü dildeki bağımlı ardılların kullanım sıklığı* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

6. EKLER

EK 1. Başarı Testinin Deneme Formu

Başarı Testi Deneme Formu

Adınız ve soyadınız:		Yaşınız:	
Türkçe düzeyiniz:		Cinsiyet:	K ☐ E ☐
Hangi ülkeden geliyorsunuz?			
Anadiliniz (birinci diliniz) nedir?			
Türkçe dışında bildiğiniz dil var mı?			
Kaç yıldır Türkiye'desiniz?			

1. Ali okuldan geldi. Annesi evde yoktu. Ocağın üstündeki yeni pişmiş yemeğin kokusu her yeri sarmıştı. Tenceredeki yemekten çatalla aldı.

Yukarıdaki cümlede altı çizili olan sözcük, aşağıdakilerden hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Öğrenci öğretmenin anlattıklarını not aldı.
B) Annesinden özür diledi ve yaşananlardan ders aldığını söyledi.
C) Beğendiği elbisenin kırmızı rengi gelince hemen aldı.
D) O kadar açtı ki fırındaki sıcak poğaçaları masa ile alıp hemen yedi.
E) Anne babası olmayan çocukları, devlet koruma altına aldı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bir araç vasıtasıyla almak" anlamı yoktur?

- A) Fırından tepsiyi eldivenle aldım.
B) Kurabiyeleri masa ile alıp kutuya koydum.
C) Yerdeki çöpleri süpürgeyle aldım.
D) Masamdaki pislikleri el beziyle aldım.
E) Çantamı dolaptan hızlıca aldım.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "almak" eylemi diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Pazardan aldığım meyveler çok güzel kokuyor.
B) Kırtasyeden kalem, silgi ve kalem kutusu aldım.
C) Anahtarı ofiste unuttum. Gelirken ofisten alır mısın?
D) Mağazadan severek aldığım elbiseyi restoranda unuttuğum.
E) Manavdan aldığım meyveleri hemen yeme, önce yıka.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde almak eylemi, hem doğrudan almak hem de bir araç vasıtasıyla almak anlamında kullanılmıştır?

- A) Çekmeceden aldığı eldivenleri giyip yerdeki çöpleri tek tek aldı.
B) Benden istediğin fotoğrafları alır mısın?
C) Kalemimi alabilir miyim?
D) Tepsi çok sıcak. Eldivenle tepsiyi al.
E) Gardiropun elbiselerini alırken annesine yakalandı.

5. *Hülya: Su içer misiniz?*

Yaşlı teyze: Hayır, teşekkür ederim. Ben almıyorum.

Yukarıdaki konuşmada geçen "almak" eylemi aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Annem pazardan üç kilo elma aldı.
B) Parti için güzel bir elbise almalıyım.
C) Kahvenize geker alır mısınız?
D) Gelirken ekmek ve yoğurt alır mısın?
E) Masadaki boş tabakları alır mısın?

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bir araç vasıtasıyla almak" anlamı vardır?

- A) Herkes torbadan bir tane taş alışın.
B) Anne çocuğunu kucağına aldı.
C) Kitaplığından güzel bir kitap aldım.
D) Izgarada pişen etleri çatala aldı.
E) Verdiği önerileri dikkate alacağım.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "satın almak" anlamında yoktur?

- A) Kardeşim sertifikasını almak için okula gitti.
B) Aldığım kitabı henüz okuyamadım.
C) Bu yıl kendime yeni bir araba almak istiyorum.
D) Bu pastaneden taze kurabiyeler alabilirsiniz.
E) İnternette güvenle dolaşmak için virüs programı al.

8. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerden hangisi "satın almak" anlamındadır?

- A) Yerdeki çöpü kürekle aldı.
B) Masanın üstündeki kalemleri alıp yere attı.
C) Hırsız çantamdan cüzdanımı alarak kaçı. aldı.
D) Kasiyer kasadaki tüm parayı alıp saymaya başladı.
E) Caddeden aldığım tişörtün rengi gri.

9. Ahmet ve arkadaşları top oynuyorlardı. Top ağaçta kaldı. Ahmet ağlamaya başlayınca babası geldi ve topu uzun bir sopa yardımıyla aldı.

Yukarıdaki metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Yerdeki ekmeği bir peçeteye alıp kenara koydum.
B) Çok sıkıldım, hava almak için dışarı çıktım.
C) Öğrenciler yarınki gezi için öğretmenden bilgi aldı.
D) Ebeveynler çocukları için uzmanlardan destek alıyor.
E) Ahmet'in yaşadıklarından tüm sınıf ders aldı.

10. Mahallede her cumartesi günü meyve ve sebze pazarı var. Annemle birlikte her hafta bu pazara gidip taze meyve sebzelerden alıyoruz.

Yukarıdaki metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Buzdolabındaki meyveleri alıp çantama koydum.
B) Babamın dün aldığı meyveler çok tazeymiş.
C) Masanın üstündeki çürük meyveleri alarak çöpe attım.
D) Bahçeden taze meyveleri alıp çocuklara verdim.
E) Doktor, meyveden bol bol vitamin aldığımızı söyledi.

DENEME FORMU

11. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan "almak" eylemi, hangi seçenekte karşısında verilen anlamla yanlış eşleşmiştir?

A.	Ordu, şehrin önemli bir kalesini kısa bir sürede almış.	- fethetmek
B.	Yavru köpeği, annelerinden gizli eve almışlar.	- içeri götürmek
C.	Bolu'ya gitmek için otobüs bileti aldım.	- satın almak
D.	E-postanızı akşam geç saatte aldım.	- kabul etmek
E.	Dedem her akşam saatinde ilaçlarını alır.	- yutmak

12. Cem bir ay önce üniversitede yaşadığı sorunları anlatmak için Beste'ye mektup yollamıştı. Beste bugün mektubu almış. Yaşananları okuyunca çok üzümüş ve hemen Cem'i aramış.

Altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerden hangisinde metindekiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Geleceğini güvence altına almak için birikim yapmalısın.
B) Öğretmen ders notlarını e-posta olarak göndermiş. Aldın mı?
C) Süt ürünleri üreten fabrikalar denetim altına alınmalı.
D) Arkadaşım, her zaman en pahalı telefonu almaya çalışıyor.
E) Başarılı olmak için bazen risk almak gerekiyor.

13. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "kabul etmek, buyur etmek" anlamı yoktur?

- A) Misafirleri saat 19.00'da salona alın.
B) Yemekler hazır olunca çocukları mutfaka alın.
C) Müdürle görüşmek için bekleyen insanları içeri alın.
D) Fırtına çıkacak, hayvanları ahıra alın.
E) Şu an restoran çok dolu. Bu yüzden sizi içeri alamıyoruz.

14. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "para çekmek" anlamı yoktur?

- A) Bu ay bankadan 10.000 TL alacağım.
B) Borçlarımı ödemek için bankadan nakit para aldım.
C) Bu ayki maaşımı bankamatikten aldım.
D) Maaşıma yapılan % 30 zammı bankadan aldım.
E) Vitrinde gördüğü vazoyu nakit parayla almış.

15. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "almak" eylemi, "kendisine bir haber ulaşmak, eline geçmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) Her gün ilaçtan bir adet alınmalı.
B) Berberde saçımın uçlarından aldındım.
C) Bu işten aylık ne kadar alıyormuş?
D) 08.30-18.30 saatleri arasında kargonuzu alabilirsiniz.
E) Kredi faiziyle ilgili bankadan gelen iletiyi aldın mı?

16. Dün gecedan beri sağanak yağmur yağmaya devam ediyor. Artvin'in Hopa ilçesinde birçok evi sel almış.

Metinde altı çizilen ifadenin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürükleyip götürmek
B) Yanında bulundurmak
C) Kabul etmek
D) Eline geçmek
E) Kesmek, kısaltmak

17.

- I. İnternette aldığım kitabın fiyatı mağazadan daha ucuzdu.
II. Arkadaşımın yeni yılda aldığı kazağı beğenmedim.
III. Kardeşime alacağım oyuncakla hâlâ karar veremedim.
IV. Yumurtaları buzdolabından alıp masanın üstüne koymuş.
V. Büfeden gazetesini alan adam köşedeki banka oturdu.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "satın almak" anlamı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Seçeneklerden hangisinde altı çizili ifadenin anlamı iki noktadan sonra doğru verilmiştir?

- A) Bozuk paralarımı su aldım: "satın almak"
B) Rektörlükten gelen mektubu aldı: "kendisine bir haber ulaşmak"
C) Öğretmenin gönderdiği e-postayı aldın mı?: "kabul etmek"
D) Çantamdan cüzdanımı aldım: "satın almak"
E) Babam doktorun verdiği ilaçları zamanında almıyor: "kazanç sağlamak"

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "satın almak" anlamı yoktur?

- A) Ayşe geçen ay bir çekilişte hediye çeki kazandı. Bu eşyaları hediye çekiyle aldı.
B) Ömer'in nakit parası yoktu; o yüzden kahveyi kredi kartıyla aldı.
C) Dün bir mektup aldım ama kimin gönderdiği belli değil.
D) İrem kazağı 10 liraya, kalemi 5 liraya, defteri de 10 liraya aldı.
E) Kardeşimin doğum günü için aldığım pastanın tadı bozuktur.

20. Yabancı öğrenciler Kocaeli Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinden bir e-posta aldılar. E-postada kurların ne zaman başlayacağı yazıyordu. Öğrencilerin bazı soruları vardı. Bu konuyla ilgili DİLMEK Müdürü ile görüşmek istediler ve merkeze gittiler. Merkez Müdürü öğrencileri odasına aldı. Öğrencilerle Müdür konuşurken görevli gelip "Çay alır mısınız?" diye sordu. Öğrenciler çaylarını içtikten sonra kırtasiyeden aldıkları kitap ile üniversiteden aldıkları kitabın etkinliklerinin farklı olduğunu söylediler. Bu konuda ne yapabileceklerini sordular.

Hangisi, metindeki altı çizili ifadelerden herhangi birinin anlamı olamaz?

- A) Satın almak
B) Yutmak
C) Kabul etmek, davet etmek
D) İstemek
E) Kendisine bir haber ulaşmak, iletilmek

21. Aşağıdaki altı çizili ifadelerin hangisi "çalmak" anlamında kullanılmamıştır?

- A) Hırsızlar evde ne var ne yok almışlar.
B) Kaşla göz arasında cüzdanımı almışlar.
C) Eyvah, arabadan çantamı almışlar.
D) Sel, her şeyi almış götürmüş.
E) Telefonu dolaptan gizlice alırken görmüşler.

DENEYİM FORMU

22. Dün çok yağın bir gündü. Toplantı çok geç bitti. Bu yüzden havaalanına geç kaldım. İşlemleri yaptım ama geç kaldığım için uçağı almadılar.

Metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmamıştır?

- A) Fazla eşyaları küçük odaya alalım.
- B) Hasta yakınlarını acil servise almadılar.
- C) Başkan, kendisiyle görüşmek isteyenleri içeri aldı.
- D) Kardeşim beni odasına almadı ve kapıyı kilitledi.
- E) Derse geç kalan öğrencileri sınıfa almadım.

23. İçinde "almak" geçen altı çizili ifadelerden hangisi diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Oğlumun alerjisi olduğu için antibiyotik alamıyor.
- B) Öğleden sonra eczaneden ilaç alacağım.
- C) Doktorun verdiği mide ilacını tok karnına almalsınız.
- D) Yurt dışından gelen vitaminleri her gün düzenli alıyorum.
- E) Annem günde üç defa ilaç alıyor.

- I. İkinci bölümdeki açıklamaları yazısına aldı.
- II. Yolculuk için yanına en sevdiği romanı aldı.
- III. Fırtına sahil kenarındaki evleri alıp gitmiş.
- IV. Ahmet Bey her ayın 15'inde aidatları alır.

24. Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerden herhangi birinin anlamı değildir?

- A) Toplamak
- B) Sürükleyip götürmek
- C) Para çekmek
- D) Yanında götürmek
- E) Alınılmak

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "öğrenim görmek" anlamı yoktur?

- A) Eksik konuları tamamlamak için özel ders almıştı.
- B) Üniversiteye gidebilmek için İngilizce hazırlık alıyor.
- C) İkinci sınıftan kalan derslerini yaz okulunda alacağım.
- D) Yabancı öğrenciler Türkçe dersi alıyor.
- E) Yaşadığının bunca olaydan ders almalısın.

26. Deneyimli tenisçi final maçını kolayca aldı. Birincilik ödülü olan altın madalyayı aldıktan sonra herkese teşekkür etti.

Altı çizili ifade, hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Etkilemek
- B) Kaydetmek
- C) Kazanmak
- D) Harcamak
- E) Çalmak

27. Oğlum annesinin ölümünden sonra uzun süre kimseyle konuşmadı. Şimdi de okula gitmek istemiyor. Oğlumun öğretmeni konuyla ilgili bir psikologdan tavsiye etti.

Yukarıda verilen cümlede boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) ders almamızı
- B) yardım almamızı
- C) emir almamızı
- D) onay almamızı
- E) öğ almamızı

28. Mahallemizde yaşlı ve yalnız bir kadın yaşıyor. Hiçbir geliri yok. Ailesini bir trafik kazasında kaybetmiş. Biz ailece ona yardım ediyoruz ama yetmiyor. Bence devletten yardım almalı.

Altı çizili sözcük öbeği yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) destek almak
- B) pay almak
- C) ele almak
- D) önem almak
- E) öneri almak

29. I. Öğretmen, vakıftan başarı plaketi aldı.

II. Milli sporcumuz güreşte madalya aldı.

III. Geçen hafta vizona giren bu film ödül almış.

IV. Sporcu kazandığı kupaları temizlemek için raftan aldı.

V. Ünlü tenisçi altın madalyayı alıp ülkemize getirdi.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "kazanmak" anlamı yoktur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

30. "Ders almak" sözcük öbeğinin boş bırakılan cümlelerden hangisine getirilmesi uygun olur?

- A) Kız, yaşadığı kötü olaylardan sonra
- B) Öğrencinin geziye katılması için velisinden
- C) Krediyi ödeyemeyince kardeşimden
- D) Binanın girişindeki danışmadan
- E) Psikolojik sorunların için psikologdan

31. I. Sadece birkaç kitabımı geri alabildim.

II. Kolleri biraz daha geri alabilirsiniz.

III. Hatasını anlayınca söylediklerini geri aldı.

IV. Kaybedilen topraklar kısa zamanda geri alındı.

V. Kargo şirketi kargoyu kırık getirdi. Sonra geri aldı.

Yukarıdaki cümlelerden hangisinde "geri almak" eylemi "bir şeyi düşmanın elinden almak" anlamında kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

32. Serdar'ın dedesi geçen yıl öldü. O dedesinin mirasından % 20

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) pay almak
- B) karar almak
- C) kontrol altına almak
- D) ders almak
- E) risk almak

33. Bu yıl yağın kar yağışı için belediye gerekli tedbirleri almış.

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözcük öbeği yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) öğ almak
- B) önem almak
- C) yer almak
- D) dikkate almak
- E) nefes almak

DENEME FORMU

34.

Polis teşkilatı suç örgütüne yönelik operasyon
Konuyla ilgili ayrıntıları konuşmak için İçişleri Bakanından

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdaki seçeneklerden hangileri gelebilir?

- A) haberi aldı – sonuç aldı
B) kararı aldı – randevu aldı
C) önlemleri aldı – risk aldı
D) rızası aldı – destek aldı
E) dersi aldı – karar aldı

35. I. Derste duyduğu her bilgiyi not alıyor.

- II. Görüşme sırasında müdürün söylediklerini not aldı.
III. Aslı bu yıl bütün derslerinden iyi notlar aldı.
IV. Videoyu izlerken önemli bölümleri not aldı.
V. Annem beğendiği yemek tariflerini not alıyor.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ifade “puan almak” anlamında kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

36. Covid-19 pandemisinde aşılama sayesinde hastalık

Yukarıda verilen cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) ele alındı B) garanti altına alındı
C) kontrol altına alındı D) güvence altına alındı
E) koruma altına alındı

37. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde cümledeki boşluğu tamamlayabilecek sözcük öbeği doğru verilmiştir?

A) Kızımın rahatsızlığından dolayı bu hafta işten	... risk almalyım.
B) Anketten beklediğimiz	... cezayı alamadık.
C) Bu seneki sınavda görevli olarak	... göze alamayacak.
D) Görüşmelerde turizmdeki durgunluk konusu	... ele alındı.
E) Dün gece dışı çok ağrıdığı için dışçıden	... ders aldı.

38. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde cümledeki boşluğu tamamlayabilecek sözcük öbeği yanlış verilmiştir?

A) Geleceğini için çok çalışıyor ve para biriktiriyor.	→ garanti altına almak
B) Ona kızmıştım ama tatlı sözleriyle	→ gönümü aldı.
C) Ailesine ve kendisine yapılan haksızlığın istiyor.	→ intikamını almak
D) Ailesine ve çocuklarına zor bakıyor, başka birinin istemiyor.	→ sorumluluğunu almak
E) Marmara, deprem bölgesi olduğu için insanlar depreme karşı istiyor.	→ destek almak

39. I. Sigara dumanı yüzünden zor nefes alıyor.

- II. Evin temizliğini bitirince kahve içip nefes alabildim.
III. Borçlarını ödeyince rahat bir nefes aldı.
IV. Ayşe çalışmaya başlayıp maaş alınca biraz nefes aldı.
V. Çocuk çok öksürdüğü için annesi dışarı çıkarıp nefes aldirdi.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde “nefes almak” eylemi “dinlenmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

40. I. Polis, hızlı giden şoförün ehliyetini elinden aldı.

- II. Haksız yere özgürlüğü elinden alındı.
III. Parkta adam çocuğun oyuncaklarını elinden çekip aldı.
IV. Annemin elindeki ağır poşetleri elinden aldım.
V. Çocuk telefonla oynadığı için annesi telefonu elinden aldı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde “elinden almak”, “el koymak” anlamındadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

41. Kocasından şiddet gören kadını, devlet
Kadın, onu yıllarca kocasından korkuyor.
Bu süreçte kadın bazı vakıf ve derneklerden istiyor. Adam kadını yıllarca dövmüş ve hakaret etmiş. Adam kadının
Kadın, kendine güvenini kaybetmiş ve çok kırılmış.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcük öbeklerinden hangisi getirilemez?

- A) gururunu ayaklar altına almış
B) koruma altına aldı.
C) maddi ve manevi destek almak
D) görüş almak
E) baskı altına alan

42. Geçen sene allece çok zor ve kötü olaylar yaşadık. Ancak yaşadıklarımızdan önemli dersler aldık.

Yukarıda verilen cümlede altı çizili sözcük öbeği aşağıdakilerden hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Anlamadığım konularla ilgili özel ders aldım.
B) Yurt dışına gitmeden önce İngilizce dersi aldım.
C) Ali, öğretmenden özür diledi ve hatasından ders aldı.
D) Kardeşim 5 yaşından beri piyano dersi alıyor.
E) Yıllarca matematik dersi aldı ama sınavda başarılı olamadı.

EK 2. Başarı Testinin Son Sürümü

Adınız ve soyadınız:		Yaşınız:	
Türkçe düzeyiniz:		Cinsiyet:	K ☐ E ☐
Hangi ülkeden geliyorsunuz?			
Anadiliniz (birinci diliniz) nedir?			
Türkçe dışında bildiğiniz dil var mı?			
Kaç yıldır Türkiye’desiniz?			

1. Ali okuldan geldi. Annesi evde yoktu. Ocağın üstündeki yeni pişmiş yemeğin kokusu her yeri sarmıştı. Tenceredeki yemekten çatalla aldı.

Yukarıdaki cümlede altı çizili olan sözcük, aşağıdakilerden hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Öğrenci öğretmenin anlattıklarını not aldı.
- B) Annesinden özür diledi ve yaşananlardan ders aldığıni söyledi.
- C) Beğendiği elbisenin kırmızı rengi gelince hemen aldı.
- D) O kadar açtı ki fırındaki sıcak poğaçaları masa ile alıp hemen yedi.
- E) Anne babası olmayan çocukları, devlet koruma altına aldı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “bir araç ile almak” anlamı yoktur?

- A) Fırından tepsiyi eldivenle aldım.
- B) Kurabiyeleri masa ile alıp kutuya koydum.
- C) Yerdeki çöpleri süpürgeyle aldım.
- D) Masamdaki pislikleri el beziyle aldım.
- E) Çantamı dolaptan hızlıca aldım.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “almak” eylemi diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Pazardan aldığım meyveler çok güzel kokuyor.
- B) Kırtasyeden kalem, silgi ve kalem kutusu aldım.
- C) Anahtarını ofiste unuttum. Gelirken ofisten alır mısın?
- D) Mağazadan severek aldığım elbiseyi restoranda unuttuğum.
- E) Manavdan aldığım meyveleri hemen yeme, önce yıka.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “bir araç ile almak” anlamı vardır?

- A) Herkes torbadan bir tane taş alsın.
- B) Anne çocuğunu kucağına aldı.
- C) Kitaplığından güzel bir kitap aldım.
- D) Izgarada pişen etleri çatalla aldı.
- E) Verdiğin önerileri dikkate alacağım.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “satın almak” anlamında yoktur?

- A) Kardeşim sertifikasını almak için okula gitti.
- B) Aldığım kitabı henüz okuyamadım.
- C) Bu yıl kendime yeni bir araba almak istiyorum.
- D) Bu pastaneden taze kurabiyeler alabilirsiniz.
- E) İnternette güvenle dolaşmak için virüs programı al.

6. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerden hangisi “satın almak” anlamındadır?

- A) Yerdeki çöpü kürekle aldı.
- B) Masanın üstündeki kalemleri alıp yere attı.
- C) Hırsız çantamdan cüzdanımı alarak kaçı.
- D) Kasiyer kasadaki tüm parayı alıp saymaya başladı.
- E) Caddeden aldığım tişörtün rengi gri.

7. Ahmet ve arkadaşları top oynuyorlardı. Top ağaçta kaldı. Ahmet ağlamaya başlayınca babası geldi ve topu uzun bir sopa yardımıyla aldı.

Yukarıdaki metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Yerdeki ekmeği bir peçeteye alıp kenara koydum.
- B) Çok sıkıldım, hava almak için dışarı çıktım.
- C) Öğrenciler yarınki gezi için öğretmenden bilgi aldı.
- D) Ebeveynler çocukları için uzmanlardan destek alıyor.
- E) Ahmet’in yaşadıklarından tüm sınıf ders aldı.

8. Mahallede her cumartesi günü meyve ve sebze pazarı var. Annemle birlikte her hafta bu pazara gidip taze meyve sebzelerden alıyoruz.

Yukarıdaki metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Buzdolabındaki meyveleri alıp çantama koydum.
- B) Babamın dün aldığı meyveler çok tazeymiş.
- C) Masanın üstündeki çürük meyveleri alarak çöpe attım.
- D) Bahçeden taze meyveleri alıp çocuklara verdim.
- E) Doktor, meyveden bol bol vitamin aldığımızı söyledi.

9. Cem bir ay önce üniversitede yaşadığı sorunları anlatmak için Beste’ye mektup yollamıştı. Beste bugün mektubunu almış. Yaşananları okuyunca çok üzölmüş ve hemen Cem’i aramış.

Altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerden hangisinde metindekiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Geleceğini güvence altına almak için birikim yapmalısın.
- B) Öğretmen ders notlarını e-posta olarak göndermiş. Aldın mı?
- C) Süt ürünleri üreten fabrikalar denetim altına alınmalı.
- D) Arkadaşım, her zaman en pahalı telefonu almaya çalışıyor.
- E) Başarılı olmak için bazen risk almak gerekliyor.

NİHAİ FORM

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “para çekmek” anlamı **yoktur**?

- A) Bu ay bankadan 10.000 TL alacağım.
- B) Borçlarımı ödemek için bankadan nakit para aldım.
- C) Bu ayki maaşımı bankamatikten aldım.
- D) Maaşıma yapılan % 30 zammı bankadan aldım.
- E) Vitrinde gördüğüm vazoyu nakit parayla almış.

11. Dün gecedan beri sağanak yağmur yağmaya devam ediyor. Artvin’in Hopa ilçesinde birçok evi sel almış.

Metinde altı çizilen ifadenin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürükleyip götürmek
- B) Yanında bulundurmak
- C) Kabul etmek
- D) Elline geçmek
- E) Kesmek, kısaltmak

12. I. İnternette aldığım kitabın fiyatı mağazadan daha ucuzdu.

II. Arkadaşımın yeni yılda aldığı kazağı beğenmedim.

III. Kardeşime alacağım oyuncuğa hâlâ karar veremedim.

IV. Yumurtaları buzdolabından alıp masanın üstüne koymuş.

V. Büfeden gazetesini alan adam köşedeki banka oturdu.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde “satın almak” anlamı **yoktur**?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Seçeneklerden hangisinde altı çizili ifadenin anlamı iki noktadan sonra **doğru** verilmiştir?

- A) Bozuk paraları kumbaradan aldım: “satın almak”
- B) Rektörlükten gelen mektubu aldı: “kendisine bir haber ulaşmak”
- C) Öğretmenin gönderdiği e-postayı aldın mı?: “kabul etmek”
- D) Çantamdan cüzdanımı aldım: “satın almak”
- E) Babam doktorun verdiği ilaçları zamanında almıyor: “kazanç sağlamak”

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “satın almak” anlamı **yoktur**?

- A) Ayşe geçen ay bir çekilişte hediye çeki kazandı. Bu eşyaları hediye çekiyle aldı.
- B) Ömer’in nakit parası yoktu; o yüzden kahveyi kredi kartıyla aldı.
- C) Dün bir mektup aldım ama kimin gönderdiği belli değil.
- D) İrem kazağı 10 liraya, kalemi 5 liraya, defteri de 10 liraya aldı.
- E) Kardeşimin doğum günü için aldığım pastanın tadı bozdu.

15. Yabancı öğrenciler Kocaeli Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinden bir e-posta aldılar. E-postada kurların ne zaman başlayacağı yazıyordu. Öğrencilerin bazı soruları vardı. Bu konuyla ilgili DİLMEK müdürü ile görüşmek istediler ve merkeze gittiler. Merkez müdürü öğrencileri odasına aldı. Öğrencilerle müdür konuşurken görevli gelip “Çay alır mısınız?” diye sordu. Öğrenciler çaylarını içtikten sonra kırtasiyeden aldıkları kitap ile üniversiteden aldıkları kitabın etkinliklerinin farklı olduğunu söylediler. Bu konuda ne yapabileceklerini sordular.

Hangisi, metindeki altı çizili ifadelerden herhangi birinin anlamı **olamaz**?

- A) Satın almak
- B) Yutmak
- C) Kabul etmek, davet etmek
- D) İstemek
- E) Kendisine bir haber ulaşmak, iletilmek

16. Aşağıdaki altı çizili ifadelerin hangisi “çalmak” anlamında **kullanılmamıştır**?

- A) Hırsızlar evde ne var ne yok almışlar.
- B) Kaşla göz arasında cüzdanımı almışlar.
- C) Eyvah, arabadan çantamı almışlar.
- D) Sel, her şeyi almış götürmüş.
- E) Telefonu dolaptan gizlice alırken görmüşler.

17. Dün çok yağın bir gündü. Toplantı çok geç bittti. Bu yüzden havaalanına geç kaldım. İşlemleri yaptım ama geç kaldığım için uçuğa almadılar.

Metinde geçen altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı anlamda **kullanılmamıştır**?

- A) Fazla eşyaları küçük odaya alalım.
- B) Hasta yakınlarını acil servise almadılar.
- C) Başkan, kendisiyle görüşmek isteyenleri iceri aldı.
- D) Kardeşim beni odasına almadı ve kapıyı kilitledi.
- E) Derse geç kalan öğrencileri sınıfa almadım.

18. İçinde “almak” geçen altı çizili ifadelerden hangisi diğerlerinden farklı bir anlamda **kullanılmıştır**?

- A) Oğlumun alerjisi olduğu için antibiyotik alamıyorum.
- B) Öğleden sonra eczaneden ilaç alacağım.
- C) Doktorun verdiği mide ilacını tok karnına almalısınız.
- D) Yurt dışından gelen vitaminleri her gün düzenli alıyorum.
- E) Annem günde üç defa ilaç alıyor.

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “öğrenim görmek” anlamı **yoktur**?

- A) Eksik konuları tamamlamak için özel ders almıştı.
- B) Üniversiteye gidebilmek için İngilizce hazırlık alıyor.
- C) İkinci sınıftan kalan derslerimi yaz okulunda alacağım.
- D) Yabancı öğrenciler Türkçe dersi alıyor.
- E) Yaşadığın bunca olaydan ders almalısın.

NİHAİ FORM

20. Deneyimli tenisçi final maçını kolayca aldı. Birincilik ödülü olan altın madalyayı aldıktan sonra herkese teşekkür etti.

Altı çizili ifade, hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Etkilemek B) Kaydetmek C) Kazanmak
D) Harcamak E) Çalmak

21. Oğlum annesinin ölümünden sonra uzun süre kimseyle konuşmadı. Şimdi de akula gitmek istemiyor. Oğlumun öğretmeni konuyla ilgili bir psikologdan tavsiye etti.

Yukarıda verilen cümlede boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) ders almamızı
B) yardım almamızı
C) emir almamızı
D) onay almamızı
E) öğ almamızı

22. Mahallemizde yaşlı ve yalnız bir kadın yaşıyor. Hiçbir geliri yok. Altesini bir trafik kazasında kaybetmiş. Biz ailece ona yardım ediyoruz ama yetmiyor. Bence devletten yardım almalı.

Altı çizili sözcük öbeği yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) destek almak B) pay almak
C) ele almak D) önlem almak
E) öneri almak

23. I. Öğretmen, vakıftan başarı plaketi aldı.

II. Millî sporcumuz güreşte madalya aldı.

III. Geçen hafta vizona giren bu film ödül almış.

IV. Sporcu kazandığı kupaları temizlemek için raftan aldı.

V. Ünlü tenisçi altın madalyayı alıp ülkemize getirdi.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "kazanmak" anlamı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

24. "Ders almak" sözcük öbeğinin boş bırakılan cümlelerden hangisine getirilmesi uygun olur?

- A) Kız, yaşadığı kötü olaylardan sonra
B) Öğrencinin geziye katılması için velisinden
C) Krediyi ödeyemeyince kardeşimden
D) Binanın girişindeki danışmadan
E) Psikolojik sorunların için psikologdan

25. I. Sadece birkaç kitabımı geri alabildim.

II. Kolileri biraz daha geri alabilirsiniz.

III. Hatasını anlayınca söylediklerini geri aldı.

IV. Kaybedilen topraklar kısa zamanda geri alındı.

V. Kargo şirketi kargoyu kırık getirdi. Sonra geri aldı.

Yukarıdaki cümlelerden hangisinde "geri almak" eylemi "bir şeyi düşmanın elinden almak" anlamında kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

26. Serdar'ın dedesi geçen yıl öldü. O dedesinin mirasından % 20

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) pay almak
B) karar almak
C) kontrol altına almak
D) ders almak
E) risk almak

27. I. Derste duyduğu her bilgiyi not alıyor.

II. Görüşme sırasında müdürün söylediklerini not aldı.

III. Aslı bu yıl bütün derslerinden iyi notlar aldı.

IV. Videoyu izlerken önemli bölümleri not alın.

V. Annem beğendiği yemek tariflerini not alıyor.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ifade "puan almak" anlamında kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

28. Covid-19 pandemisinde aşılama sayesinde hastalık

Yukarıda verilen cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) ele alındı B) garanti altına alındı
C) kontrol altına alındı D) güvence altına alındı
E) koruma altına alındı

29. I. Sigara dumanı yüzünden zor nefes alıyor.

II. Evin temizliğini bitirince kahve içip nefes alabildim.

III. Borçlarını ödeyince rahat bir nefes aldı.

IV. Ayşe çalışmaya başlayıp maaş alınca biraz nefes aldı.

V. Çocuk çok öksürdüğü için annesi dışarı çıkarıp nefes aldırdı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde "nefes almak" eylemi "dinlenmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV
E) V

30. Geçen sene ailece çok zor ve kötü olaylar yaşadık. Ancak yaşadıklarımızdan önemli dersler aldık.

Yukarıda verilen cümlede altı çizili sözcük öbeği aşağıdakilerden hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Anlamadığım konularla ilgili özel ders aldım.
B) Yurt dışına gitmeden önce İngilizce dersi aldım.
C) Ali, öğretmenden özür diledi ve hatasından ders aldı.
D) Kardeşim 5 yaşından beri piyano dersi alıyor.
E) Yıllarca matematik dersi aldı ama sınavda başarılı olamadı.

EK 3. Uygulama Güvenirliğı Formu

Uygulama Güvenirliğı Kontrol Listesi

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcüksel Yaklaşım: "Almak" Örneğı İçin Bir Uygulama

Sayın Gözlemci;

Bu araştırmada sözcüksel yaklaşım çerçevesinde bağlam ve derlem temelli öğretim uygulamalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sözcüklerini geliştirmeye etkisi belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu kapsamda "almak" çok anlamlı eyleminin öğretimi hedeflenen bu çalışma, deneysel niteliktedir. Deneysel çalışmada sonucun belirlenmesinde, deneysel etki dışında, uygulayıcının konuyu bilmesi ve katılımcılara uygulaması da etkilidir. Bu bağlamda uygulama güvenirliliğinin sağlanması önemlidir.

Bu süreçte sizden istenen aşağıda listelenen davranışların/hedeflerin uygulamadaki görünümünü derecelendirmenizdir. Uygulayıcı tarafından gerçekleştirilmesi beklenen davranışlar/hedefler için "0", "1" ya da "2" rakamını yuvarlak içine alarak işaretleyiniz.

Gözlemcinin Adı- Soyadı: Elif KAYABAŞLI CORA

(0=Amaç gerçekleştirilemedi, 1=Amaç kısmen gerçekleştirildi)

(2=Amaç gerçekleştirildi)

	1. Gözlem Tarih: 09.03.2022	2. Gözlem Tarih: 20.03.2022	3. Gözlem Tarih: 30.03.2022
Hedef sözcüğün/sözcük öbeğinin eşdizimleri hakkında farkındalık oluşturuldu.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Hedef sözcük/sözcük öbeğı, derlemden elde edilen veriler temelinde oluşturulan etkinlikler yoluyla verildi.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Hedef sözcük/sözcük öbeğı, dilbilgisel yapılarla birlikte kullanıldı.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Hedef sözcüğün/sözcük öbeğinin dilbilgisel yapılarla kullanımı, sezgisel yöntemle verildi.	0 (1) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Hedef sözcüğün/sözcük öbeğinin tüm kullanımları gösterildi.	0 (1) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Hedef sözcük/sözcük öbeğı, metin/bağlam içinde verildi.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada dilin kullanımsal yönü (işlevselliğı) öne çıkarıldı.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulama, çeşitli dil becerileri aracılığıyla (okuma, dinleme, konuşma, yazma) yapıldı.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada öğrencilere uygun yönergelerle açıklama yapıldı.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulama, öğrencilerin düzeyine uygun içeriklerle sürdürüldü.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada öğrenciler hedef dile maruz bırakıldı.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada çok yönlü uyarılara (görsel, işitsel vb.) yer verildi.	0 (1) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada somuttan soyuta doğru hareket edildi.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada günlük hayatla ilişki kuruldu.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada dilbilgisel yanlışlar, öğrenme sürecinin bir parçası olarak görüldü.	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2
Uygulamada öğrencilerin yanlışları yeniden biçimlendirilerek dönüt verildi.	0 (1) 2	0 1 (2) 2	0 1 (2) 2

Ek Açıklamalar: Gözlem yaptığım uygulamalarda, uygulayıcı vermek istediğı sözcük ve sözcük gruplarını seviyeye uygun bir biçimde metinler yoluyla bağlam içerisinde vermiş ve etkinlikleri ilk önce öğrencilerden metin içerisinde anlamaları beklemiştir. Sonra proje süresi ile tüm görselleri ve metinleri göstermiştir. Gerektiği yönergeleri, kazanımlara uygun bir biçimde vermiştir. Saygıtlı kelimeleri hayattan örneklerle somutlaştırıp öğrencinin ilgisini çekmiş ve anlamasını sağlamıştır. Okuma-yazma kazanımlarını almak üzere tüm becerilere yer verilmiş ancak dinleme becerisinin her hafta olmaması ekteki bir durum olarak görülmüştür. Bu çalışmanın, öğrenci ve uygulayıcı açısından faydalı olduğunu ve sahaya katkı sağlayacağını düşünmekteyim.

EK 4. Eğitim Durumları

EĞİTİM DURUMU- 1. HAFTA

DERSİN ADI: Türkçe

KUR: B1

SÜRE: 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMLİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için "almak" eyleminin temel anlamını ve birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak "almak" eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Sözcüğün anlamı seçilirken temel anlamdan yan anlama doğru bir sıralama yapılmıştır. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR:

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
KK.B1.11 Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
SA. B1. 01 Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
SA. B1. 04 Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.
SA. B1. 08 Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.
OA. B1. 02 İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
OA. B1.06 Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
OA. B1. 08 İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
YA. B1. 02 Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
(Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.2.** Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.D.3. Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.SE.5. Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
B1.SE.6. Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.
B1.SE.40. Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
B1.SÜ.2. Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
B1.SÜ.4. Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
B1.O.1. Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
B1.O.2. Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.O.4. Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
B1.Y.2. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.

(Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

- 1. DİKKATİ ÇEKME:** Öğretmen "almak" eylemini tahyaya yazar ve bu eylemin birden fazla anlamının olduğunu ve cümleler içinde anlamının değiştiğini söyler. "Bu derste öğreneceklerinizle Türkçede önemli bir yeri olan "almak" eylemine ilişkin temel bilgileri öğreneceksiniz"der.
- 2. GÜDÜLEME :** Öğretmen "Bu derste öğreneceklerinizle "almak" ifadelerine ilişkin temel anlamları kullanabileceksiniz." der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin bu görselden ne

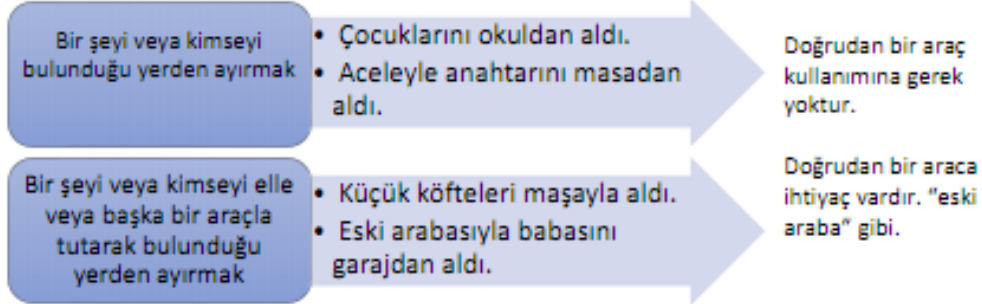
anladığını sorar. Öğrencinin “almak” eyleminin temel anlamıyla ilgili bir diyalog oluşturmaya yardımcı olur. Oyun oynatarak öğrencinin “almak” eylemini kullanabildiğini fark etmesini sağlar.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” eylemi ile temel anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz.” der.

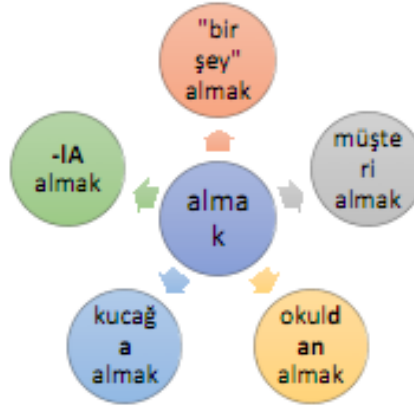
4. DERSE GEÇİŞ : Öğretmen konu ile ilgili çalışma yapraklarını dağıtır ve etkinliklere geçmeden önce aşağıdaki bilgileri verir.

A. Bu aşamada eylemlerin temel anlamsal ve kullanım özellikleri verilecektir.

- Almak eyleminin temel anlamı:

B. Tahtaya “almak” eylemini yazınız .Temel anlamını ve aldığı ekleri oklarla gösteriniz.

B. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ - ETKİNLİKLER

Bu bölümde etkinlikler öğretmen gözetiminde yapılır.

Bu aşamada, öncelikle “almak” eylemlerinin temel anlam ve kullanım özellikleri verilecektir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilecektir. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığı arttırılacaktır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbilisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen etkinlikleri temel anlamı içerisinde yazar ve konuşur.

C. SONUÇ BÖLÜMÜ

1.SON ÖZET: Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır. Öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit eder. Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığını fark eder:

2. TEKRAR GÜDÜLEME : Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin temel anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.

3. KAPANIŞ: Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği çalışma yapraklarını toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar.

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 1. HAFTA

1. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3.)

A. Altı çizili sözcük ve sözcük öbeklerine dikkat ederek okuyunuz.

Eda ve Serdar İstanbul' a yeni taşındılar. Eda ilk defa ailesinden uzakta yaşayacak. Hem üzgün hem de heyecanlı. Serdar ise daha önce farklı bir şehirde yaşamış ama İstanbul'da yaşamak onu da heyecanlandırıyor. Büyük bir heyecanla evi yerleştiriyorlar. Tek tek tüm kutuları açıyorlar. Kutudaki eşyaları alıyorlar ve odalara yerleştiriyorlar. Kutudan aldıkları mutfak eşyalarını yıkayıp sonra yerlerine koyuyorlar.

Eda: Serdar bu kutuda ne var?

Serdar: Bilmiyorum Eda. Kutulara eşyaları annem koydu.

Eda: Bir tek bu kutuyu açmadık, hadi açalım!

Serdar: Tamam, açalım. Ben de merak ettim.

Eda ve Serdar kutuyu açarlar. Kutuda bir sürü fotoğraf vardır. Çok mutlu olurlar. Tüm fotoğrafları alıp birlikte bakarlar.

B. Sizce kutudaki fotoğrafları görünce neden mutlu oldular?

.....

.....

2. ETKİNLİK (B1.O.2, SA. B1. 0, B1.SÜ.2, B1.O.4.)

Merhaba sevgili öğrenciler, bugün sizlerle bir oyun oynayacağız. Masaya farklı ülkelerin bayraklarını gösteren kartları koyuyorum. Herkes masadan bir kart alsın lütfen. Aldığınız kartı kimseye göstermeyin. Arkadaşlarınıza sorun.

Sence elimdeki kart hangi ülkenin bayrağını gösteriyor?

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....
- 4-.....

3. ETKİNLİK (SA. B1. 01, B1.SÜ.2. B1.O.4.)

Bu fotoğraf sana ne düşündürdü? Düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır mısın?

Şimdi fotoğrafın hikayesini okuyalım:

Bu fotoğrafta bir çocuğun masumiyetini görüyoruz. Ülkesindeki savaştan habersiz ailesiyle sığınma kampında kalan çocuk, elindeki ekmeği bir çadırın önünde gördüğü kimsesiz, yaşlı ve çok yorgun bir adama uzatıyor.

Yaşlı adama, "Amca bu ekmeği alır mısın?" diyor. Yaşlı adam şaşırıyor. "Teşekkür ederim, ben almayayım", diyor. Yaşlı adam çocuğa bakıyor ve "İşte, dünyayı bu çocuklar kurtaracak, savaşları bu çocuklar durduracak" diye düşünüyor.

4. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3.)

Benim adım Emine. Bugün 65. doğum günümü kutlayacağız. Yanımda eşim, çocuklarım ve torunlarım olsun, istiyorum. Gençken ileri yaşlardaki doğum günlerimi hiç hayal etmedim. "Ben hep genç kalacağım." sandım.

Doğum günümü, sadece arkadaşlarımla kutlamak istemedim. Çünkü ailemi çok seviyorum. Sabah erkenden kalkıp torunumun en sevdiği kurabiyeyi yaptım. Kurabiyeler pişince onları fırından eldivenle aldım. Güzel bir servis tabağına yerleştirdim. O kadar güzel kokuyordu ki dayanamadım, tabaktan bir tane kurabiye aldım ve kurabiyeden yiyince hayalimde gençlik zamanlarıma gittim.

O anda zil çaldı. Canım torunlarım kurabiyenin kokusunu almıştı bile.

A. Okuduğunuz metne göre Emine kurabiyeyi ne ile almış? İşaretleyiniz.

Peçete ile		
Maşa ile	kurabiye	almış.
Eldiven ile		

B. Okuduğunuz metne göre Emine kurabiyeyi nereden almış?

Masadan		
Tabaktan	kurabiye	almış.
Tepsiden		

C. Okuduğunuz metne göre çocuklar neyin kokusunu almış?

Yemeklerin		
Pastanın	kokusunu	almış.
Kurabiyenin		

5. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.Y.2.)

Aşağıdaki sözcük cümleleri görsellerle eşleştirin ve altı çizili sözcük öbeklerini resimlerin altına yazınız.

- Çocuk ağlayınca kadın çocuğu kucağına alır.
- Bir fincan Türk kahvesi alabilir miyim?
- Raftan bir kitap aldım.
- Şu çikolatalardan almak istiyorum.
- Çocukları okuldan almak için saat 15.00'te evden çıkarım.
- Annem çekmecedan tabakları almak için elini uzattı.

kucağa almak

raftan kitap almak

kahve almak

çekmecedan almak

çikolatalardan almak

okuldan almak

6. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3, B1.Y.2)

Aşağıdaki boşlukları kutucuktaki sözcüklerle doldurunuz.

dolaptan

çikolatalardan

kitap

kucağına

yerden

eldivenle

kahve

müşteriyi

odun

okuldan

1. Çantamı aldım.
2. Yere düşen anahtarı aldım.
3. Ben okumak için arkadaşşımdan aldım.
4. Anne ağlayan bebeğı aldı.
5. Fırındaki tepsiyi aldı.
6. Çocuk kocaman kare almak için izin istedi.
7. Servis şoförü kendisine el kaldıran almak için durdu.
8. Yakacak almak için indiğı bodrumda düştü.
9. Çalışırken molada almak için ayağı kalktığı anda bilgisayara çarptım.
10. Akşama çocuğı almam gerekiyor.

7. ETKİNLİK (B1.Y.2.)

Aşağıda "almak" eylemi ile birlikte kullanılan eklerle bakınız. Siz de "almak" eylemini bu ekleri farklı sözcüklere getirerek iki örnek yazınız.

.....+ almak	Örnek Kullanım	1.	2.
DAn + almak	masadan almak		
lArdAn + almak	tabaklardan almak		
(n)A + almak	arabasına almak		
l + almak	kalemi almak		
ile almak	çatal ile almak		

8. ETKİNLİK

Eşleştiriniz.

1. -DAn almak ()	a) Pazardaki sebzelerden almış.
2. -(IAr)DAn almak ()	b) Bebeği kucağına aldı
3. -(n)A almak ()	c) Bu kalemi çantamdan aldım.
4. ile almak ()	d) Dolaptan sütü aldım.
5. -I almak ()	e) Bahçedeki çöpleri kürekle aldım.

9. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3.)

Aşağıdaki cümleleri sağda verilen anlamlar ile eşleştiriniz.

- a. Ambulans olay yerinden yaralıyı alıp hastaneye götürdü.
- b. Yolda arabamız bozuldu ve çekici arabayı almak zorunda kaldı.
- c. Çocuk parkta oynarken yerdeki çöpleri gördü ve bir peçeteyle çöpleri alıp attı.
- d. Babasının ellerindeki kır çiçeklerini gören genç kız çiçekleri sevinç ile aldı.
- e. Çekmecedeki kremleri al ve yanıma gel.
- f. Pişen etleri çatalla alıp tabağa koydu.
- g. Bulaşık makinesinden bardakları alırken bardaklardan biri kırıldı.
- h. Bozulan arabamı çekiciyle alarak otoparka koydular.

1) Doğrudan almak

2) Bir araçla almak

EĞİTİM DURUMU- 2. HAFTA

DERSİN ADI: Türkçe

KUR: B1

SÜRE: 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMLERİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için "almak" eyleminin temel anlamı ve yan anlamı birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak "almak" eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Sözcüğün anlamı seçilirken temel anlamdan yan anlama doğru bir sıralama yapılmıştır. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR:

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
- KK.B1.01** Yolculuk planı yaparken veya yolculuk sırasında karşılaşılabileceği durumlara (adres sorma, yön tarifi isteme, bilet alma/yer ayırtma, ödeme yapma, gidilecek yer ve tercih belirtme vb.) uygun ifadeleri kullanır.
- KK.B1.11** Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
- SA. B1. 01** Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
- OA. B1. 02** İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
- OA. B1.06** Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
- OA. B1. 07** Kişisel iletişimdeki (mektup, e-posta, kısa ileti vb.) olay, duygu ve dileklerin anlamını çıkarır.
- OA. B1. 08** İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
- OA. B1. 12** Deneyim, olay, düşünce, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin anlamını yakalar.
- YA. B1.01** Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
- YA. B1. 02** Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
- (Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.3.** Sözcükleri unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.SE.5.** Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
- B1.SE.6.** Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.
- B1.SE.40.** Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
- B1.SÜ.2.** Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
- B1.O.1.** Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- B1.O.2.** Sözcükleri unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.O.3.** Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar.
- B1.O.4.** Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
- B1.O.5.** Resmi veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.
- B1.Y.2.** Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
- (Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

- 1. DİKKATİ ÇEKME :** Öğretmen "almak" eylemini tahyaya yazar ve bu eylemin birden fazla anlamının olduğunu ve cümleler içinde anlamının değiştiğini söyler. "Bu derste öğreneceğinizle Türkçede önemli bir yeri olan "almak" eylemine ilişkin bağlam içinde eşdizimleri öğreneceksiniz" der.
- 2. GÜDÜLEME :** Öğretmen "Bu derste öğreneceğinizle "almak" ifadelerine ilişkin temel anlamlarını ve yan anlamlarını kullanabileceksiniz." der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin

bu görselden ne anladığını sorar. Öğrencinin “almak” eyleminin temel anlamıyla ve yan anlamıyla ilgili bir diyalog oluşturmaya yardımcı olur. Oyun oynatarak öğrencinin “almak” eylemini kullanabildiğini fark etmesini sağlar.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” eylemi ile temel anlam ve yan anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz.” der.

4. DERSE GEÇİŞ : Öğretmen konu ile ilgili çalışma yapraklarını dağıtır.

B. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ - ETKİNLİKLER

Bu bölümde etkinlikler öğretmen gözetiminde yapılır.

Bu aşamada, öncelikle “almak” eylemlerinin temel anlam ve yan anlam kullanım özellikleri verilecektir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilecektir. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığı arttırılacaktır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbilisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen etkinlikleri temel anlam ve yan anlam çerisinde yazar ve konuşur.

C. SONUÇ BÖLÜMÜ

1.SON ÖZET: Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır. Öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit eder. Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığını fark eder:

2. TEKRAR GÜDÜLEME : Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin temel anlam ve yan anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.

- 1. KAPANIŞ:** Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği çalışma yapraklarını toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar.

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 2. HAFTA

1. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3.,B1.O.2., B1.SE.5., B1.SE.6.)

A. Aşağıda verilen karşılıklı konuşmayı okuyunuz. "Almak" eyleminin altını çiziniz.

Satıcı: Hoş geldiniz.

Çocuk: Hoş bulduk. Ben bu defteri ve boyayı alacağım.

Satıcı: Tamam. Aldıklarınız bu kadar mı?

Çocuk: Hayır, bu kalemi de almak istiyorum.

Satıcı: Peki. Toplam 18 TL.

Çocuk: Tamam. Lütfen aldığım eşyaları poşete koyar mısınız?

Satıcı: Tabii. Buyurun. İyi günler!

Çocuk: İyi günler!

B. Yukarıdaki karşılıklı konuşmada olduğu gibi siz de içinde "almak" eyleminin geçtiği bir alışveriş konuşması (diyalogu) yazınız.

Satıcı:

Ayşe:

Satıcı:

Ayşe:

2. ETKİNLİK (B1.D.3., B1.Y.2.)

Aşağıda verilen metni okuyup metinle ilgili soruları cevaplayınız.

5 MADDEDE GEREKSİZ MASRAFLARA SON VERİN

İşte size sağlıklı bir şekilde mutfakta tasarruf etmenin yolları...

1. Markete gitmeden önce mutfaktaki eksiklerle ilgili bir liste yapın ve marketten yalnızca listedekini **alıp** çıkın.

2. Süpermarketlerdeki promosyonlu ürünleri sepetinize atmadan önce iki kere düşünün ve sadece ihtiyacınız kadarını **alın**.

3. İhtiyacınız kadar ekmek **alın** ve ekmeğin raf ömrünün uzun olmasına dikkat edin. Bayatlayan ekmekleri çöpe atmayın. Bu ekmekleri buzdolabında uzun süre saklayabilir, ihtiyaç olduğunda buzdolabından **alıp** birçok yemekte kullanabilirsiniz.

4. Hazır gıdalardan **almamalısınız**. Hem sağlığınız hem cebiniz için bu gıdaları almaktan kaçınmalısınız. Taze gıdalardan **alarak** daha az parayla daha iyi beslenmiş olacaksınız.

5. Her zaman bütçenize göre harcamalar yapın ve atalarımızın şu sözüne kulak verin: "Ayağını yorganına göre uzat".

(Gazi TÖMER B1 Kuru Ders Kitabı / Düzenlenmiştir.)

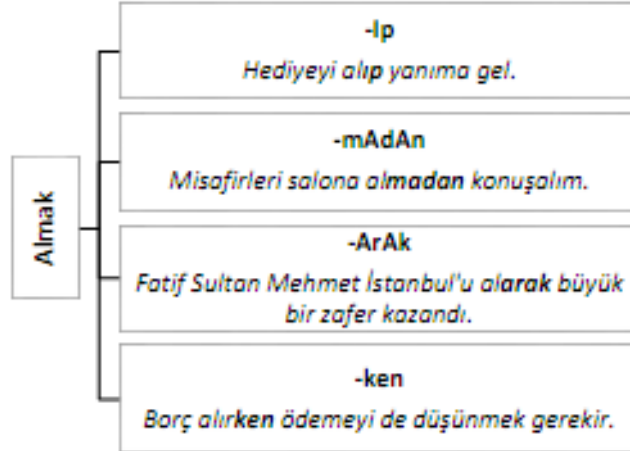
A. Yukarıdaki metni okuyunuz ve altı çizilmiş olan "almak" eylemlerinin hangi ekler ile birlikte kullanıldığını örnekteki gibi yazınız.

- 1 -ni alıp
- 2
3
4
5
6

B. Aşağıdaki metni okuyunuz ve "almak" eylemine gelen ekleri inceleyiniz.

Geçen gün arkadaşlarımla bir alışveriş merkezine gidip pantolon almaya karar verdik. Fakat evimiz alışveriş merkezine biraz uzaktı. Bu nedenle babamın arabasını alarak yola çıktık. Trafik sakindi. Bir saatte alışveriş merkezine ulaştık. Bir mağazaya girdik; mağazada güzel bir pantolon bulamadık. Pantolonu almadan mağazadan çıktık. Mağazanın karşında bir kafe vardı; orada oturmadık çünkü çok geç olmuştu. Kahvelerimizi alırken biri yanıma geldi. Bu sınıf arkadaşım Özlem'di. Onu gördüğüme çok sevindim. Onunla ayaküstü sohbet ettikten sonra kahvelerimizi alıp alışveriş merkezinden ayrıldık.

C. "Almak" eyleminin "-İp, -mAdAn, -ArAk, -ken" ekleriyle kullanımlarını örnek cümleler üzerinde inceleyiniz.

D. Siz de yukarıdaki ekleri kullanarak "almak" eyleminin geçtiği dört cümle yazınız.

1.
2.
3.
4.

3. ETKİNLİK (B1.D.3.)

Aşağıdaki sözcük öbeklerini kullanarak boşlukları "-Ip ve "-mAdAn" zarf fiilleri ile dolduralım.

- kapıdan almak
- şekerlemelerden almak
- öğrencileri almak
- kömür almak
- kurstan almak
- kartlardan almak

1. Anne okulun kapısına geldi ve kızını hızlıca oradan ayrıldı.
2. Ramazan bayramında çocuklar, hemen yediler.
3. Oğlumu önce kurstaki rehber öğretmeni ile görüştüm.
4. Okul servisi, bazı duraklardan okula gelmiş. Öğrenciler müdüre şikâyet ettiler.
5. Bu yarışmada amaç masalardaki renkli onları eşleştirmektir.
6. Sobanın yanındaki kovadan sobaya attım ve sobanın tutuşmasını bekledim.

4. ETKİNLİK (

Sol sütundaki isimleri örnekteki gibi durum ekleriyle birleştirerek sözcük öbekleri oluşturunuz.

	-DAn almak	-A almak	-I almak
Tabak	tabaktan almak	tabağa almak	tabağı almak
Araba			
Ev			
Masa			
Ceket			

5. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3. B1.O.4., OA. B1.06, OA. B1. 12)

A. Metni dinleyiniz ve soruları cevaplayınız

FIKRA

Hoca Nasrettin komşusundan bir gün "kazan" ister. Nasrettin Hoca kazanı alır evine gider. Birkaç gün sonra aldığı kazanı verirken hem teşekkür eder hem de içine küçük bir tencere koyar. Komşusu merakla bu küçük tencereyi sorunca da Nasrettin hoca:

- Komşu, senin kazanın doğurdu, der.

Komşusu bu işe çok sevinir ve kazanı da tencereyi de alır. Aradan biraz zaman geçer. Hoca 2. kez komşusundan kazanı ödünç alır. Ama bu kez aradan günler, haftalar geçer, kazanı geri götürmez. Sonunda komşusu hocaya kazanı sormaya karar verir:

- Hoca, bizim kazan ne oldu? diye sorar.

Hoca da üzgün bir ifadeyle:

- Komşu senin kazan öldü. Sana nasıl söyleyeceğimi düşünüp duruyordum, der.

Sinirlenen komşusu:

- Hocam ne diyorsunuz? Hiç kazan ölür mü? Kazan canlı mı ki ölsün?

Hoca:

- Doğurduğuna inanıyorsun da ölünce neden feryat ediyorsun, der.

(Kaynak, düzenlenmiştir.)

1. Nasrettin hoca kazanı kimden ödünç aldı?

.....

2. Nasrettin hoca kazanı geri verirken ne yaptı?

.....

3. Komşusu ikinci defa kazanını geri isteyince ne cevap aldı?

.....

6. ETKİNLİK (B1.Y.2., B1.SE.5, B1.SE.6.)

A. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Meltem: Merhaba Aslı, dün okuldan güz dönemi final tarihleriyle ilgili bir e-posta aldım. Sen de böyle bir e-posta aldın mı?

Aslı: Meltem, ben böyle bir e-posta alıp almadığımı bilmiyorum. Çünkü uzun zamandır e-postalarımı bakmadım.

Meltem: Bence e-postalarını kontrol et. Eğer e-posta almadıysan hemen öğrenci işlerine gidip bilgi ver. Çünkü okul ile ilgili haber almak ve sınav tarihleri hakkında bilgi almak için e-postalar çok önemli.

Aslı: Tamam, Meltem. Söylediklerini dikkate alacağım ve hemen öğrenci işlerine gideceğim.

B. Ülkenizden Türkiye'ye gelmek için bir havayolu şirketinden bilet aldınız. Ancak uçuş iptal edilmiş ve siz bununla ilgili bir bilgilendirme e-postası almadınız. Bunu görevliye açıklayan bir karşılıklı konuşma (diyalog) yazınız.

Yolcu:

Görevli:

Yolcu:

Görevli:

Yolcu:

Görevli:

7. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4.)

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Ali eve geldiğinde annesi evde değildi. Fırından çok güzel kokular geldiğini fark etti. Fırını açtı ve fırındaki mis gibi kokan poğaçalardan aldı.

1. Yukarıdaki cümlede altı çizili olan sözcük hangi cümlede aynı anlamda kullanılmıştır?

- a) Öğrenci öğretmenin anlattıklarını not aldı.
- b) Annesinden özür diledi ve yaşananlardan ders aldığını söyledi.
- c) Beğendiği elbisenin kırmızı rengi gelince hemen aldı.
- d) O kadar acıkmıştı ki masadaki ekmeği aldı ve hemen yedi.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “almak” diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- a) Masanın üstündeki anahtarı aldı.
- b) Öğretmenin uzattığı çalışma kitabını aldı.
- c) Çocuğun elindeki oyuncakı aldı.
- d) Küçük bahçesi olan evi aldık.

3. Aşağıdakilerden hangisinde “almak” eylemi, “satın almak” anlamında kullanılmamıştır?

- a) Bu hayatta en çok bahçeli bir ev almak istiyordu.
- b) Aldığımız arabayı satmak zorunda kaldık.
- c) Bir şeyler almak için markete gitti.
- d) Önemli bir karar aldım, sana anlatacağım.

4. Kardeşimle uzun süredir görüşmüyorduk. Ondan dün bir e-posta geldi. E-postayı alınca sevinçten havalara uçtum.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “almak” eylemi yukarıdaki anlamıyla kullanılmıştır?

- a) Depremden sonra ondan uzun süre haber alamadım.
- b) Müdürden bu konu hakkında bilgi aldım.
- c) Öğretmenin anlattıklarını not aldım.
- d) Sınavlardan iyi bir sonuç aldım.

NOT: Anlayamadığınız soruları ve seçenekleri bir sonraki dersten sonra yeniden gözden geçiriniz.

EĞİTİM DURUMU- 3. HAFTA

DERSİN ADI : Türkçe

KUR: B1

SÜRE : 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMLİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için "almak" eyleminin yan anlam ve değişmeci anlamı ve birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak "almak" eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi, belirlenen dilbilgisi kurallarının metin ve etkinlikler içerisinde öğrenciye kavratılması amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR:

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
- KK.B1.01** Yolculuk planı yaparken veya yolculuk sırasında karşılaşılabileceği durumlara(adres sorma, yön tarifi isteme, bilet alma/yer ayırma, ödeme yapma, gidilecek yer ve tercih belirtme vb.)uygun ifadeleri kullanır.
- KK.B1.11** Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
- SA. B1. 01** Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
- SA. B1. 04** Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.
- SA. B1. 08** Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.
- SA. B1. 10** Bir sözcüğü hatırlayamadığında benzer anlam taşıyan bir sözcük/ söz öbeği kullanır.
- OA. B1. 02** İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
- OA. B1.06** Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
- OA. B1. 07** Kişisel iletişimdeki (mektup, e-posta, kısa ileti vb.) olay, duygu ve dileklerin anlamını çıkarır.
- OA. B1. 08** İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
- OA. B1. 10** Metnin bağlamından hareketle bilinmeyen sözcük veya sıklıkla kullanılan (ağızına bir şey koymamak, çağı gitti azı kaldı, dört gözle beklemek vb.) deyimlerin anlamını tahmin eder.
- YA. B1.01** Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
- YA. B1. 02** Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
- (Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.2.** Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.D.3.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.SE.5.** Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
- B1.SE.40.** Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
- B1.SÜ.2.** Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
- B1.SÜ.4.** Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
- B1.O.1.** Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- B1.O.2.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.O.4.** Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
- B1.O.5.** Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.
- B1.Y.2.** Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
- (Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

1. DİKKATİ ÇEKME : Öğretmen "almak" eylemi ile ilgili bir görsel gösterir ve ilgili diyalogu okutur. Önceki derste öğrettiği temel anlamın dışında "almak" eyleminin bir de yan anlam ve değişmecı anlamı olduğunu ifade eder. "Bu derste öğreneceklerinizle Türkçede önemli bir yeri olan "almak" eyleminin temel anlamı dışında anlamları olduğunu fark edeceksiniz," der.

2. GÜDÜLEME : Öğretmen "Bu derste öğreneceklerinizle "almak" ifadelerine ilişkin yan anlam ve değişmecı anlamları ile birlikte kullanabileceksiniz," der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin bu görselden ne anladığını sorar. Öğrencinin "almak" eyleminin yan anlam ve değişmecı anlamıyla ilgili bir diyalog oluşturmaya yardımcı olur. Öğrencinin hem yan anlamı hem de değişmecı anlamı öğrenerek metin içerisinde kullanabileceğini ifade eder.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmenin "Bu derste öğreneceklerinizle "almak" eylemi ile yan anlam ve değişmecı anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz," der.

4. DERSE GEÇİŞ : Öğretmen ilgili çalışma yaprağını dağıtır ve aşağıdaki görseli yansıtır. Öğrencilerin "almak" eyleminin nasıl kullanıldığını fark etmelerini sağlar.

A. Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı okuyunuz.

(Kaynak: <https://soturkish.com/sempazarlari/>)

Ayşe: Merhaba. Kolay gelsin. Bir kilo üzüm alabilir miyim?

Satıcı: Merhaba, tabi. Hemen bir kilo üzüm tartıyorum.

Zeynep: Lütfen, şuradaki salkımı alabilir miyiz?

Satıcı: Tamam efendim. Bu salkımı tartıyorum o zaman.

Ayşe: Teşekkür ederiz. Siyah üzümün çekirdeği var mı, tadı nasıl?

Satıcı: Hayır, efendim. Bir tane siyah üzüm alıp tadına bakabilirsiniz?

Ayşe: İmmmm Çok güzel. Bir kilo da siyah üzüm alıyoruz.

Zeynep: Yeşil elmalar ekşi mi?

Satıcı: Biraz ekşi ama kestiğim bir dilim elmayı bıçakla alıp tadına bakabilirsiniz.

Zeynep: Evet biraz ekşi. Elmanın yerine muz alayım. Teşekkürler.

Satıcı: Hemen efendim. Başka bir şey var mı acaba?

Ayşe: Hayır teşekkür ederim. Borcumuz ne kadar?

Satıcı: 40 TL efendim.

Ayşe: Buyrun! Hayırlı işler.

- B. Karşılıklı konuşmada geçen “almak” eylemlerinin anlamlarını öğrencilerin tahmin etmelerini isteyiniz.

.....

.....

B. GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Bu bölümde etkinlikler yapılacaktır. Bu aşamada, öncelikle “almak” eylemlerinin yan anlam ve değişmecî anlam kullanım özellikleri verilir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilir. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığını arttırmak amaçlanır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbilisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen etkinlikleri yan anlam ve değişmecî anlam çerisinde yazar ve konuşur.

C.SONUÇ BÖLÜMÜ

1. SON ÖZET: Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır.Öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit edilir. Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığına dikkat eder.

2.TEKRAR GÜDÜLEME : Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin yan anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.

3.KAPANIŞ: Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği çalışma yapraklarını toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar.

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 3. HAFTA

1. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11)

A. Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı okuyunuz.

(Kaynak: <https://soturkish.com/sempazarlari/>)

Ayşe: Merhaba, kolay gelsin. Bir kilo üzüm alabilir miyim?

Satıcı: Merhaba, tabii. Hemen bir kilo üzüm tartıyorum.

Zeynep: Şuradaki salkımı alabilir miyiz?

Satıcı: Tamam, efendim. Bu salkımı tartıyorum o zaman.

Ayşe: Teşekkür ederiz. Siyah üzümlerin çekirdeği var mı, tadı nasıl?

Satıcı: Evet, efendim. Siyah üzümün tadına bakabilirsiniz.

Ayşe: İmmmi Çok güzel. Bir kilo da siyah üzümden alıyoruz.

Zeynep: Yeşil elmalar ekşi mi?

Satıcı: Biraz ekşi. Bıçakla kesip tadına bakabilirsiniz.

Zeynep: Evet, biraz ekşi. Elmanın yerine muz alayım. Teşekkürler.

Satıcı: Hemen, efendim. Başka bir şey var mı acaba?

Ayşe: Hayır, teşekkür ederim. Borcumuz ne kadar?

Satıcı: 40 TL efendim.

Ayşe: Buyurun! Hayırlı işler!

2. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3., B1.O.2., B1.O.4., OA. B1.06, SA. B1. 08, OA. B1. 08, OA. B1. 10, B1.D.2.)

A. Aşağıda verilen metni okuyup metinle ilgili soruları cevaplayınız.

TUZ MASALI

Bir varmış, bir yokmuş... Bir padişahın üç oğlu varmış. Padişah, akli kıt bir adammış. Yaşına, padişahlığına yakışmayan hareketler yapar, devlet işleriyle hiç uğraşmazmış. Oğullarına gelince, büyük oğlu kurnaz ve ikiyüzlü, ortanca oğlu çıkarıcı ve yalancı, küçük oğlu ise dürüst ve akıllıymış.

Günlerden bir gün, padişah üç oğlunu da yanına çağırarak, onları **salona almış** ve "Söyleyin bakalım, beni ne kadar seviyorsunuz?" diye sormuş. Önce, büyük şehzade;

- Babacığım, demiş. Sizi altınlar, elmaslar, pırlantalar kadar seviyorum.

Bu cevap, padişahın pek hoşuna gitmiş. Ortanca oğlu da;

-Babacığım, ben sizi bal kadar, börek kadar, baklava kadar seviyorum.

Ortanca oğlunun cevabı da padişahın hoşuna gitmiş. Küçük şehzade ise birdenbire cevap verememiş. Biraz yutkunduktan sonra

"Babacığım, ben sizi tuz kadar seviyorum", demiş. Padişahın suratı birden asılmış. Kaşlarını çatarak

-Beni tuz kadar seviyorsun ha? Seni utanmaz, hain evlat seni. Dünyada tuzdan daha kıymetli bir şey bulamadın mı? Sonra hiddetle, cellatlarını çağırarak. Kısa bir zaman sonra, iri kıyım, korkunç iki cellat içeri girmiş. Padişah:

- Çabuk **bunu alın!** Kafasını uçurun! diye bağırarak.

Şehzadeyi çok seven ve onu öldürmeye kıyamayan cellatlar, şehzadeyi uzak bir yere götürüp serbest bırakmışlar. Serbest kalan şehzade az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş, altı ay bir güz gitmiş... Nihayet bir memlekete varmış. Şansı yaver gitmiş ve günlerden bir gün şehzade o memlekete padişah olmuş. Akıllı ve dürüst olduğu için, memleketi gül gibi idare etmeye başlamış. Aradan yıllar geçmiş. Genç padişah, babasını memleketine davet etmiş. Babası, daveti kabul etmiş ve gitmiş. Babayı içeri almışlar. Yıllar içinde çok değişen, bıyık ve sakal da bırakan oğlunu, padişah tanıyamamış.

Genç padişah, çok güzel yemekler hazırlatmış. Fakat hiçbirine tuz koydurmamış. Misafir padişah, yemekleri çok beğenmiş ama tuzsuz oluşuna hayret etmiş.

-Sizin memlekette tuz bulunmaz mı? diye sormuş.

Genç padişah, gülerek

-Vardır padişahım. Hem o kadar çoktur ki, bütün dünya tuzu **buradan alır.**

Bu cevaba büsbütün şaşırarak padişah,

-İyi ama, bütün yemekleriniz tuzsuz. Sebebi nedir?

Genç padişah bu sefer,

- Sizin tuzu hiç sevmediğinizi söylediler de onun için koydurmadım.

Padişah, derhal atılmış.

-Katiyen efendim, yanlış söylemişler. Tuzsuz hayat mı olurmuş? Hayattaki en kıymetli şey tuz değil midir?

O zaman, genç padişah, gülerek,

-Ama, küçük oğlunuz size "Ben seni tuz kadar seviyorum." dediği zaman, onu cellatlara teslim etmişsiniz.

Bu söz üzerine, padişah, kendine gelmiş. Karşısındaki genç padişaha dikkatle bakınca, oğlunu tanımış. Baba ve oğul hemen kucaklaşmışlar. Sevinçleri görülecek şeymiş. Onlar ermiş muradına...

Gökten üç elma düşmüş: Birini bu masalı anlatan, birini okuyan, birini de dinleyen alsın.

1. Padişah oğullarını salona alıp onlara ne sormuş?

.....

2. Küçük şehzadeyi alan cellatlar şehzadeye ne yapmışlar?

.....

3. Genç padişah bütün yemekleri neden tuzsuz yaptırmış?

.....

B. Aşağıdaki tabloda metinden alınan cümlelere yer verilmiştir. Bu cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin ve sözcük öbeklerinin "götürmek", "kabul etmek" ve "satın almak" anlamlarından hangisi ile eşleştiğini bulunuz ve karşısına yazınız.

Metinde geçen cümle	Altı çizili sözcüğün anlamlı
1. Günlerden bir gün, padişah üç oğlunu da yanına çağırarak, onları <u>salona almış</u> .	<i>kabul etmek</i>
2. Çabuk <u>bunu alın!</u>	
3. Babayı <u>içeri almışlar</u> .	
4. Hem o kadar çoktur ki, bütün dünya tuzu <u>buradan alır</u> .	

3. ETKİNLİK (DA. B1.05, B1.Y.2, OA. B1. 07, YA. B1.01, YA. B1. 02)

Yeni satın aldığınız bir ürün bozuk çıktığı için ürünü değiştirmek istiyorsunuz. Ama firma ürünü geri almak istemiyor. "Almak" eyleminin aşağıdaki anlamlarını kullanarak yukarıda belirtilen sorun ile ilgili bir e-posta yazınız.

Kendisine bir haber ulaşmak, iletilmek, eline geçmek: Mesajımı aldınız mı?

Satın almak: Sizden aldığım ürün bozuk çıktı.

Geri almak: Bu ürünü geri almanızı istiyorum.

Sayın İlgili;

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 01, B1.Y.2, YA. B1. 02)

A. Aşağıdaki metni tamamlayınız.

Geçen hafta annelere sürpriz yapıp yanlarına gitmek istedim. Hemen bir uçak bileti aldım. Uçağım akşam 5'teydi. Saat 4'te evden çıktım. Yarım saatte hava alanına ulaştım. Fakat beni uçağa almadılar. Çok geciktiğimi söylediler. Rica ettim ama kabul etmediler. "Bir sonraki uçuş ne zaman?" diye sordum. Akşam saat 22.00'de dediler. Aldığım bileti değiştirmediler. Saat 22.00 uçuşu için yeni bir bilet aldım ve orada uçuş saatine kadar bekledim. Aileme birkaç hediye almak için mağazalara baktım. Anneme çok güzel bir parfüm aldım.

.....

.....

.....

.....

B. Başınıza böyle bir durum geldiğini düşünelim. "Satın almak", "geri almak", "değiştirmek", "fatura almak", "memnun kalmak" sözcük öbeklerini kullanarak tamamlayınız.

Emre kendine bir çift spor ayakkabısı alır. Bu ayakkabı ünlü bir markadır ve biraz pahalıdır. Aradan iki hafta geçer. Ayakkabının yan dikişleri açılır. Emre bu duruma üzülür ve

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., B1.SE.5., OA. B1. 02, OA. B1. 08, OA. B1. 10, B1.D.2., YA. B1.01, YA. B1. 02)

A. Aşağıda verilen konuşma metnini okuyunuz.

DÜNYAMIZIN SONU MU GELİYOR?

Ahmet: Bugünkü gazeteyi okudun mu?

Ayşe: Hayır, okumadım. Ne yazıyor?

Ahmet: Türkiye’de sel önüne çıkan her şeyi alıp götürmüş. Dünyada birçok yerde de fırtına ve hortum etrafında ne var ne yok almış, yok etmiş resmen.

Ayşe: Depremler, seller, kuraklık ve savaşlar... Çok üzüldüyorum. Acaba biz, bireysel olarak bir şeyler yapabilir miyiz?

Ahmet: Bu sorunlara çözüm üretmeye çalışan örgütler ve gruplar var. Onlardan yardım alabiliriz. Broşürler alıp herkesin okumasını sağlamalıyız. Her ay belli miktarda para toplayıp ihtiyaç sahiplerine ulaştırabiliriz.

Ayşe: Evet. Bu örgütlerin nasıl yardım ettiklerini biliyorum. Yardım alan herkes sosyal medyada paylaşıyor.

Ahmet: O zaman hemen başlayalım.

B. Peki, siz neler yapardınız? “Yardım almak ve yardım etmek” sözcük öbeklerini kullanarak bir diyalog yazınız?

Büşra:.....

Murat:.....

Büşra:.....

Murat:.....

Büşra:.....

6. ETKİNLİK (KK.B1.11, B1.D.2.)

☐ pay almak ☐ geri almak ☐ ders almak ☐ ele almak ☐ dikkate almak

Yukarıda kutucuk içerisinde verilen sözcük öbeklerini, gerekli dilbilgisi kuralını uygulayarak aşağıdaki cümlelere yerleştiriniz.

1. Aslı, babası öldükten sonra yurt dışına taşındı ve babasının mirasından İstemedi.
2. Arkadaşına verdiği parayı isteyince arkadaşıyla tartıştı.
3. Anne kızının yaptığı davranışların sonuçlarından gerektiğini söyledi.
4. Toplantıda öncelikle şirketin sorunları, çalışanların istekleri
5. Sınava girecek öğrencilerin sınavla ilgili öğretmenlerinin dediklerini..... gerekir.

7. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., OA. B1. 10, B1.D.2., SA. B1. 10)

Aşağıdaki tabloda yer alan örnek cümleleri inceleyiniz ve altı çizili ifadenin kullanıldığı birer cümle de siz oluşturunuz.

Örnek cümle:	Benim cümlem:
Aşı önlemleri sayesinde Covid-19 virüsü <u>kontrol altına alındı.</u>	
Haberlerde sosyal medyanın <u>denetim altına alınmasından</u> söz ediliyor.	
Erasmus programıyla Almanya'ya gitmek için Rektörlükten <u>izin almak</u> gerekir.	
Broşürler için müşterilerimizin <u>rızası alınarak</u> fotoğrafları çekiliyor.	
Maymun çiçeği hastalığının yayılmaması için <u>önlem alınmalı.</u>	
Depremden korunmak için evde çeşitli <u>tedbirler aldım.</u>	
Üniversite tercihlerinde doğru <u>karar almak</u> oldukça önemli.	
Uyanınca balkona çıkıp derin derin <u>nefes alırım.</u>	
İstanbul'un karmaşasından kurtulup rahat bir <u>nefes almak</u> için şehir dışına çıktım.	

8. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3., B1.O.4., SA. B1. 08, OA. B1. 08, B1.D.2., B1.O.1.)

A. Aşağıdaki metni okuyunuz.

BAŞARILI İNSANLARIN YAPTIĞI EN ÖNEMLİ İKİ ŞEY

İşinizde başarılı olmak istiyorsunuz ama nereden başlayacağınızı bilmiyorsunuz. Başarılı insanların öykülerinden yola çıkabilirsiniz. Yapılan araştırmalar, başarılı insanların birçok ortak özelliği olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan en önemli ikisi şöyle:

1. Mantıklı ve bilinçli karar almak

Hedeflerinizi belirlerken duygularınızla hareket etmeniz yanlış kararlar almanıza neden olabilir. Duygularınızın mantığınızın önüne geçmesine izin vermeyin. Hayatınızı değiştirecek kararları vermeden önce gerekli tüm bilgileri edinin ve sahip olduğunuz tüm olasılıkları değerlendirin.

2. Hatalarından ders almak

Başarılı insanların bir diğer ortak özelliğidir. Çünkü büyümeyi sağlayan şey, pozitif bakış açısına sahip olmaktır. Yaptığınız her yanlışın sizi aslında geliştirdiğini aklınızdan çıkarmayın. Hatalar size önemli dersler öğretir ve hatalarınızdan ders aldığınızda, hedefinize bir adım daha yaklaşırsınız. Kendinizden şüphe etmeyin ve olumsuz düşüncelerin size engel olmasına izin vermeyin.

(<http://www.uplifters.com> / Kısaltılmıştır.)

B. Metinde altı çizili “ders almak” sözcük öbeği hangi anlamda kullanılmıştır? Aşağıdaki cümleleri okuyup metindekiyle aynı anlamda olanın karşısına << ✓ >> işaretini koyunuz.

DERS ALMAK	
a. Matematik sınavı için öğretmenden ders aldım.	
b. İnsan yanlış yapabilir. Önemli olan yanlışlardan ders almaktır.	

C. Metindeki “karar almak” sözcük öbeğiyle yakın anlamlı sözcük öbeklerini ve örnek cümleleri inceleyiniz.

Sözcük Öbeği	Örnek Kullanım
Karar almak	Başarı için doğru kararlar almak gerektiğini herkes kabul eder.
Karar vermek	Karar vermek zorlaştığında seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını gözden geçiririz.
Karara bağlamak	Yönetim kurulu, öğrencilerin taleplerini görüşüp bir karara bağlayacak.
Karar kılmak	Federasyon Brezilyalı oyuncuda karar kıldı.
Karara varmak	Ortak bir karara varmak her iki tarafı da memnun eder.

9. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4.)

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük öbeklerinin anlamının "doğru (✓)" mu yoksa "yanlış (X)" mı verildiğini karşıdaki kutuya işaretleyiniz.

Cümle	Altı çizili ifadenin anlamı	✓ / X
"Makalenin birinci bölümünden <u>bazı bilgileri aldık.</u> "	→ alıntılanmak	
"Yankesiciler çantamdan <u>cüzdanımı almışlar.</u> "	→ taşımak	
"Bu ay ilk defa <u>maaş aldım.</u> "	→ satın almak	
"Bu ilaçları sabah-akşam <u>tok karnına alacaksın.</u> "	→ içmek, yutmak	
"Saat 17.00'de sinema salonu açıldı ve <u>insanları içeri aldılar.</u> "	→ kabul etmek	
"Emlakçı her ev satışında %20 <u>komisyon alıyor.</u> "	→ kazanç sağlamak	

EĞİTİM DURUMU- 4. HAFTA

DERSİN ADI : Türkçe

KUR: B1

SÜRE : 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için “almak” eyleminin değişmece ve deyimse anlamlarını ve birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak “almak” eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Sözcüğün anlamı seçilirken değişmece anlamdan deyimse anlama doğru bir sıralama yapılmıştır. Seçilen sözcükler derlemdeki sıklıklarına göre seçilmiştir. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR:

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
KK.B1.11 Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
SA. B1. 01 Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
SA. B1. 04 Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.
SA. B1. 08 Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.
SA. B1. 10 Bir sözcüğü hatırlayamadığında benzer anlam taşıyan bir sözcük/ söz öbeği kullanır.
OA. B1. 02 İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
OA. B1.06 Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
OA. B1. 08 İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
YA. B1.01 Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
YA. B1. 02 Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
(Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.2.** Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.D.3. Sözcükleri unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.D.4. Mecazlı ifadeleri belirler.
B1.SE.5. Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
B1.SE.6. Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.
B1.SE.40. Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
B1.SÜ.2. Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
B1.SÜ.4. Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
B1.O.1. Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
B1.O.2. Sözcükleri unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B1.O.3. Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar.
B1.O.4. Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
B1.O.5. Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.
B1.Y.2. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

1. DİKKATİ ÇEKME : Öğretmen “almak” eylemi ilgili görselleri öğrencile gösterir ve öğrencinin bu görsellerden ne anladığını sorar. “Bu derste öğreneceklerinizle Türkçede önemli bir yeri olan “almak” eylemine ilişkin değişmece ve deyimse anlamlı sözcük gruplarını bilgileri öğreneceksiniz.” der.

2. GÜDÜLEME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin değişmece ve deyimse anlamlarını kullanabileceksiniz.” der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin bu görselden ne anladığını sorar. Öğrencinin “almak” eyleminin değişmeci ve deyimse anlamıyla ilgili bir karşılıklı konuşma oluşturmaya yardımcı olur. Oyun oynatarak öğrencinin “almak” eylemini kullanabildiğini fark etmesini sağlar.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmenin “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” eylemi ile ilgili değişmece ve deyimse anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz.” der.

4. DERSE GEÇİŞ : Öğretmen ilgili çalışma yaprağını dağıtır ve aşağıdaki yönergelerine göre hareket eder.

a. Aşağıdaki görseller tahtaya yansıtınız ve öğrencilerin görselleri ve “almak” eylemin hangi eşdizim ile kullanıldığının fark etmesini sağlayınız.

Risk almak

İzin almak

Karar almak

Önlem almak

b. Öğrencilerden görsellerden birini seçip kısa bir konuşma yapmasını isteyiniz.

.....

B.GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Bu bölümle etkinlikler öğretmen gözetiminde uygulanır. Bu aşamada öğretmen öncelikle “almak” eylemlerinin değişmece ve deyimisel anlam ve kullanım özellikleri verir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilir. Öğrencilerin “almak” eyleminin soyut anlamda kullanılmasına alışmasını sağlamayı amaçlar. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığı artırılır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen yazma, konuşma etkinliklerini değişmece ve deyimisel anlam içerisinde yazar ve konuşur.

C.SONUÇ BÖLÜMÜ

1. **SON ÖZET:** Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır. Öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit edilir. Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığını fark edilir.
2. **TEKRAR GÜDÜLEME :** Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin değişmeceli ve deyimisel anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.
3. **KAPANIŞ:** Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği materyalleri toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 4. HAFTA

1. ETKİNLİK

B. Görsellerle “almak” eyleminin farklı kullanımlarını eşleştirip ilgili ifadeyi görselin altına yazınız.

Risk almak

Kontrol altına almak

Karar almak

Önlem almak

B. <<Risk alma! Önlem al!>> sözünü kullanabileceğiniz bir duruma örnek veriniz.

2. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 08, B1.D.2.)

Aşağıdaki metni okuyup soruyu yanıtlayınız.

KAZLARDAN ALINACAK ÇOK DERS VAR

Yaban kazları “V” şeklinde uçarlar. Bilim insanları neden bu şekilde uçtuklarını araştırmışlar. Araştırma sonucunda şu verilere ulaşmışlar:

“V” şeklinde uçulduğunda, her kuş kanat çırtığında, arkasındaki kuş için onu kaldıran bir hava akımı sağlıyor. Böylece “V” şeklinde uçan kaz grubu, birbirlerinin kanat çırtışları sonucu ortaya çıkan hava akımını kullanarak uçuş menzillerini yüzde yetmiş oranında uzatıyorlar. Yani tek başına gidebilecekleri azami yolu takım halinde neredeyse ikiye katlıyorlar. Bir kaz, “V” grubundan ayrıldığı anda uçmakta güçlük çekiyor. Çünkü diğer kuşların oluşturduğu hava akımının dışında kalmış oluyor. Bunun sonucunda, genellikle takıma geri dönüyor ve yoluna takımla devam ediyor.

“V” takımının en başında giden kaz hiçbir hava akımından yararlanamıyor. Bu yüzden diğerlerine oranla daha çabuk yoruluyor. Bu durumda yorulunca en arkaya geçiyor ve bu defa hemen arkasındaki kaz, lider konumuna geçiyor. Bu değişim sürekli yapılıyor; böylece her kaz takımın her noktasında yer almış ve aynı oranda yorulmuş oluyor. Ayrıca uçuş hızı yavaşladığında gerideki kuşlar, daha hızlı gitmek için bağırarak öndekileri uyarıyorlar.

Gruptaki bir kuş hastalanırsa veya bir avcı tarafından vurulup uçamayacak duruma gelirse düşen kuşa yardım etmek üzere gruptan iki kaz ayrılıyor ve onu korumak üzere hasta veya yaralı kazın yanına gidiyor. Tekrar uçabilene kadar veya ölümüne kadar onunla beraber uçuyorlar. Yaralı kuşu asla terk etmiyorlar. Daha sonra kendilerine başka bir kaz grubu buluyorlar. Hiçbir kaz grubu, kendilerine bu şekilde katılmak isteyen kazları reddetmiyor.

(Kaynak: Yedi İklim B2 Kuru Ders Kitabı)

1. “Böylece her kaz, takımın her noktasında yer almış oluyor” cümlesindeki “yer almak” ifadesi aşağıdaki cümlelerden hangisinde metindekiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- ☐ Önemli bir konumda yer alan Hasankeyf, kültürlerin kavşak noktasıdır.
- ☐ Gündemde yer almak için reklam şirketleriyle görüştü.
- ☐ Başarıya koşan insanların arasında yer almak fedakârlık ister.
- ☐ Onun yanında yer almak için diğerleriyle bozuştum.
- ☐ Babasına benzemek, onun yerini almak istiyor.

3. ETKİNLİK (KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., B1.D.2., B1.O.5.)

Aşağıdaki sözcük öbeklerini, <<-ArAk, -IncA, -DiğIndAn beri, -Ip>> ekleriyle birleştirerek cümlelere yerleştiriniz.

☐ sonuç almak ☐ not almak ☐ onay almak ☐ ele almak ☐ öç almak

1. Yasa çalışmaları ile ilgili bize haber verin.
2. Öğretmenlerimin anlattıklarını..... derslerdeki başarımlarımı arttı.
3. Müdürden telafi sınavı yapmaya karar verdi.
4. Konuyu yeni baştan bir daha farklı görüşleri değerlendirdik.
5. Bana yapılan haksızlıklardan dolayı beri içim rahat.

4. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.Y.2., OA. B1. 08, B1.O.5.)

Boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayalım.

☐ işbirliği ☐ destek ☐ görevleri

Belirli bir hedefe ulaşmak için bir araya geldiklerinde birbirlerinden destek alarak hedeflerine daha kolay ve çabuk erişirlerdi. Aynı yöne giderken bilgi alışverişine önem verir ve içinde hareket ederlerdi. Aldıkları yeri ve zamanı geldiğinde başkasına bırakmak gerektiğini bilirlerdi.

5. ETKİNLİK (KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., B1.D.2.)

Aşağıda verilen cümleleri uygun eklerle yeniden yazalım. (-ArAk /- IncA/ -Ir -mAz/ -DiğIndAn beri)

1. Genç kız annesinden izin aldı. Akşam partiye gitti.
.....
Genç kız annesinden izin alarak akşam partiye gitti.
2. Annem kan tahlilleri sonuçlarını aldı. Rahat bir nefes aldı.
.....
3. Öğrenci üniversiteden haber aldı. Hemen projeye başladı.
.....
4. Anne ve babasının söylediklerini dikkate aldı. Artık daha mutlu.
.....

6. ETKİNLİK (KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., B1.D.2.)

A. Aşağıdaki cümleleri uygun sözcük öbekleri ve eklerle (-mAk için, - mA+iyelik için) tamamlayınız.

1. Altesini üzdü ve onların bir yemek organize etti.
2. Avrupa birliğı projesinde gerekli görüşmeleri yaptı.
3. Gençlerin geleceklerini lisede doğru meslek tercihi yapmaları gerekir.
4. Ali'nin uyarılarımızı her şeyi yaptık, ama maalesef bizi dinlemedi.
5. Ankara'da yaşanan sel felaketinden dolayı arkadaşlarımızdan onları aradık.
6. Deprem önemli bir doğa olayıdır. Depremi önleyemeyiz; ancak çalışma yapabiliriz.
7. Yolculuk sırasında arabamızın motoru bozuldu. servisi aradık.
8. Toplantı çok uzun sürdü. Çalışanların kısa bir süre ve çay içmesi için mola verdik.

7. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 08, B1.D.4.)

Dinlediğiniz metinle ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

RİSK ALMAK

Bahar aylarında verimli toprakların içinde iki tohum yan yana yatıyormuş. Tohumlardan biri diğerine; “Ben büyümek istiyorum” demiş. “Köklerimi altımdaki toprağın derinliklerine ve filizimi yeryüzüne göndermek istiyorum. Baharın müjdecisi tomurcuklarım açsın istiyorum.”

Ve büyümeye başlamış. İkinci tohum ise:

“Ben korkuyorum” demiş. “Köklerimi altımda yatan toprağın derinliklerine gönderirsem, karanlıklarda beni neyin beklediğini bilemem. Üstümdeki toprağı zorlayıp yeryüzüne çıkarsam, filizlerim zarar görebilir. En iyisi burada kalıp beklemek... Büyümek için belki daha güvenli bir zaman bulabilirim.”

Ve ikinci tohum beklemeye başlamış. O sırada yumuşamış olan bahar toprağını eşeleyen bir tavuk, tohumu bulmuş ve bir lokmada yutuvermiş.

A. Metne göre aşağıdaki cümlelerin doğru mu (D) yanlış mı (Y) olduğunu işaretleyiniz.

1. “Ben büyümek istiyorum” diyen ikinci tohumdur. ()
2. “Karanlıkta beni neyin beklediğini bilemediğim için korkuyorum” diyen birinci tohumdur. ()
3. Birinci tohum risk almaya hazırdır. ()
4. İkinci tohum risk alamadığı için daha çabuk büyümüştür. ()
5. Bir tavuk toprağı eşeleyip ikinci tohumu bir yemiştir. ()
6. Bazı durumlarda risk almak başarıyı getirir. ()

8. ETKİNLİK (DA. B1.05, OA. B1. 02)

A. Resimlere bakarak uygun olan sözcük öbeklerini seçip ilgili kısma yazınız.

önlem almak	pay almak	karar almak
bilgi almak	izin almak	kontrol altına almak

1.

2.

3.

4.

5.

6.

9. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3, B1.O.2., B1.O.4, B1.D.2., B1.D.4.)

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük öbeklerinin anlamının “doğru (✓)” mu yoksa “yanlış (X)” mı verildiğini karşıındaki kutuya işaretleyiniz.

Cümle	Altı çizili ifadenin anlamı	✓ / X
“Öğrenciler sınavdan sonra rahat bir <u>nefes aldı.</u> ”	→ havayı ciğerlerine çekmek	
“Bazı sebeplerden dolayı üniversiteden ayrılma <u>kararı aldı.</u> ”	→ bir konuyu/sorunu sonuca bağlamak	
“Bana arkadaşlarımla yanında kötü davrandı. Ondan <u>öcümü alacağım.</u> ”	→ kötü ve yanlış bir durumun ortaya çıkmasına engel olmak	
“Covid-19 salgını artık <u>kontrol altına alındı.</u> ”	→ yayılmasını önlemek, durdurmak	
“Bakanlık yapılan görüşmelerden <u>sonuç alamadı.</u> ”	→ istenilen sonuca ulaşmak, verim almak	
“Fakir öğrenciler için öğretmen valilikten <u>yardım aldı.</u> ”	→ kazanç sağlamak	

EĞİTİM DURUMU- 5. HAFTA

DERSİN ADI : Türkçe

KUR: B1

SÜRE : 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için “almak” eyleminin değişmece ve deyimisel anlamını ve birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak “almak” eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Sözcüğün anlamı seçilirken değişmece anlamdan deyimisel anlama doğru bir sıralama yapılmıştır. Seçilen sözcükler derlemdeki sıklıklarına göre seçilmiştir. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR:

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
- KK.B1.11** Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
- SA. B1. 01** Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
- SA. B1. 04** Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.
- SA. B1. 08** Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.
- SA. B1. 10** Bir sözcüğü hatırlayamadığında benzer anlam taşıyan bir sözcük/ söz öbeği kullanır.
- OA. B1. 02** İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
- OA. B1.06** Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
- OA. B1. 08** İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
- OA. B1. 10** Metnin bağlamından hareketle bilinmeyen sözcük veya sıklıkla kullanılan (ağızına bir şey koymamak, çoğu gitti azı kaldı, dört gözle beklemek vb.) deyimlerin anlamını tahmin eder.
- OA. B1. 12** Deneyim, olay, düşünüş, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin anlamını yakalar.
- YA. B1.01** Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
- YA. B1. 02** Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
- (Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.2.** Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.D.3.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.D.4.** Mecazlı ifadeleri belirler.
- B1.SE.5.** Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
- B1.SE.6.** Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.
- B1.SE.40.** Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
- B1.SÜ.2.** Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
- B1.SÜ.4.** Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
- B1.O.1.** Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- B1.O.2.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.O.3.** Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar.
- B1.O.4.** Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
- B1.O.5.** Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.
- B1.Y.2.** Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
- (Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

1. DİKKATİ ÇEKME : Öğretmen “almak” eylemi ilgili görselleri öğrencilere gösterir ve öğrencinin bu görsellerden ne anladığını sorar. “Bu derste öğreneceklerinizle Türkçede önemli bir yeri olan “almak” eylemine ilişkin değişmece ve deyimse anlamlı sözcük gruplarını bilgileri öğreneceksiniz.” der.

2. GÜDÜLEME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin değişmece ve deyimse anlamlarını kullanabileceksiniz.” der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin bu görselden ne anladığını sorar. Öğrencinin “almak” eyleminin değişmeci ve deyimse anlamıyla ilgili bir karşılıklı konuşma oluşturmaya yardımcı olur. Oyun oynatarak öğrencinin “almak” eylemini kullanabildiğini fark etmesini sağlar.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmenin “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” eylemi ile ilgili değişmece ve deyimse anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz.” der.

4. DERSE GEÇİŞ : Öğretmen ilgili çalışma yaprağını dağıtır.

B. GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Bu bölümle etkinlikler öğretmen gözetiminde uygulanır. Bu aşamada öğretmen öncelikle “almak” eylemlerinin değişmece ve deyimse anlam ve kullanım özellikleri verir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilir. Öğrencilerin “almak” eyleminin soyut anlamda kullanılmasına alışmasını sağlamayı amaçlar. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığı artırılır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbilisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen yazma, konuşma etkinliklerini değişmece ve deyimse anlam içerisinde yazar ve konuşur.

C. SONUÇ BÖLÜMÜ

- 1. SON ÖZET:** Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır. Öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit edilir. Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığını fark edilir.
- 2. TEKRAR GÜDÜLEME :** Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin değişmeci ve deyimse anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.
- 3. KAPANIŞ:** Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği materyalleri toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 5. HAFTA

1. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3, B1.O.4., B1.Y.2., OA. B1.06, OA. B1. 12, SA. B1. 08, OA. B1. 08, OA. B1. 10, B1.D.2., B1.D.4.)

Aşağıdaki metni okuyup soruları yanıtlayınız.

İKİ ARKADAŞ

Meroz, mantosunun altına bir hançer saklayarak Siragüza Kralı Denis'in yanına sokuldu. Muhafızlar derhal kendisini yakalayarak zincire vurdular.

Kral Meroz'a öfkeyle sordu:

- Bu hançer ile ne yapacaktın?
- Kenti bir zalimden kurtaracaktım.

Bu arzunun cezasını darağacında göreceksin.

- Ölümüne hazırım, hiçbir zaman af ve aman dilemiyorum. Yalnız küçük bir isteğim var. Kız kardeşimle nişanlısının düğünlerini yapmak için üç gün izin istiyorum. Üç günün sonunda güneş batmadan geri döneceğim. Bu üç gün için arkadaşım benim yerime sizin yanınızda kalacak ve eğer sözümde duramazsam ondan **öcünü alabileceksin**.

Kral gülmeye başladı ve biraz düşündükten sonra alaycı bir tavırla cevap verdi:

- Sana üç gün izin veriyorum. Fakat bilmiş ol ki bu süre içinde gelmezsem senin yerine arkadaşın **ceza alacak**.

Bunun üzerine Meroz arkadaşına koştu:

- Kral, beni idam ile cezalandırdı. Bununla beraber kardeşimin düğününde bulunmak için bana üç gün izin verdi. Yalnız bu üç gün için kralın yanında benim yerime sen kalacaksın. Bana bu iyiliği yapar mısın?

Arkadaşı, hiç sesini çıkarmadan onu kucakladı ve isteğini kabul etti. Krala teslim olmak üzere saraya gitti. Bu sırada Meroz, kız kardeşinin düğününe yetişmek için yola çıktı. Meroz, kardeşi ile nişanlısının evlendiğini gördükten sonra üçüncü gün tan yeri ağarmadan çabuk çabuk geri dönüyordu. Fakat sürekli yağan yağmur, Meroz'un hızlı yürümesini engelliyordu.

Meroz, sopasına dayanarak bir ırmağın kenarına geldi. İrmaktan karşıya geçmek zorundaydı. Ancak ırmağın taşkın suları köprüyü yıkıp götürmüştü. Meroz, ne yapacağını şaşırdı. Üzüntü ve çaresizlik içinde çirpınmaya başladı. İrmağın kenarında ellerini göğe kaldırarak ağlamaya ve yalvarmaya başladı.

- Allah'ım, sana yalvarıyorum! Bu yağmuru ve azgın suları durdur! Zaman geçiyor. Güneş tam tepemize geliyor. Eğer biraz daha yükselirse arkadaşımı kurtarmak için çok geç kalacağım.

Dalgalar, onun öfkesini artırmaktan başka hiçbir şey yapmıyordu. Sular suları, saatler saatleri kovalıyordu. Meroz artık çok düşünmedi, hemen coşkun ırmağın ortasına atıldı. Çetin bir mücadeleden sonra suları yenerek nehrin karşısına geçti. Akşam olmadan yetişmek için hızla yoluna devam etti.

Koşmuyor, adeta uçuyordu. Sonunda, uzaklarda Sıragüza şehrinin kuleleri görüldü. Meroz, bir süre sonra şehrin meydanına gelmişti ama güneş artık batıyordu.

Meroz, darağacını ve halkı gördü. Arkadaşını asmak için boğazına ip geçirmişler, dar ağacına çıkarıyorlardı. Meroz yüksek sesle bağırdı:

- Dur, cellat, işte ben buradayım, geldim!

Meydandaki halk, cellat, kral herkes Meroz'a bakıyordu. Meroz'la arkadaşı göz göze geldiler. Cellat, Meroz'un arkadaşını dar ağacından indirdi. İki arkadaş, büyük bir sevinçle kucaklaştılar. Bu manzara karşısında kimse duygusuz kalamazdı. Meroz sözünde durmuş, arkadaşının kendisi yerine idam edilmesini önlemişti. Kral, bu iki arkadaşını yanına çağırdı ve onları uzun uzun hayranlıkla seyretdikten sonra şöyle dedi:

Bu olaydan çok büyük bir **ders aldım**. Hayatta kral olmaktan daha değerli şeyler varmış. Demek ki iyilik ve dostluk dedikleri boş kelimeler değilmiş. Şimdi benim de sizden bir isteğim var: beni de **aranıza alın**, üçümüzün kalbi bundan sonra bir olsun.

Schiller

(Yedi İklim B2 Kuru Ders Kitabı / Kısaltılmıştır.)

A. Okuduğunuz hikâyede Kral neden Meroz'a “ceza vermek” istiyor?

.....

.....

B. Bu hikâyede Kral nasıl “ders aldı”?

.....

.....

C. Kralın iki arkadaşından istediği nedir?

.....

.....

2. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.Y.2., B1.SE.5., B1.SE.6., YA. B1. 02)

Aşağıdaki ifadelerden istediklerinizi seçerek bir hikâye yazınız.

<< Almak >>

Mirastan pay almak

Çocukların sorumluluğunu almak

Kendini sağlama almak

İnsanların gönlünü almak

Arkadaşından yardım almak

Projede görev almak

Hastaneden randevu almak

Konu hakkında bilgi almak

3. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 02, OA. B1. 10, B1.D.4.)

Aşağıdaki sözcük öbeklerini anlamlarını eşleştiriniz.

1. Bir konuda öneri almak	a. Suç şüphesiyle tutulma, kısıtlanma
2. Bir şeyin/kimsenin sorumluluğunu almak	b. Başkasının fikir ve tavsiyesini almak
3. Birinin rızasını almak	c. Yapılması gereken yükümlülük
4. Birini göz altına almak	d. Tüm zararı ve tehlikeyi kabul etmek
5. Bir şeyi göze almak	e. onay, müsaade, izin almak

4. ETKİNLİK (B1.Y.2., B1.SE.5, B1.SE.6.)

Yukarıdaki görselleri inceleriniz. Görsellerin size çağrıştırdığı ifadeyi/durumu yazınız.

(3. etkinlikteki ifadelerden yararlanabilirsiniz.)

5. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 02, B1.D.2.)

Aşağıdaki cümlelerde boşluklara getirilebilecek sözcük öbeklerini seçiniz.

sorumluluğunu almadığı için rızasını almadığı için
1. Anne ve baba çocuklarının çocuklar çocuk esirgeme kurumuna götürüldü.

sorumluluklar alındı öneriler alındı
2. Yabancı öğrencilere Türkçeyi daha iyi öğretmek için uzmanlardan çeşitli

göz altına alınan rızası alınan
3. Banka soygununda iki şüpheli bugün serbest bırakıldı.

göz altına aldı göze aldı
4. Ukrayna'da halk ülkesini savaştan kurtarmak için her şeyi

sorumluluğunu almadan rızasını almadan
5. Baba, taşınma konusunda ailesinin tek başına karar almaz.

6. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 02, OA. B1. 08, OA. B1. 10, B1.D.2., B1.D.4.)

Aşağıdan verilen okuma metni okuyunuz.

700 ÇEŞİT BİTKİ TÜRÜ KORUMA ALTINA ALINDI

Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi, "organik" yöntemlerle üretilen 700'ü aşkın bitkiyi koruma altına aldı. Sanki tohum bankası...

Özellikle ülkemizde yetişmesi neredeyse mümkün olmayan kırmızı muz, mango, avokado gibi meyvelerin de yetiştirilebildiği Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde, çok az toprakla yetişen limon otu bitkisini de bulmak mümkün. "Gönüllü Bahçivanlık" adı altında her yaştan vatandaşın, kendi bahçesinde bahçivanlık yapmasına olanak sağlayan Tıbbi Bitkiler Bahçesi, sunduğu "staj" imkânı sayesinde de Ziraat Fakültelerinin gözdesi oldu.

Sentetik gübre ve ilaçların kullanılmadığı merkezde, su israfının önüne geçmek için damlama yöntemi kullanılıyor. Ayrıca Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde arıcılıktan seracılığa, doğal ürünlerle kozmetikten bitkisel soslara kadar birçok konu hakkında **bilgi almak** da mümkün.

Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde Neler Yetiştiriliyor?

Zencefil, zerdeçal, havlıcan, tarçın, ıhlamur ve elma Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nin kış aylarındaki en önemli bitkilerinden... Özellikle zencefil, kış aylarında yetiştirilmesi çok zor olmasına rağmen kullanılan yöntemler sayesinde yetiştirilebiliyor.

Ana vatanı Malezya olan limon otu olarak da bilinen melisa, çok az toprakta yetiştigi halde Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde yetişen endemik bitkilerden biri. Deterjanlarda ve kozmetik ürünlerde kullanılan aloe vera bitkisi de bahçede **koruma altına alınmış** bitkiler arasında yer alıyor.

Üniversitelerle İşbirliği İçinde Yürütülen "Fitoterapi" Desteği

Tıbbi Bitkiler Bahçesi, sadece bitki çeşitliliğine yönelik çalışmalarda bulunmuyor. Hastalıkların bitkilerle tedavisi için kurulan Fitoterapi Merkezine de destek veren Tıbbi Bitkiler Bahçesi, örnek projelere imzaya atmaya devam ediyor. Başka üniversiteler de Tıbbi Bitkiler Bahçesinden **destek almak** istiyor.

(<https://zeytinburnu.istanbul/haberler/700-cesit-bitki-turu-koruma-altina-alindi/>

düzenlenmiştir.)

1. Metne göre ne kadar bitki **koruma altına alınmıştır**?

.....

2. Hangi kurum Tıbbi Bitkiler Bahçesinden **destek alıyor**?

.....

3. Tıbbi Bitkiler Bahçesi'nde hangi konularla ilgili **bilgi alınabilir**?

.....

7. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 10)

A. Aşağıda verilen sözcük öbeklerini uygun zarf fiil (-mAktAnsA / -A rağmen) ile birlikte yazalım.

1. maddi destek almak	2. görüş almak	3. tavır almak
4. ayaklar altına almak	5. göz önüne almak	6. hak ettiği yeri almak
7. görev almak	8. elinden almak	

1. Türkiye'ye gelen yabancı öğrenciler bakanlıktan maddi destek almalarına rağmen Türkiye ile ilgili olumsuz düşünüyorlar.
2. Oğlu babasından.. arkadaşlarının söylediklerine göre hareket ediyor.
3. Bize yalan söylediği için onabizimle konuşuyor.
4. Ukraynalı halkının özgürlüğüonlar ülkelerini bırakıp gitmediler.
5. Öğretmen öğrencilerin isteklerini kendi istediğini yapıyor.
6. Çalıştığı şirkette memnun değil.
7. Projede yeterince çalışmadı.
8. Mezun olduktan sonra yurt imkanı yine de evi boşaltmadı.

8. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.2., B1.O.4., B1.D.2., B1.D.4.)

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük öbeklerinin anlamının "doğru (✓)" mu yoksa "yanlış (X)" mı verildiğini karşısındaki kutuya işaretleyiniz.

Cümle	Altı çizili ifadenin anlamı	✓ / X
"Öğrenci <u>matematik dersi aldıktan</u> sonra sınavda başarılı oldu."	→ bir olaydan deneyim kazanmak	
"Arkadaşım yaşadığı <u>kötü olaylardan ders aldı</u> ."	→ bir konu üzerinde yetkili bir kimseden bilgi edinmek	
"Gençler geleceklerini <u>garanti altına almak</u> için üniversite okuyup meslek sahibi olmalılar."	→ koruma altına almak, bir şeyi korumak	
"Öğrenci öğretmenini üzdüğü için özür diledi ve öğretmenin <u>gönlünü aldı</u> ."	→ kırılan bir kimseyi güzel bir davranışla hoşnut etmek, kendini affettirmek	
"18 yaş altı öğrencilerin ebeveynlerinin <u>rızasını almak</u> gerekiyor."	→ onay almak, izin almak	
"Başarılı olmak için zorlukları <u>göze almalısın</u> ."	→ bir şeyi ele geçirmek	

EĞİTİM DURUMU- 6. HAFTA

DERSİN ADI : Türkçe

KUR: B1

SÜRE : 40+ 40 dakika

ÖĞRENME-ÖĞRETME STRATEJİ VE YÖNTEMİ: Sözcüksel Yaklaşım, bağlam temelli stratejiler

AMAÇ: B1 seviyesindeki öğrenciler için “almak” eyleminin deyimisel anlamını ve birlikte kullanıldığı eşdizimleri kavratmak amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Seçilen her anlam için farklı bir bağlam yazılarak “almak” eylemi bağlamların içinde kullanılmıştır. Seçilen sözcükler derlemdeki sıklıklarına göre seçilmiştir. Belirlenen eşdizimlerin anlamlarının önce bağlam yolu ile kavratılması daha sonra etkinliklerle pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

KAZANIMLAR

- DA. B1.05** Metnin içeriğinde geçen bilmediği sözcüklerin anlamını bağlamdan çıkarır.
- KK.B1.11** Anlamını bilmediği sözcükleri bağlamdan çıkarır.
- SA. B1. 01** Genel veya kendisiyle ilgili bir konuda konuşmayı başlatır, sürdürür ve sona erdirir.
- SA. B1. 04** Başkalarının ifadelerinde yer alan görüş ve düşünceleri yorumlar.
- SA. B1. 08** Herhangi bir metnin içeriğini aktarır.
- SA. B1. 10** Bir sözcüğü hatırlayamadığında benzer anlam taşıyan bir sözcük/ söz öbeği kullanır.
- OA. B1. 02** İlgili alanına giren ya da içeriğini dünya bilgisiyle kestirebildiği bir metindeki bilinmeyen sözcükleri bağlamsal ipuçlarından hareketle tahmin eder.
- OA. B1.06** Bir metindeki neden-sonuç ilişkisini/ ilişkilerini fark eder.
- OA. B1. 08** İlgili alanları ve günlük yaşama ilişkin sorunlarla ilgili metinlerin anlamını yakalar.
- OA. B1. 10** Metnin bağlamından hareketle bilinmeyen sözcük veya sıklıkla kullanılan (ağızına bir şey koymamak, çoğu gitti azı kaldı, dört gözle beklemek vb.) deyimlerin anlamını tahmin eder.
- OA. B1. 12** Deneyim, olay, düş, beklenti ve amaç içeren betimsel tümce ve metinlerin anlamını yakalar.
- YA. B1.01** Olaylar ve deneyimlerine ilişkin (tatil, anı, bayram vb.) metinler yazar.
- YA. B1. 02** Farklı konularda, kişisel görüş ve bakış açısını da belirten yalın metinler yazar.
- (Ankara Üniversitesi, Tömer, 2015)

- B1.D.2.** Günlük konuşmalardaki temel deyimleri ve kalıp ifadeleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.D.3.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.D.4.** Mecazlı ifadeleri belirler.
- B1.SE.5.** Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.
- B1.SE.6.** Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.
- B1.SE.40.** Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.
- B1.SÜ.2.** Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.
- B1.SÜ.4.** Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
- B1.O.1.** Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- B1.O.2.** Sözvarlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
- B1.O.3.** Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar.
- B1.O.4.** Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.
- B1.O.5.** Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.
- B1.Y.2.** Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
- (Türkiye Maarif Vakfı, 2019)

A. GİRİŞ BÖLÜMÜ

1. DİKKATİ ÇEKME : Öğretmen “almak” eylemi ilgili görselleri öğrencilere gösterir ve öğrencinin bu görsellerden ne anladığını sorar. “Bu derste öğreneceklerinizle Türkçede önemli bir yeri olan “almak” eylemine ilişkin deyimisel anlamlı sözcük gruplarını öğreneceksiniz.” der.

2. GÜDÜLEME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin deyimisel anlamlarını kullanabileceksiniz.” der. Öğretmen öğrenciye bazı görseller gösterir ve öğrencinin bu görselden ne anladığını sorar. Öğrencinin “almak” eyleminin temel anlamıyla ilgili bir karşılıklı konuşma oluşturması na yardımcı olur.

3. GÖZDEN GEÇİRME : Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” eylemi ile ilgili deyimisel anlamda kullanılan eşdizimleri doğru bir şekilde kullanabileceksiniz.” Der.

4.DERSE GEÇİŞ : Öğretmen ilgili çalışma yaprağını dağıtır ve aşağıdaki etkinlik yapılır.

A. “Nefes Almak ” şiirini sesli okuyunuz. Öğrencilere “Nefes almak” eyleminin ne anlama geldiğini sorunuz.

NEFES ALMAK

Nefes almak, içten içe, derin derin,
Taze, ılık, serin,
Duymak havayı bağrında.
Nefes almak, her sabah uyanık.
Ağaran güne penceren açık.

.....

Nefes almak, kolunda bir sevgili,
Kırlarda, bütün bir pazar tatili.
Bahar, yaz, kış.
Nefes almak, akşam, iş bitince,
Çoluk çocuğunla artık bütün gece,
Nefesin nefeslere karışmış.

...

Anlıyorum, birbirinden mukaddes,
Alıp verdiğim her nefes.

ZİYA OSMAN SABA

B.GELİŞTİRME ETKİNLİKLERİ

Bu bölümde etkinlikler öğretmen gözetiminde öğrencilerle yapılacaktır. Bu aşamada, öncelikle “almak” eylemlerinin deyimisel anlam ve kullanım özellikleri verilecektir. Öğrenci sözel olarak bilgilendirilir. Öğrencilerin “almak” eyleminin soyut anlamda kullanılmasına alışması sağlanır. Farklı becerilerde etkinliklerle öğrencinin farkındalığı artırılır. Öğrenci öğrendiği “almak” ile okuduğu, dinlediği metinlerde bu eylemi fark eder. İlgili dilbilisel yapılar ile ilgili etkinlikleri yapar ve verilen yazma, konuşma etkinliklerini deyimisel anlam içerisinde yazar ve konuşur.

C.SONUÇ BÖLÜMÜ

1. SON ÖZET: Öğretmen öğrencileri “almak” eylemi ile birlikte kullanılan eşdizimlerin birlikte kullanıldığı diğer öğelerin aldıkları eklerle özellikle dikkat etmeleri, eylemlerin çekim eklerine de dikkat etmeleri gerektiği konusunda uyarır. Öğretmen öğrencinin hangi beceriyle ilgili etkinliklerde zorlandığı tespit eder.Anlam ve dilbilgisini birlikte cümlelerde nasıl kullandığını fark eder.

2.TEKRAR GÜDÜLEME: Öğretmen tespit ettiği eksiklikler ile ilgili öğrenciye dönüt verir ve eksikliğini nasıl gidereceğini öğrenciye açıklar ve tekrar ilgili etkinliğe yönlendirir. Öğretmen “Bu derste öğreneceklerinizle “almak” ifadelerine ilişkin deyimssel anlamı ve verilen dilbilgisi eklerini artık kolaylıkla kullanabilirsiniz.” der ve dersi bitirir.

3.KAPANIŞ: Bu bölümde öğretmen öğrencilere verdiği materyalleri toplar ve her etkinliği kendi içerisinde inceler. Gözlemlerini ve etkinlik değerlendirmelerini yapar.

ÇALIŞMA YAPRAĞI / 6. HAFTA

1. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3., OA. B1.06, OA. B1. 10, B1.D.4.)

40 YIL 2 DAKİKA

Ünlü ressam Picasso, bir gün bir lokantaya gider. Garson onu görünce çok sevinir. Hemen lokantanın sahibine haber verir. Lokantanın sahibi Picasso'nun yanına gidip tanışır ve onunla bizzat ilgilenir. Picasso'ya yemek listesini uzatır ve yemekleri överek teker teker anlatır. Lokantanın sahibinden yemekler ile ilgili öneri alan Picasso lokantanın en güzel ve en pahalı yemeklerinden, salatalarından sipariş verir. Lokanta sahibi, aşçıbaşına Picasso'nun geldiğini, yemeklerin en lezzetli yerlerinden koyması gerektiğini söyler. Çünkü Picasso yemekleri beğenirse ve etrafına tavsiye ederse onlar için çok büyük bir reklam olacaktır. Aşçıbaşı adamın dediğini yapar. Garson yemekleri servis eder. Her şey dört dörtlüktür. Masada bir kuş sütü eksiktir.

Picasso yemeğini tadını çıkara çıkara tam iki saatte yer. Üstüne de güzel bir kahve içer. Daha sonra garsonu yanına çağırır. "Evlat! İstersen hesabı getir, ödeyeyim. İstersen patronuna söyle onun bir portresini çizeyim dükkanına assın. Tercih sizin." der. Garson bu teklifi hemen patronuna iletir. Adam heyecanlanır. Picasso gibi bir ressamın resmini çizerek olması kendisi için büyük şereftir. Hemen ikinci seçeneği kabul eder. Bir sandalye alıp Picasso'nun karşısına geçer. Picasso iki dakika içinde adamın portresini çizer. Altını da imzalar ve adama uzatır. Adam resme bakar. Gerçekten resim harikadır. Picasso'nun önünde minnetle eğilir ve şükranlarını sunar. Picasso yemekler için teşekkür eder ve lokantadan ayrılmak üzere ayağa kalkar. İşte tam bu sırada adamın bir fısıltı halindeki şu sözlerine kulak misafiri olur. "Adama bak, tam iki saat lokantada ne varsa yedi bitirdi, sildi süpürdü. İki dakikada bir resim yaptı, böylece ödeştik. Ne iyi iş!" Picasso bu sözleri duyunca hisimla geri döner. Öfkeyle "Hayır, beyefendi! Kırk yıl artı iki dakika!" deyip resmi adamın elinden alıp yırtar ve adamın cebine bir tomar para bırakıp lokantayı terk eder.

Adamın elinden sadece resmi alınmadı. Ona verilen bu büyük şans ve itibar da elinden alınmıştı. Picasso ise sanatını, başarısını ve emeğini ayaklar altına alan lokanta sahibine iyi bir ders vermiş oldu.

(Yedi iklim Ders Kitabı - B2 Kuru)

A. Aşağıdaki sorulara metne göre cevap veriniz.

1. Metne göre Picasso kimden öneri almıştır?

.....

2. Picasso, lokanta sahibinin resmini neden elinden alır?

.....

3. Sizce "elinden almak" kaç farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlar nelerdir?

.....

.....

2. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3., B1.O.4., OA. B1. 10, B1.D.2., B1.D.4.)

Güvence Altına Alınmış Bir Gelecek

Çoğu insan zamanı geldiğinde çalışma hayatını bir kenara bırakıp daha rahat yaşamak ister. Ama bu istek için iyi bir hazırlık dönemi gerekir. Rahat ve huzurlu bir emeklilik için erkenden harekete geçmek, daha başarılı sonuçlar elde etmeyi sağlayabilir. Doğru adımları attığınızdan emin olmak için geleceği güvence altına almanın yollarını şunlardır:

Hedeflerinizi Belirleyin

Hedef belirlemek, geleceğinizi güvence altına almak için en etkili yolların başında gelir. Tabii belirleyeceğiniz hedeflerin de kısa vadeden çok, orta ve uzun vadeli olmasına dikkat etmelisiniz. Hedeflerinizi uzun vadeli tutarsanız, bu hedeflere ulaşmak için yapacaklarınızı belirleme konusunda da etkili kararlar alabilirsiniz.

Birikim Yapın

Birikim yapmak, küçük yaştan itibaren edinilmesi gereken bir alışkanlık. Birikim düzenini dengelemek, hayallerinize ulaşma yolunda en doğru eylemdir.

Yatırım Yapın

Geleceğinizi güvence altına alabilmeniz için gençliğinizde bazı riskler alıp yatırım yapmanız gerekebilir. Özellikle birikmiş bir paranız varsa; bankaların sunduğu fırsatlarla birlikte yatırım uzmanlarından danışmanlık alabilirsiniz.

Hayat Sigortası

Hayat sigortası yaptırmak, geleceğiniz için atabileceğiniz en doğru adımların başında geliyor. Hem sizi hem de sevdiklerinizi koruma altına alan bir hayat sigortası yaptırıp geleceğinizi güvence altına almak için geç kalmamalısınız. Kendinizi ve ailenizi sağlama olarak daha rahat bir hayat yaşayabilirsiniz.

(<https://www.garantibbvamortgage.com/> Düzenlenmiştir)

Aşağıdaki cümleler dinlediğiniz metne göre doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız.

- Hedef belirlemek, geleceği güvence altına almak için önemlidir. ()
- Yatırım yapmak için risk alınmalıdır. ()
- Birikimlerimizi değerlendirmek için sadece uzmanlardan danışmanlık almalıyız. ()
- Hayat sigortası sadece bir kişiyi koruma altına alıyor. ()
- Geleceğinizi güvence altına almak, kendinizi ve ailenizi sağlamak almaktır. ()

3. ETKİNLİK (KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.4., B1.Y.2., OA. B1. 02, OA. B1. 10)

Aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1. Evcil hayvanın var mı? Evcil bir hayvanın sorumluluğunu aldın mı? Hangi hayvan?
.....
2. Hayatında maddi ve manevi destek aldığın kişi veya kuruluş var mı? Kimler? Neler?
.....
3. Bir konuda karar verirken başkasının görüşünü alıyor musun? Neden?
.....
.....
4. Alanınla ilgili projelerde görev almak ister misin? Neden?
.....
.....
5. İnsanlarla ilişkilerinde alttan alır mısın? Hangi durumlarda?
.....
.....

4. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.Y.2., B1.SE.5., B1.SE.6., OA. B1. 02, B1.D.2., YA. B1. 02, B1.O.5, B1.D.4.)

Elinizde yatırım yapmak için ayırdığınız bir miktar para var. Ancak parayı nasıl değerlendireceğinizi bilmiyorsunuz. Bu konuda bir yatırım danışmanından danışmanlık almak istiyorsunuz.

YATIRIMCI

Risk oranlarını sorun.

Kazanç oranlarınızı sorun.

YATIRIM DANIŞMANI

Ekonomi tavsiyeleri verin.

Döviz, altın, gayrimenkul yatırımları hakkında bilgi verin.

Yatırımcı:.....

Yatırım Danışmanı:.....

Yatırımcı:.....

Yatırım Danışmanı:.....

Yatırımcı:.....

5. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, SA. B1. 04, B1.D.3., B1.Y.2., B1.D.4.)

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Bu cümlelerde anlatılan durumu, kendi cümlelerinizle yeniden yazınız.

1. Şirkette patronu avucunun içine alan çalışanlar, istedikleri her şeyi patrona yaptırıyor.

.....

.....

.....

2. Hedeflerine ve hayallerine ulaşmak isteyen öğrenciler karşılarına çıkan her zorluğu göze alıyorlar.

.....

.....

.....

3. Kadın kendisine yapılan tüm haksızlıklara rağmen gururunu ayaklar altına alarak konuşmaya gitti.

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK (

A. Görsellere bakarak uygun olan sözcük öbeğini seçip ilgili kısma yazınız.

manevi destek almak

disiplin altına almak

görüş almak

görev almak

1.

2.

3.

4.

7. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.2., B1.O.4., B1.Y.2., B1.SE.5., B1.SE.6., OA. B1. 10, B1.D.2., YA. B1.01, YA. B1. 02, B1.O.1., B1.D.4.)

TÜRKİYE’DE HASTANEDEN NASIL RANDEVU ALINIR?

Türkiye’de sağlık sistemi her geçen gün gelişiyor. Artık hastanelerden randevu almak çok kolay. Hastanelerden randevu almak için iki yöntem bulunuyor. “Alo 182” çağrı merkezini arayarak ve konuştuğunuz kişiye kimlik numaranızı vererek randevunuzu oluşturabilirsiniz. Bir diğer yöntem ise, internette www.mhrs.com.tr adresine gitmek ve randevunuzu oluşturmak. WEB’den randevu oluşturmak için daha önce üyelik kaydı oluşturmalısınız. Eğer üyelik kaydınız varsa kimlik numaranız ve şifrenizle istediğiniz hastane ve hekimden randevunuzu alabilirsiniz.

A. Yukarıdaki metne göre hastaneden nasıl randevu alınır?

.....

.....

.....

B. Aşağıda verilen iki metni siz tamamlayınız.

1. İş arıyorsunuz ve internette iş bulma sitelerinden ve gazetelerden iş ilanlarına bakıyorsunuz. Bir iş ilanının size uygun olduğunu gördünüz ve verilen telefonu aradınız. Şimdi işin koşullarını görüşmek için randevu alın.

Siz:

İşveren:

Siz:

İşveren:

2. Arkadaşınızı uzun zamandır görmediniz. İkiniz de farklı şehirdesiniz. Artık görüşmek istiyorsunuz ve arkadaşınızı arıyorsunuz. Arkadaşınızla buluşmak için ondan randevu alın.

Siz:

Arkadaşınız:.....

Siz:

Arkadaşınız:.....

8. ETKİNLİK (DA. B1.05, KK.B1.11, B1.D.3., B1.O.2., B1.O.4., B1.D.2., B1.D.4.)

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük öbeklerinin anlamının “doğru (✓)” mu yoksa “yanlış (X)” mı verildiğini karşısındaki kutuya işaretleyiniz.

Cümle	Altı çizili ifadenin anlamı	✓ / X
“Haksız yere özgürlüğü <u>elinden alındı.</u> ”	→ yoksun bırakmak	
“Yaşanan olaylar gün geçtikçe ilginç bir <u>hal aldı.</u> ”	→ çözümlenmek, sonuçlanmak	
“Sınıf öğretmeni öğrencileri ile ilgili tüm <u>sorumluluğu aldı.</u> ”	→ Bir konuda başkalarının görüşünü almak	
“Muayene için hastaneyi aradı ve <u>randevu aldı.</u> ”	→ belli bir iş ya da görüşme için, tarih ve yer belirterek sözleşmek	
Ev arkadaşım çok sinirli olduğu için bu defa <u>alttan aldım.</u>	→ sert konuşan bir kimseye yumuşak bir dil kullanmak	
Stres yönetimi için bir uzmandan <u>destek alıyorum.</u>	→ para yardımı almak	
Arabasını <u>güvence altına almak</u> için sigorta yaptırdı.	→ koruma altına almak, bir şeyi ya da bir kimseyi korumak	

EK 5. “Almak” Eyleminin Kullanımları ve Anlam Özelliklerine İlişkin

Derlem Temelli İnceleme

Türkçe Ulusal derlemi (TUD) 24 yıllık bir dönemi (1990- 2013) kapsayan, günümüz Türkçesinin çok sayıda farklı alan ve türlerden yazılı ve sözlü örneklerini içeren, geniş kapsamlı, dengeli ve temsil yeterliliğine sahip, genel amaçlı bir referans derlemidir.

Derlemde 2500 madde ile temsil edilen “almak” eyleminin kullanıldığı bağlamlar, önceki 5 sözcük ve sonraki 5 sözcük kapsamında incelenmiştir. Daha sonra hedef sözcük/sözcük öbeği, içinde geçtiği bağlama göre anlam özellikleri/düzeyleri açısından sınıflanmıştır. Ancak buraya hacim sorunu nedeniyle ilk 250 kullanım ve sınıflama alınmıştır.

Sol	-5;5	Sağ	+ Almak (satın almak) öte beri almak
Para kazanmak, annesiyle kardeşlerine öteberi	almak,	babasının yerine onları sevindirmek de	(satın) almak
şişirilmiş fiyatlarla sattıkları CD'lerden bir-ikisini	almak	için kendilerini paralayın gençleri satın	(satın) almak
üçüncüyü de gidip C markasından	almak,	önemli bir stratejik hatadır. Her	(satın) almak
çıkan garibanlardan biriyim. Ama benim	almak	istediğim ne mobilya, ne de	(satın) almak
çünkü "aşkım haftaya yeni şeyler	almak	lazım bana" dedim bık bık	(satın) almak
çok şahane resimli kitaplar da	almak	mümkün biliyorsunuz, bir çuval Paris,	(satın) almak
Çok ama çok uzun zamandır	almak	isteyip Amazon'da sepette beklettiğim 2	(satın) almak
çocuklarına en çok elektronik oyuncak	almak	istediklerini belirtmiş olmalıdır. Alt	(satın) almak
çocuk, bu abur cubur şeylerden	almak	isterse de, çocuğun sağlığı açısından	(satın) almak
yirmi bin dolar karşılığında ondan	almak	istemiydi. Makbule Hanım, son	(satın) almak
yeni sezondan bir kaç renginden	almak	zamanlarda	(satın) almak
yelek gördüm bir tane ondan	almak	en iyisi. Her ortamın, her	(satın) almak
yapan seyyar satıcıdan çöp şiş	almak	istiyorum... Bu arada rüyamda iki	(satın) almak
Yanlış Anlamışız Karagöz, kurbanlık koç	almak	oldu. Geniş ve kalın ağaç	(satın) almak
Yani bir balıkçıya gidip lüfer	almak	için evden çıkmaktadır, arkasından	(satın) almak
yanabilir, hatta yeni bir anakart	almak	seslenir	(satın) almak
ya bir portakaldır. Bitek portakal	almak	istediğinizde, adama "seninki kaç	(satın) almak
Vapurlara giderek rakı almak, kolonya	almak.	santim?"	(satın) almak
uğrayıp bana lastik bir pabuç	almak	zorunda bile kalabilirsiniz. USB Köprü	(satın) almak
uyuşturucu test kabını eczaneden reçetesiz	almak	için çekişe çekişe pazarlık eder.	(satın) almak
Türkün, olmazsa bir Yahudinin mağazasından	almak	Takı, süs eşyasını hep bunlar	(satın) almak
Türkiye'nin en ünlü ressamının, resim	almak	için yolu uzattığını söyledi. Üstü	(satın) almak
tuvalet gitmek yasak. Cep telefonu	almak	mümkün! Eczaneden bir uyuşturucu test	(satın) almak
Topuz ve Gökhan Ünal'ı birlikte	almak	istemektedir. Bu maksatla vekilharçlık	(satın) almak
tek erkek fiyatına iki erkek	almak	yıllarından	(satın) almak
taşıyor. Bu yüzden tütsüyü koklayarak	almak	için kapısını birileri en sonunda	(satın) almak
tanesinde, "Sana bir fotoğraf makinesi	almak	yasak. Telefon kartı kullanmak yasak.	(satın) almak
tane kabak var. Kaliteli ürün	almak	için yaptığı teklifi kabul etmediklerini	(satın) almak
tamamını, daha uygun fiyatlara Antrepo'dan	almak	istiyorsun, ama bu mümkün değil,	(satın) almak
		gerekıyor. Sürekli tütsü yakıyorsanız	(satın) almak
		dikkat!	(satın) almak
		istiyorum" demişti. Gerçekten de bir	(satın) almak
		adına bu kabak sayılarını	(satın) almak
		azaltmamıyım?	(satın) almak
		mümkün. Mağazamızın şehir dışında	(satın) almak
		olması	(satın) almak

tamamlamış. Kolyesi ise Etro. Aynısından	almak	isteyenler bi zahmet linki kendileri	(satın) almak
savcı beni gördü ve makineyi	almak	istediğini söyleyerek dairesine çağırdı. Gittim.	(satın) almak
satışa sunulacağını, eğer müze için	almak	istedikleri bir parça varsa iyi	(satın) almak
pirizlerine sokabilmek için bir aygıt	almak	istedik, 72 ülkenin fişlerini 72	(satın) almak
olmuş. Hepsini tart! Onları da	almak	istiyorum," dedi. Böylece iki domates	(satın) almak
nazik aleti korumak için regülatör	almak	şarttı. Regülatör televizyonun önemli bir	(satın) almak
meyveyi, her sebzeyi, sunmuştu dilârâ,	Almak	dileyen müşteriden, vazgeçiyordu... Ersin mi	(satın) almak
küçük bir arsası olduğunu, onu	almak	istediklerini söylediler. Annem, "olamaz, efendim,	(satın) almak
koyar, kim neyi ne fiyata	almak	isterse alır." Ya da televizyon	(satın) almak
Kitapçınızdan zarfsız bir Kaos GL	almak	nasıl bir duygu? Biz pek	(satın) almak
kitap ya da defter falan	almak	için kapağı kaldırdıkça, ona bakıp	(satın) almak
kilo üzüm, bir kilo domates	almak	için iki kilo buğday verirlerdi.	(satın) almak
ki, asla giymeyeceğini bilse de	almak	istiyor insan. Zaten moda bu	(satın) almak
kez çıkıyordu Paris'ten. Gerçi, Chevrolet'yi	almak	için günü birliğine Anvers'e gitmişti,	(satın) almak
kendim karşılayamıyorum maliyetini. Film	almak	çok pahalı. Ama 35mm kamerayla	(satın) almak
yıkamak,	almak	isteyenlere oldukça yüklü bir para	(satın) almak
katı kuralları gereği evin yarısını	almak	da nerden çıktı?" diye kıyameti	(satın) almak
seyran değil, bana altın bileklik	almak	istedikleri olmazsa kiralayacaklarını	(satın) almak
Saray Kulübü ile bonservisleriyle birlikte	almak	söyledi. Urhan	(satın) almak
parayı kendine bir kaç Cadillac	almak	ve altından bir taht yaptırmak	(satın) almak
çok kaset, daha çok dergi	almak	istiyorduk. Sinemaya daha çok gitmeli,	(satın) almak
yıl olmuş. Bir kezinde don	almak	için gittiği dükkânda öyle bir	(satın) almak
ürün fiyatlarını daha düşük fiyatlardan	almak	için çeşitli stratejiler geliştirmek	(satın) almak
Çevrenin dikkatini çekiyordum artık. Ekmek	almak	gelmektedir.	(satın) almak
olan telekomünikasyon, öncelikle	almak	için alışverişe gönderiyorlar mesela,	(satın) almak
pazarlanacakmış. Ekmek	almak	insanların	(satın) almak
kıyafet böyledir. Meselâ giyindiğimiz elbiseyi	almak	için kanını satan adam misali...	(satın) almak
çok para kazanmak, Yeni eşyalar	almak,	için saatlerce çarşı-pazar geziyorsak, o	(satın) almak
o iş yerinin fotokopi makinesi	almak	Hastanelerin duvarlarını yükseltmek için	(satın) almak
soğuk bir günde gaz yağı	almak	daha	(satın) almak
misavirperver muameleden dolayı kendilerini halı	almak	istediğini anladık, işte o zaman	(satın) almak
mineral ve tuz içeren içecekler	almak	için Tahsin yolda ölse de;	(satın) almak
nereye gidersin? YABANCI Bir inek	almak	zorunda hissederek (acayip psikolojiler	(satın) almak
satış yapıldığını gördü. Deri kaban	almak	var	(satın) almak
çıkacağım sabah ofiste çalışıyordum. Kahve	almak	gerekir. Damar sertliği, kalp rahatsızlığı,	(satın) almak
ona süper esprili bir kart	almak	istiyorum da onun için geldim.	(satın) almak
ona doğru gider ve kartı	almak	için koşullar çok cazip görünüyordu.	(satın) almak
ki, 250 liraya bir kazak	almak	için ayağa kalktığım anda bilgisayar	(satın) almak
çıktığında Bogomil tarihini inceleyebileceği	almak	sizi özel hissettirecekse buna sözüm	(satın) almak
kitapları	almak	üzereyken) Bir kontör kullanacağım.	(satın) almak
kaç kez -o da kitap	almak	büyük olaydı. Maaşım da 450	(satın) almak
Zamanında mandal ve çamaşır leğeni	almak	için gittiği Kuydaş adlı kitapçıdan	(satın) almak
veya enstrüman yapmak için malzeme	almak	için- çıkmıştım. Ayrıca doğru dürüst	(satın) almak
kente yolu düşüp de maske	almak	için verdiği eksileri	(satın) almak
sekreter tutmak ya da mobilya	almak	üzere para ayırıyorum. Tasavvuf dönük	(satın) almak
motosiklet almaya karar verir. Motosiklet	almak	isteyenler, 25 yıllık İtalyan usta	(satın) almak
şişirilmiş fiyatlardan bir ofis binası	almak	hem zaman kaybettiriyor hem de	(satın) almak
üst SED'den %29'u elektronik oyuncak	almak	için para gereklidir. Yeterli para	(satın) almak
		için kullanıyor. Emlakçı, parayı yasal	(satın) almak
		istediklerini belirtmiştir. Bunun yanında,	(satın) almak
		alt	(satın) almak

Oğlan annesine, gördüğü bir oyuncakçı	almak	istediğini söyledi. Annesi fiyatını sordu.	(satın) almak
ve 6 kişilik bir pasta	almak	istediğini söyledi. Pastalar henüz hazır	(satın) almak
Mart ayının son günü peynir	almak	üzere Edirnekapı'dan Kırklareli'ne hareket ettik.	(satın) almak
Sana, yumurta, ekmek ve pirinç	almak	üzere (liste yaptı Behiye) evden	(satın) almak
pulcudan küçük bir paket pul	almak	istedi. Ama iki dolara ihtiyacı	(satın) almak
karmaşık duyguları, "Sonunda bu senaryoyu	almak	zorunda kalabilirim... Kaç lira verirsem	(satın) almak
çıkması demektir. Sobacı soba sacı	almak	için sacco'ya gider. Yıllardan beri	(satın) almak
uçan yıldızlara çarpmıştı yanlışlıkla. Süt	almak	için, akşam yukarı mahalleye gidiyorduk	(satın) almak
tüm çalışması bu iki şirketi	almak	yönünde. Pamukbank, dünyanın 29'uncu zengin	(satın) almak
kolyeler, incik boncuklu takılar. Takı	almak	için ise Trendyol'un yeni girişimi için eski köyüne gittim.	(satın) almak
sürdürüyorum. "Bir ay önce tarla	almak	Geçmişyaşamdaki	(satın) almak
olarak değişebiliyor. Stil bir telefon	almak	isteyenler için ideal bir seçim	(satın) almak
olan C-27J Spartan nakliye uçağını	almak	istediğini beyan etmişti. Bu açıklamadan	(satın) almak
üzüm parasına 2 kilo üzüm	almak	istiyorum, mümkünse bir de bağcıyı	(satın) almak
Çiller'in de inandığı ve yatı	almak	için aracı yaptığı, mesleği yatçılık	(satın) almak
Mısır'a geliyorlardı. Kardeşleri de yiyecek	almak	için Mısır'a geldiler. Önce Yüsun,	(satın) almak
kaseti kiralamak, dondurulmuş çocuk yiyecekleri	almak	ve ebeveyn mağazinleri okumak olan	(satın) almak
çoğaltılmış, kapağı-kitapçığı olmayan bir albüm	almak	yerine, çok küçük bir fark	(satın) almak
paketleri var, herkes bir paket	almak	istiyor, hani bakkaldan bir şeyler	(satın) almak
çalışmak, para kazanmak, ev, araba	almak,	tatile gitmek, vs. vs. bu	(satın) almak
kez... Bir arkadaşı vardı araba	almak	isteyen. Kötü bir adam sayılmazdı.	(satın) almak
şöyle yan takabileceğim bir çanta	almak	vardı. Zara'ya girdim, girerken ötmedim	(satın) almak -
meğer tünel sokağına bir çanta	almak	için gelmiş tünel kazasından hemen	(satın) almak -
sonu çelik yapabilirsin. Yazın çelik	almak	için, taflan, kelebek çalısı, oya	(satın) almak -
Maşallah hepsi tuttu. Yani çelik	almak	istiyorsanız geç kalmazınız, demek istiyorum.	(satın) almak -
tutuyordum. Bir keresinde ise, bilet	almak	için gişelere yönelmiş, sonra ürkü	(satın) almak -
tarafat, karaborsadan fahiş fiyatlarla bilet	almak	zorunda kaldı. Bedavacılar numaralıda G.Saray	(satın) almak -
sonra?.. Yeniden para verip bilet	almak	vardı. O da bize göre	(satın) almak -
onun saz takımı oluyoruz. Bilet	almak	üzere kuyruğa gireceğim, Teksaslı hasba	(satın) almak -
yaşar. Arif Bey'e, bir şey	almak	için hiç kuyruğa girip girmediğini	(satın) almak -
sadece halılara bakın, hiçbir şey	almak	zorunda değilsiniz, ölümü gör, şeklinde	(satın) almak -
Rafo, "inmişken yiyecek bir şeyler	almak	ister misin?" "Sepetim yiyecek dolu."	(satın) almak -
yılı Yüksek Kaldırım'dan bir şeyler	almak	için önünden geçtiğimiz genelevlere girmek	(satın) almak -
verilmişti... Tuğrul yiyecek bir şeyler	almak	için trenden indi... Meşrubat, simit	(satın) almak -
seminerde anlattı. Örneğin, Japonlar bisiklet	almak	isteyen müşteriyi dükkânda yarım saat	(satın) almak -
seksen dolardı. "Oğlum bu bisikleti	almak	için on sekiz hafta, yani	(satın) almak -
üç yıl para biriktirip ev	almak.	(Öyle sanıyordum) Şarkıcı olarak bir	(satın) almak -
çıkıyorlardı bize. Bu adamlar evlerinizi	almak	istiyor diyorduk, anlatamıyorduk. Şimdi	(satın) almak -
yılında Türkiye ortalamasına göre ev	almak	şimdi mümkün olduğuna dikkat çekilen	(satın) almak -
olmak için yetseydi, bir ev	almak	araştırmada,	(satın) almak -
mitos. Çocuk yapmak; evlenmek, ev	almak	olasıydı. O gün ayrımında olduğu	(satın) almak -
matrahından düşülemeyecek!.. Böyle olunca, ev	almak	gibi... Yalnız tabii, onların aksine	(satın) almak -
		da satmak da iyice zorlaşacak...	(satın) almak -

Talan şebekesinin, parsellenen Hazine arazilerini	almak	isleyen zenginleri, sahte belgelerle yıllardır	(satın) almak (arazi almak)
çekip yatağından kalktı. Sonra abdest	almak	için dışarı çıktı. Gömleğinin kollarını	abdest almak
Sonra namaz abdesti gibi abdest	almak,	Su birikintisi varsa ayakların yıkanmasını	abdest almak
oluyor? Her flörtten sonra aptes	almak	gerekir mi? Evlilerde flört olur	abdest almak
olur. Ancak bundan sonra abdest	almak,	namaz kılmak öğrencinin kendi sorumluluğundadır.	abdest almak
odasına geldiklerinde kelepçeleri açıldı. Abdest	almak	ve dini vazifelerini yerine getirmek	abdest almak
Molla Ali, yatağından doğruldu. Abdest	almak	için avluya inecekti ki, arkasından	abdest almak
mezhepcede mekruh görülmüş yeniden abdest	almak	tavsiye edilmiştir. 4- Uykuda abdesti	abdest almak
Kurulu, Adalet Bakanlığı'na hâkim-savcı adayı	almak	için sınav yapma yetkisi veren	aday almak
Karnelerini herkese göstermek, herkesten	almak	istiyorlardı. Aksi gibi o gün	aferin almak
"Aferin!"	almak	için onları bilinç yitimine uğrattığım	ağzından almak
Kimi akıllı başındaların ağzından gerçekleri	almak	adına yaptıkları üstü kapalı konuşmalardan	ağzından laf almak
konusmak... Hanımların eşlerinin ağızlarından laf	almak	her şeyi birbirine karıştırıp işleri	aklını başından almak
çürütmek için, herkesin aklını başından	almak,	için, onun yaptığı iki sefer	alaya almak
şövalyenin çıktığı onca seferi alaya	almak	yıkmak değil, ressamların aynı aileden	alaya almak
karşı çıkmak, onları tümüyle alaya	almak,	için bekleyen, ateşe aç kupkuru	alev almak
tadını çıkarıyorlardı. Sanki tutuşup alev	almak	yasak. Kavga çıkartmak yasak. Sabah,	alkol almak
veya ziyaretçiye getirilmek suretiyle alkol	almak	istiyorsak onu vermeli ne biçmek	almak
şekilde tebessüm etiklerini görürsünüz. Ne	almak	bahanesiyle çantasının tekrar doğru yöne	almak
zaman rujunu ya da cımbızını	almak	üzere üst kara çıkar. Ve	almak
yukarı çıkmamasını şart koşar. Levhaları	almak	için elimi uzatınca "Çocuğumun	almak
verdim. Çocuk hemen üzerine akıttı.	Almak	işmesini	almak
ve oteldeki villada kalan eşyalarını	almak	amacıyla Revan'la Güzelsu'ya, ordan da	almak
vardı. Tekrar Rüzgârlı Sokağa giderek	almak	zorunda kaldık. Tesisatçı da tesisatı	almak
var. Fakat ben bunların hepsini	almak	istemiyorum. Benim içimin yandığı bir	almak
tıkıştırıp nasıl hızla giyindiğimi, gülleri	almak	için tuttuğumu, ben giyinirken onun	almak
tarafındaki Rerojeşemdin Sırtları'na atılmıştı.	almak	için Şırnak'tan bir helikopter gelecekti	almak
Cesetleri	almak	sabah şehirdeki trene yetişmek için.	almak
sordu bana, bavullarını şimdi hemen	almak,	için elini uzattı. Sol pantolon	almak
siz oyuna geç kalmayın." Kolonyayı	almak	için uzandığında, hiç düşünmeden pahalı	almak
servet değerindeki poşeti farketmekte gecikmedi.	Almak	için gelen Morfeyyaz'ın ikna çabaları	almak
olup geri dönmekten vazgeçer. Onu	almak	için kağıdı. "Bisiklet... Bisiklet, bisiklet."	almak
okumazsan, başkasına okuturum." Elini uzatıyor	almak	için koridora çıktım, odama doğru	almak
odamda unuttuğumu fark ettim, onu	almak	zorunda kalırdı. Gönüm nedense o	almak
kâğıdımı her zaman elimden çekerek	almak	için eğilmiştim ki, köpeğin bana	almak
koyuldum. Bir taş görmüş ve	almak	suretiyle Ağrı'ya uçtum. Malatya'da yakıt	almak
Konya'da bırakarak Ordunun uçaklarından birini	almak	için kıpırdamak cesaretini kendilerinde	almak
kez amirle korkuluk tipli anahtarlığı	almak	bulamadılar.	almak
kendisi için önemli olan şeyleri	almak	için mutlaka Baron 1 yatına	almak
karanlık yoksul evler, sonra hep	almak	isteyen erkekler, anımsamak istemediği	almak
çok seviniyorum, cüzdanımı iç cebimden	almak	birçok	almak
oldu. Abla'nın olmadığı saatler şeker	almak	için ellerimi çıkarmam gerekmeyecek.	almak
ve şair, güllerle müzeyyen tepsiyi	almak	Hızla	almak
oturuyor... Yatağımın altına kayan terliğimi	almak	için uğruyordu. Abla'nın olduğu saatler	almak
ulaştıracaktı... Bu arada, bir şeyler	almak	için iki elini birden uzattığımda	almak
karşılaşıyoruz. Zaten onun Batı dünyasından	almak	için eğilmiştim, orada, o daracık	almak
		için içeri giren Rıdvan'dan yana	almak
		istediği şey "akıl ve kanun"	almak (aktarmak)

kez tam içkimden bir yudum	almak	üzereyken fark ettim bu bakışları.	almak (bir yudum almak) (içmek)
özel diyetin bir parçası olarak	almak	mümkündür. İnciri değerli kılan diğer	almak (ele almak)
olmasını sağlamışlar. Yani YNK burayı	almak	için silahlı güç kullanmamış. Bu	almak (fethetmek)
yenmek, cihanın en zorlu kalelerini	almak	için yalnız bir şey lazımdır	almak (fethetmek)
zihniyet iflas etmişti. İstanbul'u, Kıbrıs'ı	almak	isteyenler, soydaşlara zulüm yapanlar, Türklerin	almak (fethetmek)
Serie A takımlarından AS Roma'yı	almak	için bir dönem girişimde bulunmuş	almak (fethetmek)
zalim bugüne kadar. Niye? Toprağımızı	almak	için. Şimdi de kalkacak iki	almak (fethetmek)
satılmaya başlanırsa, Amerika da dışardan	almak	zorunda bulunduğu her şeyi euro	almak (ithalat)
MERKEL'DEN İTİRAF "Rum Kesimi"ni AB'ye	almak	hataydı" Almanya Başbakanı Angela Merkel,	almak (kabul etmek)
yaptıklarını anlatıyor. Cüz'i fiyatlarla öğrenci	almak	zorunda kalan dersanecilikte para	almak (kabul etmek)
kurmuşlardı. Çadıkentlere sadece öğretmen	almak	kazanmak,	almak (kabul etmek)
ailelerini	almak	istiyorlardı. Tuğgeneral Mahir Kök, tüm	almak (-lardan almak)
şeyler çıkan kocaman yuvarlak çikolatalardan	almak	için tek başıma gitme izni	almak için değil vermek için
kitaplara yatırarak fedakarlık yapmak gerektiğini,	almak	için değil vermek için çalışmak	altından almak
yani siyaset dincilerinin altından sandalyeyi	almak	da din istismarı oluyor. O	sandalye almak
yaptıracak olan kişi sürekli alttan	almak	ve işini yapacak olan kişiyi	alttan almak
pek açık olmuyor tabii. Alttan	almak	istedim herhalde. Bilmiyorum! Rickshaw	alttan almak
O hüneri göstermek için alttan	almak,	denen	alttan almak
yaptıktan sonra öbür gün arabasını	almak	alçakgönüllü davranmak, şirinlik	alttan almak
küçük gördükleri bu çocukları aralarına	almak	yapmak, espri	arabayı almak
çocuklar takım kurarken beni aralarına	almak	üzere garaja gitmiştik. Fakat ücret	aralarına almak
sarıldılar. Hatta AB'yi tamamen arkalarına	almak	istememezler. Kötü arkadaşlar; aslında	arkasına almak
saptamamı, en azından şimdilik, askıya	almak	şaşkın,	askıya almak
müzakerelerini gizli bir şekilde askıya	almak	istememezlerdi. Şansım yaver giderse	avucunun içine
toplumu... Bir anda ovucunun içine	almak	takımlardan	almak
siyasi gücü kendi avuçları içine	almak	için, 2004 ve 2005 çerçeve	almak
yaşamadık. Perakende ve toptan ayakkabı	almak	zorundayım. Üzerinde bir daha	ayakkabı almak
miydi? Neden hevesle diğer ayakkabıyı	almak	düşünmem	(satın) almak
şeref ve itibarını ayaklar altına	almak	için "kriter koyması" üzerine, Başbakan	ayaklar altına
çözümleliyordu. Hatta yasaları ayaklar altına	almak	için... İlerde beşli grupların neler	almak
olan halkın gururunu ayaklar altına	almak	olan burjuvazinin gözü korkmuştu. Yeni	avuçları içine
karnelerindeki "Peki"yi "Peki"leri gösterip	almak	isteyenleri aynı adreste bulunduran	almak
bahşiş	almak	Antrepo	almak
kata kadar büyütülmesiyle, poster baskısı	almak	üzere koşmuştu ki? Kendinden utandı.	(satın) almak
ve iş başvurularını elektronik ortamdan	almak	pahasına, devlet kapısına ve dilencilige	ayaklar altına
şirket, Türk işadamlarının uygunluk belgesi	almak	hak ve yetkiniz de doğuyordu.	ayaklar altına
vb gibi. Bu yetki belgelerini	almak	demekti bu. Bir savaş kaybetmek	ayaklar altına
Tüzel kişiler, Bakanlıktan gerekli belgeyi	almak	amacıyla girdikleri yalıdaki o muazzam	almak
olan Erdemir'in bugünlerde 14001 belgesi	almak	da mümkün oluyor. Ayrıca kenar	bahşiş almak
kursa gidilerek alınan "sürücü belgesi	almak"	amacıyla kurum adına düzenlenmiş	baskı almak
kolay değildir. Bu yetki belgelerini	almak	internet	başvuru almak
kimliği yazılı kişi; okuryazar belgesi	almak	için Almanya'ya kadar gitmesini	belge almak
		önleyecek	belge almak
		hiç kolay değildir. Bu yetki	belge almak
		kaydı ile yat limanı işletmeciliği	belge almak
		için hazırlık yaptığı ifade edildi.	belge almak
		gibi bakılıyor. Kişilerin öğrendiği	belge almak
		bilgileri	belge almak
		için çok yoğun bir eğitim	belge almak
		üzere müdürlüğümüze başvurdu. Yapılan	belge almak
		sınavda,	belge almak

çok altında veya üstünde besin	almak,	hastalıklara neden olabilmenin yanı sıra,	besin almak
toplumsal alanda çelişki savaş biçimini	almak	zorundaydı ve kölelik savaşın evrensel için konuştuğumuz Tüm Aktarlar Baharatçılar	biçim almak
üretim ve pazarlamasıyla ilgili bilgi	almak		bilgi almak
öğrenir. Paşanın ailesi hakkında bilgi	almak	için başvurduğu mahalle bakkalı Yuvan	bilgi almak
ziyaretine neden oldu. Önce bilgi	almak	için telefonla arayan elçilik yetkilileri,	bilgi almak
yurttaş telefon açar hemen bilgiyi	almak	isteriz. Oysa ki Yurttaş Gazeteciliğinde	bilgi almak
yeterli olmaktadır. Tabii sadece bilgi	almak	için değil görüş ve düşüncelerimizi için www.miniitx.com adresine bir bakmanızda	bilgi almak
yeterli olacaktır. Bu konuda bilgi	almak	üzere okula gittiğinde daha adımı oldu Hiçbir ehliyet aranmıyordu;	bilgi almak
yani... Halam benim hakkımda bilgi	almak	başvuran	bilgi almak
verilen adrese gidip konuşmak, bilgi	almak	bilgi vermek için... Ben telefonumu için ABD'nin İslamabad Büyükelçisini	bilgi almak
ve bir otele yerleşeceğim. Bilgi	almak,	Dışişleri'ne komuta, yöneticisinin ayrıntılar içinde	bilgi almak
ve "gayrimeşru" olduğunu açıklayıp, bilgi	almak	boğulmasını için uğrayan turistlerin sayısının bulunduğunu,	bilgi almak
vardır. Yazarları u Teknik bilgiler	almak,	gerektiğinde, bu amaçla hazırlanan daha	bilgi almak
vardık. Çünkü, ilgililer "Büroya bilgi	almak	mümkün. Ayrıca, sadece ihracat için	bilgi almak
uykusu hakkında daha ayrıntılı bilgi	almak	amacıyla adliye gittiğini ifade etti. ve mümkünse çocuklarımızı birlikte götürmemizi	bilgi almak
taşımalarına kadar her türlü bilgi soruşturma başlatılıp başlatılmadığı konularında bilgi	almak	istediklerini söylediler. Ertesi gün Barış'la	bilgi almak
sahipleri ve davet hakkında bilgi	almak	istedi tren hakkında. Biliyorsunuz, bu	bilgi almak
numarasını arayıp çalışmaları hakkında bilgi	almak	için gidilebilecek biri var mı?	bilgi almak
Muhaceret Teşkilatı'na geldi. Bizzat bilgi	almak	öğrenmek, haber almaktır. Sezmek, açık lâfı savaşa bezirgan mantığıyla yaklaşmanın,	bilgi almak
mi? 4. Gerekğinde işletmede bilgi	almak	için salonun kapısında bekliyordu. O	birini almak
Mecaz anlamı, sezistir. Duymak bilgi	almak,	için ölümünü çiğnemen gerekir" dedi	birini almak
çalışırken, Özal'ın "bir koyup, üç	almak"	istedim, Arifi alıp Radyoevi'ne geldik.	birini almak
ve tekbirle uğurlandı. Emin annesini	almak	için bile insani amaçla da	birini almak
sefer yüzünde gülümseme vardı. "Harry'yi	almak	üzere, sinyal vermeden ve sağ'a	birini almak (müşteriyi taksiye almak)
oturan teknisyen arkadaşlardan birini de	almak	zorunda kaldı. Edison, bırakın liseyi	birini bir
karşısında Kelbecer'deki 100 tane yaralıyı	almak	gerek. İşte ancak kent içinde için gittiklerinde İstanbul'dan henüz inşaat	yerden almak
Örneğin, kendisine el kaldıran müşteriyi	almak	istedi. Zeynel Abidin Akın da	birini bir yere almak
olamayacağını söyleyince ailesi Edison'u okuldan	almak	Tabii senin de rızan olursa.	birini bir yere almak
nereye kaçacaksın? Akşama oğlanı okulundan	almak	daha kolay..." Onlar böyle konuşup	almak
neşeli olduğunu sonradan öğrendim. Fatma'yı	almak	istemeyenler beden eğitimi öğretmenleri, bu	birini bir yere almak (kabul etmek)
üzere, beni gördü ve aracına	almak	zorunda kalan ülkelerde, devletin gücünün	borç almak
merak etme. Niyetim onu çiftliğe	almak.	sureti ile de temin edebilirler.	borç almak
yukarıya çekeriz. Çocuğu sandaldan tekneye	almak	için bizden izin istiyormuş, verelim	borç almak
resim-müzik öğretmenleri grubudur. Öğrenciyi derse	almak	zorunda bırakmıştır. Böylece yurt içi	borç almak
ülkeler ve ticari bankalardan borç	almak	gerekir. İşte zamanı. Ara sıra Fonksiyonlarını kaybetmişe benziyor."	boşa almak
ya da doğrudan vatandaşlardan borç	almak	Moralim bozuk,	böbreği almak
Paşa," dedi, "Hıdiv Fransa'dan borç	almak	istiyorum "Çağdaş Batı uygarlığının, kentsoylu	bölüm almak
kuruluşları da yurtiçi piyasalardan borç	almak		
verin biraz. Bazen vitesi boşa	almak		
söyleyemem, belki tek yol böbreği	almak.		
örnek olarak buraya bir bölüm	almak		

verdiğinden, o dönemi büyüteç altına	almak	hayli anlamlı. Nitekim, 2001 yılının	büyüteç altına almak
yararları da var. Kloroform can	almak	için değil, ameliyatlarda insanlar acıya	can almak
makamları önünde Nefise'ye karşı cephe	almak,	onunla bir gün barışma umudunu	cephe almak
sorularına ikna edici cevaplar bulmak/almak	bulmak/almak	istemektedir. Bu konuda gence yardımcı	cevap almak
sorunuz. Tabi ki cevaplarını da	almak	isteriz. "Sorduğum soruya gülerler mi	cevap almak
şuna inanıyorum ki yaşamayı ciddiye	almak,	yaşamayı sevmek, hayatı olduğu gibi	ciddiye almak
çeker...) Ama halkımızın hissiyatını ciddiye	almak	zorundayız. Sel baskını gibi, bir	ciddiye almak
yayımlandı". Okur boyutunu ayrıca ciddiye	almak	zorunluluğu pek çok kitap türü	ciddiye almak
yaymayı tasarladığı bölgesel hegemonyasını	almak	gerekiyor. Ancak Japonya da emperyalist	ciddiye almak
ciddiye	almak	gerekiyor. Doğada hissettiğimiz,	ciddiye almak
yapabilirsiniz. Herhalde evlilik kurumunu ciddiye	almak	gördüğümüz hikmette,	ciddiye almak
soru sorma işini çok ciddiye	almak	olmalı soru sormayı kolay bir	ciddiye almak
olmazsa olmaz şartı onu ciddiye	almak	ve onunla mücadelede kendimizi	ciddiye almak
okur olarak da fazlasıyla ciddiye	almak	aldatmamaktır.	ciddiye almak
Nedense içimden bu mevzuyu ciddiye	almak	niyetinde değilim. Sözü, işle ilgili	ciddiye almak
kılmaya kararlı olun. İşi ciddiye	almak	gelmiyordu, işaretlere rağmen. En yüksek	ciddiye almak
konudaki yargılarını anımsamak ve ciddiye	almak	demek, çok ciddi olmak anlamına	ciddiye almak
Kendini de, karşıdakini de ciddiye	almak.	gerekir, bunlar bize bir çok	ciddiye almak
yeniden başlatılmasının bedeli olan çeki	almak	O hayatın estetik boyutunu yakalamaya	ciddiye almak
		için. İkincisi, dün niçin 25	çek almak
			çekin
			karşılığını
tarafından çekin karşılığını Merkez Bankasından	almak	üzere mutemet atandığı belirtiliyordu. 19	almak
kopyalamak ve kağıt üzerine çıktı	almak	konusunda sınırlama olmaması gerekir;	çıktı almak
tek ürün ya da çözüm	almak	çünkü	
uykusuzluk ve kâbus şikayetleriyle danışma	almak	yerine, ana işi dışındaki tüm	çözüm almak
karnına çekerek ikinci bir darbe	almak	isteyenlerde gözle görülür bir artış	danışmanlık
		almak	almak
		istemiormuş gibi geri geri sürünmeye	darbe almak
		zorundadır. Dönemin yeni değerlerinin	dayanak
mutlak anlamda dayanak noktası olarak	almak	inşa	noktası olarak
seyreden huzur lezzetiydi. Artık demir	almak		almak
yalnızca içerdeki solcuları denetim altına	almak,	zamanı gelmişti. Son faslına geldiğini	demir almak
ve Hazar havzası) denetim altına	almak	ya da Sovyetler Birliği'ni aldatmak	denetim altına
vasıtasıyla bir şekilde denetim altına	almak	için geliştirdiği GOP'un en önemli	almak
pragmatisttir. Bilgi, olayları denetim altına	almak	için kullanılıyor. Mesela yarın Suriye'de	denetim altına
koşmuş ve doğayı denetim altına	almak		almak
		ve doğaya egemen olmak için	denetim altına
kimlikler, grubun bireyi denetim altına	almak	istemiştir. Doğanın güçlükleri karşısında	almak
kesin ve belirleyici denetimi altına	almak;	sürekli	denetim altına
sonra bakkala geri verip depozit	almak	istememesi ve bireyin buna yanaşmaması	almak
Şafi'nin etrafını sararak ondan ders	almak	soyut "toplumsal sözleşme" idealini,	denetim altına
zayıf bir toplumda, "hayattan ders	almak",	somut	almak
yeni soluklar katamayacaktı. Düünden dersler	almak	için. Ben biraz daha oturmak	depozito almak
yakından tanımak ve gerekli dersleri	almak	için birbirleriyle yarıştılar. Ahmet b.	ders almak
verilir ya da filanca dersi	almak	"deneyimlerin öğretmenliği" ve benzeri	ders almak
uygun yürütmek, bütün dersleri Avrupa'dan	almak	sözlerin	ders almak
son öğrenim döneminin neredeyse başlarında	almak	gerekiyor. Keşke dünün Altın Mikrofon	ders almak
nesli küçümsememek gerekir. Ama ders	almak	zorunda. Bu amaçla -benzerliklerimiz ve	ders almak
mürşidin önünde diz çöküp ders	almak	isteyenler Bahar'a başvursun diye," dedi	ders almak
		gibi birtakım zihniyetler ortaya çıktı.	ders almak
		zorundasınız. Dolayısı ile sınav	ders almak
		konularının	ders almak
		da gerekir Coşkunun o kadarı	ders almak
		ve çile doldurmak gibi çetin	ders almak

konusarak çözmek ve yaşananlardan ders	almak	kadar güzel bir şey var	ders almak
keresinde Abdurrazzak b. Hemmam'dan ders	almak	için sanaya giderken yolda arası	ders almak
zaman zaman işveren sendikalarından destek	almak	yerine yeni oluşumlara gitmelerine yol	destek almak
yaklaşımları bana aktarıırken, benden destek	almak	istediğini biliyorum. O desteği Fulya'ya	destek almak
tükenmek üzereydi. Üstelik psikolojik destek	almak	konusunda ona verdiği sözü de	destek almak
sizi hemen arayıp özel desteğinizi	almak	istediğini duydum. Aslında daha detaylı	destek almak
OgerTelecom, ihale hazırlık sürecinde destek	almak	üzere BT Telconsult'la anlaşmaya	destek almak
koymak için, aslında halkın desteğini	almak	vardığını amacıyla giriştikleri, ancak sonu	destek almak
korkuyu Talabani'nin Batılı ülkelerin desteğini	almak	hesaplanamayan	destek almak
karşı Musul meselesinde Amerikan desteğini	almak	için ısrarla dile getirdiği, Barzani	destek almak
o sıralarda Halk Bankası'nın devir	almak	gibi bir amaç da güttüğü	destek almak
oturuyormuş gibi, müşteriye dikkate alarak	almak	üzere olduğu "gizli" TÖBANK dosyasını	devir almak
önce siyasal gelişmelerin etkisini dikkate	almak	gerekir. Bir şirkette müşteriler için	dikkate almak
çatışmalarını istihbar edemediğimizi de dikkate	almak	zorunluluğu, bu "kısa dönemli" etki	dikkate almak
çalışmayı, eğitimi, öğrenmeyi de dikkate	almak,	gerekir. Üç komisyon Lozan'da sorunlar	dikkate almak
zorunlu olarak giren suçları dikkate	almak	değerlendirmek zorundayız. Bu altyapılar	dikkate almak
yön veren Rönesans düşüncesini dikkate	almak	yoksa,	dikkate almak
yaratmış olduğu satış hacmini dikkate	almak	ve bunları adli yardımlaşma kapsamına	dikkate almak
yandan medyanın izleyicilerinin beğenilerini	almak	yardımlaşma kapsamına	dikkate almak
dikkate	almak	gerekir. Rönesans düşüncesinin	dikkate almak
ve sınırlamaları her zaman dikkate	almak	temelindeki "kendini	dikkate almak
ve morfolojik özelliklerini de dikkate	almak	yeterli değildir. Onun yanı sıra,	dikkate almak
ve beşbenzemezi uyarıları pek dikkate	almak	durumundadır. Enformasyon mantığı ise,	dikkate almak
sıra, satış maliyetlerini de dikkate	almak	doğal	dikkate almak
süreci ve aktörleri de dikkate	almak	durumundadır. Öte yandan ilgi alanı,	dikkate almak
sonra içine girdiği gerginliği dikkate	almak	gerekmektedir. Sözü edilen yıllık	dikkate almak
soluklu projeleri bu odağı dikkate	almak	ölçümler;	dikkate almak
savaş ögesini iki biçimde dikkate	almak	gerekmiyor. Kurban Bayramı kadar kanlı	dikkate almak
rağmen, oldurucu taraflarını da dikkate	almak	bir zorunluluktur. Bir pazarda diğerlerine	dikkate almak
olsun biz bu kanıtı dikkate	almak	anlamına gelmekte. Bu süreçte kentsel	dikkate almak
niyet ve planlarını da dikkate	almak	gerekiyordu. O yüzden evlere girip	dikkate almak
müşterilerin istek ve beklentilerini dikkate	almak	zorundadır. Hem sınıflar mücadelesinin	dikkate almak
model tarafından yakalanamayan etkileri dikkate	almak	dinamikleri,	dikkate almak
konusunda epey yol aldığını dikkate	almak	gereği ortaya çıkar. Birinci olarak	dikkate almak
karmaşık pek çok faktörü dikkate	almak	lâzım. Gözlem yeteneğinin, en fazla	dikkate almak
komşu, eş dost "Elinden diplomasını	almak	zorundayız." Francis hanım üzülüyor,	dikkate almak
yandan modernliğin kitleleri disiplin altına	almak	ama	dikkate almak
nemfoman yoksul kadınları disiplin altına	almak	şart. Ama bunlar ne olursa	dikkate almak
Yahudileri, bulundukları yerlerde dizginleri	almak	zorunda kalmışlardır. Günümüzde kalite,	dikkate almak
ellerine	almak	hızlı	dikkate almak
kendilerinden alabildiğimiz kadar çok döl	almak	amacıyla yıllar için de bir	dikkate almak
yani büyük ölçüde sadece döviz	almak	gerekiyor. Son günlerde bir "PKK	dikkate almak
önce veda edip "hayır duasını"	almak	durumundadır. İnsan bilimcinin bilgi	dikkate almak
nehiyler karşısında mantıklı bir durum	almak	yapısı,	dikkate almak
olaylar karşısında nasıl bir durum	almak	lazım bunun!" diye veryansın eder	diploma almak
		için kurduğu hapishane, kışla, okul	disiplin altına
		için "geriye tek yol kalmaktadır"	almak
		için her türlü yolu denemektedirler.	disiplin altına
		için... Doğan çocuklara gelince... (bakıcı	almak
		için yaratılacaktır. Böylece en itibarlı	döviz almak
		için Şeyh Efendiyi ziyarete gitti.	dua almak
		ve davranışta bulunmaktır, Müslüman	durum almak /
		yazarların	hal almak
		gerektiğini anlamak, iman edilmesi	durum
		gereken	almak/hal
			almak

üşüdüktan sonra sıcak bir duş	almak;	sonra da sıcak birşeyler içmek	duş almak
ve reçel yiyorum. Bir duş	almak	en iyisi ama, banyodan gelen	duş almak
önce bir de Cihan'ın düşüncesini	almak	istediğinde Cihan'ın yüzü sapsarı kesildi!	düşüncesini almak
korumak için pek ciddi düzen	almak	gerekir. Çok miktarda bal almaya	düzen almak
üstün olanın diğerini egemenliği altına	almak	niyetini saklamaya bile gerek görmediği için çabalarını yoğunlaştırırken, tüccar ve	egemenliği altına almak
Rusya, Eflâk ve Boğdan'ı egemenliklerine	almak	ve eritime tabi tutmaktır. Bu	egemenlik altına almak
sahip olan toplumları egemenlikleri altına	almak	yerine laf-ı güzaf ile boşa	eğitim almak
şiddet, çoğu zaman ise eğitim	almak	isteyen yüzbinlerce öğrenci bu eğitimi	eğitim almak
üç hafta geçti. Üniversite eğitimi	almak	imkânsız" diye yakınıyor. Dil uzmanı	eğitim almak
yahut devlet okullarında İspanyolca eğitimi	almak	zorunda olmalıdır. Ancak yönetici talep istemeleridir. Girişimcilik konusunda	eğitim almak
veya birkaç konuda hizmetiçi eğitim	almak	kaliteli bilimsel	eğitim almak
ve hayallerini nasıl gerçekleştirebileceklerinin eğitimini	almak	üzere Gelibolu ve İstanbul'da kurulmuş	eğitim almak
Türleştirilip İslamlaştırıldıktan sonra askeri eğitim	almak	için kendine yatırım yapan, uluslararası	eğitim almak
sürekli kendini geliştiren, profesyonel eğitimler	almak	isteyen Türk öğrenciler için bu gerektiği belirlenmelidir. Bu bağlamda	eğitim almak
SSCB'nin dağılmış olması, üniversite eğitimi	almak	Sayın birden kolaylaştı. Adeta kontağı çevirebilenlere	eğitim almak
olabilmek için hangi alanlarda eğitim	almak	için ilkokulu dışardan bitirdi. Lojman	ehliyet almak
özel kurslar açıldı ve ehliyet	almak	için hayatınızda en az bir	ehliyet almak
patladı Beyefendi şoförlükten emekli! Ehliyet	almak	olur ve taksi şoförlüğü yapmaya	ehliyet almak
Ne yaparsanız yapın, o ehliyeti	almak	ve şarkın ruhunu aynen muhafaza	ele almak
Levon'un ilk işi oto ehliyeti	almak	da yetersiz kalacaktır. Zira, istihdamın zorunludur. 2. Lozan tutanaklarında,	ele almak
müsbet bilgilerini rönesans anlayışı içinde	almak	hakların suretiyle, savunma sanayii stratejisinin yeniden	ele almak
sürecindeki bir üretim faktörü olarak	almak	için, edebiyat eleştirisi felsefeyle işbirliği	ele almak
olduğu "insan haklarının korunması" bağlamında	almak	gerekir. Herkes bilim adamı, herkes durumundadır? Yeni öğretmen önce bunları	ele almak
şikâyetçidir. Bir bütün olarak ele	almak	mümkündür. Bunlar İnsan hayatı Mal gerekir Bonnefoy, bir felsefeciymiş, "felsefe	ele almak
şairin en yoğun yapıtlarını ele	almak	gereği ortaya çıkmaktadır. İletişim, toplumsal	ele almak
ütopikleştirmeden, gerçekçi bir tavırla ele	almak	istiyoruz. İslâm dini, evrensel bir anlamlı gözükmetedir. Bu noktada, sadece	ele almak
öğretmenliğin hangi etkinliklerini öncelikle ele	almak	incelemek ve hazırlanacak bir eylem	ele almak
ölçütünü dört farklı açıdan ele	almak	bu çalışmanın sınırını büyük ölçüde niyetindeyim. Günümüzde genellikle uluslararasılık daha	ele almak
çıkardığı "kavram"ları "kavram"ları dikkatle ele	almak	istemesi, onu hiç kuşkusuz, yaralar	ele almak
çok toplumsal niteliği ile ele	almak	faydalı olacaktır. Tek Para Bölgesindeki	ele almak
çok İslâm dini açısından ele	almak	için üç çalışma grubu oluşturdular	ele almak
yönelik genel yaklaşımlar düzleminde ele	almak,	gerekir. Sadece böyle bir yöntem kurumsallaşmış yönetimlerdeki spontaneliğin ve yaratıcılığın	ele almak
yaklaşımımız ile ilgili konuları ele	almak,	zorundayız. A. Eğer Tanrı Olmasaydı...	ele almak
vergi türlerine göre konuyu ele	almak	istedik. Ve biz orada Hıristiyan	ele almak
ve uluslararası bağlamda da ele	almak	istediğimiz konu Laiklik olacaktır. Özgür istemeyecek, bu ülkenin kendisini geliştirmesi	ele almak
ve toplumsal ortamdan soyutlayarak ele	almak		
ve ticaret yapısı farklılıklarını ele	almak		
ve guvernörler aşağıdaki konuları ele	almak		
ve ekonomik şartları dahilinde ele	almak		
ve bu çerçeve içinde ele	almak,		
ve bir sonuç olarak ele	almak		
ve ahlaki bakış açısıyla ele	almak		
ve "Laiklik". Bu yazıda ele	almak		
Türkiye'yi bir kambur olarak ele	almak		

toplumsal yapıyı devreye sokarak ele	almak	zorundayızdır ve de ancak öyle	ele almak
tiyatro ile ilgisi kapsamında ele	almak	gerekecektir. Çünkü sarayın bir takım	ele almak
tespit etmek, akılla sorunu ele	almak	başarının anahtarıdır. Acaba okuldaki biri	ele almak
terörü teşhir çalışmalarıyla birlikte ele	almak	ve değerlendirmek gerekmektedir.	ele almak
temel sorunlarını tarihsel açıdan ele	almak	,istemeyen tüm felsefeler ya da	ele almak
temel dinamiklerden biri olarak ele	almak	mümkündür. Aslında Dış Vergi Kredisi	ele almak
tek bir süreç olarak ele	almak	daha doğru olacaktır. Gerçi ihtilâl	ele almak
tarihini keyfi kesiklikler yardımıyla ele	almak	değil mi? Bir diğeri de	ele almak
sürecinin yapısal sorunları biçiminde ele	almak	gerekmektedir. Kentlere, ekonomilerinin	ele almak
süreci var. Bunu burada ele	almak	talep ettiğinden	ele almak
sözleri daha bir hassasiyetle ele	almak	sanırım yeri değil. Ama, şu	ele almak
statüsünü yerleşim yeri açısından ele	almak	ve incelemek olmalıdır. Tarihimizden	ele almak
sorununu tarafsız bir şekilde ele	almak	Altın	ele almak
sorunsuz ifade ve açıklamaları ele	almak	da, birtakım ipuçları vermektedir.	ele almak
son verilmesini biraz ilerde ele	almak	Mesela,	ele almak
siyasette kadınların rolünü de ele	almak	olduğunu, Türkiye'yi bölünme	ele almak
sağlamayı amaçlayan programın zayıflıklarını ele	almak	tehlikesinden ancak	ele almak
sarmıştı. Hitleri öldürtüp idareyi ele	almak,	niyetinde değilim. Bu yazıda kaynakacak	ele almak
sarfedecekti. Güneydoğu'daki eğitim meselesini	almak	üzere şimdi Osmanlı İmparatorluğundaki	ele almak
ele	almak	duruma	ele almak
profesyonel mantıkla yaklaşarak, yeniden ele	almak	gerekiyor. "90'larda İslami hareketin	ele almak
pratik ve pragmatik yaklaşımla ele	almak,	kadın	ele almak
Peygamber'in fitratla ilgili hadisini ele	almak	amacıyla, uluslararası kuruluşlarla	ele almak
parçası olan miras turizmini ele	almak	işbirliği içinde	ele almak
oyunlarını ayrı bir yazıda ele	almak	uygun şartlarla bir barış yaparak	ele almak
ortaya çıkan açıklar şeklinde ele	almak	için yaptığımız araştırmalar sırasında	ele almak
oranını göz ardı ederek ele	almak	karşılaştığımız	ele almak
olsa bir kez daha ele	almak	yerinde olur. Mesleğin süresi göz	ele almak
olduğundan, asitin iyonlaşma dengesini ele	almak	farklı ekonomi modelleri arasındaki	ele almak
noktasında içinde bulunulan zayıflığı ele	almak	ilişkileri	ele almak
nedensel bir bağlam içinde ele	almak	istiyoruz. Hadisin çeşitli varyantlarından	ele almak
nedenle fiziksel kimya terimlerini ele	almak	biri	ele almak
mülki bir bölünme gibi ele	almak	ve Türk turizminin gündemine taşımaktır.	ele almak
milliyetler meselesini ilk defa ele	almak	istiyorum. Hemen hepsini oynadım. Çok	ele almak
mekanizmanın bir, sonucu olarak ele	almak	mümkündür. Küreselleşmenin doğası	ele almak
maddi ve beşeri cephelerini ele	almak	gereği görülen	ele almak
küçük sanayi şeklinde ayrı ele	almak	mümkündür. Çünkü borçlanma	ele almak
kültürüyle bağlantılı olarak çalışmalarımı ele	almak	noktasında vergi	ele almak
kültürdür. (Bu yaklaşımı ayrıntılarıyla ele	almak	istiyoruz. Bugün, hemen hemen bütün	ele almak
krizine diplomatik çözüm yollarını ele	almak	daha doğrudur. Genellikle oldukça derişik	ele almak
konuyu iki farklı düzeyde ele	almak	istiyoruz. Ancak yukarıda verdiğimiz	ele almak
konuyu dar bir çerçevede ele	almak	bilgilerden	ele almak
konusu tasavvur dünyasının dışında ele	almak	daha açıklayıcı olabilir. Kazaları	ele almak
konusu portreyi psikanalitik açıdan ele	almak	Yordamada	ele almak
		ayrı bir önem taşıyor. Dil	ele almak
		gerekecektir. Bu ise bizi federal	ele almak
		üzere 19-20 Eylül 1989 günlerinde	ele almak
		gerekir. Kuluçka hipotezinde vurgulanan	ele almak
		dinamik	ele almak
		istiyoruz. Bu inceleme hem sosyo-	ele almak
		ekonomik	ele almak
		gerekmektedir. Ağır sanayi devletin	ele almak
		elinde	ele almak
		istiyorum. Selçuklulardan başlayıp	ele almak
		günümüze kadar	ele almak
		başka bir çalışmanın ödevi olabilir.)	ele almak
		üzere, Başbakan Yevgeni Primakov,	ele almak
		Savunma	ele almak
		gerekmektedir. Bir yandan ithalatı yapan	ele almak
		beklenemez, ama toplumsal olayların	ele almak
		(askeri	ele almak
		daha doğru olur. Devrimci diye	ele almak
		istiyorum. Simone Korff-Seusse'un da	ele almak
		işaret	ele almak

Konunun değişik boyutlarını birlikte ele	almak	durumunda olan C. savcılarını ile	ele almak
konu da kontrolü tekrar ele	almak	zorundayım. Böylece kendi kendime	ele almak
kimlerin yaptığı gibi meseleleri ele	almak	enjeksiyon	ele almak
kesiminin finansman eğilimlerindeki gelişmeleri ele	almak	bana pek mümkün görünmüyor. Son	ele almak
kazanıyor olduğuna göre, antropolojinin ele	almak	gerekmektedir. Bu bölümde ilk akla	ele almak
kaynaşmış temel özellikler olarak ele	almak	üzere zihin düzeyinde inşa edeceği	ele almak
kavram olarak düşünmek ve ele	almak	gerekir. İhtiyarlık ağırlığı, donmuşluğu,	ele almak
kavram ile, farklılık kavramını ele	almak	yinelemeciliği,	ele almak
şöyle Şirketler genelde yeni eleman	almak	gerektir.	ele almak
Şaşırdı, telaşlandı, tepsiyi onun elinden	almak	durumunda kalacağız. Söz konusu olan,	ele almak
üzülür. Bir gün, beni elinden	almak	yerine vardiya ve fazla mesaiye	eleman almak
yüzünden bu hakkı insanın elinden	almak	zorunda hissetti kendini... Hı... Mmm.	elinden almak
yok etmek için, varlığını elimden	almak	isterken, dayak ona da bulaşacak	elinden almak
vardır, başkasının elinden bir şeyleri	almak,	bir insanlık suçudur. Bu suç,	elinden almak
ulusun zenginliğini o ulustan zorla	almak	için, kul köle etmek için,	elinden almak
tarikâtların ve dini ideolojinin elinden	almak	haksız yere bir şeyi ele	elinden almak
Sabri saatine baktı. Feneri elinden	almak	yatar. İnsanlar "biz" ve "onlar"	elinden almak
rağmen, bir Monark'ın yaşamını elinden	almak	kolay değildir. Bu konuda Alevi	elinden almak
Ortodoks âleminin kontrolünü Rusya'nın elinden	almak	isteyen Ali'ye, "Dur oğlum, bak	elinden almak
Kürt Hamidiye Alayları'nın silâhlarını ellerinden	almak	daha az tehlikeli değildir... Büyük	elinden almak
karşılığında sahip olduğu evi elinden	almak	düşüncesindedir. Böylece Türkiye'de	elinden almak
kararla, liberalleşme bayrağını DP'nin elinden	almak	sadece 2000-3000	elinden almak
kendisine gönderildiğini bildiğinden, elinden	almak	isteyen İttihatçılar bunu başaramazlar.	elinden almak
çekip	almak	Şafii	elinden almak
ülkemizin bütün kaynaklarını kendi ellerine	almak	istiyorlar. Her üç ayda bir	elinden almak
özgüven ve onurunu kendi ellerine	almak	için harekete geçti. Önce öğrencilere	elinden almak
tutar gibi başını ellerimin arasına	almak	istiyordu. D.H.A., şakacıktan, "benim	elinden almak
yok. Başvekâleti aradığınızı söylediler,	almak	olsun"	almak
emirlerinizi	almak	siyasetine karşıyım." dediğini biliyoruz.	eline almak
ve mahrecini de emniyet altına	almak	Kurtuluş	(kontrolü altına almak)
yatırım yapmak, iyi yönetişimi esas	almak,	istiyorsan sadece sen ve senin	eline almak
referans ve çözümsüzlüğü bağdaştırarak esas	almak	geldi içimden. Aynı anda babamın	(kontrolü altına almak)
para ünitesini sözleşmelerde esas olarak	almak	için huzurunuzdayım... Sizin haberinizi	ellerinin
veya esrarkeşin içkiyi veya esrarı	almak,	yoksa	arasına almak
taşınmışım. Aslında annemi kendi evime	almak	mecburiyetinde idi. Zira, yalnız	emir almak
âlim ve sanatkarları kendisinden feyz	almak	Türkiye'nin	emniyet altına almak
çarşafı parıltılı, bütün sağlıklı fikirlerini	almak	hem şirketi büyütmek hem de	esas almak
uyrukları durumunda bulunan filozoflardan fikir	almak,	ulusumuzun çözümü değildir. Çözüm,	esas almak
sorasım geliyor, bir konuda fikrini	almak	Kürt	esas almak
olduğunu anlamak için, herkesin fikrini	almak,	yoluna gitmeyecek, onun yerine ya	esas almak
olarak Bonn'un hiç değilse fikrini	almak	kullanmak için, devamlı bu maddelere	esrar almak
miydiniz? Uyandıktan sonraki kısmı filme	almak	istiyordum ama Tülay ablama ayıp	evine almak
kitabı" seçilen bir eseri filme	almak	için sık sık ziyaretine geldiklerinden	feyz almak
süre sonra Ayten kahve fincanlarını	almak	için zavallı Van Gogh'un karşısına	fikir almak
çok değildir, dedi. Muayene fişi	almak	doğal olarak en akıllı sayılması	fikir almak
Şişli şubesine gittik dostlar, fiyat	almak	istiyorum. İşte ben 40'ını devirmiş	fikir almak
	almak	bir yerde doğru bir düşüncedir.	fikir almak
	almak	durumundadır. Bu, işin bir yanı.	fikir almak
	almak	benim için daha faydalı olur.	filme almak
	almak	büyük bir sorumluluk gerektiriyor ne	filme almak
	almak	için kapıyı tıklatıp içeri girdiğinde	fincan almak
	almak	için önce zemin kata gittiler.	fiş almak
	almak	için. 4 kişiydik, içeride arkadaşımız	fiyat almak

yöntemimiz değil. Bu aşamada fiyat	almak	ve kalite karşılaştırmak yeterli. Bizim	fiyat almak
kaynak fotoğrafa sahibim. Binlerce fotoğraf	almak,	onlardan yeni bir şekil yaratmakla	fotoğraf almak
sahte belgelerden, soruşturma sırasında fotokopi	almak	isteyenlere Deflişikiler o olanağı tanımlıyordu.	fotokopi almak
özelleştirmeleri uzun vadede garanti altına tahammüllerini sağlamak, verimliliklerini garanti altına	almak almak,	istiyor, partimizin buna karşı nasıl ve nihayet onlara davranıştaki aşırılıkların	garanti altına almak garanti altına almak garanti altına almak
seçim sonrasındaki hakimiyetlerini garanti altına	almak	istemelerinin bir sonucudur. Kimi zaman amacıyla, okul psikologlarının eğitici önlemler	almak garanti altına almak garanti altına almak
optimal okulsal gelişimini garanti altına	almak	için sabahları ısrarla uyandırılıyordu beni.	almak
onun eve dönüşünü garanti altına	almak	için müdahale ediyor, Türkiye pazarını	almak
kendi sınıfsal çıkarlarını garanti altına	almak	suçları önlemek ve ortaya çıkarmak kendini korumak zorunda kalıyor..." demiş	garantiye almak
yapması istenir. Milli güvenliği garantiye	almak,	için (Mürvet engellediği halde) karda	garcını almak
şey olmuyor, diğerleri hep gardını	almak,	olacağını da belirtiyorlar. Çikolata ve	gaz almak
kardeş" dememesini ister, ona gaz	almak	ve böylece her ikisini yeniden	gazete almak
programını öğrenmek için bir gazete	almak	için icra ettiği "Operation Corporate" ve Osmanlı tabiiyetini tanımamak suretiyle	gen almak
vermek, başka bazı genleri ondan	almak	istemişti. Ancak Erol Kundura ayakkabılarda	geri almak
örnek, İngiltere'nin Falkland Adaları'nı geri	almak	istedi ama Neval bir türlü	geri almak
Çelebi Mehmed'in yaptığı fetihleri geri	almak	ne yazık ki mümkün değildir.	geri almak
Çağırın ailesi ayakkabıların parasını geri	almak	zorundayım. Bırak yenge hanımı kendi için çeşitli stratejiler geliştirmeye başlayınca	geri almak
yavaşça sıktı. Sonra elini geri	almak	isteyen Sarı-Lacivertliler maçın hazırlıklarına dün	geri almak
yani erozyonla yitirilen toprakları geri	almak,	için para öderler... Yarından endişe	geri almak
Yahya, dostum, verdiğim sözü geri	almak	zorunda değilim demek? Oh be	geri almak
tamamlamak amacıyla Tayvan adasını geri	almak	hakkı tanınmıyordu. Sir Edward Grey	geri almak
seyircinin izleyeceği maçta liderliği geri	almak	için o adama piyano dersleri	geri almak
sağlıklarını yitirirler. "Ama sağlıklarını geri	almak	Köylü dayı bunları düşünürken teşhis	geri almak
müjde mi olur? Mustafa'yı geri	almak	için dünyayı elleriyle ters çeviren	geri almak geri-bildirim almak
maliki bulunduğu arazi parçalarını geri	almak	sağlıklı bir öğrenme için vazgeçilemez	gönül almak
komşusuna satar. Ada piyanosunu geri	almak	için, hiç olmazsa eve bir	gönül almak
kolay değildi o malları geri	almak.	için bir kamyonun arkasını tamamen	gönül almak
ölümüne engel olamayıp zamanı geri	almak	istemiş olmalı. Yoksa, bizim ABD'nin	gönül almak
öğrenme sonunda, kendi ifadeleriyle geri-bildirim	almak,	üzere mendil, çorap, havlu, kumaş,	gönül almak
çiçekler Erkekler, bugün karınızın gönlünü	almak	için... Küçükşapçıydı bunun burası... Ne	gönül almak
Yılmaz Güney geldi. Sevgilisinin gönlünü	almak	için şunu söylemişim "Asaf, sen	gönül almak
yol açmak için, askerın gönlünü	almak	amacıyla Ankara'yı da ziyaret edecek.	gönül almak
yatıya gidilecekse ev halkının gönlünü	almak	gerekiyordu. Selo nasıl satranç delisi	gönül almak
yararı olacağından değil a, gönül	almak	için partili gençlik, Türkiye'de işçi	görev almak
toplamaktan vazgeçti. Ben onun gönlünü	almak	yeterli olabilmektedir. Yani bir firma yöneticiler üzerinde baskı yaratabilir.	görev almak
tansiyonu düşürmek ve Türkiye'nin "gönlünü	almak"	Kariyerinin	görev almak
sağlayabilirdi. Tabii önce Kim'in gönlünü	almak	isteyen Iraklı muhaliflere, Pentagon tarafından	görev almak
şimdi bu mücadelede yeni görevler	almak	isteyen konuşur. Kim bu konuşanlar	görev almak
zincirin halkalarından sadece birinde görev	almak	isteyen hekimlerin adlarını işverene bildirir.	görev almak
tam olgunlaşmadan üst düzeylerde görev	almak	istedi ama sonra vazgeçti. Orada	görev almak
Pentagon yetkilileri, ABD birliklerinde görev	almak		
olan, koltukta gözü olan, görev	almak		
odası, işyeri hekimi olarak görev	almak		
Mesela bir kişi bu görevi	almak		

merkezi teşkilâtında, sosyal alanlarda görev	almak	üzere yetiştirilen ve bu hizmetlerin	görev almak
yoktu. Bu kolu da kimse	almak	istemeydi. Çünkü sınıfın temizliğini, temizlik	görev almak (temizlik kolunu almak)
Çiçek'i tutuklayan iki hakimi görevden	almak	istiyor. Mahkeme, mayın temizlemede "kira	görevden almak
Vali Ayaz'ın, kendisini bu görevden	almak	istediğini bildiği Özal Hükümetine sempatisi	görevden almak
Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'i görevden	almak	zorunda kalan ABD Başkanı George	görevden almak
Nitekim III. Murat, Vezir-i Azam'lık'tan	almak	üzere Sokullu'yu istifaya çağırması ve	görevden almak
ısrar Gazeteci, bilgi veya görüntü	almak	için tehdit, şantaj gibi yıldırma isteyen kameramanlarla tartıştı. Alkollü olduğu	görüntü almak
karşılayan Beşiktaşlı Sergen Yalçın, görüntü	almak	istiyorum. Başta politikacılar olmak üzere	görüntü almak
yine de bir konuda görüşlerinizi	almak	için yapılan ve zamanın Milli	görüş almak
yasa tasarısı hakkında komutanların görüşlerini	almak	üzere diğer Bakanlıklar ve bakanlıklara	görüş almak
Suçları Hakkında Kanun Tasarısını görüşlerini	almak	istiyormuş. Altan ise kadına bunun istiyorsunuz. Bir araya gelip toplantı yapmanız	görüş almak
profesöründen bu konuda bir görüş	almak	istiyorsunuz. Bir araya gelip toplantı zorunda kalırız." "Anlamıyorum," diyorum, şaşkınlıkla,	görüş almak
konu hakkında birkaç kişinin görüşünü	almak	soruşturma yapmak, arama yapmak gibi.	göz altına almak
konu hakkında birkaç kişinin görüşünü	almak	gibidir. Kan şekerine iyi gelen zorundadır. Deniz McQuail ve arkadaşları,	göz altına almak
nerede olduğunuzu söylemezseniz, sizi gözaltına Mahkeme davetiyelerini uygulamak, yakalamak, gözaltına	almak,	gerekir. Yabancı ülkelerde ve bizde	göz önüne almak
önemli yan etkilerini" göz önüne	almak	gerekir. Yükleme hızının kabul edilebilir	göz önüne almak
programı kullanım "amacını" da gözönüne	almak	gereği vardır. Çevre jeolojisinin esası	göz önüne almak
Otelleri sınıflandırmada bu ölçüyü gözönüne	almak	lazım. Vedat Yazıcı İlk halini	göze almak
kullanıcının erişim fonksiyonelliğini göz önüne	almak	gerekli. Halen inşaatı süren evleri,	göze almak
konusundaki etkilerini mutlaka göz önüne	almak	demektir. İlk insandan Sınıflı Topluma	göze almak
sıkıcı, ama o tehlikeyi göze	almak	gerek bazı sıkıntıları Çünkü bunda	göze almak
saati aşkın bir yolculuğu göze	almak	demek. Karı bağırdı. Samanın üstünde.	göze almak
perspektiften eleştirmek önemli güçlülere göze	almak	zorunda kaldığı günlerdi... Risale-i Nur	göze almak
mi, yapmak gerek. Yani göze	almak	ister gibi. Göğsüne bastırıldığı iki	güç almak
koşullarda bile bile ölümü göze	almak	için masajıya gittim ya önce.	gün almak
kitapları okuyanların mahkemeleri, hapishaneleri göze	almak	isteyecektir. Buna izin verin ve	güncelleme almak
kollarına yapışmıştı Stefan'ın, ondan güç	almak	için bir blok olarak çalışmağa	güven altına almak
Yoo, doktorun yazdığı masajın günlerini	almak	ondan sonra girişimci ve sahibine	güven altına almak
ve buradan en yeni güncellemeleri	almak	üzere, zorunluluk yüzünden kendilerine seçtikleri	güvence altına almak
Ulusal Ant'ın koşullarını güven altına	almak	için doğaya sürekli müdahale etmektedir.	güvence altına almak
kendi varlığını (yaşamını) güven altına	almak,	istedikleri için, işgal güçlerine yaklaşmayı	güvence altına almak
çıkartmaları karşılıklı olarak güvence altına	almak	olacak. Bir karikatür krizi yaşadık.	güvence altına almak
ussallığı içinde geleceğini güvence altına	almak	amacıyla neler yapardım kimbilir. Onun	güvenceye almak
sonuçlanacağına inandıklarından, geleceklerini güvence altına	almak	için. Kendini taştan taşta vurdu,	haber almak
olacak, nasıl barışı güvence altına	almak	yerine "dolaylı" biçimde almayı tercih	haber almak
karşımdakinin anlatacaklarına inanmasını baştan güvenceye	almak	BİZİ MUTLU EDİYOR. İNŞALLAH YAKIN	haber almak
yeniden alevlenip koşuyordu, torunundan haber	almak	için para verip gazetenizi alan	haber almak
ve o kötü haberi "doğrudan"	almak		
Sevgili ANDREW KARDEŞİM İYİ HABERLERİNİ	Almak		
mi?... Bu tutumunuzla doğru haber	almak		

kültürünü bilmiyoruz. Oysa haberi çocuktan	almak	gibi, "çocuk kültürünü" de çocuktan	haberi çocuktan almak
vasıflandırmak. 5. Alay etmek, hafife	almak.	6. Dolaylı veya üstü kapalı istiyordu, amacına ulaşmasını sağlayacak şiiirler	hafife almak hak ettiği yeri almak
ozan arkadaşlarının arasında hakettiği yeri	almak		hakimiyet altına almak
sığındık. Kâfirler bizi hâkimiyetleri altına	almak	istedi. Biz de düşündük ve kendi istediği doğrultuda yönlendirmek de	hakimiyet altına almak
onu kontrolü ve hakimiyeti altına	almak,		hakimiyet altına almak
kule yapmışlar. Gökyüzünü hâkimiyeti altına ve Lysimokhos'la çarpışmaya başlamıştır. Hakimiyetine	almak almak	isteyen insanın kendini beğenmişlik ve istediğini Hellenizm politikası taraftarı ve	hakimiyeti altına almak hakimiyetine almak
vuruyor. Tak, tak, tak. Hakkını	almak	için Halk geliyor halk. Tak,	hakkını almak
ve hakkımız olan her şeyi	almak	için bu oyunu bozacağız. İşte	hakkını almak
şeyden havaya yayılan partiküllerin hava	almak	için açık olan tek yerinizden,	hava almak
on-on beş dakikada bir hava	almak	için suyun yüzüne çıkarlar. Balık	hava almak
karactersizliğine kahr mektubu yazıyordu. Hava	almak	için satırcıların yanından dışarı uzayan	hava almak hava almak (... havası almak) hava değişimi almak
kariştı Nevra. "Biraz Avrupa havası	almak	istiyor çocuk. Fena mı?" Her	
söölüyusun, manyak mısın, hava değişimi	almak	için deli taklidi mi yapıyosun? hakkını bunlara kim vermiş?	hayatını almak hayattan koparıp almak
çağrnlabilirsiniz. İnsanlara hayat vermek veya	almak	Yanılıyorsunuz,	
yüreği bir anlığına, hayattan koparıp	almak	istercesine. Sahiplenircesine. İşte o anda	
olan değil, o objeyi haz	almak	için seyretmek için seyredendedir. Çünkü	haz almak
çıkan yeni egemenlik ilişkilerini hedef	almak	zorunda. Böylece savaşırlara ve işgallere yeterli olmaktadır. Sanayileşme ile	hedef almak
oldukça ufak bir bölümünü hedef	almak	beraber	hedef almak
pahalı cins yiyecekleri sever. Hediye	almak	onları çok memnun eder. Başak zorundadır. Şifreleme ve deşifrelemenin başarısında	hediye almak hesaba almak
kültürel, davranışsal elemanları da hesaba	almak	ve onları ikaz etmek zorundaydı.	hesaba almak
ki. Ama, tanker onları hesaba	almak,		
ışığında ondan güç ve hız	almak	mı yapılması gereken? Batının yerel kötü, anlaşılmaz mesajlarla diğerlerini rahatsız	hız almak hileli yollarla almak
sistemdeki gizli bilgileri hileli yollarla	almak,		
satışa çıkartılan yüzde 46.12'lik hissesini	almak	için 23 yerli firmayı seferber	hisse almak
sıcaklık müşteriyi rahatlatacak ve hizmet	almak	için ilk adımı atmasına yol için verilmek durumunda kalındığını düşünenlerin	hizmet almak hizmet almak
rüşvetin hak sayılan bir hizmeti	almak	amacıyla verildiğinin düşünüldüğü kurumlar %50	hizmet almak
olarak, hak sayılan bir hizmeti	almak	istediğiniz satış görevlileri konusunda seçici	hizmet almak
neden olmasın? Çalışan seçimi Hizmet	almak		
konferans ve uzaktan sağlık hizmetleri	almak	da mümkün. STB cihazları, internet	hizmet almak
yıl son kez vergi iadesi	almak	için fiş ve faturalarını hazırlayan	iade almak
kısım ise, halen vergi iadesi	almak	için fiş toplandığını zann ediyor. Bu	iade almak
toprak olacağını görmek ve ibret	almak	için ziyaret edilir. Nitekim Allah	ibret almak
önünde davetsiz bir misafir, içeri	almak	istememek de, zamanımız geldiği zaman istemiyoruz (Putin'i istemiyoruz), keyfimizi öldürüyor.	içeri almak içeri almak
sözleri şöyle Negatif duyguları içeri	almak		
sevdiğine göre kamerayı da içeriye	almak	için ikna ediyorum onu... Kabul	içeri almak
zamanının çoğunun bu saatler içine	almak	mümkün olur. Beton ısısının yine	içine almak
yapıyı bilimin araştırma alanı içine	almak	üzere, camiyle bu çelişki unsurları	içine almak
tüm gücü ile sanki içine	almak	için yırtınıyor. Ya Hans? Doris'in zorunda olduğumuzu özellikle vurgulamak istiyorum.	içine almak
sistem ve inanç bütünlüğü içine	almak	için gayrimenkul ve taşıt alım- satımlarında	içine almak içki almak (içmek)
Kayıt dışı ekonomiyi kayıt içine	almak		
verici maddeler ile alkollü içki	almak	suretiyle araç kullanan sürücülerin tespit	

üretimini pazarlama hakkını özel idareye	almak	istediğimi söyledim. Rize kökenli olduğundan	idareye almak
sorumsuz insanların elinden dünyanın idaresini	almak	zorundadır." "Milletçe bir ba'sü badele-	idareyi almak
veya kamu görevlisinin ifadesini de	almak	suretiyle" ibaresi en geç 45	ifade almak
polisler karı ve kocanın ifadesini	almak	istediklerinde durum aydınlanır. Olay şudur	ifade almak
tespit edildi. Müteahhitlerin, TEDAŞ ihalelerini	almak,	bu ihalelerle ilgili işlemleri hızlandırmak	ihale almak
mühendisi olarak evine dönmüştür... İhale	almak	suretiyle iyi iş yapmıştır... Ailesi	ihale almak
yazıyorum. Faruk Süren'in elinden iktidarı	almak	belki Galatasaray'ın hayrına olabilir, ama	iktidarı almak
önerilen ilaçları kullanamamaktadırlar. Hipotiroid	almak	zorunda olduklarından bebeklerini süttten	ilaç almak
ilacını	almak	kesmek	ilaç almak
türdendir. Örneğin Düşük dozda ilaç	almak,	jiletle hafif bileklerini kesmek gibi.	ilaç almak
serbest eczaneden parasını ödeyerek ilaç	almak	zorunda kaldığını ve bunun zulüm	ilaç almak
kullanman gerekir." Ben o ilaçları	almak	için her ay SSK'ya gittiğim	ilaç almak (satın almak)
verdim. Bugün geldiğim yerde ilham	almak	için müziğe ihtiyacım yok. Hatta	ilham almak
petrol arama ve işletme imtiyazı	almak	istemektedir. Büyük bir sermaye grubudur.	imtiyaz almak
Çocukların ilgiyle karşıladığı ve imza	almak	için birbirleriyle yarıştığı Delgado,	imza almak
otole girer girmez kendisinden imza	almak	çocuklarla	imza almak
maçı tribünden izledi. Sambacıdan imza	almak	isteyen İşveçliler tarafından kuşatıldı.	imza almak
şekilde zarara uğramış, bunun intikamını	almak	Ecevit	imza almak
ölümüne yol açan katliamın intikamını	almak	isteyen üst kattaki taraftarlar formalarını	intikam almak
çıkacak... Saçmalama Sıdika! Biliyorum, intikam	almak	ateşiyle tutuşuyorlardı. Bir anlamda	intikam almak
yolunu bulup kurtulur. Ve intikam	almak	gözlerini	intikam almak
yerini almak istedi. Onun intikamını	almak	amacıyla düzenlendiğini bildirmişti. 13	intikam almak
yağma ve çapul çoğaldığında intikam	almak	Nisan	intikam almak
uluslara, içine düşürüldüğü durumun intikamını	almak	için yapıyosun... Normalde, ben seni	intikam almak
tüm öykülerinde! Lamia'dan da intikam	almak	için her şeyi yapar. En	intikam almak
toplumsal gelişmenin zeminini engellemek,	almak	için beni kabullenmeyi göze aldın,	intikam almak
intikam	almak	üzere iken babası merhum olmuştur.	intikam almak
tanımadı ve Hz. Osman'ın intikamını	almak	duygusuyla yanaştı. Deyim yerindeyse	intikam almak
Selim, babasını öldüren Barbaros'tan intikamını	almak	"fırsat	intikam almak
sebeplere bir adamdan intikam	almak	için bir plan hazırlar ve	intikam almak
savaş açan ve FBI'dan intikam	almak	gibi güdülerle ve "tehditle asimilasyon"	intikam almak
olur, hıyar herif benden intikam	almak	bahanesiyle harekete geçti, Talha ve	intikam almak
olan Holbrooke'un, bu durumun "intikamını	almak"	için geri gelir. Öykü, Selim'in,	intikam almak
kıyaslanan bir çocuk, ondan intikam	almak	adına gerçekleşen bir soygunu anlatıyor.	intikam almak
koz verilir mi? Anneannemden intikamını	almak	isteyen bilgisayar korsanları (hacker)	intikam almak
okulu disiplin ve inzibat altına	almak,	tarafından	intikam almak
sürüyor. Geleceğimizi yine ipotek altına	almak	isterken bana kız bulmuş olur...	intikam almak
yaşatacağı söyleniyordu. Bu deneyimin ipuçlarını	almak	için şahsi çabasını Denктаş'a yüklenmekte	intikam almak
öğretmenleri bu düzeyde de işe	almak	için onun eşyalarını alabilir. Çocuk	intikam almak
ormancılıkla uğraşan Moğol kabilelerini itaatına	almak	için, o da bu olayı	intikam almak
âlâkası yok. Batı'nın iyi yönlerini	almak	hem de bütün talebeyi ya	intikam almak
şey için bir adamdan izin	almak	istiyorlar." M. Baha Bey "Paşam."	intikam almak
Üstelik orada bina inşa, izin	almak	için Aydın'ı dinlemeye devam ettim	intikam almak
Çünkü koşullar zordu, kuruluş izni	almak	zorunda kalmış ancak bu durum	intikam almak
vagon bileti ve döviz izni	almak	üzere gönderiyor. Bu kabileler arasında	intikam almak
		lazım değil mi zaten! Fransa	intikam almak
		ve ona hesap vermek zorunda	intikam almak
		daha kolay. Orada tüm kurallara	intikam almak
		bile zordu. Toplantı ve Gösteri	intikam almak
		üzere bürokratik işlemleri tamamlamak	intikam almak
		gerekiyordu.	intikam almak

sonra eve geldi, annemden izin	almak	için... Annemin karşı çıktığını, bağırıldığını	izin almak
Sanayi Bakanlığından kampanya için izin	almak	gerekliyordu. Tansu ve Özer Çiller zorundaydılar. Gerçekte, küçük bir Amerikan	izin almak
pek çok konuda Moskova'dan izin	almak		izin almak
olmaz. Yasaları okudum size, İZİN	ALMAK	diye bir şey yok. Yalnızca	izin almak
olanaklı olmuştu. Proje için izin	almak	zor olacaktı, ama böyle ideal	izin almak
lisansını veya diğer resmi izinleri	almak.	4. Aşağıda b.3 ve b.4	izin almak
lisansını veya diğer resmi izinleri	almak.	4. Malı, giderleri kendisine alt üzere işçileri bakanlığına müracaat etmişti.	izin almak
kongre düzenlemiş ve kanuni izin	almak	için bahanelere, yalanlara başvurmamış oluyorum,	izin almak
ki... Hem böylece ondan izin	almak		
sırtlı olup kaşığın ağzının kabasını	almak	için kullanılır. İç Sıyırğı Çelikten	kabasını almak
şeyden önce üniversiteden kabul davetiyesi	almak	gerekliyor. Davetiye için Rusça ya zorundalar. Vücuda aşırı demir	kabul almak
üretmiyor; sürekli bir başkasından kan	almak	yüklenmesi	kan almak
Türkiye'de sosyal demokratlar Marksizmden kan	almak	zorundadırlar. "Yenileşme" denilirken acaba bunlar	kan almak
sık sık ve rastgele kan	almak	zorunluğu vardır. Akut enfeksiyonlarda, enfeksiyonların	kan almak
ve sihrî hısımları yasak kapsamına	almak,	gerekse de iki madde arasında istememesi üzerine CHP Anayasa	kapsamına almak
siyasi mahkumları af yasası kapsamına	almak	Mahkemesi'ne	kapsamına almak
şartsa, bölgedeki bütün insanları karantinaya	almak	gerekmez mi? itlaf çalışmalarına katılanların	karantinaya almak
üyeleridir. Milli güvenlikle ilgili kararları	almak,	bakanlık, kamu kuruluşları ve özel	karar almak
Çünkü Konya'nın böyle bir kararı	almak	için çok güçlü bir nedeni	karar almak
yurt dışından tedariki hususunda karar	almak.	Kamu ve özel sektörün yabancı	karar almak
yapım ya da güçlendirme kararını	almak	inşaat mühendisleri için zor kararlardan	karar almak
ve kör bir adamın karar	almak	için nasıl hareket edeceği konusunda	karar almak
ve bu yolla rasyonel karar	almak	üzere satıcı tarafından kullanılacak ortalama	karar almak
uyumsuzluk, disiplin işlemleriyle ilgili kararlar	almak	için düzenli olarak toplanan yönetim	karar almak
uygun gördüğü her türlü kararı	almak	ve uygulamak. o. Kanunların öngördüğü	karar almak
temenni kararları veya bağlayıcı kararlar	almak.	f. Parti yararı ve ilgilinin	karar almak
teknolojilerden haberdar olup doğru karar	almak	oldukça önemli. Öncelikle bir dijital	karar almak
taşıdığı kesin olan bir kararı	almak	durumunda kalmış ve tercihini ülkemizin	karar almak
sondajla ilgili konularda dilediği kararı	almak	hakkını mahfuz tutacağından bahisle kıta	karar almak
siyaset adamı anlaşılır. Siyasal kararları	almak	için seçilen ve görev üstlenen	karar almak
sevk ve idareye ilişkin kararlar	almak.	h. Milletvekilliği ve belediye başkanlıkları	karar almak
programının değiştirilmesi dışındaki bütün kararları	almak.		
olduğunu belirtmektedir. Daha hızlı kararlar	almak,	o. Siyasi partiler ve seçim	karar almak
olduğu ve bu durumun "karar	almak	risk almak, takım oyunculuğu gibi kudretinden yoksun hükümetler"in	karar almak
mutabakata varamazsa oybirliği ile karar	almak	hükümetler"in varlığına zorundadır. Maastricht ve Amsterdam	karar almak
kulüplerin "çıkarları" doğrultusunda bir karar	almak	Anlaşmaları	karar almak
kulüplerin "çıkarları" doğrultusunda bir karar	almak	istiyor. Süper Lig takımlarından çok	karar almak
kararlar almak, denetim konusunda kararlar	almak	istiyor. Süper Lig takımlarından çok	karar almak
lise öğrencisi böyle bir kararı	almak	v.b. alanlarda karar alıcı işlevi	karar almak
çarpıklıklığa yöneldi. Emeğin karşılığını eksiksiz	almak	isteyebilir ki, kaçabilir ki!	karar almak
yere gitmez. Ödediği paranın karşılığını	almak	isteyen emekçi ile üretim araçlarının	karşılığını almak
yatırım yapıldığında karşılığını çok fazla karşı korumak ve çalışmalarının kuldanim-	almak	ister. Aldığı bir şeye çok	karşılığını almak
karşılığını	almak	mümkün" dedi. Ekonomiye güven arttı.	karşılığını almak
		isterler. Diğer taraftan kullanıcılar çeşitli	almak

mücadeleye girişerek halkı yönetimin karşısına	almak	yerine, din olgusunu ortaya çıkaran	karşısına almak
Kralı 2. Felipe, Osmanlı'yı karşısına	almak	istemedi; ince bir diplomasi yürütüp, istemez. Dokunulmamış konulara dokunuyoruz. İnsanlar	karşısına almak
karşısına değişimden rahatsız olan güçleri	almak		karşısına almak
seyrederken, bir yandan da kayda	almak	ona ağır geliyordu. İçinden, orospunun için yapılan çalışmalar tamamlandı. Türkiye'de	kayda almak
ulaşan bavul ticaretini kayıt altına	almak		kayıt altına almak
söylerdi. Olan biteni kayıt altına	almak	için sarayda onlarca tarih yazıcı	almak
yaşamın tadını çıkarıp, yaşamdan keyif	almak	isteyenlerin dansıdır. Sanılanın aksine, bu istiyorsak eğer ideallerimiz olmalı. İdeallerimizi	keyif almak
umutlu, umutsuz yaşamlar... Hayattan keyif	almak	gerekliyordu. Çekilecek filmlerin de ayrıca	keyif almak
vardı. İşe asistanlıkla başlamak, kıdem	almak		kıdem almak
üst katına taşınmıştık. Bacağının kıllarını	almak	için ağda yaptığında, ağdanın bir niyetindeydi," tümcesini kısaca özetlemek gerekirse	kıllarını almak
Tıkgirit'in yedinci kızı Fadime'yi kendisine	almak	deyiminden çıkmış. Birşey satın almıyorsa	kız almak
söz en basit tümceyle "kız	almak"		kız almak
kolay mı bir kıızı beğenip	almak,	en iyisini bulmaya çalışıyorum! diyordu.	kız almak
matbaa aracılığıyla zengin olup Lamia'yı	almak	ve kırk kuruşluk çeviri için	kız almak
nasılsa yine gelmem gerekecek Zeyno'yu	almak	için. Şehirde bir yer bulur	kız almak
şey yapmayıp, kaçınılmaz olarak kilo	almak	mı?". "Ağırlığınızın doğal ayarına öncelik	kilo almak
önceleri keşke zayıflıktan kurusamda kilo	almak	olsa derdim diye söyledim sizin	kilo almak
ve doğrusu onu kollarımın arasına	almak	için karşı konulması çok zor	kollarına (arasına) almak
yetmiyor geçen yıllara Seni kollarıma	almak	isterim Yeter artık bitsin gururlar	kollarına almak
senin yeteneğini görüp üzerinden komisyon	almak	isteyen birinin seni görmeside yeterli için hazırlıkları tamamlıyor. Britanya'yla devir	komisyon almak
rötuş Türkiye, Afganistan'da ISAF'ın komutasını	almak	üzere İstanbul'dan gemiyle ayrılırken komutasındaki	komutayı almak
Paşa'nın On beşinci Kolordu'nun komutasını	almak		komutayı almak
şekilde baskı ve kontrol altına	almak	için geliştirdikleri bu modeli, aynı mümkün... Basitçe ormanlık alanlar güneş	kontrol altına almak
yeşil alanlarla, ormanlarla kontrol altına	almak		kontrol altına almak
yerine sera gazlarını kontrol altına	almak	gibi dolaylı çözümler arıyor. Bu Ermeniler'e yönelik saldırılarda Kürtler'in yanı	kontrol altına almak
ve Kürt aşiretlerini kontrol altına	almak!		kontrol altına almak
uyku, gündelik stresi kontrol altına	almak,	düzgün bir beslenme ve bol	almak
telgraf, askeri kumandanları kontrol altına	almak	ve Mustafa Kemal'i ekarte etmek	kontrol altına almak
talebi kısarak enflasyonu kontrol altına	almak	ve kısa bir süre kullanılarak	kontrol altına almak
strateji kesinlikle fiyatlarını kontrol altına	almak	olacaktır. Yukarıda ele aldığımız süreci	kontrol altına almak
sonuçlar doğurmadan durumu kontrol altına	almak	için kızın ailesi ile konuşmak	kontrol altına almak
sertleşmeler gibi işaretleri kontrol altına	almak	için sıklıkla el kremleri kullanılır.	almak
neden bekliyoruz hayatımızın kontrolünü ele	almak,	yaşamak, yaşatmak, mutlu olmak ve	kontrol altına almak
kuruluşlardan gelsin, enflasyonu kontrol altına	almak	ve istikrarlı büyümeyi sağlamak için için kullanmaya çalıştı149. Sovyetler Birliği,	almak
ve tüm ülkeyi kontrolü altına	almak		kontrol altına almak
şeyi görürse onu kontrol dahiline	almak	ister. Tehdit olarak algılıyordur onu	dahiline almak
uçlarını törpüleyip, ortalama bir konum	almak	gibi, "ruhları kurtaran" modeller bulup amacıyla yaptığınız... Kermesinize de gelmişim.	konum almak
şu baştankara kuşlarını koruma altına	almak		koruma altına almak
şeylerdir. O sizi kontrolü altına	almak	isteyen bir tip değildir. Şayet	almak
yine rahimle onları koruma altına	almak,	değil mi? Koruma altına almak	almak

olarak 'doğal güzelliği koruma altına	almak	kaydıyla, İstanbul'un trafik sorununun nasıl	koruma altına almak
ödeyecek parası yoktu. Yeniden kredi	almak	için bankaya gitti. Banka sahibiyle	kredi almak
tüketici, bankalardan yüksek faizli kredi	almak	yerine, çok daha uygun faizlerle	kredi almak
Tüketici ilgili bankadan yuva kredisi	almak	isterse belirli bir miktar naklini faizlerden yararlanmak gibi düşünceniz	kredi almak
sorumluluklar sizi çıkmaza sürükleyebilir. Kredi	almak,	varsa	kredi almak
köylünün yararlanabilmesi için bankadan kredi	almak,	köyde peynir ve yağ yapmak	kredi almak
kimseye koklatmazdı. Şimdi döviz kredisi	almak	isteyenlere banka kapısı açık. TL	kredi almak
Şimdi öpmeyi kesti. Beni kucağına	almak	istiyor, ama bu senin harcın	almak kucağına almak
var. Hem artık torunumuzu kucağıımıza	almak	isteriz. Sana istediğin bir kızı	almak
yapmak ve çok yüksek maaşlar	almak	zorunda olduğumu hissettim çoğu zaman. için Genelkurmay'a giderken üniforma	maaş almak
oturuyordu. Ayın ilk günü maaş	almak	giyorlar, gibi... Bunlara katlanıyorduk. Yazarlık,	maaş almak
oluyordu. Maaşımızı geç almak, yarım	almak	yayıncılık	maaş almak
miydi teyze? Hani emekli maaşını	almak	için geçen gün bankaya gelmiştin	maaş almak
ve ekliyor "Şimdilik olimpiyatlarda madalya	almak	gibi bir hayalimiz yok." Ginsberg,	madalya almak
olan Çin kıyılarından, Rusya'ya mal	almak	üzere gelen gemilerin balast suyu	mal almak
rantın önemli bir bölümü malı	almak	için yarışan yatırımcıların elinde de	mal almak
ve hapsedilmeleri sırasında, kendisinden malumat	almak	amacıyla polis veya asker tarafından	malumat almak
yapılması gerekir. Kuru lezyonlardan materyel	almak	imkansız ve çok kere de	materyal almak
süpüre lenf bezi fistüllerinden materyel	almak	için, steril bir gazlı bez için kadınların kocalarının mülklerini	materyal almak
olduğu tespit edilmiştir. Yine mehirlerini	almak	satışa	mehir almak
yüreğine su serpen bir mektup	almak,	inan bana o kadar iyi	mektup almak
Sadece denemeler üzerinde çalışıp, mesafe	almak	istiyorum; Henüz şekillenmiş bir şey	mesafe almak
kavram olan saygınlık kavramında mesafe	almak	istemştir. Maliye politikasının giderek bozulduğu	mesafe almak
yüksek felsefi içeriğinden çok, ondan	almak	istedikleri mesajları alacaklardır. Gobineau'nun kuramına	mesaj almak
varmayacağı bir şekilde muhasara altına	almak.	İkinci olarak Kıvılcım on iki	muhasara altına almak
muhalifleri de üye olarak muhatap	almak	zorunda kaldı. 11 Temmuz 1987'de	muhatap almak
zan edip, rahmetinin enginliğini mülâhazaya	almak,	öylesine rûhânî bir sürûrdür ki, için gitmekte tembellik etmeyin.	mülâhazaya almak
çok bereketlidir... Memleketi mülk olarak	almak	Gittiğiniz	mülk olarak almak
ya misal, blogda kimsenin müsalesini	almak	zorunda değilim ehe. 2. Saçmalamada	müsale almak
tarifelerini mesleki teşekküllerin de mütalaasını	almak	suretiyle tanzim ve tasdik etmek"	mütalaa almak
olmak için mutlaka Avrupa'dan nasihat	almak,	bütün işleri Avrupa'nın emellerine uygun	nasihat almak
şu memlekette rahat bir nefes	almak	yok bize! İki kadeh patlatıp her adımda hissedilir biçimde	nefes almak
şeyin sesi yükselip büyüyordu. Nefes	almak,	zorlaşıyordu. Çıkan yangınlar	nefes almak
çöp kokuları da eklenince nefes	almak	yetersiz itfaiye	nefes almak
zümrüt gibi yeşildir. Bunalmışlar, nefes	almak	için atarlar kendilerini zirvelerin bağrına.	nefes almak
yapmazsak öleceğimize inandığımız, yani nefes	almak,	yani su içmek gibi, yani	nefes almak
Vücudum mosmordu, ağrısını anlatamam. Nefes	almak	acı veriyordu. Ondan sonra böyle	nefes almak
uzatır yukarıdaki hava deliğinden nefes	almak	istemektedir, sanki boğulmaktadır. Duvarları yumruklar.	nefes almak
teslim edip rahat bir nefes	almak	istiyorum. Çok bunaldım. İnsanlarla uğraşmaktan	nefes almak
terleyerek uyandığında derin bir nefes	almak	istediyse de başaramadı. Tekrar uyumak	nefes almak
sıradan bir dans için nefes	almak,	ara vermek istercesine yavaşlatmasına benzettim.	nefes almak
nefes almayı öğrenin. Doğru nefes	almak	vücudu rahatlatır. Bunun için sol	nefes almak
nasıl varıyorum bir bilsen. Nefes	almak,	çikolatayı ağzının içinde çevirmek, pencereden	nefes almak

lahoz yavrusu görmüş sevinmişti. Nefes	almak	için yavaşça su yüzeyine yükseldiğinde	nefes almak
kıpırtı var Derin derin nefes	almak	istiyor, heyecandan ölecek gibi. Kalbi,	nefes almak
kulübüne... Bir kralın elinden Nobel	almak,	onlarla aynı masada yemek yemek,	nobel almak
ülkenin vatandaşları, ne zaman not	almak	için telefonun yanına bıraktıkları kaleme	not almak
zordur. Öğrenciler geçebilecek bir not	almak	için ezberlemektedirler. Halbuki sanat tarihi	not almak
yerde alamadım. Olay asla not	almak	değildi. Hocalar öğrencilerine 'Bu insanları	not almak
var bu tip şeyleri not	almak,	buzlukta dondurduğu her şeyin üzerine	not almak
sınavdan da en yüksek notu	almak	niyetindeyim. Ben odamı derleyip toplarken,	not almak
Saman kağıdına basılmış kitaplara not	almak	uçlu kalemle pek mümkün değildir,	not almak
Palm cihazınızda randevularınıza bakmak, not	almak	gibi diğer işlemlerinizi de yapabildiğiniz için	not almak
O tez çalışmasını, geçer not	almak	kaygısıyla yapmıyordu. Çarpıcı konuları ve	not almak
Ne var ki kendisinden not	almak	son derece güçlü. Birinci sınıfta	not almak
konunun gündeme gelmesini sağlayacaktır. Not	almak	için önceden bir hazırlık yapmalısınız.	not almak
önünde. Yine sabahın altısında numara seviyesinin üstünden örselenmemiş zemin	almak	için nöbete giriliyor. Taibe'ye bakan	numara almak
numuneleri	almak	gerekliyse, sondaj deliği bu metodla	numune almak
yitirdikten sonra yeni nüfus "kâğıdı"	almak	için gerekli yere gitmiştim. Görevli	nüfus kağıdı almak
çıktı. Ve az önce odun	almak	için indiği üzerinde demir bir	odun almak
kazanmıştı. Tavşanlar, küçük fili omuzlarına	almak	istediler. Çok ağırdı. Onlar da	omzuna almak
ya da İspanyol ortaklarının onayını	almak	zorundalar. İkitelli'deki gruplardan	onay almak
Türk Telekom, Telekomünikasyon Kurumu'na onay	almak	birinde yayımlanması	onay almak
Senaryolar yüksek bir merciden onay	almak	için başvurduğu ve halen değerlendirme	onay almak
mu önemli? Onlara beğendirmek, onaylarını	almak	zorunda. Gerçi içerisinde yoğun bir	onay almak
üstünde alışveriş yapıyorsa, telefonla otorizasyon	almak	çok mu gerekli? Varsın beğenmesinler. mecburiyetindedir. İmprinter ile yapılan alışverişlerde	onay almak
Çoğu zaman hazine arazilerini oylarını	almak	uğruna şehre göç eden insanlara	otorizasyon almak
yüzergezer oylardan olabildiğince çok oy	almak	seçimi kazanmanın anahtarları olacaktır. Bu	oy almak
yalnızca politikacıların bir yerden oy	almak	için o yere yatırım yapmaya	oy almak
ya da para karşılığı oy	almak	veya rakip partinin bünyesinde meydana	oy almak
Türk sağı, küçük köylülüğün oyunu	almak	için özellikle Demirel zamanında köye	oy almak
saldırdığını, kimi özel toplantılarda oy	almak	için böyle bir yola tavassut	oy almak
olabilir. Örneğin, bir siyasetçinin oy	almak	için tutamayacağı sözler vermesi etik	oy almak
Ocak ayı transferlerinde fazla oyuncu	almak	zor. 1 veya 2 tane	oyuncu almak
onun öcünü sizden bir biçimde	almak	isterdim." "Deneyin isterseniz."	öç almak
Çok şehit verdiler, bunun öcünü	almak	Gülümseyerek başını	öç almak
Çinliler'in öldürdükleri Moğol şeflerinin öcünü	almak	istiyorlar. İl Jandarma Alay Komutanı'nın	öç almak
veye rekabet ettiği kişiden öç	almak	maksadıyla yapıyordu. Cengiz Han	öç almak
verilmemenin ezikliği altında toplumdan öç	almak	kendi	öç almak
ve Ali, kardeşleri Halil'in öcünü	almak	anlamına gelir o nedenle aileler	öç almak
tek oy çıkmaz" "46'nın öcünü	almak"tan	istercesine çıkıp felaket tellallığı yapıyor,	öç almak
sahibine sattılar. Bana yaptıklarının öcünü	almak	için hem Esme'yi öldürmek istiyorlar,	öç almak
Paşa'dan arkadaşı Çerkez Hasan'ın öcünü	almak	almak"tan söz ediyor kimileri de.	öç almak
onun yönettiğini sanıyordu. Sultan'ın, öcünü	almak	için sizlerin kaçma planını hazırladım.	öç almak
olmalıydı. Eninde, sonunda kendilerinden öç	almak	istiyordu. Çünkü idam kararını uygulatan	öç almak
o anda açıkladı. Arturlardan öç	almak	ve tekrar tahtına oturmak konusundaki	öç almak
meydana salmak isterim, Türkler'in öcünü	almak	isteyecekti. Bu olasılık akıllarından	öç almak
		geçince,	öç almak
		ve Midos Mezar Tünettori düşünüy	öç almak
		isterim!" Bir başka köşede ise	öç almak

küçüklüktür. Tanrı öç almaz, öç	almak	güçsüz kimselerin işidir. Bütün varlıklara,	öç almak
kukla' durumunda olduğu zamanların öcünü	almak	istercesine, kendine hem sevdiği hem	öç almak
kimse inanmaz. Domuz çoban, öcünü	almak	için ağadan, dağa kaldırdı sakat	öç almak
kavga edecekler, sizin onlardan öç	almak	için aynı miktarda ter üretmenize	öç almak
karşı içtenlikli olmadıklarını, Lozan'ın öcünü	almak	gibi bir olumsuz davranış içinde	öç almak
yapan hak sahipleri nema ödemelerini	almak	için, halihazırda çalıştığı kurum veya	ödeme almak
üreticileri, Ulusal Kahve Yarışması'nda ödül	almak	için başkentte buluştu. Dünyanın en	ödül almak
ÇOCUK Aman efendim. Biz ödül	almak	için gelmedik. Dışınızın ağrıdığını	ödül almak
sonra onun adına konmuş ödülü	almak	duyduk	ödül almak
olduğu bir yazı yarışmasında ödülünü	almak	biraz iç burkucu." Ehl-i Beyt,	ödül almak
olarak beliren sloganların silinmesini ödül	almak	için sahneye çıktıktan birkaç dakika	ödül almak
ki herkes söz verdiğiniz ödülü	almak	için kabullenmekten daha saygıdeğer bir	ödül almak
ödemek üzere 65 TL ödünç	almak	için adetâ yarış halindedir. Dün	ödül almak
süre için birbirlerinin parasını ödünç	almak	arasında fark yoktur. (10x 78=	ödünç almak
		üzere yapmış oldukları bir düzenlemedir.	öfkesini (birinden) almak
ve öfkesini, kendini kendine adayanlardan	almak	isteyen insan, uzun uzak gölge	ölçü almak
varsın. Değer ölçüsü olarak insanı	almak	ve insana yatırım yapmak gerektiğini	ön plana almak
yine verimlilik kriterini ön plana	almak	gerekmektedir; çünkü bu alandaki	ön plana almak
taşımacılığı bir türlü ön plana	almak	tecübeler	ön plana almak
olduğum bir tanesini ön plana	almak	istemiyorlar. Kazalarda ölenler trafik	ön plana almak
sanayi kuruluşlarının görüş ve önerilerini	almak	canavarı	ön plana almak
öncesi kalbi takviye edecek önlemler	almak	istiyorum 60'ların başında, ABD'de	öneri almak
çıkmasından endişe ederek, gerekli önlemleri	almak	tutuculuğun,	önlem almak
çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı	almak	muhakkak ki büyük faydalar	önlem almak
önlemleri	almak	sağlayacaktır.	önlem almak
yönelik bir dizi toplumsal önlemler	almak	istiyordu. Üstelik ilk üç ponksiyonu	önlem almak
yeniden kurmak için gerekli önlemleri	almak.	için koğuşun önüne geldiğimizde,	önlem almak
yapıya kavuşturulması" hedefine uygun önlemler	almak	koğuşun	önlem almak
ya da başkaldırmasına karşı önlem	almak	ve tüketicilerin kendilerini koruyucu	önlem almak
ve suçluluğu İslah edici önlemleri	almak,	girişimlerini	önlem almak
ve portföy yönetiminde gerekli önlemleri	almak,	için geliştirdiği politikaların başında	önlem almak
ve kitaplıklardan yararlanmaları için önlemler	almak,	gettolaşma	önlem almak
ve değişen koşullara uyumlaştırıcı önlemler	almak,	Böylece Konsey'in davranışlarının	önlem almak
ve bu hususta gerekli önlemleri	almak	çerçevesi çizilmiş,	önlem almak
uygun biçimde gerçekleşmesini sağlayacak	almak;	ve uygulamakla birinci derecede sorumlu	önlem almak
önlemleri	almak;	gereğini bile duymuyorlar. Köle, yani	önlem almak
Thatcher, bu gerçeği görüp önlem	almak	suçluyu topluma kazandıncı eğitim	önlem almak
taciz olaylarına karşı caydırıcı önlemler	almak	olanaklarını	önlem almak
sürdürülebilmesi için gerekli çevresel önlemleri	almak	gerektiğinde değişiklikler yapmak başlıca	önlem almak
sorunları önceden tahmin edip önlem	almak	amaçları	önlem almak
soluna karşı daha şimdiden önlem	almak	Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri	önlem almak
seyahati bir hayli geriletmiştir. Önlem	almak	yapmak.	önlem almak
sağlam tutmak, yani hastalanmadan önlem	almak.	öte yandan ise, yeni işletmeler	önlem almak
piyasası yasasında belirtilen diğer önlemleri	almak,	toplum sağlığı bakımından çok önemli	önlem almak
olası bir çılgınlığa karşı önlem	almak	2-Vatandaşların siyasi hak ve	önlem almak
olarak risk faktörlerine karşı önlem	almak	özgürlüklerini	önlem almak
o kadar artacaktır. Dolayısıyla önlem	almak	yerine, Punk akımını bir "giyim	önlem almak
		ve çeşitli sosyal hakları teslim	önlem almak
		olarak belirtilmiştir. 3.2.Yerel Yönetimler	önlem almak
		ve	önlem almak
		yerine işleri hafife alır kendimizi	önlem almak
		gerekecektir. İlk önlem çok kesin	önlem almak
		için, günümüzde uygulanan ve sayısı	önlem almak
		(Yani Dışın çürümeden, çekme safhasına	önlem almak
		m) dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de	önlem almak
		zorunda bırakılmıştı. Bir anlık yanlış	önlem almak
		temel prensip olmalıdır. Risk faktörleri	önlem almak
		için bilgisayarınızı bir online tarayıcı	önlem almak

miktar olumsuz etkileneceğiz. Gerekli önlemleri	almak	zorundayız." dedi. Türkiye Bosch Fabrikası'nın,	önlem almak
mal güvenliğini koruyacak diğer önlemleri	almak	ve uygulamak gelmektedir. Halkı, can	önlem almak
Kültür varlıklarına saygıyı artırıcı önlemler	almak,	Her türlü kültür varlığı kayboluşunda	önlem almak
kötü uygulamaları ortadan kaldıracı önlemler	almak	ve optimal sayılabilecek bir denge	önlem almak
kazadan korumak için makul önlemler	almak	tamamen size bağlıdır. Protokol Nedir?	önlem almak
kaynaklara muhtaç olan bir hükümetin	almak	zorunda kaldığı önlemlerdir. Türkiye ekonomisi	önlem almak
karşı korumak amacıyla çeşitli önlemler	almak	zorundadır. Firmaların kendi aralarında	önlem almak
olan noktalarda öncelikle güvenlik önlemi	almak,	anlaşarak	önlem almak
ve işadamlarına kaynak sağlamanın önünü	almak"	buraları havan, topçu ve tanklarla	önünü almak
karşı koyamayacağı doğa yasalarının önünü	almak	diyen Özel, gruplar arası rekabet mümkün olamamıştır. İnsan doğar,	önünü almak
övyormuş "Her şeyde Kur'an-ı örnek	almak	yaşlanır gerekir. Çünkü o, önderimizdir. Üstadımızdır.	örnek almak
vardı... Ben erkeğin idrar örneği	almak	için içeri girmesine izin vermedim,	örnek almak
onların yaşama tarzlarını kendilerine örnek	almak	maksadıyla ve iyi niyetle, kimileri	örnek almak
ve Vanspor maçları için övgüler	almak	ve iyi yolda olduğumuzu görmek	övgü almak
kariyerli ve başarılı oyunculardan övgüler	almak	benim adıma çok güzel. Alex	övgü almak
çıkış yolu alan özel ders	almak	zorunda kalmaktadırlar. Bu zorunluluk,	özel ders almak
tatillerinde Fransız rahiplerden özel dersler	almak	özellikle	özel ders almak
şartlar ileri sürecektir. Şartlı para	almak	zorunda kalmıştır. 1908 yılında girdiği	para almak
zamanında Fiskobirlik'e belgelerimizi verdik.	almak	bırakın Yeşilleri, hiçbir partiye yakışmaz.	para almak
Paramızı	almak	için kooperatife gittiğimizde yeniden	para almak
YTL göndereceğini söyledi. Bu parayı	almak	istediler.	para almak
yeter" dedi. Ben de paramı	almak	için proje hazırlamaları gerektiğini dile	para almak
yazarı Samuel Beckett, sokaktan parasını	almak	için yalan söyledim. "Tamam, saat	para almak
Yarın bu hesap sahipleri "paralarını	almak	isteyen bir kabadayı tarafından	para almak
uğraştırıyorlar. Yani "Allah insanı para	almak	bıçaklanıp,	para almak
pâdişahı! Zâhid olan para almıyor,	almak	için" kuyruğa girdikleri zaman	para almak
parti, bu aşamada devlet parası	almak	göürsünüz	para almak
modele göre üniversiteler, Ankara'dan para	almak	için bile devlet kapısına düşürmesin"	para almak
kişiler daha sonraları sadece paralarını	almak	isteyen ise, zâhid değildir." dedi.	para almak
ya bu Keloğlan. Mahvetti. Parasını	almak	için 3 milletvekili arıyor, ya	para almak
Merkez Bankası'ndan yapmadıkları ihracatın	almak	için adeta dilencilik yapmak durumunda.	para almak
parasını	almak	için kamplara gidiyorlar. İngiltere'ye	para almak
Matematik Bakkaldan paramızın üstünü tam	almak	kaçak	para almak
çarpma olarak geçirilir. ORTAK PARANTEZE	ALMAK	istedi, kârını almak istedi. SAVCI	para almak
NASIL ALINIR? Polisler parmak izi	almak	kalmıştı. Onu da kurdukları ilişkiler	para almak
Yurt dışına gidebilmek için pasaport	almak	için on yıl okula gideceğimize,	para almak
verilmemiştir yani. Anlattığına göre, pasaport	almak	Ortak paranteze almak, toplam ya	para almak
Patent Bürosu. Milyonlarca kişinin patent	almak	için önce suçlunun parmağına biraz	para almak
Kızla, bazı silahlar ve patlayıcılar	almak	ister, vermezler. Yasal yollardan yurt	pasaport almak
çıkıması doğaldır. Sonuç Demokrasiden pay	almak,	için ilk başvurusu 1950 yılındadır.	pasaport almak
yılda 400 bin dolar pay	almak,	için önünde kuyrukta beklediği bu	patent almak
yerini almıştır. Dağıtılan sabundan payını	almak	için dostluk kurmuştu. Avı bahane	patlayıcı almak
yanısıra, Ortadoğu'daki sermaye birikiminden pay	almak	toplumun ve demokrasinin nimetlerinden	pay almak
veya pastadan, rant gelirlerinden pay	almak	istifade	pay almak
Türkiye deniz ticaretinden de pay	almak	ucuza arazi ve çiftlik kapatmak.	pay almak
turizm pazarından daha fazla pay	almak	için kalkar. Biraz bekleyip, bir	pay almak
		isteyen Batılı bazı ülkeler de	pay almak
		isteyen v.b kitlelerin bütün taleplerinin	pay almak
		istemektedir. Özellikle Bakü-Ceyhan	pay almak
		boru hattının	pay almak
		isteyen ülkelerin, fiyat ve fiyat	pay almak

tarım pazarlarından daha fazla pay	almak	istemeleri tarım politikalarının uluslararası alanda	pay almak
tarım pazarlarından daha fazla pay söylenebilir. Zira Mezopotamya petrollerinden pay	almak	istemeleri ve dünya tarım pazarlarının	pay almak
sorunu değil, Irak petrollerinden pay	almak	için Turkish Petroleum Co.'den Co.'den istemeleri idi. Uluslararası hukukun "gücünün hukuk	pay almak
satıldığı sektörde, daralan pazardan pay	almak	isteyen şirketler yoğun bir rekabet	pay almak
petrolden elde edilecek gelirden pay	almak	ve bağımsız bir polis gücünün	pay almak
nedeniyle, pazardan daha fazla pay Mezopotamya, dolayısıyla Musul petrollerinden pay	almak	isteyen oyuncular arasında da çetin	pay almak
Kumar ve Kumar İşlerinden Pay	Almak	isteyen ve Turkish Petroleum Co.	pay almak
kumar ve içki satışından pay	almak,	Talih oyunları da, hiçbir tepkiye devlet hazinesinden para çekmek, Amerikan	pay almak
kentle birlikte büyümediği için pay	almak	açısından pek bir şey değişmiyor.	pay almak pozisyon almak pozisyon almak
ve oynadığı oyunlar karşısında pozisyon spekülasyon, yani beklentileri değerlendirerek pozisyon	almak;	için okunması gereken bir kitap	almak
seçimlerden birkaç puan daha fazla	almak.	bu, kanunlara uygun yapıldığında son	almak
neşesiyle, asaletiyle, misafirperverliğiyle tam puan	almak	Ben AKP'nin siyasi etiğinin gittikçe	puan almak
olacağını kestiremediğim için önceden randevu	almak	üzereyken bir gün kapı çaldı;	puan almak
kötü üç hafta sonrasına randevu	almak	güçtü... Telefon ettim. Yanıt tanıdık	randevu almak
ön lisansı aldık. CED raporunu	almak	mümkün. GRE sınavı üç kısımdan	randevu almak
yazamadılar, çünkü devlet hastanesinden rapor	almak	için çalışıyoruz. Ondan sonra ortaklarımızla	rapor almak
sekiz günlük iş yapamaz raporu	almak	lazım. yani bu olaylar hem	rapor almak
oluşan sağlık heyetinden sağlam raporu	almak	şarttır. Bunlar sadece politik amaçlarla	rapor almak
telaflı etmek ve onun rızasını	almak	mesele değildi, zaten sağlığıyla ilgili kaydıyla, hapishaneye atılmamalıdır.	rapor almak
olduğu sürece, hekim, onun rızasını	almak	Ancak belli	rıza almak
kendi akıllarınca tanzim etmişlerdir onları;	almak	zorundadır. Buna göre hekim, beslenmeyi	rıza almak
yeni buluşların yaratabileceği riskleri üzerlerine	almak	için rızamı. Pek azı da	rıza almak
üçgeni kendimizi gösterme ve risk	almak	konusunda isteksiz davrandılar. Bunun yerine	risk almak
satmak gibi olacaktı; ama riski	almak	için bizlere girişimcilik ruhu aşılacak.	risk almak
tiyatromda daha hafif bir rol	almak	boynumun borcuydu. Üstelik bu da	risk almak
Saddam'a karşı yapılacak müdahalede rol	almak	istedim. Bu nedenle "Vakvak Rıza"	rol almak
Yoncalar ilk maçtaki 3-0'ın rövanşını	almak	istemeyen Türkiye, ekonomik açıdan yine	rol almak
Kırmızı-Siyahlılar, rakiplerini ligde yenip rövanşı	almak	zorunda... Fulham-Chelsea Roy Hodgson'ı takımın	rövanş almak
karşılaşmıştı. Belki de bunun rövanşını	almak	istiyor. Teknik Direktör Hüseyin Kalpar,	rövanş almak
şartları Madde 22 Yapı ruhsatı	almak	istememiş olabilir, ama bu yaklaşımı	rövanş almak
çok sayıda politikacı, silah ruhsatı	almak	için belediye, valilik bürolarında yapı	ruhsat almak
sadece sağlık yatırımlarına ilişkin "ruhsat"	almak	için Burdur'a giderek Vali Süleyman	ruhsat almak
vereceklermiş. Tam sayfa ilan. "Rüşvet	almak	kıfayet etmektedir. Ruhsat dışında	ruhsat almak
tüm memurlar arasında yaygınlaşan rüşvet	almak,	sektörde	ruhsat almak
Sorumsuz davranmak, Ayrımcılık yapmak, Rüşvet	almak...	istemeyen dürüst öğretmenler 200 kişiyi	rüşvet almak
yoğun rekabet ortamında, kendini sağlama	almak	vurgunculuk yapmak, görevi kötüye	rüşvet almak
kiracıya haber verildi, işi sağlama	almak	kullanmak	rüşvet almak
kendini özel koruma alanlarıyla sağlama	almak	Yukarıdaki örnekler çoğaltılabilir. Ancak	rüşvet almak
kaybetmiş olan reis işi sağlama	almak	vurgulamak	rüşvet almak
şey pahalıdır. Her şeyi satın	almak,	adına kabul edileceğinden emin olduğu	sağlama almak
üzerine gelir. Film haklarını satın	almak	için noterden tebligat da yapıldı.	sağlama almak
		isteyen neoliberalizm ise, AB bu	sağlama almak
		için kışın sert geçeceğini ve	sağlama almak
		yaşamak için para harcamak gereklidir.	satın almak
		için oyunun yapımcısı Konami'yi ikna	satın almak

ürün yelpazesini kapsayacak şekilde satın	almak,	bunları kendi ticari markası veya	satın almak
ünlü tabloların kopyalarını resmetmek, satın	almak	ve bulundurmak için çalışmalar yapmıştır.	satın almak
Örneği Sebze ve meyve satın	almak	üzere, pazar günü kurulmuş olan	satın almak
örneklerinde kadınların çoğunluğu peynir satın	almak	için süpermarketleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir.	satın almak
önemli kaynağımızdır. Yeni firma satın	almak	yerine kendi bünyemiz içinden ve	satın almak
ödenen paranın Amerika'nın Alaska'yı satın	almak	için ödediği paradan daha fazla	satın almak
ödemek, ambalaj maddelerini önceden satın	almak	veya teneke tahsisi için Ereğli	satın almak
çoğuna ilgiyle bakıyor, hepsini satın	almak	istiyordu. Çok beğendiği bir malı	satın almak
çok önem vermesi, hele satın	almak	için akla düşe gelmeyen paralar isteyecektir" diyecektir. Buyurun, İyi	satın almak
çiftini nasıl olsa Hanım satın	almak	müşteri	satın almak
zamanlı çalışanlara yaptırarak, teknoloji satın	almak	yerine araç gereç ve makine	satın almak
zaman olabilir. O yıllarda satın	almak	için bebek bulmak zordu, bulunsa	satın almak
zaman hayranlar ve dalkavuklar satın	almak	değil, kendisini mutlu eden güzel	satın almak
yöneticileri, fona devredilen Sümerbank'ı satın	almak	için çalışmalarını sürdürürken, özelleştirme ihalesine	satın almak
Yurtdışından mal ve hizmet satın	almak	isteyen kamu kuruluşlarının Sanayi ve	satın almak
yazıcısı (network printer) donanımını satın	almak	gerekirken, "Tak-Paylaş" teknolojisi ile bu	satın almak
ve yeni üniteler kurmak, satın	almak	ve işletmektir. KAPASİTE TÜPRAŞ'ın kuruluşunda	satın almak
Ve Kredi Birlikleri Ev satın	almak	veya inşa etmek isteyen kişilere	satın almak
ve hizmetleri yerel üreticilerden satın	almak	suretiyle yerel işsizlik oranını direk	satın almak
ve bunu ispatlayabilsin). b. Satın	almak	istenilen konutun; tapusu olan bir	satın almak
ve beğendi, bu kazağı satın	almak	istedi. Dediler ki 'Bundan bir	satın almak
ve Arabistan Riyali'ni piyasadan satın	almak	mümkün değil gibi. Suudi Arabistan	satın almak
var olması durumunda) din satın	almak	zorunda olmayan müşteriye satılmalıdır. Bu	satın almak
ucuz mal ve hizmeti satın	almak	ister. Kamu ekonomisinde ise siyasal	satın almak
tüketici kredisidir. Örneğin; ev satın	almak	için kullanılan kredilerin geri ödenmesi	satın almak
televizyon şirketleri kurmak veya satın	almak	suretiyle bu şirketleri kendi amaçlarına	satın almak
tek derdi bir lamba satın	almak	olmuştu. Şimdi bunu düşünüp gülümsüyordu.	satın almak
sığır, at, koyun, keçi satın	almak	veya satmak için toplanıyorlar. Özel	satın almak
son derece ucuz fiyatlarla satın	almak,	hatta "icabında" bunlara el koymak	satın almak
sayılan finansal kurumlar, ipotek satın	almak	için topladıkları fonları kullanmakta iken,	satın almak
satış yapabilmektir. Fiyatlar artarken satın	almak,	düşerken de satmak benim yöntemimdir.	satın almak
sarışın olanı. Biz seccade satın	almak	istiyoruz da... Diğeri elini cebine	satın almak
reisi Seattle, 1854'te topraklarını satın	almak	isteyen ABD başkanına gönderdiği mektupta	satın almak
promosyonla ilgili bir şirketi satın	almak	için uğraşılıyor. Mc Cann Erickson	satın almak
projesini satmak üzeredirler. Şirketi satın	almak	isteyen yatırımcılar oldukça iş bilir	satın almak
parasıyla daha çok şey satın	almak	için marketlere akın etti. Dolara istediğini nicedir biliyordum. 13.	satın almak
Oturduğum daireyi torunu için satın	almak	İşyerindeki	satın almak
mı o kadar toprağı satın	almak,	o kadar hayvanı satın almak,	satın almak
murabaha geçerli değildir. Malı satın	almak	isteyen müşterinin sonradan vaadinden cayması,	satın almak
malı ya da hizmeti satın	almak	ve kullanmak konusunda harekete geçirecek	satın almak
malı satmak kadar, tüketiciyi satın	almak	beynini kirlletmek. Bir bakıma,	satın almak
Lirasıyla doğrudan doğruya dolar satın	almak	markaların	satın almak
Kıyafetleri daha detaylı incelemek, satın	almak,	istendiği zaman, bir dolar için	satın almak
Kurulu da, Pamukbank hisselerini satın	almak	ne bileyim ille de zoomlayıp	satın almak
		için teklif veren Finansbank ve	satın almak

kimsenin aklına o yapıtı satın	almak	gelmedi... Dünya bizim şarkıları "indirecek"	satın almak
kemer... Şaşkınlık, birbirlerinin şaşkınlığını satın	almak	için yarışıyorlar. Anlamalı ve uzak alçakgönüllülüğünde bulunmuştur. Evet...	satın almak
olan bağlılık, saygı ve içtenliği	almak	Hayatımın son	saygı almak
numarasına göre kâğıt üzerinden seçip çalışmalarını sürdürebilmek için eğitimci sertifikasını	almak,	malı görerek almak gibi olmuştur.	seçip almak
kılıp 27 kat fazla sevap	almak	istiyor. Bense onun bu konuda	sertifika almak
parti listesinden on beşinci sırayı	almak	varken niye ruhunuzun bir mengineye demek, milletvekilliğine mendil sallamak demektir.	sevap almak
talep yaratmak ve ilk siparişi	almak	önemlidir. Satış elemanının bunu başarması	sıra almak
küreye, engelleri aşı aşı, soluk	almak	için olsun durmadan, ilerler. "Acı	sipariş almak
kurşuni hava üzerimizden kalksa. Soluk	almak	böyle zor olmasa. Pencereleri açsak, ve öğretmenlerin verdiği sonuçlarla kontrol	soluk almak
test sonuçlarını önce öğrencinin kendisinden	almak	için asılıyor. Bu bir an	sonuç almak
şeyleri ispatlamak için, bunlardan sonuç	almak	için bekliyoruz..." Bu acı hikâyeyi	sonuç almak
çıkamadık ve ümitle bir sonuç	almak	için uğraşılacağını kaydetti. Gazprom Başkanı'nın	sonuç almak
yöndeki beklentisinin sunulacağını belirterek, sonuç	almak	düşmanı bu kanadından vurmak mümkün	sonuç almak
yapacağız. Çabuk ve kesin sonuç	almak	gibi konularda süre yönünden sıkıntı diplomasi şartlarına riayeti gerekli kılardı.	sonuç almak
ve teknik bilirkişi incelemesi sonuçlarını	almak	istiyosun, ama iyi geçmedi diyosun.	sonuç almak
ve onunla görüşmelerde bir sonuç	almak	enerji gerektiriyor. Çoğu yönetici bu	sonuç almak
sen sınavdan iyi bir sonuç	almak	mümkündür. Yüksek kolon (2.5-3 m'den istiyorsunuz. Verdiğinizden daha hızlı aldığınız	sonuç almak
quo bias). Değişimi başlatıp sonuç	almak	istemediler, yalnızca tutulmayan sözler verdiler.	sonuç almak
kullanılması halinde çok iyi sonuçlar	almak	tam olarak ne demektir? Ne	sorumluluk almak
kilolara, mucize çözümlere. Biliyoruz "sonuç	almak"	mutlaka maliyetleri artıran ve karlılığı	sorumluluk almak
yapıldığı yanıtsız kaldı! Yetkililer sorumluluk	almak	istemiş. Eh, artık bundan alası	sorumluluk almak
yapalım yani!" Peki, %100 sorumluluk	almak		soyadını almak
olmak zorunda değil. Toplumsal sorumluluk	almak,		
Leo kardeşimiz eşi Leyla'nın soyadını	almak		

Ek 6. Normallik Testleri

Grup	Değişken	Ort	Medyan	Basıklık	Se(Basıklık)	Çarpıklık	Se(Çarpıklık)	Kolmogorov	df	p	Shapiro Wilk's	p
Deney	Öd	14,1	14	-0,324	0,972	-0,089	0,501	0,131	21	,200*	0,966	0,649
	Kd	22,33	23	-0,24	0,972	-0,102	0,501	0,091	21	,200*	0,991	0,999
Kontrol	Öd	14,6	14,5	-1,053	0,992	-0,294	0,512	0,195	20	0,045	0,916	0,083
	Kd	12,15	12,5	2,949	0,992	-1,208	0,512	0,279	20	0	0,884	0,021
Deney	Öta	2,6	2	-1,153	0,992	0,016	0,512	0,186	20	0,069	0,907	0,055
	Kta	4,4	4,5	-0,446	0,992	-0,712	0,512	0,311	20	0	0,76	0
	TA	4,5	5	10,109	0,992	-2,902	0,512	0,351	20	0	0,559	0
Deney	Öta	2,67	2	-1,157	0,972	-0,083	0,501	0,175	21	0,092	0,909	0,052
	Kta	4,43	5	-0,35	0,972	-0,788	0,501	0,325	21	0	0,749	0
Kontrol	Öta	2,65	3	-0,873	0,992	-0,389	0,512	0,187	20	0,066	0,916	0,085
	Kta	2,45	3	-0,277	0,992	-0,619	0,512	0,222	20	0,011	0,895	0,033
	Öya	5,6	5	0,326	0,992	0,375	0,512	0,151	20	,200*	0,973	0,825
	Kya	9,35	9,5	-0,44	0,992	-0,004	0,512	0,136	20	,200*	0,965	0,641
	YA	10,1	11	0,476	0,992	-0,885	0,512	0,212	20	0,019	0,919	0,097
	Öda	2,85	3	-1,239	0,992	-0,066	0,512	0,226	20	0,009	0,888	0,025
	Kda	3,9	4	-0,905	0,992	-0,442	0,512	0,209	20	0,022	0,858	0,007
	DA	4,05	4	2,063	0,992	-1,429	0,512	0,282	20	0	0,791	0,001
	Ödeya	3	3	-0,684	0,992	0,438	0,512	0,204	20	0,029	0,893	0,031
	Kdeya	4,6	4,5	-0,28	0,992	-0,306	0,512	0,179	20	0,094	0,924	0,119
	DEYA	5,85	6,5	-0,342	0,992	-0,887	0,512	0,296	20	0	0,789	0,001